

ප්‍රගති වාර්තාව
முன்னேற்ற அறிக்கை
Progress Report
2022

විදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශය
வெளிநாட்டு அலுவல்கள் அமைச்சு
Ministry of Foreign Affairs

විදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශය
வெளிநாட்டு அலுவல்கள் அமைச்சு
MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS

2022 ජනවාරි 1 සිට සැප්තැම්බර් 30 දක්වා
1 ஜனவரி முதல் 30 செப்டம்பர் 2022 வரை
From 1 January to 30 September 2022

ජනරජ ගොඩනැගිල්ල, කොළඹ 1, ශ්‍රී ලංකාව
குடியரசு கட்டடம், கொழும்பு 1
Republic Building, Colombo 1, Sri Lanka

පටුන

විදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශයේ දැක්ම සහ මෙහෙවර.....	ii
විදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශයේ කාර්යයන් හා කර්තව්‍යයන්.....	iii
විදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශයේ සංවිධාන ව්‍යුහය.....	v
පෙරවදන.....	vi
හැඳින්වීම.....	vii
I වැනි රූප සටහන- විදේශ රාජ්‍යතාන්ත්‍රික දූත මණ්ඩල/ කාර්යාල ජාලය.....	xi
II වැනි රූප සටහන - අමාත්‍යාංශයේ අංශවල ව්‍යුහය.....	xii
I වැනි වගුව - ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණි ඉහළ පෙළේ විදේශ සංචාර.....	xiii
II වැනි වගුව - විදේශ රටවලට සිදු වූ ඉහළ පෙළේ සංචාර.....	xv
ආංශික ප්‍රගති සමාලෝචනය: හරස් කැපුම් ක්ෂේත්‍ර සහිත අංශ.....	1
1. ආර්ථික කටයුතු අංශය.....	1
2. ජාත්‍යන්තර ආරක්ෂාව සහ ත්‍රස්තවාදය මැඩපැවැත්වීමේ අංශය.....	3
3. සාගර කටයුතු, පරිසරය සහ දේශගුණික විපර්යාස අංශය.....	4
4. විදේශගත ශ්‍රී ලාංකික අංශය.....	8
5. ප්‍රතිපත්ති සැලසුම්, පර්යේෂණ සහ මානව සම්පත් සංවර්ධන අංශය.....	9
6. මහජන රාජ්‍යතාන්ත්‍රික අංශය.....	11
7. එක්සත් ජාතීන් සහ මානව හිමිකම් අංශය.....	13
ආංශික ප්‍රගති සමාලෝචනය: දේශභූමික අංශ.....	17
8. අප්‍රිකානු කටයුතු අංශය.....	17
9. අමෙරිකානු අංශය.....	18
10. නැගෙනහිර ආසියානු අංශය.....	21
11. යුරෝපය, මධ්‍යම ආසියාව, යුරෝපා සංගමය සහ පොදුරාජ්‍ය මණ්ඩලීය අංශය.....	23
12. මැද පෙරදිග අංශය.....	26
13. කලාපීය සහයෝගීතාවය පිළිබඳ දකුණු ආසියානු සංවිධාන (සාර්ක්) අංශය.....	29
14. දකුණු ආසියානු අංශය.....	30
15. අග්නිදිග ආසියා අංශය.....	34
ආංශික ප්‍රගති සමාලෝචනය: මෙහෙයුම් අංශ.....	37
16. කොන්සිසුලර් කටයුතු අංශය.....	37
17. කොවිඩ් - 19 සහ හදිසි ප්‍රතිචාර ඒකකය.....	39
18. මානව සම්පත් සහ දූත මණ්ඩල කළමනාකරණ අංශය.....	40
19. නීති අංශය.....	42
20. විදේශ වත්කම් කළමනාකරණ සහ සංවර්ධන අංශය.....	46
21. සන්ධාන අංශය.....	47
22. සාමාන්‍ය පරිපාලන අංශය.....	48
23. අභ්‍යන්තර විගණන අංශය.....	50
අමාත්‍යාංශයේ මානව සම්පත් වර්ගීකරණය.....	51
මූල්‍ය වාර්තා.....	52

දැක්ම

ලොව සියලුම රටවල් සමඟ මිත්‍රශීලී සබඳතා පවත්වා ගනිමින් ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාව තුළ
වගකීම දරන රටක් බවට පත්වීම

මෙහෙවර

ශ්‍රී ලංකා රජයේ විදේශ ප්‍රතිපත්තියට අනුකූලව ශ්‍රී ලාංකාවේ ජාතික අභිලාෂයන්
ජාත්‍යන්තර වශයෙන් ප්‍රවර්ධනය කිරීම, විදහා දැක්වීම, පුරක්ෂා කිරීම සහ ශ්‍රී ලාංකීය
ජාතික අභිලාෂයන්ට අනුකූලව ජාත්‍යන්තර සබඳතා කළමනාකරණය කිරීම
සම්බන්ධයෙන් රජයට උපදෙස් දීම

විදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශයේ කාර්යයන් හා කර්තව්‍යයන්

පළමුවැනි කොටස: (I) ඡේදය - ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ අති විශේෂ ගැසට් පත්‍ර අංක: 2289/43 – 2022 ජූලි 22 වැනිදා

කාර්යයන් හා කර්තව්‍යයන්

II වැනි කිරුව

(දෙපාර්තමේන්තු, ව්‍යවස්ථාපිත ආයතන හා රාජ්‍ය සංස්ථා)

1. රජය මගින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන ජාතික ප්‍රතිපත්තින් මත පිහිටා විදේශ කටයුතු විෂයයට සහ II වැනි කිරුවෙහි දැක්වෙන දෙපාර්තමේන්තු හා ව්‍යවස්ථාපිත ආයතන හා රාජ්‍ය සංස්ථාවන්හි විෂයයන්ට අදාළ ප්‍රතිපත්ති, වැඩසටහන් සහ ව්‍යාපෘති සම්පාදනය කිරීම, ක්‍රියාත්මක කිරීම, පසු විපරම් කිරීම හා ඇගයීම.
2. අමාත්‍යාංශ විෂය පථයට අයත්වන මහජන සේවාවන් කාර්යක්ෂමව හා මහජන හිතකාමී අයුරින් ලබාදීම.
3. තාක්ෂණික හා දූෂණය පිටු දකිමින් අමාත්‍යාංශයේ කාර්යභාරය ඉටු කිරීම සහතික කිරීමට ඉවහල් වන ආකාරයට නවීන කළමනාකරණ ක්‍රම හා තාක්ෂණය යොදා ගනිමින් සියලුම ක්‍රම සහ විධි ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම
4. විදේශයන්හි ශ්‍රී ලංකාවේ කිර්තිමත් ප්‍රතිරූපය ස්ථාපිත කරමින් ශ්‍රී ලංකාව ජාත්‍යන්තරය තුළ ක්‍රියාකාරී රටක් ලෙස සහයෝගිතාව පුළුල් කරමින් විදේශ රටවල් සමග රාජ්‍ය තාන්ත්‍රික සබඳතා පවත්වාගෙන යාම.
5. ජාත්‍යන්තර සහයෝගිතාවය පුළුල් කිරීම සඳහා ජාතික ප්‍රතිපත්තින්ට අනුකූලව අවශ්‍ය කටයුතු ඉටු කිරීම, සම්බන්ධීකරණය හා රජයට අවශ්‍ය උපදෙස් ලබා දීම.
6. ශ්‍රී ලංකාවේ කීර්තිමත් ප්‍රතිරූපයට ඵල්ලවන අහිතකර ප්‍රචාරයන් සම්බන්ධයෙන් නිසි ප්‍රතිචාර දැක්වීම හා ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රතිරූපය ස්ථාවර කර ගැනීම

III වැනි කිරුව

ක්‍රියාත්මක කළ යුතු නීති සහ අණපනත්

1. විදේශගත රාජ්‍ය දූත මණ්ඩල
2. ජාතික සමුද්‍ර කටයුතු කාරක සභා ලේකම් කාර්යාලය
3. ලක්ෂ්මන් කදිර්ගාමර් ජාත්‍යන්තර සබඳතා හා ක්‍රමෝපාය අධ්‍යයන ආයතනය
- කොන්සල් කර්තව්‍ය පිළිබඳ පනත (1981 අංක 4)
- රාජ්‍ය දූත වරප්‍රසාද පනත (1996 අංක 9)
- උපාය මාර්ග අධ්‍යයනය පිළිබඳ ශ්‍රී ලංකා ආයතනය පනත (2000 අංක 45)
- වෙනත් අමාත්‍යවරයෙක් යටතට නිශ්චිතව පවරා නොමැති, මෙහි I හා II කිරුවල සඳහන් විෂයයන්ට අදාළ අනෙකුත් සියලු ව්‍යවස්ථාවන්

7. අන්තර් ජාතික හා කලාපීය දේශපාලන, ආර්ථික, පාරිසරික, සමාජ හා සංස්කෘතික සහයෝගිතා සංවිධාන සමග සක්‍රීයව කටයුතු කිරීම.
8. විදේශ රටවල් සමග රාජ්‍ය දූත සබඳතා පවත්වාගෙන යාම හා ප්‍රඥප්ති, ගිවිසුම් සහ සම්මුතීන් පිළිබඳ සාකච්ඡා කිරීම.
9. රාජ්‍ය දූත විශේෂ මුක්ති හා වරප්‍රසාද ලබා දීම.
10. විදේශීය වෙළඳ, ආයෝජන හා සංචාරක, රැකියා හා විදේශ මූල්‍ය සබඳතා කටයුතු ප්‍රවර්ධනය සඳහා අදාළ අමාත්‍යාංශ හා ආයතනවලට අවශ්‍ය සහය ලබා දීම.
11. ශ්‍රී ලංකාවේ භෞමික අඛණ්ඩතාවය හා සමුද්‍රික අයිතින් සුරක්ෂිත කිරීම සඳහා අවශ්‍යවන විදේශ සබඳතා තහවුරු කිරීම.
12. විදේශ රටවල වාසය කරන ශ්‍රී ලාංකිකයින්ගේ සුබසාධනය පිළිබඳ අවශ්‍ය පියවර ගැනීම.
13. කොන්සියුලර් සේවාවන් සැපයීම.
14. ශ්‍රී ලංකා විදේශ සේවාව සහ විදේශීය දූත මණ්ඩලවලට අනුයුක්ත කරනු ලබන නිලධාරීන්ගේ පරිපාලනය සහ වෘත්තීමය කුසලතා නැවීමට අවශ්‍ය පියවර ගැනීම.
15. භූ දේශපාලන ප්‍රවණතා අධ්‍යයනය කිරීම සහ ශ්‍රී ලංකාවට හිතකර අයුරින්, එම ප්‍රවණතා කළමනාකරණය සඳහා අවශ්‍ය උපායමාර්ග පිළිබඳ රජයට උපදෙස් දීම.
16. II නිරුවෙහි දැක්වෙන ආයතනයන්ට පැවරී ඇති අනෙකුත් සියලුම විෂයයන්ට අදාළ කටයුතු.
17. II නිරුවෙහි දැක්වෙන සියලුම ආයතනයන් අධීක්ෂණය කිරීම.

පෙරවදන

විදේශීය රටවල් අතර රාජ්‍යතාන්ත්‍රික සබඳතා මෙහෙයවීම සහ පවත්වාගෙන යාම පිළිබඳ වගකීම දරන එකම රාජ්‍ය ආයතනය ලෙස විදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශය විසින්, කොවිඩ්-19 සහ එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස පවතින ගෝලීය ආර්ථික අර්බුදය මඟින් නිර්මාණය කරන ලද නොයෙකුත් අභියෝග සහ දුෂ්කරතා මධ්‍යයේ, රටේ ජාතික අභිලාෂයන්ට අනුකූලව විදේශයන්හි ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රතිරූපය ප්‍රක්ෂේපණය කරමින් සහ ප්‍රවර්ධනය කරමින්, සිය කාර්යයන් සහ කර්තව්‍යන් ඉතා උපරිම මට්ටමින් ඉටු කරනු ලැබීය .

රාජ්‍ය වියදම් අවම කිරීමේ අදියරක් වශයෙන් 2021 සහ 2022 වසරවල දී ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල/කාර්යාල හතක් (7) තාවකාලිකව වසා දැමීමෙන් අනතුරුව, මෙම වාර්තාවෙහි සැලකිල්ලට ලක් කෙරෙන කාලසීමාව (2022 ජනවාරි 1 වැනි දින සිට සැප්තැම්බර් 30 වැනි දින දක්වා) තුළදී, අමාත්‍යාංශය ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල/කාර්යාල හැට (60)ක ජාලයක් හරහා සිය කාර්යයන්හි හා කර්තව්‍යයන්හි නිරත විය .

රටේ ජාතික සංවර්ධන න්‍යාය පත්‍රයට දායකත්වය සපයන අතරතුර සිය රාජ්‍යතාන්ත්‍රික හා සංවිධාන අභිලාෂයන් සාක්ෂාත් කර ගනු ලබන කොළඹ පිහිටි විදේශ රාජ්‍යතාන්ත්‍රික දූත මණ්ඩල තිහක් (30) සහ එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය ඇතුළු ජාත්‍යන්තර සංවිධාන සහ ඊට අනුබද්ධ ආයතන හතළිස් තුනක් (43) සඳහා මෙම අමාත්‍යාංශය විසින් පහසුකම් සපයනු ලැබිණි.

සලකා බලනු ලබන කාල සීමාව තුළ දී, ශ්‍රී ලංකාවේ ජනාධිපතිවරයා විසින් එක්සත් රාජධානියේ, ජපානයේ සහ පිලිපීනයේ නිරත වූ සංචාර, අන්තර් පුද්ගල සම්බන්ධතා ඇතුළු ද්විපාර්ශ්වික සහ කලාපීය සහයෝගීතාව ශක්තිමත් කිරීමෙහිලා වැදගත් විය. විදේශ කටයුතු අමාත්‍යවරයා විසින් එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් කවුන්සිලය, එක්සත් ජාතීන්ගේ මහා මණ්ඩලයේ 77 වැනි සැසිවාරය සහ පොදුරාජ්‍ය මණ්ඩලීය රාජ්‍ය නායක සමුළුව වැනි බහුපාර්ශ්වික සංසද සඳහා සහභාගිවීම ජාත්‍යන්තර තලයේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික අභිලාෂයන් ආරක්ෂා කිරීම සහ ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා අමාත්‍යාංශය ගනු ලැබූ වැදගත් ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයකි.

කොවිඩ්-19 වසංගතය හේතුවෙන් උග්‍ර වූ ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික පසුබෑම සමඟ අමාත්‍යාංශයේ විෂය පථය පුළුල් විය. ඒ අනුව, රේඛීය අමාත්‍යාංශ හා නියෝජිතායතන, විදේශවල පිහිටි ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල/කාර්යාල, කොළඹ පිහිටි දූත මණ්ඩල/කාර්යාල සහ ජාත්‍යන්තර සංවිධාන සමඟ සහයෝගයෙන් හා සම්බන්ධීකරණයෙන් විදේශීය ප්‍රදාන සහ විදේශීය රටවල් සමඟ රේඛීය ණය වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම මඟින් රටතුළට ප්‍රේෂණ ගලා ඒම ඉහළ නැංවීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා රජය දරන ප්‍රයත්නයන්ට මෙම අමාත්‍යාංශය විසින් සහය ලබාදුන් අතරම ඒ සඳහා පහසුකම් ද සලසා දෙනු ලැබිණි.

ශ්‍රී ලංකාවට උපරිම ප්‍රතිලාභ ලබාගැනීමේ අරමුණ පෙරදැරිව, ද්විපාර්ශ්වික, කලාපීය සහ බහුපාර්ශ්වික ප්‍රවේශයන්, ආර්ථික රාජ්‍යතාන්ත්‍රික ක්ෂේත්‍ර, පරිසරය, එතෙර ශ්‍රී ලාංකික ප්‍රජාව සහ අන්තර් පුද්ගල සම්බන්ධතා වැනි විවිධ ක්ෂේත්‍ර යටතේ අමාත්‍යාංශය ලබා ඇති සමස්ත ප්‍රගතිය මෙම වාර්තාව ඔස්සේ සමාලෝචනය කරනු ලැබේ .

හැඳින්වීම

විදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශය දැනට ලොව පුරා ව්‍යාප්ත වී ඇති එහි දූත මණ්ඩල/ කාර්යාල හැටකින් (60)¹ සමන්විත ජාලයක් ආකාරයෙන් ක්‍රියාත්මක වේ. එම රාජ්‍යතාන්ත්‍රික දූත මණ්ඩල/කාර්යාල ලෝකයේ එහි පිහිටීම අනුව පැතිර ඇති ආකාරය I වැනි රූප සටහන මගින් පෙන්වනු ලබයි. අමාත්‍යාංශයේ විෂය පථය (අංක 2289/43 දරණ සහ 2022 ජූලි 22 දිනැති අතිවිශේෂ ගැසට් පත්‍රය) කොවිඩ්-19 සහ අනෙකුත් හදිසි අවස්ථා සම්බන්ධ ගැටලු විසඳීම සඳහා අමාත්‍යාංශය විසින් 2020 දී ස්ථාපිත කරන ලද කොවිඩ්-19 කේන්ද්‍රස්ථානය සහ හදිසි ප්‍රතිචාර ඒකකයට අමතරව, අමාත්‍යාංශයේ විවිධ අංශ 22කට වෙන් කර පවරා ඇත. ප්‍රධාන අංශ තුනකට (3) එනම්; හරස් කැපුම් ක්ෂේත්‍ර සහිත අංශ, දේශ භූමික අංශ සහ මෙහෙයුම් අංශ ලෙස මූලික වශයෙන් වර්ග කර ඇති අමාත්‍යාංශයේ අංශවල සැකැස්ම, II වැනි රූපසටහන මගින් නිරූපණය කෙරේ. ඒ අනුව, කොවිඩ්-19 වැනි විවිධ තත්ත්වයන්ට අනුකූලව ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාව සමඟ සම්බන්ධ වෙමින්, ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශ ප්‍රතිපත්තියේ මධ්‍යස්ථභාවය සහ නොබැඳි පිළිවෙත වැනි මූලධර්ම ආරක්ෂා කිරීමට අමාත්‍යාංශයට හැකි විය.

1. ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍යතාන්ත්‍රික ප්‍රවේශය

සමාලෝචිත කාල සීමාව තුළ දී, ශ්‍රී ලංකාවේ ජනාධිපතිවරයා, අග්‍රාමාත්‍යවරයා, විදේශ කටයුතු අමාත්‍යවරයා සහ අනෙකුත් අමාත්‍යවරු අවශ්‍යතාව පරිදි සහ විශේෂයෙන් රටේ ප්‍රමුඛතා සැලකිල්ලට ගෙන, විදේශ රටවල ඔවුන්ගේ නිලයන් හා සමාන නිලයන් දරණ රාජ්‍ය නායකයින් හා සම්බන්ධ වූහ. මෙම සන්දර්භය තුළ, ජනාධිපතිවරයා 2022 සැප්තැම්බර් මස පැවති ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවේ පාලක මණ්ඩලයේ 55 වැනි වාර්ෂික රැස්වීමට සහභාගි වීම සඳහා පිළිපිනයට සිදුකළ සංචාරයට අමතරව, රාජ්‍ය අවමංගල්‍ය උත්සව අවස්ථාවලට සහභාගි වීම සඳහා එක්සත් රාජධානියට සහ ජපානයට යාම වැදගත් විය. ශ්‍රී ලංකාවේ විදුලිබල හා බලශක්ති ක්ෂේත්‍රයට අදාළ ගැටලු විසඳීම සඳහා සහයෝගීතාව අපේක්ෂාවෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ හිටපු ජනාධිපතිවරයා එක්සත් අරාබි එමීර් රාජ්‍යයේ සහ කොවිඩ් පිහිටි රට අනුබද්ධ ආයතන විසින් ශ්‍රී ලංකාවේ ආහාර සුරක්ෂිතතාව සම්බන්ධ ගැටලු විසඳීම සඳහා 2022 ජූනි 9 වැනි දින දියත් කරන ලද එක්සත් ජනපද ඩොලර් මිලියන 47.2 ක් වටිනා ඒකාබද්ධ මානුෂීය අවශ්‍යතා සහ ප්‍රමුඛතා වැඩසටහන ද, ශ්‍රී ලංකාවේ අදාළ දූත මණ්ඩල/කාර්යාල මගින් පහසුකම් සපයනු ලැබූ, හිටපු අග්‍රාමාත්‍යවරයාගේ රාජ්‍යතාන්ත්‍රික මැදිහත්වීම මත සිදුවූවකි.

ශ්‍රී ලංකා විදේශ අමාත්‍යවරයාගේ එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් කවුන්සිලයේ 49, 50 සහ 51 වැනි සැසිවාර, එක්සත් ජාතීන්ගේ මහා මණ්ඩලයේ 77 වැනි සැසිවාරය සහ පොදුරාජ්‍ය මණ්ඩලීය රාජ්‍ය නායක සමුළුවට සහභාගිවීමට අමතරව, එක්සත් අරාබි එමීර් රාජ්‍යයේ පැවති Expo-2020 ප්‍රදර්ශනය, පැරිසියේ ඉන්දු පැසිෆික් කලාපයේ සහයෝගීතා අමාත්‍ය සංසඳය සහ කාම්බෝජයේ ආසියානු සමුළුවට සහභාගි වීම කලාපීය සහ බහුපාර්ශ්වික සම්බන්ධතාවලදී ශ්‍රී ලංකාවේ වගකීම සහ ස්ථාවරය ඉස්මතු කරනු ලැබිණි.

විදේශ කටයුතු අමාත්‍යවරයා විසින් කොරියානු ජනරජය, ඉන්දියාව, ජපාන කොරියානු රාජ්‍යය සහ සිංගප්පූරුව යන රටවල නිරත වූ නිල සංචාර එම රටවල් අතර ද්විපාර්ශ්වික සහයෝගීතාව ඉහළ නැංවීම සඳහා මංපෙත් විවර කෙරිණි. වෙළෙඳ අමාත්‍යවරයාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් යුත් වෙළෙඳ නියෝජිත පිරිසක් සමඟ ප්‍රාදේශීය සහයෝගීතා රාජ්‍ය අමාත්‍යවරයා 2022 ජනවාරි මාසයේදී පාකිස්තානයේ නිරත වූ සංචාරය මගින් පාකිස්තානය සහ ශ්‍රී ලංකාව අතර පවතින මිත්‍රශීලී සබඳතා තවදුරටත් ශක්තිමත් කෙරුණි. වාර්තාකරණ කාලය තුළ දී බංග්ලාදේශය, භූතානය, චීනය, ඉන්දියාව, හංගේරියාව, සෞදි අරාබිය, තේපාලය, තුර්කි ජනරජය සහ තායිලන්තය යන රටවල විදේශ කටයුතු අමාත්‍යවරුන් ශ්‍රී

¹ නයිජීරියාවේ, ඇෂ්ගනිස්ථානයේ, නොර්වේහි, පර්මනියේ ග්‍රැන්ක්ෂර්ට්හි, ඕස්ට්‍රේලියාවේ සිඩ්නි හි සහ සයිප්‍රස් හි දූත මණ්ඩල/කාර්යාල තාවකාලිකව වසා දැමීමත් සමඟ හැට හතක් (67) වූ විදේශ අමාත්‍යාංශයේ ශාඛා ජාලය 2022 වසර වනවිට 60ක් දක්වා අඩුවිය. මේ අනුව තානාපති කාර්යාල 34ක් මහ කොමසාරිස් කාර්යාල 12ක්, ජිනීවාහි හා නියෝර්ක්හි පිහිටි එක්සත් ජාතීන්ගේ නිත්‍ය නියෝජිත කාර්යාල, වෙන්නායි හි නියෝජ්‍ය මහ කොමසාරිස් කාර්යාලය, පලස්තීනයේ නියෝජිත කාර්යාලය සහ කොන්ස්ටන්ටිනෝපල් කාර්යාල 10ක් මෙම ශාඛා ජාලයට ඇතුළත් වේ.

ලංකාවේ නිරත වූ නිල සංචාර මෙන්ම, මාලදිවයිනේ ජනාධිපතිවරයාගේ පෞද්ගලික සංචාරය සහ ජාත්‍යන්තර බේරා ප්‍රජාවෙහි ආධ්‍යාත්මික නායකයාගේ ශ්‍රී ලංකා සංචාරය සඳහන් කරනු වේ.

සලකා බලනු ලබන කාල සීමාව තුළ දී, එක්සත් රාජධානියේ දකුණු ආසියාව, එක්සත් ජාතීන්ගේ සහ පොදුරාජ්‍ය මණ්ඩලය පිළිබඳ රාජ්‍ය අමාත්‍යවරයා, කොරියානු ජනරජයේ ජාතික සභාවේ කථානායකවරයා, කොරියානු ජනරජයේ රජයේ ප්‍රතිපත්ති සම්බන්ධීකරණ අමාත්‍යවරයා, මාලදිවයිනේ පාර්ලිමේන්තුවේ කථානායකවරයා සහ ඕස්ට්‍රේලියාවේ ස්වදේශ කටයුතු අමාත්‍යවරයා ද ශ්‍රී ලංකාවට නිල සංචාර සඳහා පැමිණි අතර, රාජ්‍ය ආයතනවල ජ්‍යෙෂ්ඨ නිලධාරීන් ඇතුළු ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය නායකයින් සමඟ සම්බන්ධ වූහ.

ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ අග්නිදිග ආසියාව සඳහා වූ කලාපීය කමිටුවේ 75 වැනි සැසිවාරයට සහභාගී වීමට සෞඛ්‍ය අමාත්‍යවරයා භූතාන්‍යයේ නිරත වූ සංචාරය, කම්කරු හා විදේශ රැකියා අමාත්‍යවරයා ජපානයේ නිරත වූ සංචාරය, ශ්‍රී ලංකාවේ විදුලිබල හා බලශක්ති අමාත්‍යවරයා, විදේශ රැකියා ප්‍රවර්ධන සහ වෙළෙඳපොළ විවිධාංගීකරණය පිළිබඳ රාජ්‍ය අමාත්‍යවරයා සහ වෙළෙඳ අමාත්‍යවරයා ඕමානයේ නිරත වූ සංචාරය, සංචාරක අමාත්‍යවරයා සහ මැණික් හා ස්වර්ණාභරණ රාජ්‍ය අමාත්‍යවරයා EXPO-2020 ට සහභාගී වීම සඳහා එක්සත් අරාබි එමීර් රාජ්‍යයේ නිරත වූ සංචාරය, මුදල් අමාත්‍යවරයා, පාර්ලිමේන්තුවේ කථානායකවරයා සහ සංචාරක අමාත්‍යවරයා ඉන්දියාවේ නිරත වූ සංචාරය, ශ්‍රී ලංකාවේ අනෙකුත් අමාත්‍යවරුන් නියැලුණු විදේශ සංචාර අතර වැදගත් විය. මෙම වාර්තාවේ I වැනි සහ II වැනි වගු මගින් සමාලෝචිත කාලසීමාව තුළ ශ්‍රී ලංකාවට සිදු වූ සහ ශ්‍රී ලංකාවෙන් සිදු කළ ඉහළ මට්ටමේ නිල සංචාර පිළිබඳ විස්තර නිරූපණය කෙරේ.

1.1. ශ්‍රී ලංකාවේ කලාපීය සහ බහුපාර්ශ්වික කටයුතු

සලකා බලනු ලබන කාල සීමාව තුළ දී, සාම්ප්‍රදායික වෛද්‍ය විද්‍යාව පිළිබඳ බිම්ස්ටෙක් කාර්ය සාධක බලකායේ 4 වැනි රැස්වීම, 22 වැනි බිම්ස්ටෙක් ජ්‍යෙෂ්ඨ නිලධාරීන්ගේ රැස්වීම සහ 18 වැනි බිම්ස්ටෙක් අමාත්‍ය රැස්වීම ද ඇතුළුව, බිම්ස්ටෙක් රැස්වීම් හා සම්මන්ත්‍රණ ගණනාවක් සඳහා ශ්‍රී ලංකාව සිය සත්කාරකත්වය සැපයූ අතරම ඒ සඳහා සහභාගී විය. සාමාජික රටවල විදේශ අමාත්‍යවරුන් පස් (5) දෙනෙකුගේ සහ බිම්ස්ටෙක් මහලේකම්වරයාගේ පුද්ගලික සහභාගීත්වයෙන් යුතුව 2022 මාර්තු මාසයේ පැවැති ශ්‍රී ලංකාව විසින් සත්කාරකත්වය දරනු ලැබූ 5 වැනි බිම්ස්ටෙක් සමුළුවට සාමාජික රටවල් හතෙහි රාජ්‍ය නායකයෝ මාර්ගගතව සම්බන්ධ වූහ.

ඉන්දියානු සාගර වටදේර රටවල සංගමය (අයෝරා), කොළඹ ක්‍රියාවලිය, ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව සහ දකුණු ආසියානු කලාපීය සහයෝගීතා සංගමය, අග්නිදිග ආසියානු ජාතීන්ගේ සංගමය වැනි අනෙකුත් කලාපීය සහයෝගීතා සංවිධාන සමඟ ශ්‍රී ලංකාව සම්බන්ධ වීම ද සුවිශේෂී විය.

වගකීම් සහිත එක්සත් ජාතීන්ගේ සාමාජික රාජ්‍යයක් ලෙස, ශ්‍රී ලංකාව එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් කවුන්සිලයේ 49, 50 සහ 51 වැනි සැසිවාරවලදී අඛණ්ඩ අන්තර්ක්‍රියාවන් සහ නියෝජනයන් සිදු කළ අතර, ශ්‍රී ලංකාවේ ස්වෛරීභාවය, ස්වාධීනත්වය සහ ජනතාවගේ සමාන අයිතිවාසිකම්වලට අනුකූලව සිය ස්ථාවරය නැවත නැවතත් අවධාරණය කළේය. එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානයේ 77 වැනි සැසිවාරය සඳහා ශ්‍රී ලංකා නියෝජිත පිරිසේ ප්‍රධානත්වය දරමින්, ප්‍රධාන වශයෙන් කොවිඩ්-19 සහ වත්මන් ගෝලීය අර්බුදය හේතුවෙන් රටේ ජනතාව මුහුණ දෙන අන්තර් සම්බන්ධිත අභියෝගවලට විසඳුම් සෙවීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාව දරන උත්සාහය ඉස්මතු කරමින් විදේශ කටයුතු අමාත්‍යවරයා එම සැසියේදී ප්‍රකාශයක් ද සිදු කළේය.

2022 ජුනි 23 වැනි දින නිව්යෝර්ක් හි එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානයේ පැවැති කාන්තාවන්ට එරෙහි සියලු ආකාරයේ වෙනස්කොට සැලකීම් තුරන් කිරීමේ සම්මුතියේ රාජ්‍ය පාර්ශ්වයන්ගේ 22 වැනි රැස්වීම අතරතුර දී පවත්වන ලද මැතිවරණයේදී ශ්‍රී ලංකාව නියෝජනය කරමින් මහාචාර්ය රංගිතා ද සිල්වා ද අල්විස් මහත්මිය 2023-2026 කාලසීමාව සඳහා කාන්තාවන්ට එරෙහි සියලු ආකාරයේ වෙනස්කම් කිරීම තුරන් කිරීම පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ කමිටුවට තේරී පත් විය. අනෙකුත් ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල/කාර්යාල සමඟ එක්ව, නිව්යෝර්ක් හි පිහිටි ශ්‍රී ලංකා නිත්‍ය නියෝජිත කාර්යාලය විසින් එකී ජයග්‍රහණය වෙනුවෙන් විශාල ප්‍රයත්නයක් දරනු ලැබීය.

ශ්‍රී ලංකාවේ කේන්ද්‍රස්ථානය ලෙස තිරසාර සංවර්ධන කවුන්සිලය විසින්, තිරසාර සංවර්ධනය පිළිබඳ 2030 න්‍යාය පත්‍රයේ විධිවිධාන මත මෙතෙක් ශ්‍රී ලංකාවේ තිරසාර සංවර්ධන ඉලක්ක සාක්ෂාත් කරගැනීම විශ්ලේෂණය කර, 2022 ජුනි මාසයේදී එක්සත් ජාතීන්ගේ ආර්ථික හා සමාජ කවුන්සිලයේ ඉහළ පෙළ දේශපාලන සංසඳයට ඉදිරිපත් කරනු ලැබිණි². ගෝලීය තිරසාර සංවර්ධන වාර්තාවට අනුව, අඛණ්ඩව දෙවැනි වරටත්, ශ්‍රී ලංකාවේ ගෝලීය ශ්‍රේණිගත කිරීම ස්ථාන 11 කින් වැඩිදියුණු වී ඇති අතර, 2022 දී රටවල් 163ක් අතරින් 76 වැනි ස්ථානයට පත්ව ඇත. 2021 දී ශ්‍රී ලංකාව රටවල් 165ක් අතරින් 87 වැනි ස්ථානය දක්වා ස්ථාන 7 කින් ඉදිරියට පැමිණ, තිරසාර සංවර්ධන ඉලක්ක සාක්ෂාත් කර ගැනීම පිළිබඳ ස්ථාවර ප්‍රගතියක් පෙන්නුම් කර ඇත.

2. අභියෝගවලට මුහුණ දීම

කොවිඩ්-19 වසංගතයෙන් පසුව ඇති වූ මූල්‍ය බාධාවන් පිළිබඳව කටයුතු කිරීමේදී, ද්විපාර්ශ්වික පරිත්‍යාගශීලීත් සහ එක්සත් ජාතීන්ගේ සහ අනුබද්ධ ආයතන වැනි බහුපාර්ශ්වික සංවිධාන සමඟ සහයෝගයෙන් යුතුව, ශ්‍රී ලංකාව සැලකිය යුතු ප්‍රගතියක් ලබා ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික ප්‍රතිපත්තිවලට සහය වීම සඳහා ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල (IMF) සමඟ ඇමෙරිකානු ඩොලර් බිලියන 2.9 ක වටිනාකමකින් යුත් කාර්ය මණ්ඩල මට්ටමේ එකඟතාවයකට එළැඹීම, රටේ වර්තමාන ආර්ථික අභියෝගවලට පිළියම් යෙදීම සඳහා ගෙන ඇති ක්‍රියාමාර්ග අතරින් ශ්‍රී ලංකා රජය ලැබූ සුවිශේෂී ජයග්‍රහණවලින් එකක් වේ.

රාජ්‍ය වියදම් අවම කිරීමේ අදියරක් ලෙස, ශ්‍රී ලංකා ජනාධිපති ලේකම්වරයාගේ උපදෙස් පරිදි අමාත්‍යාංශය විසින් සිය සේවක සංඛ්‍යාව පිළිබඳ තාර්කිකකරණයක් සිදු කර අදාළ බලධාරීන් වෙත නිර්දේශ ඉදිරිපත් කරනු ලැබිණි. තවද, රාජ්‍යතාන්ත්‍රික දූත මණ්ඩල/කාර්යාල තුනක් (3) තාවකාලිකව වසා දමා, ආසන්නයේ පිහිටි ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල/කාර්යාල වෙත එහි කාර්යය භාරය අත්ගැන්වීම මගින්, බාධාවකින් තොරව එම ජාතීන් අතර රාජ්‍යතාන්ත්‍රික සබඳතා සහතික කිරීම සඳහා පියවර ගනු ලැබිණි.

අමාත්‍යාංශයේ කොන්සිෂුලර් අංශයෙන් සහ යාපනය, මාතර, මහනුවර, ත්‍රිකුණාමලය සහ කුරුණෑගල පිහිටි ප්‍රාදේශීය කොන්සිෂුලර් කාර්යාල සඳහා සිය දෛනික කටයුතු වෙනුවෙන් පැමිණෙන මහජනතාවගේ දිගු පෝලිම්වලට විසඳුම් සෙවීම සඳහා ඊ-වැනලිං ක්‍රමය හඳුන්වා දීමෙන් සාමාන්‍ය ජනතාව වෙත කොන්සිෂුලර් සේවාවන් ලබා දීම සම්බන්ධයෙන් අමාත්‍යාංශය සුවිශේෂී ජයග්‍රහණයක් ලබා ඇත.

අමාත්‍යාංශයේ කොවිඩ්-19 සහ හදිසි ප්‍රතිචාර අංශය විදේශයන්හි ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල/කාර්යාල සමඟ සහයෝගීතාවයෙන් යුතුව, රටේ වෛද්‍ය උපකරණ සහ ඖෂධ සැපයුම් නිඟයට සහය වීම සඳහා සැලකිය යුතු කාර්යභාරයක් ඉටු කළේය. ඒ අනුව අත්‍යාවශ්‍ය ආහාර ද්‍රව්‍ය පරිත්‍යාග කිරීමට පහසුකම් සැලසීමට අමතරව BIPAP යන්ත්‍ර, ඔක්සිජන් සිලින්ඩර, ස්පන්දන ඔක්සිමීටර, නෙබියුලයිසර් සහ උෂ්ණත්ව මානක ඇතුළු වෛද්‍ය උපකරණ 1,638ක් සහ ඖෂධ ටොන් 100කට අධික ප්‍රමාණයක් එම ඒකකය විසින් සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය වෙත භාරදී ඇත.

2022 ජූලි 19 වැනි දින එක්සත් ජනපද රාජ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව විසින් නිකුත් කරන ලද පුද්ගල ජාවාරම් පිළිබඳ වාර්තාව මගින් ශ්‍රී ලංකාව 2 වැනි ස්ථරයට උසස් කර ඇත. ශ්‍රී ලංකාව පසුගිය වසර තුන තුළ දී 3 වැනි ස්ථරයට ශ්‍රේණිගත කිරීමේ වැඩි අවදානමක් සහිතව, 2 වැනි ස්ථරයේ නිරීක්ෂණ ලැයිස්තුවේ 4 දී සිටියේය.

මෙම වාර්තාව 2022 ජනවාරි 1 සිට සැප්තැම්බර් 30 දක්වා කාලය තුළ දී අමාත්‍යාංශයේ ප්‍රගතිය සමාලෝචනය කරන අතර, විදේශයන්හි අදාළ දූත මණ්ඩල/ කාර්යාල, රේඛීය අමාත්‍යාංශ හා නියෝජිතයන් සහ කොළඹ පිහිටි විදේශ රාජ්‍යතාන්ත්‍රික දූත මණ්ඩල සහ ජාත්‍යන්තර සංවිධාන

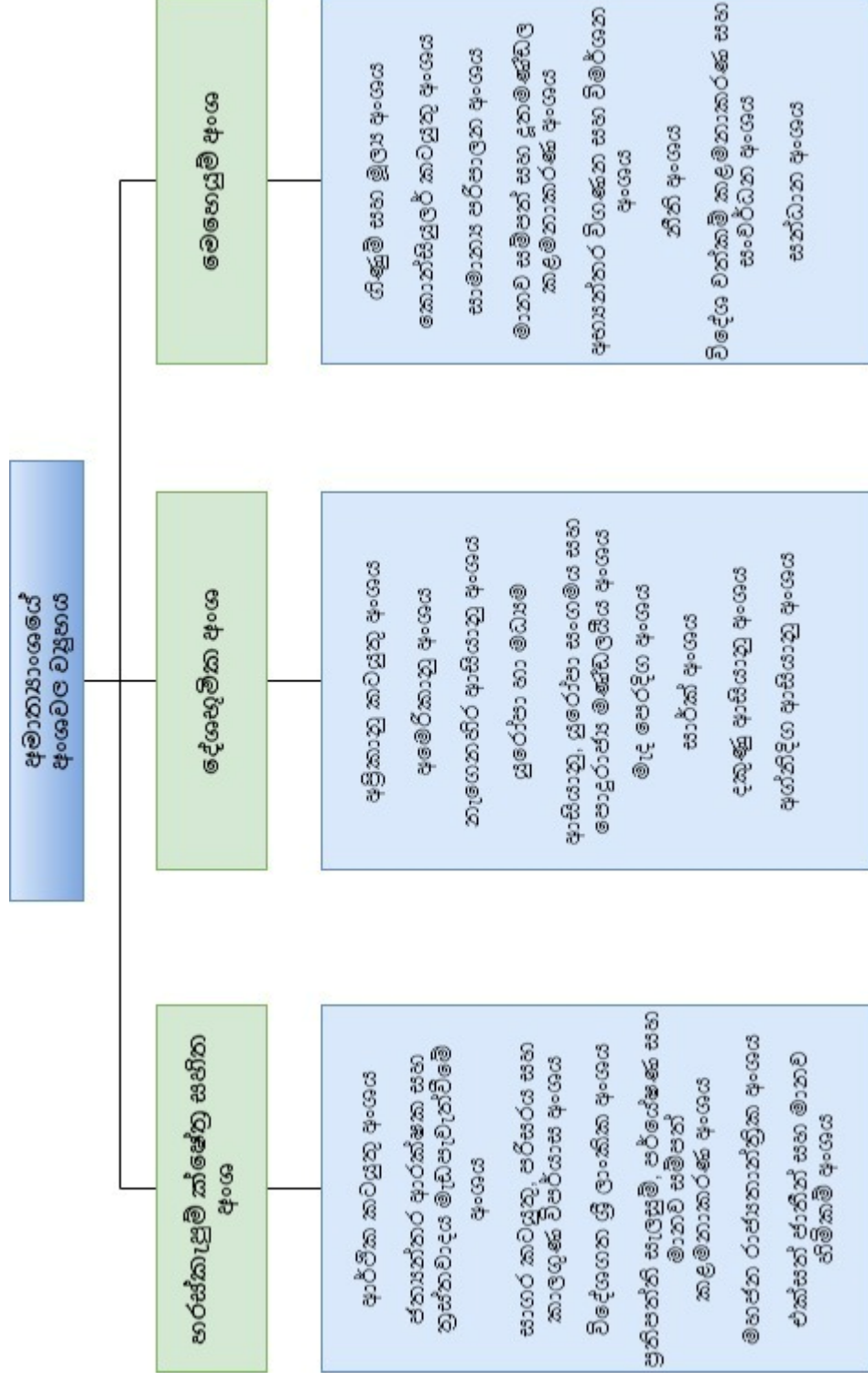
² 2030 තිරසාර සංවර්ධන ඉලක්ක පිළිබඳ න්‍යාය පත්‍රය ක්‍රියාත්මක කිරීමෙහි ලා ශ්‍රී ලංකාව විසින් එහි දෙවැනි ස්වෛරී ජාතික සමාලෝචනය 700කට අධික විවිධ පාර්ශ්වයන්ගේ උපදේශයන් ඇතුළත්ව සකස්කරනු ලැබිණි. එසේ සකස්කරන ලද වාර්තාවේ 2030 තිරසාර සංවර්ධන ඉලක්ක පිළිබඳ න්‍යාය පත්‍රයට අදාළව ශ්‍රී ලංකාව විසින් සිදුකරන ලද කැපවීම් මත පදනම්ව ඉලක්ක සාක්ෂාත් කරගැනීමෙහි වර්තමාන තත්වය, ප්‍රවණතා, අභියෝග සහ අවස්ථා පිළිබඳ විශ්ලේෂණයක් ඇතුළත් වේ.

සමඟ සම්බන්ධීකරණයෙන් යුතුව, එක් එක් අංශය විසින් ලබා ඇති ප්‍රගතිය කෙරෙහි අවධානය යොමු කරයි.

ପିତୃଶ୍ରମ ଚଳେ ଶ୍ରମ ଲୋଭୀ ! ଶ୍ରମ ଲୋଭୀ ଶ୍ରମ ଲୋଭୀ

II වැනි රූප සටහන - අමාත්‍යාංශයේ අංශවල ව්‍යුහය

I වැනි වගුව - ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණි ඉහළ පෙළේ විදෙස් සංචාර

රාජ්‍ය නායකවරු/අග්‍රාමාත්‍යවරුන්

1.	මාලදිවයිනේ ජනාධිපති ඉබ්‍රාහිම් මොහමඩ් සොලික් මැතිතුමා 2021 දෙසැම්බර් 30 වැනි දින සිට 2022 ජනවාරි 2 වැනි දින දක්වා ශ්‍රී ලංකාවේ නිරත වූ පෞද්ගලික සංචාරය
2.	රාජ්‍ය ආරාධිත අමුත්තෙකු වශයෙන් ජාත්‍යන්තර බෝරා ප්‍රජාවේ අධ්‍යාත්මික නායක අති උතුම් ආචාර්ය සයිඩ්නා මුහද්දල් සයිදුදීන් සහේබ් 2022 මාර්තු 6 වැනි දින සිට නිරත වූ සංචාරය

විදේශ අමාත්‍යවරු සහ නියෝජ්‍ය විදේශ අමාත්‍යවරු

1.	මහජන චීන සමූහාණ්ඩුවේ රාජ්‍ය මන්ත්‍රී සහ විදේශ අමාත්‍ය වැංග් යි මැතිතුමා 2022 ජනවාරි 8 සිට 9 දක්වා ශ්‍රී ලංකාවේ නිරත වූ සංචාරය
2.	හංගේරියාවේ විදේශ කටයුතු සහ වෙළෙඳ අමාත්‍ය පීටර් සිජ්ජාර්ටෝ මැතිතුමා 2022 ජනවාරි 12 වැනි දින සිට ශ්‍රී ලංකාවේ නිරත වූ සංචාරය
3.	තුර්කි ජනරජයේ විදේශ කටයුතු අමාත්‍ය මෙවුලුට් කැවුසොග්ලු මැතිතුමා 2022 ජනවාරි 27 සිට 28 දක්වා ශ්‍රී ලංකාවේ නිරත වූ සංචාරය
4.	සෞදි අරාබියේ විදේශ කටයුතු අමාත්‍ය ෆයිසාල් බින් ෆර්හාන් අල් සවුද් කුමරු 2022 මාර්තු 13 සිට 14 දක්වා ශ්‍රී ලංකාවේ නිරත වූ සංචාරය
5.	බංග්ලාදේශයේ විදේශ අමාත්‍ය ආචාර්ය ඒ.කේ. අබ්දුල් මොමින් මැතිතුමා 2022 මාර්තු 28 සිට 31 දක්වා ශ්‍රී ලංකාවේ නිරත වූ සංචාරය
6.	භූතානයේ විදේශ අමාත්‍ය ආචාර්ය ටන්ඩි ඩෝර්ජි මැතිතුමා 2022 මාර්තු 28 සිට 31 දක්වා ශ්‍රී ලංකාවේ නිරත වූ සංචාරය
7.	ඉන්දියාවේ විදේශ කටයුතු අමාත්‍ය ආචාර්ය එස්. ජයශංකර් මැතිතුමා 2022 මාර්තු 27 සිට 30 දක්වා ශ්‍රී ලංකාවේ නිරත වූ සංචාරය
8.	නේපාල විදේශ අමාත්‍ය ආචාර්ය නාරායන් බඩ්කා මැතිතුමා 2022 මාර්තු 28 සිට 31 දක්වා ශ්‍රී ලංකාවේ නිරත වූ සංචාරය
9.	තායිලන්තයේ නියෝජ්‍ය අග්‍රාමාත්‍ය හා විදේශ කටයුතු අමාත්‍ය දොන් ප්‍රමුද්චිනාල් මැතිතුමා 2022 මාර්තු 28 සිට 30 දක්වා ශ්‍රී ලංකාවේ නිරත වූ සංචාරය

වෙනත් අමාත්‍යවරු

1.	එක්සත් රාජධානියේ දකුණු ආසියාව, එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය සහ පොදු රාජ්‍ය මණ්ඩලය පිළිබඳ රාජ්‍ය අමාත්‍ය විම්බල්ඩින්හි අහමඩ් සාමිවරයා 2022 ජනවාරි 18 සිට 20 දක්වා ශ්‍රී ලංකාවේ නිරත වූ සංචාරය
2.	කොරියානු ජනරජයේ ජාතික සභාවේ කථානායක පාර්ක් බියෙඔංග් සෙවුග් මැතිතුමා 2022 ජනවාරි 19 සිට 22 දක්වා ශ්‍රී ලංකාවේ නිරත වූ සංචාරය
3.	කොරියානු ජනරජයේ රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති සම්බන්ධීකරණ අමාත්‍ය කු යුන් වෙඔල් මැතිතුමා ඇතුළු නියෝජිත පිරිස 2022 මාර්තු 30 සිට අප්‍රේල් 02 දක්වා ශ්‍රී ලංකාවේ නිරත වූ සංචාරය
4.	මාලදිවයින් පාර්ලිමේන්තුවේ කථානායක මොහොමඩ් නෂීඩ් මැතිතුමා ඇතුළු නියෝජිත පිරිස 2022 මැයි 19 සිට 22 දක්වා ශ්‍රී ලංකාවේ නිරත වූ සංචාරය
5.	ඕස්ට්‍රේලියාවේ ස්වදේශ කටයුතු අමාත්‍ය ක්ලේයාර් ඕ' නිල් මැතිතුමා ඇතුළු නියෝජිත පිරිස 2022 ජූනි 19 සිට 20 දක්වා ශ්‍රී ලංකාවේ නිරත වූ සංචාරය

වෙනත් විදේශීය සම්භාවනීය අමුත්තන්

1.	එක්සත් ජාතීන්ගේ සහකාර මහලේකම්, එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවර්ධන අරමුදලේ සහකාර පරිපාලක සහ ආසියා සහ පැසිෆික් කලාපය සඳහා එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවර්ධන අරමුදලේ කලාපීය කාර්යාංශයේ අධ්‍යක්ෂිකා කන්ති විග්නරාජා මහත්මිය 2021 දෙසැම්බර් 12 දින සිට 2022 ජනවාරි 07 දින දක්වා ශ්‍රී ලංකාවේ නිරත වූ සංචාරය
2.	ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවේ (ADB) සභාපති මසට්සුගා අසකාවා මහතා 2022 මාර්තු 09-11 දිනවල ශ්‍රී ලංකාවේ නිරත වූ සංචාරය
3.	එක්සත් ජනපද රාජ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුවේ දේශපාලන කටයුතු පිළිබඳ උප ලේකම් තානාපති වික්ටෝරියා නුලන්ඩ් මහත්මිය 2022 මාර්තු 22 සිට 23 දක්වා දිනවල ශ්‍රී ලංකාවේ නිරත වූ සංචාරය
4.	බිම්ස්ටෙක් හි මහ ලේකම් ටෙන්සින් ලෙක්ගෙල් මහතා, 2022 මාර්තු 26 සිට අප්‍රේල් 01 දක්වා දිනවල ශ්‍රී ලංකාවේ නිරත වූ සංචාරය
5.	ඉන්දියාවේ විදේශ ලේකම් ශ්‍රී විනයි ක්වාත්‍රා මහතා 2022 ජුනි 23 දින සිට ශ්‍රී ලංකාවේ නිරත වූ සංචාරය
6.	ජපානයේ විදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශයේ අග්නිදිග සහ නිරිතදිග ආසියානු කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් කනෝ ටකෙහිරෝ මහතා - (ශ්‍රී ලංකාව සහ ජපානය අතර ප්‍රතිපත්ති (දේශපාලන) සංවාදයේ 03 වැනි වටය) 2022 ජූලි 14 සිට 16 දක්වා ශ්‍රී ලංකාවේ නිරත වූ සංචාරය
7.	ජාත්‍යන්තර සංවර්ධනය සඳහා වූ එක්සත් ජනපද නියෝජිතායතනයේ (USAID) පරිපාලක සමන්තා පවර් මහත්මිය 2022 සැප්තැම්බර් 10 සිට 12 දක්වා දිනවල ශ්‍රී ලංකාවේ නිරත වූ සංචාරය

II වැනි වගුව - විදේශීය රටවලට සිදු වූ ඉහළ පෙළේ සංචාර

ජනාධිපතිවරයා

#	රට	කාලසීමාව	අරමුණ
1.	එක්සත් රාජධානිය	2022 සැප්තැම්බර් 19 සිට 23 දින දක්වා	දෙවැනි එලිසෙබත් මහ රැජිණගේ රාජකීය අවමංගල උත්සවයට සහභාගී වීම සඳහා
2.	ජපානය	2022 සැප්තැම්බර් 26 සිට 28 දින දක්වා	නිල සංචාරය
3.	පිලිපීනය	2022 සැප්තැම්බර් 28 සිට 30 දින දක්වා	ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවේ පාලක මණ්ඩලයේ 55 වැනි වාර්ෂික රැස්වීම

විදේශ කටයුතු අමාත්‍යවරයා

#	රට	කාලසීමාව	අරමුණ
1	එක්සත් අරාබි එමීර් රාජ්‍යය	2021 ජනවාරි 2 සිට 6 දින දක්වා	එක්ස්පෝ 2020 ප්‍රදර්ශනයට සහභාගී වීම සඳහා
2.	දකුණු කොරියාව	2021 ජනවාරි 6 සිට 8 දින දක්වා	නිල සංචාරය
3.	ඉන්දියාව	2022 පෙබරවාරි 2 සිට 6 දින දක්වා	නිල සංචාරය
4.	පැරිස්	2022 පෙබරවාරි 21 සිට 25 දින දක්වා	ඉන්දු-පැරිස් කලාපයේ සහයෝගීතාව පිළිබඳ අමාත්‍ය සංසඳයට සහභාගී වීම සඳහා නිල සංචාරය
5.	ස්විට්සර්ලන්තය	2022 පෙබරවාරි 25 සිට මාර්තු 5 දින දක්වා	ජීනීවා හි දී පැවති මානව හිමිකම් කවුන්සිලයේ 49 වැනි සැසි වාරය
6.	ඩෝහා කතාර්	2022 මාර්තු 26 සිට 27 දින දක්වා	නිල සංචාරය
7.	සිංගප්පූරුව	2022 ජුනි 8 සිට 11 දින දක්වා	නිල සංචාරය
8.	ජීනීවා	2022 ජුනි 12 සිට 17 දින දක්වා	නිල සංචාරය
9.	රුවන්ඩාව	2022 ජුනි 20 සිට 26 දින දක්වා	පොදුරාජ්‍ය මණ්ඩලීය රාජ්‍ය නායක සමුළුවට සහභාගී වීම සඳහා
10.	කාම්බෝජය	2022 අගෝස්තු 04 සිට 5 දින දක්වා	ආසියානු සමුළුවට සහභාගී වීම සඳහා
11.	ජීනීවා	2022 සැප්තැම්බර් 07 සිට 13 දින දක්වා	එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් සමුළුවට සහභාගී වීම සඳහා
12.	නිව්යෝර්ක්	2022 සැප්තැම්බර් 19 සිට 27 දින දක්වා	එක්සත් ජාතීන්ගේ මහා සම්මේලනයට සහභාගී වීම සඳහා

විදේශ කටයුතු රාජ්‍ය අමාත්‍යවරයා සහ අනෙකුත් අමාත්‍යවරු

#	රට	කාලසීමාව	විස්තර
1.	පාකිස්තානය	2022 ජනවාරි 20 සිට 27 දින දක්වා	විදේශ කටයුතු රාජ්‍ය අමාත්‍යවරයාගේ නිල සංචාරය
2.	එක්සත් අරාබි එමීර් රාජ්‍යය	2022 ජනවාරි 3 දින	සංචාරක අමාත්‍යවරයා සහ මැණික් හා ස්වර්ණාභරණ රාජ්‍ය අමාත්‍යවරයාගේ නිල සංචාරය
3.	ඕමානය	2022 මාර්තු 26 සිට 28 දින දක්වා	වෙළෙඳ අමාත්‍යවරයාගේ නිල සංචාරය
4.	සෞදි අරාබි රාජධානිය	2022 මාර්තු 19 සිට 24 දින දක්වා	විදේශ රැකියා ප්‍රවර්ධන සහ වෙළෙඳපොළ විවිධාංගීකරණය පිළිබඳ රාජ්‍ය අමාත්‍යවරයාගේ නිල සංචාරය
5.	ඕමානය	2022 ජුනි 27 සිට 29 දින දක්වා	විදුලිබල හා බලශක්ති අමාත්‍යවරයාගේ නිල සංචාරය
6.	භූතානය	2022 සැප්තැම්බර් 5 සිට 9 දින දක්වා	ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ අග්නිදිග ආසියාව සඳහා වන කලාපීය කමිටුවේ 75 වන අවස්ථාවට සහභාගී වීම සඳහා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යවරයාගේ සංචාරය
7.	ජපානය	2022 සැප්තැම්බර් 27 සිට ඔක්තෝබර් 4 දින දක්වා	කම්කරු හා විදේශ රැකියා අමාත්‍යවරයාගේ නිල සංචාරය

ආංශික ප්‍රගති සමාලෝචනය: හරස් කැපුම් ක්ෂේත්‍ර සහිත අංශ

1. ආර්ථික කටයුතු අංශය

ආර්ථික කටයුතු අංශයට ප්‍රධාන වශයෙන් ආර්ථික රාජ්‍යතාන්ත්‍රිකභාවය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සම්බන්ධ ක්‍රියාකාරකම් පැවරී ඇති අතර, ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික අභිමතාර්ථ ප්‍රවර්ධනය සහ ආරක්‍ෂා කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩලවලට උපාය මාර්ගික සහය සහ මහපෙන්වීම සපයන අතරම, විදේශ දූත මණ්ඩල සහ ශ්‍රී ලංකාවේ රේඛීය අමාත්‍යාංශ/ නියෝජිතායතන අතර උත්ප්‍රේරක කාර්යභාරයක් ද ඉටු කරයි. අංශයේ ප්‍රධාන කර්තව්‍යයක් වන ආර්ථික රාජ්‍යතාන්ත්‍රික වැඩසටහන යටතේ ආර්ථික ඉලක්ක දූත මණ්ඩල වෙත පැවරීම, ජනාධිපති කාර්යාලය, අග්‍රාමාත්‍ය කාර්යාලය, මුදල් අමාත්‍යාංශය සහ ඊට අනුබද්ධ ආයතන (විදේශ සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව, ජාතික සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුව, ශ්‍රී ලංකා රේගුව යනාදිය), වාණිජ දෙපාර්තමේන්තුව, ආයෝජන මණ්ඩලය, ශ්‍රී ලංකා සංචාරක ප්‍රවර්ධන කාර්යාංශය, ශ්‍රී ලංකා අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය, ශ්‍රී ලංකා තේ මණ්ඩලය, ශ්‍රී ලංකා මැණික් සහ ස්වර්ණාභරණ අධිකාරිය, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව, වාණිජ මණ්ඩල, ඒකාබද්ධ ඇහලුම් සංගමය, තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණ නියෝජිතායතනය, කොළඹ කොටස් හුවමාරුව යනාදී රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික අංශයේ ආයතන ගණනාවක් සමඟ සම්බන්ධීකරණයෙන් යුතුව ක්‍රියාත්මක වේ.

1.1. ආර්ථික කටයුතු (ද්විපාර්ශ්වික): ශ්‍රී ලංකාව සඳහා ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ සහනදායී ණය ලබා ගැනීම සඳහා ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ ක්‍රියාවලියේ කොටසක් ලෙස, ණයගැති රටවල් 23 ක් සඳහා ‘තානාපතිවරුන්ගේ සංසදය’, 2022 සැප්තැම්බර් 22 වැනි දින ජනාධිපති කාර්යාලයේදී සංවිධානය කරන ලදී. විදේශයන්හි අදාළ දූත මණ්ඩල, අමාත්‍යාංශයේ දේශභූමික අංශ සහ රේඛීය අමාත්‍යාංශ/නියෝජිතායතන සමඟ සහයෝගයෙන් යුතුව, ශ්‍රී ලංකා ජනාධිපතිවරයාගේ ටෝකියෝ සහ මැනිලා සංචාර සංවිධානය කිරීම සහ ආර්ථික කටයුතු සම්බන්ධයෙන් වැදගත් තොරතුරු සපයා දීම, ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයට සහය වීම සඳහා ඉන්දීය රේඛීය ණය ක්‍රමය, එක්සත් ජනපද ආධාර, චීන ආධාර, සහ වෙනත් පරිත්‍යාග ඇතුළු විදේශ ආධාර (ඉන්ධන, නිරිඟු, සීනි, පොහොර, ඖෂධ, රසායනික ද්‍රව්‍ය, කාර්මික ද්‍රව්‍ය, සිවිල් ගුවන් සේවා සඳහා ආධාර, ආදිය) ලබා ගැනීම සඳහා රේඛීය අමාත්‍යාංශ/නියෝජිතායතන සමඟ කටයුතු කර ඇත. ඉන්ධන, අතුරු මූල්‍යකරණය, ණය යනාදිය සම්බන්ධ යෝජනා සඳහා රජයේ ඇගයීම් කමිටු සමඟ කටයුතු කරන ලදී. ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල/ දූත කාර්යාල සහ ආයෝජන මණ්ඩලය සමඟ එක්ව විදේශ සෘජු ආයෝජන ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන් හතරක් (4) සංවිධානය කරන ලදී. ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල/ දූත කාර්යාල අතර තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ දී රේඛීය අමාත්‍යාංශ/ නියෝජිතායතන සමඟ සම්බන්ධ වී 2022 ඔක්තෝබර් 13 වැනි දින කොළඹදී පැවැත්වීමට නියමිත 2022-ජාතික ඩිජිටල් ආයෝජන සමුළුව සඳහා පහසුකම් සැලසීමට පියවර ගන්නා ලදී. ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල සහ රේඛීය අමාත්‍යාංශ/ නියෝජිතායතන සමඟ සම්බන්ධීකරණයෙන් යුතුව, වෙළෙඳ, ආයෝජන සහ සංචාරක ව්‍යාපාරය සම්බන්ධ මාර්ගගත රැස්වීම් 12ක් සඳහා පහසුකම් සැලසීම සහ සහභාගි වීම. හංගේරියා-ශ්‍රී ලංකා ව්‍යාපාරික සංසදය සහ 2022 ජනවාරි මාසයේ දී පැවැති ව්‍යාපාරාන්තර රැස්වීම් සඳහා පහසුකම් සපයන ලදී. අමාත්‍යාංශයේ නීති අංශය සමඟ සාකච්ඡා කොට ද්විත්ව බදු පැනවීමෙන් වැළකීම, විදේශ රැකියා ප්‍රවර්ධනය, සංචාරක ප්‍රවර්ධනය යනාදී ක්ෂේත්‍රවල අවබෝධතා ගිවිසුම් සහ වෙනත් ගිවිසුම් ගණනාවක් ඇති කර ගැනීම සඳහා මෙම අංශය විසින් පහසුකම් සලසා ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ අදාළ පාර්ශ්වයන් සහ විදේශයන්හි ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල සමඟ සහයෝගයෙන් යුතුව වෙළෙඳ ආරවුල් 9 ක් නිරාකරණය කර ගැනීම සඳහා පහසුකම් සපයන ලදී.

1.2. ආර්ථික කටයුතු (බහුපාර්ශ්වික): බහු-ආංශික තාක්ෂණික සහ ආර්ථික සහයෝගීතාව සඳහා වූ බෙංගාල බොක්ක ආශ්‍රිත රටවල සංවිධානයේ (බීම්ස්ටෙක්) සාම්ප්‍රදායික වෛද්‍ය විද්‍යාව පිළිබඳ කාර්ය සාධක බලකායේ 4 වැනි රැස්වීම ශ්‍රී ලංකාව විසින් 2022 ජනවාරි 20 වැනි දින කොළඹ දී පවත්වන ලදී. 2020 දී නේපාලයේ කත්මන්දූ නුවර පැවති සාම්ප්‍රදායික වෛද්‍ය විද්‍යාව පිළිබඳ බීම්ස්ටෙක් කාර්ය සාධක බලකායේ 3 වැනි රැස්වීමේදී එකඟ වූ ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම පිළිබඳව දිනක් පුරා පැවති රැස්වීමේ දී සාකච්ඡා කොට යාවත්කාලීන

කරන ලදී. සියලුම සාමාජික රටවල විදේශ කටයුතු අමාත්‍යවරුන්ගේ සහභාගීත්වයෙන්, 22 වැනි බ්‍රික්ස් රැස්වීම ජ්‍යෙෂ්ඨ නිලධාරීන්ගේ රැස්වීම සහ 18 වැනි බ්‍රික්ස් රැස්වීම අමාත්‍යවරුන්ගේ රැස්වීම මාර්ගගතව සහ භෞතික ආකාරයෙන් 2022 මාර්තු 28 සහ 29 යන දිනවල කොළඹදී සාර්ථකව පැවැත්විණි. 5 වැනි බ්‍රික්ස් රැස්වීම සමුළුව 2022 මාර්තු 30 වැනි දින කොළඹදී මාර්ගගත ආකාරයෙන් පැවැත්විණි. සාමාජික රාජ්‍ය හතේ නායකයින් සමුළුවට මාර්ගගතව සහභාගී වූ අතර, විදේශ කටයුතු අමාත්‍යවරු භෞතික වශයෙන් සමුළුව පැවැත්වෙන ස්ථානයට පැමිණ සිටියහ. සංවිධාන ගමන් ඉතිහාසයේ සන්ධිස්ථානයක් සනිටුහන් කරමින් සාමාජික රටවල රාජ්‍ය නායකයින් විසින් බ්‍රික්ස් රැස්වීමේ ප්‍රඥප්තිය සම්මත කර ගනු ලැබූහ. තවත් නීතිමය ලියකියවිලි තුනකට එනම්: අ) සාපරාධී කාරණාවලදී අන්‍යෝන්‍ය සහය පිළිබඳ බ්‍රික්ස් රැස්වීමේ සම්මුතිය; ආ) බ්‍රික්ස් රැස්වීමේ සාමාජික රටවල රාජ්‍යතාන්ත්‍රික ඇකඩමි/පුහුණු ආයතන අතර අන්‍යෝන්‍ය සහයෝගීතාව පිළිබඳ අවබෝධතා ගිවිසුම; සහ ඇ) කොළඹ බ්‍රික්ස් රැස්වීමේ තාක්ෂණ හුවමාරු පහසුකම පිහිටුවීම පිළිබඳ සංගමයේ සංදේශයට අත්සන් තැබීම රාජ්‍ය නායකවරුන් විසින් නිරීක්ෂණය කරනු ලැබූහ. ඊට අමතරව, සාමාජික රටවල නායකයෝ ප්‍රවාහන සම්බන්ධකතාවය පිළිබඳ ප්‍රධාන සැලැස්ම ද සම්මත කර ගත් අතර, ප්‍රතිසංවිධානය කරන ලද සහයෝගීතාවයේ අංශ සහ උප අංශ අනුමත කළහ. කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන සඳහා “අගය දාම කළමනාකරණය සඳහා පුද්ගලික අංශයේ සහභාගීත්වය දිරිමත් කිරීම” පිළිබඳ බ්‍රික්ස් රැස්වීමේ වැඩමුළුවක් ශ්‍රී ලංකාව විසින් 2022 අගෝස්තු 15 සහ 16 යන දිනවල මහනුවරදී පවත්වන ලදී. මෙම අංශය, අප්‍රිකානු-ආසියානු ග්‍රාම සංවර්ධන සංවිධානය, ආසියා සහයෝගීතා සංවාදය, එක්සත් ජාතීන්ගේ වෙළෙඳ හා සංවර්ධන සමුළුව, ලෝක වෙළෙඳ සංවිධානය, ආර්ථික සහයෝගීතාවය සහ සංවර්ධනය සඳහා වූ සංවිධානය, ලෝක ආර්ථික සංසදය, සංක්‍රමණ සඳහා ජාත්‍යන්තර සංවිධානය, කොළඹ ක්‍රියාවලිය සහ සංක්‍රමණ හා සංවර්ධනය පිළිබඳ ගෝලීය සංසදය යන ආයතන සහ සංවිධාන සම්බන්ධ කාරණා රේඛීය අමාත්‍යාංශ සමඟ සම්බන්ධීකරණය වී ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබිණි. ඉන්දියානු සාගර වටදේර රටවල සංගමයේ රැස්වීම 49 කට සහභාගී වී පහසුකම් සලසා ඇත. 2022 ජූලි 6 වැනි දින පැවති ඉන්දියානු සාගර වටදේර රටවල සංගමයේ ක්‍රියාකාරී ආයතන සභාපතිවරුන් සහ සම්බන්ධීකරණ රටවල පළමු වැනි රැස්වීමේදී සහ ඩකා සංවර්ධන මූලපිරීම සහ 12 වැනි ද්වි-වාර්ෂික වැඩමුළුවේදී ශ්‍රී ලංකාව උප සභාපති ලෙස සහභාගී වූ අතර, එහිදී ප්‍රකාශයක් ද කළේය. 2022 ජූලි 27 සිට 29 දක්වා බංගලිදේශයේ ජ්‍යෙෂ්ඨ නිල රැස්වීම භෞතිකව පවත්වන ලදී. ආයතනික විධිවිධාන සහ පුළුල් කිරීමේ නියැලීම පිළිබඳ පර්ෂදයේ සම්බන්ධීකරණ රටක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාව 2022 මාර්තු 2 වැනි දින, 2 වැනි ආයතනික විධිවිධාන සහ පුළුල් කිරීමේ නියැලීම පිළිබඳ පර්ෂද කණ්ඩායම් රැස්වීම මාර්ගගත ව සංවිධානය කළේය. රැස්වීම ලේඛන බෙදා හැරීමේදී, රැස්වීම වලට ඔවුන්ගේ සහභාගීත්වය සම්බන්ධීකරණය කිරීමේදී සහ පහසුකම් සැලසීමේදී සහ ශ්‍රී ලංකාව ඉන්දියානු සාගර වටදේර රටවල සංගමයේ කාර්ය න්‍යාය පත්‍රය සමඟ සම්පූර්ණයෙන්ම සම්බන්ධ වන බවට සහතික කරමින්, මෙම අංශය රේඛීය නියෝජිතායතන සමඟ අඛණ්ඩව සම්බන්ධ විය. එක්සත් ජාතීන්ගේ ආසියා සහ පැසිෆික් සඳහා වන ආර්ථික හා සමාජ කොමිෂන් සභාවේ වාර්ෂික කොමිෂන් සභා සැසි ඇතුළුව රැස්වීම්/ ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායම් සහ ශක්‍යතා ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන් 45 කදී රැස්වීම් ලේඛන බෙදා හැරීම, නිලධාරීන්ගේ සහභාගීත්වය සඳහා පහසුකම් සැලසීම සඳහා මෙම අංශය රේඛීය අමාත්‍යාංශ සමඟ සම්බන්ධ වී ඇත. කොළඹ ක්‍රියාවලියේ 3 වැනි රැස්වීමට නිලධාරීන්ගේ සහභාගීත්වය සඳහා මෙම අංශය පහසුකම් සලසා දුන්නේය. දැනට, ශ්‍රී ලංකාව, කොළඹ ක්‍රියාවලියේ නිපුණතා සහ සුදුසුකම් හඳුනාගැනීමේ ක්‍රියාවලීන් පිළිබඳ තේමාත්මක ප්‍රදේශ ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායමේ මූලසූත්‍ර හොඳවයි. මෙම අංශය සංක්‍රමණ සහ ජාත්‍යන්තර සංක්‍රමණ සමාලෝචන සංසදය සඳහා ගෝලීය සංයුක්තය ක්‍රියාත්මක කිරීම පිළිබඳ ජාතික සැලැස්ම සකස් කරමින් සිටී. තවද අබුඩාබි සංවාදය, සංක්‍රමණ සඳහා ජාත්‍යන්තර සංවිධානය, බාලි ක්‍රියාවලිය සහ කිම්බර්ලි ක්‍රියාවලිය යනාදිය සම්බන්ධ කාරණා සම්බන්ධයෙන් රේඛීය අමාත්‍යාංශ සමඟ සම්බන්ධ වී ඇත.

- 1.3. තාක්ෂණික සහයෝගීතාව : විශේෂ ව්‍යාපෘති සඳහා ශ්‍රී ලංකාවට ප්‍රවේශ වූ, ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව, ලෝක බැංකුව, ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල, ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය සහයෝගීතාව, ජපාන ජාත්‍යන්තර සහයෝගීතා නියෝජිතායතනය, කොරියාවේ ජාත්‍යන්තර සහයෝගීතා නියෝජිතායතනය, කොළඹ ක්‍රමයේ ලේකම් කාර්යාලය වැනි ජාත්‍යන්තර සංවිධානවල සේවකයින් සඳහා කෙටිකාලීන ප්‍රවේශ විසා 132 ක්, දිගුකාලීන

ප්‍රවේශ වීසා 42 ක් සහ නේවාසික වීසා 65 ක් නිර්දේශ කර ඇත. මුදල් අමාත්‍යාංශය යටතේ පවතින තිරසාර සංවර්ධන සභාව ඇතුළු රේඛීය අමාත්‍යාංශ විසින් සංවිධානය කරන ලද ශ්‍රී ලංකාවේ වැඩමුළු සහ සම්මන්ත්‍රණ සඳහා සහභාගිවන්නන්ට වීසා බලපත්‍ර පහසුකම් සපයන ලදී. අමාත්‍යාංශ, දෙපාර්තමේන්තු සහ ශ්‍රී ලංකා ගුවන් සමාගම, රාජ්‍ය ඖෂධ සංස්ථාව, ලිට්‍රෝ ගෑස් ලංකා ලිමිටඩ් සහ සිලෝන් පෙට්‍රෝලියම් ස්ටෝරේජ් ටර්මිනල්ස් ලිමිටඩ් වැනි ආයතනවලින් ලැබුණු ප්‍රසම්පාදන දැන්වීම් 80 ක් සඳහා පහසුකම් සලසා ඇති අතර, එම දැන්වීම් සඳහා ප්‍රමාණවත් ප්‍රචාරණයක් ලබා දීමට විදේශයන්හි පිහිටි ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල/කාර්යාලවලට යොමු කර උපදෙස් ලබා දෙන ලදී. විදේශයන්හි ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල හරහා ජාත්‍යන්තර සමාගම් සත්‍යාපනයට පහසුකම් සලසන ලදී. භූ විද්‍යා සම්කේෂණ හා පතල් කාර්යාංශයේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයාගෙන් ලැබුණු ජාතික බනිජ් ප්‍රතිපත්ති ලේඛන කෙටුම්පත සඳහා ප්‍රතිපෝෂණ/යෝජනා ලබා දෙන ලදී. අංශයේ තාක්ෂණික සහයෝගිතා වැඩසටහන මගින් ශ්‍රී ලංකාවට සිය විශේෂඥතාව පිරිනැමිය හැකි ක්ෂේත්‍රවල ශ්‍රී ලංකාවේ රේඛීය ආයතන සමඟ සහයෝගිතාවයෙන් පුහුණු වැඩසටහන් පවත්වමින් සාර්ක් සහ ආසියා/අප්‍රිකා කලාපයේ අවම සංවර්ධිත රටවලට තාක්ෂණික සහය ලබා දෙන ලදී. පහළ මධ්‍යම ආදායම්ලාභී රටක් ලෙස, ශ්‍රී ලංකාව අවම සංවර්ධිත රටවල ශක්‍යතාව ඉහළ නැංවීම සඳහා එහි තාක්ෂණික විශේෂඥතාව බෙදා හදා ගැනීම පසුගිය කාලයේ දී ආරම්භ කරනු ලැබීය.

- 1.4. විශේෂ ව්‍යාපෘති: යාපනයට ඔබ්බෙන් පිහිටි දූපත් තුනෙහි (අතලතිව, ඩෙල්ෆ්ට් සහ නයිනතිව) කාර්යක්ෂම ඩීසල් උත්පාදනයකින් යුත් සුළං, සූර්ය බලය සහ බැටරි ගබඩා කිරීම ඇතුළත් දෙමුහුන් විදුලිබල ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම. ඉන්දියානු රජයේ ආධාරයෙන් ජෛවමිතික හැඳුනුම්පත සඳහා පදනම් හැඳුනුම්පත ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ පවත්වාගෙන යාම සඳහා පද්ධති ඒකාබද්ධ කිරීමට ශ්‍රී ලංකාවට සුවිශේෂී වූ ඩිජිටල් අනන්‍යතා වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කිරීම.

2. ජාත්‍යන්තර ආරක්ෂාව සහ ත්‍රස්තවාදය මැඩපැවැත්වීමේ අංශය

- 2.1. එල්ටීටීඊ (දෙමළ ඊලාම් විමුක්ති කොටි සංවිධානය) ආශ්‍රිත කරුණු: යුරෝපා සංගමය, ඕස්ට්‍රේලියාව සහ ඇමරිකා එක්සත් ජනපදය තුළ එල්ටීටීඊ තහනම් කිරීම සම්බන්ධයෙන් අදාළ දූත මණ්ඩල වෙත මෙම අංශය අඛණ්ඩව අත්‍යවශ්‍ය තොරතුරු ලබාදීම සහ සම්බන්ධීකරණය කරන ලදී. යුරෝපා සංගමය සහ ඕස්ට්‍රේලියාව යන රටවල් දෙකම පිළිවෙළින් 2022 ජූලි සහ සැප්තැම්බර් මාසවල දී එල්ටීටීඊ තහනම් සංවිධානයක් ලෙස තවදුරටත් ලැයිස්තුගත කිරීම සිදු කළේය. ඕස්ට්‍රේලියාවේ නැවත ලැයිස්තුගත කිරීම තවත් වසර 3ක් සඳහා බලපැවැත්වේ. මෙම අංශය දැනට 2022 ඔක්තෝබර් මාසයේ දී යුරෝපා සංගමය වෙත සිදුකෙරෙන මිළහ ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා කටයුතු සිදු කරමින් සිටී. එල්ටීටීඊ සම්බන්ධ එක්සත් ජනපද සමාලෝචනයේ ප්‍රතිඵලය අපේක්ෂාවෙන් පවතී. මෙම අංශය විසින් කැනඩාවේ එල්ටීටීඊ ලයිස්තුගත කිරීම තවදුරටත් පවත්වා ගෙන යාම සඳහා සහය දැක්වීමට අවශ්‍ය තොරතුරු ඉදිරිපත් කර ඇත. කැනේඩියානු සහ ඉතාලි බලධාරීන් විසින් ජන සංහාරය පිළිගැනීම පිළිබඳව ප්‍රතිරෝධය දැක්වීමේ අරමුණින් යුතුව, මෙම අංශය අමාත්‍යාංශයේ අදාළ දේශ භූමික අංශවලට සහ ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩලවලට අවශ්‍ය කරුණු ඉදිරිපත් කරන ලදී. එල්ටීටීඊ ක්‍රියාකාරකම් රටා සහ ප්‍රවණතා හඳුනා ගනිමින් ඒ සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රතිචාර දැක්වීම සඳහා එල්ටීටීඊයේ සුවිශේෂී දින සහ සිදුවීම්වලදී, විදේශයන්හි එල්ටීටීඊ හා සම්බන්ධ සමාජ මාධ්‍ය සහ දේශපාලන ක්‍රියාකාරකම් පිළිබඳ විමසිලිමත්ව අවශ්‍ය තොරතුරු එක්රැස් කිරීම මෙම අංශය මගින් අඛණ්ඩව සිදු කෙරිණි.

- 2.2. ද්විපාර්ශ්වික ආරක්ෂක සහයෝගිතාව පුළුල් කිරීම: බුද්ධි තොරතුරු හුවමාරු කිරීම, ත්‍රස්ත විරෝධී සහයෝගිතාව සහ ආරක්ෂාව සම්බන්ධ කරුණු පිළිබඳ අවබෝධතා ගිවිසුම් කිහිපයක් සඳහා අවශ්‍ය කටයුතු මෙම අංශය විසින් ආරම්භ කරන ලදී. මේ අනුව, ශ්‍රී ලංකාව සහ පිලිපීනය අතර අවබෝධතා ගිවිසුම සඳහා අමාත්‍ය මණ්ඩලීය අනුමැතිය හිමිව තිබේ. අත්සන් තැබීම සඳහා පිලිපීන පාර්ශ්වයේ ප්‍රතිචාරය අපේක්ෂාවෙන් සිටී. ශ්‍රී ලංකාව සහ

ඉන්දුනීසියාව අතර අවබෝධතා ගිවිසුම සංශෝධනය කිරීම සම්බන්ධයෙන් මේ වන විට සාකච්ඡා සිදු කෙරෙමින් පවතින අතර ඉන්දුනීසියානු පාර්ශ්වයේ ප්‍රතිචාරය අපේක්ෂාවෙන් සිටී. එක්සත් ජනපද - ශ්‍රී ලංකා හවුල්කාරිත්ව සංවාදය සඳහා මෙම අංශය අවශ්‍ය තොරතුරු සැපයූ අතරම ඒ සඳහා සහභාගි විය. විදේශ කටයුතු අමාත්‍යවරයා සහ ත්‍රස්ත විරෝධී කමිටු විධායක අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ විධායක අධ්‍යක්ෂ (2022 ජූලි) අතර හමුව සහ එක්සත් ජාතීන්ගේ මහා මණ්ඩලය සම්බන්ධ රැස්වීම් සඳහා (2022 සැප්තැම්බර්) මෙම අංශය විසින් අදාළ තොරතුරු ලබා දෙන ලදී.

2.3. දේශීය ආරක්ෂක සහ නෛතික නියෝජිතයන්වල ශක්‍යතා සංවර්ධනය: නීතිපති දෙපාර්තමේන්තුවේ, සන්නද්ධ හමුදාවල සහ අධිකරණ අමාත්‍යාංශය ආදී ආයතනවල නිලධාරීන් සඳහා අනෙකුත් රජයන් සහ ජාත්‍යන්තර සංවිධාන (උදා: එක්සත් ජාතීන්ගේ මත්ද්‍රව්‍ය හා අපරාධ පිළිබඳ කාර්යාලය) විසින් පිරිනමනු ලබන ශක්‍යතා සංවර්ධන වැඩසටහන් ද මෙම අංශය විසින් සම්බන්ධීකරණය කරන ලදී.

2.4. ප්‍රචණ්ඩ අන්තවාදී ප්‍රයත්නයන් වැළැක්වීම/ ප්‍රතිරෝධය දැක්වීම සඳහා සහය වීම: විදේශයන්හි වෙසෙන සහ ශ්‍රී ලංකාව විසින් උනන්දුවක් දක්වන ත්‍රස්තවාදයට සම්බන්ධ සැකකරුවන් පිළිබඳ තොරතුරු ලබා ගැනීම සම්බන්ධීකරණය කිරීම සහ ශ්‍රී ලංකා රජයේ අදාළ ආයතන සහ විදේශ නියෝජිතයන් අතර සහයෝගීතාව ශක්තිමත් කිරීම සඳහා මෙම අංශය අඛණ්ඩව සහය විය. ශ්‍රී ලංකාව සඳහා ව්‍යාපෘති හඳුනා ගැනීම සහ අරමුදල් ඒකාබද්ධ කිරීම සඳහා එහි කඩිනම් අරමුදල් යාන්ත්‍රණය යටතේ ගෝලීය ප්‍රජා බැඳීම් සහ ඔරොත්තු දීමේ අරමුදල (GCERF-ප්‍රචණ්ඩ අන්තවාදය වැළැක්වීම සඳහා කැප වූ ගෝලීය අරමුදල) සමඟ රැස්වීම් පැවැත්විණි. මෙහි තුන්වැනි උප ප්‍රදානලාභීන් කණ්ඩායම ශ්‍රී ලංකාව විසින් අනුමත කර ඇත. ප්‍රචණ්ඩ අන්තවාදය වැළැක්වීම සහ මැඩපැවැත්වීම පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ මත්ද්‍රව්‍ය සහ අපරාධ පිළිබඳ කාර්යාලයේ දකුණු ආසියානු ජාලය යටතේ, 2022 මාර්තු මස මාලේ නුවරදී පැවති ප්‍රචණ්ඩ අන්තවාදය වැළැක්වීම සහ එරෙහි වීම පිළිබඳ දකුණු ආසියානු ජාලයේ (SAN-PVE) ක්‍රමවේද සහ වැඩ සැලැස්ම පිළිබඳ 4 වැනි ඉහළ මට්ටමේ සහ තාක්ෂණික රැස්වීම් සඳහා ශ්‍රී ලංකා රජයේ නියෝජිත පිරිසෙහි විදේශ අමාත්‍යාංශය නියෝජනය කරමින් මෙම අංශය සහභාගි විය. ප්‍රචණ්ඩ අන්තවාදය වැළැක්වීම සහ එරෙහි වීම පිළිබඳ දකුණු ආසියානු ජාලයේ ජාතික සම්බන්ධතා මධ්‍යස්ථානය ලෙස මෙම අංශය එක්සත් ජාතීන්ගේ මත්ද්‍රව්‍ය හා අපරාධ පිළිබඳ කාර්යාලය සහ ශ්‍රී ලංකා පාර්ශ්වකරුවන් අතර අදාළ කරුණු සම්බන්ධීකරණය කරන ලද අතර, එම රැස්වීම්වලට ද සහභාගි විය.

2.5. ත්‍රස්තවාදය සඳහා මූල්‍යකරණයට එරෙහිව කටයුතු කිරීම: එක්සත් ජාතීන්ගේ ආරක්ෂක මණ්ඩල යෝජනා (UNSCR) අංක 1373 ප්‍රකාශයට පත් කිරීම සඳහා 2012 අංක 1 දරන එක්සත් ජාතීන්ගේ රෙගුලාසි යටතේ නම් කරන ලද පුද්ගලයින් සහ ආයතන ලැයිස්තුව සමාලෝචනය කිරීම සඳහා ජාතික බුද්ධි ප්‍රධානියා විසින් කැඳවන ලද නිලධාරීන්ගේ කමිටුව සඳහා, නීති අංශය සමඟ එක්ව මෙම අංශය විදේශ අමාත්‍යාංශය නියෝජනය කළේය. ඒ අනුව නව ලැයිස්තුව 2022 අගෝස්තු 1 වැනි දින ගැසට් පත්‍රයේ පළකරන ලදී.

3. සාගර කටයුතු, පරිසරය සහ දේශගුණික විපර්යාස අංශය

3.1. ශ්‍රී ලංකාව සඳහා සමුද්‍රීය ආපදා සුදානම් යාන්ත්‍රණයක් පිළිබඳ කටයුතු අවසන් කිරීම පිළිබඳව සිංගප්පූරුව සමඟ සහයෝගීතාවය සඳහා අවස්ථාව – (මාර්ගගත රැස්වීම) – 2022 ජනවාරි 19 වැනි දින - සිංගප්පූරුවේ සමුද්‍රීය සහ වරාය අධිකාරිය, සිංගප්පූරුවේ දූත මණ්ඩලය හරහා ශක්‍යතා වර්ධනය සහ පරිසර දූෂණය වැළැක්වීම සහ ප්‍රතිචාර දැක්වීම පිළිබඳව ශ්‍රී ලංකාව සමඟ තාක්ෂණික විශේෂඥ දැනුම බෙදා ගැනීමට කැමැත්ත පළ කළේය. පරිසර දූෂණය වැළැක්වීම සහ ප්‍රතිචාර දැක්වීම පිළිබඳ පුළුල් සහයෝගීතා ක්ෂේත්‍ර හඳුනා ගැනීම සඳහා අදාළ ශ්‍රී ලාංකික බලධාරීන් සමඟ මෙම හමුව පැවැත්විණි. එම්.වී. එක්ස්ප්‍රස් පර්ල් නෞකාව පිළිබඳ සිද්ධිය සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකා බලධාරීන්ට ඔවුන්ගේ අත්දැකීම් යාවත්කාලීන කිරීමට සහ සමුද්‍රීය සහ වරාය අධිකාරිය වෙතින් වියහැකි සහය

ලබා ගැනීමට සහ ගවේෂණය කිරීමට අවශ්‍ය ක්ෂේත්‍ර පිළිබඳව තොරතුරු බෙදා ගැනීමට මෙය අවස්ථාවක් විය.

- 3.2. **ශ්‍රී ලංකාව තුළ සමුද්‍රීය ආපදා සුදානම් යාන්ත්‍රණයක්/ අධිකාරියක් ස්ථාපිත කිරීම - ඕස්ට්‍රේලියාව සමඟ සහයෝගීතාවය - 2022 පෙබරවාරි 9 වැනි දින -** ශ්‍රී ලංකාවේ සහ මාලදිවයිනේ ඕස්ට්‍රේලියානු මහ කොමසාරිස් කාර්යාලය සමඟ එක්ව මෙම අංශය, ඉහත කරුණු සම්බන්ධයෙන් ජාත්‍යන්තර හොඳම පරිවයන්, පද්ධති ඉංජිනේරු ආකෘතිය යොදා ගනිමින් ශ්‍රී ලංකාවේ දැක්ම, මෙහෙවර සහ අවශ්‍යතා මත පරිපූර්ණ සහ අති නවීන සමුද්‍ර ආරක්ෂණ මධ්‍යස්ථානයක්/අධිකාරියක් පිහිටුවීම සඳහා ක්‍රියා කිරීම පිළිබඳව සාකච්ඡා කිරීම පිණිස බහු පාර්ශ්වකරුවන්ගේ රැස්වීමක් පවත්වන ලදී. අනාගත සමුද්‍ර විපත්වලට මුහුණ දීම සඳහා සමුද්‍රීය ආපදා ආරක්ෂණ මධ්‍යස්ථානයක්/ අධිකාරියක් පිහිටුවීමට මෙන්ම එවැනි මධ්‍යස්ථානයක්/ අධිකාරියක් ප්‍රාදේශීය මධ්‍යස්ථානයක් ලෙස සංවර්ධනය කිරීම සඳහා ඕස්ට්‍රේලියානු රජයෙන් ශ්‍රී ලංකාවට විශේෂඥ සහය පිරිනැමිණි.
- 3.3. **ජාත්‍යන්තර මුහුදු පතුල අධිකාරිය සමඟ ශ්‍රී ලංකාව සම්බන්ධ වීම - මුහුදු පත්ලේ සම්පත් කළමනාකරණයට අදාළ කරුණු සම්බන්ධයෙන් ජාතික අන්තර් නියෝජිතයන්ගෙන් කමිටුව සඳහා යොමු කිරීම් අනුදේශ සකස් කොට අවසන් කිරීම - 2022 ජූලි 6 වැනි දින (මාර්ගගත) -** මෙම අංශය විසින් පාර්ශ්වකරුවන්ගේ රැස්වීම් සංවිධානය කරන ලදී. අදාළ ආයතන විසින් 2022 ජූලි 6 වන දින යොමු කිරීම් අනුදේශ අවසන් කරන ලදී. පසුව, මෙම යොමු කිරීම් අනුදේශ අනුමැතිය සඳහා අමාත්‍ය මණ්ඩලය වෙත ඉදිරිපත් කරනු ලැබේ. සියලුම පාර්ශ්වකරුවන් විසින් 2022 ජනවාරි 22 වැනි දින ඒකමතිකව තීරණය කරන ලද පරිදි, මෙම අංශය ජාත්‍යන්තර මුහුදු පතුල අධිකාරිය සඳහා ජාතික කේන්ද්‍රස්ථානය ලෙස ක්‍රියා කරනු ලැබේ.
- 3.4. **ඉන්දියානු සාගර වටදේර රටවල සංගමය හා සම්බන්ධ රැස්වීම් (අයෝරා): සම්බන්ධීකරණ රටවල සහ අයෝරා ක්‍රියාකාරී ආයතන සභාපතිවරුන්ගේ පළමු රැස්වීම - 2022 ජූලි 6 වැනි දින -** රැස්වීම බංග්ලාදේශය විසින් සත්කාරකත්වය සපයන ලද අතර මෙම අංශය අයෝරා [2022-2026] හි සමුද්‍රීය සුරක්ෂිතභාවය සහ ආරක්ෂාව පිළිබඳ ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායමේ වැඩ සැලැස්ම සහ ඒ යටතේ අවසන් කරන ලද අනෙකුත් අදාළ කටයුතු පිළිබඳ යාවත්කාලීන කිරීම් ඉදිරිපත් කරන ලදී. 2022 ජූලි 28 සහ 29 යන දිනවල බංගලාදේශයේ දී පැවති ජ්‍යෙෂ්ඨ නිලධාරීන්ගේ කමිටුවේ 12 වැනි ද්වි-වාර්ෂික රැස්වීම - සමුද්‍රීය ආරක්ෂාව සහ අයෝරාහි ආරක්ෂාව සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කරන න්‍යාය පත්‍ර අයිතම යටතේ අදාළ යෙදවුම් සපයා ඇත. මැක්ස් ජ්ලාන්ක් පදනම සහ ශ්‍රී ලංකාව අතර මාර්ගගත හමුව - හවුල් සමුද්‍ර ආරක්ෂාව සහ ආරක්ෂාව පිළිබඳ ගැටළු මෙන්ම නීතිමය බැඳීම් සහ ඒවාට මුහුදේ නීතිය පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ සම්මුතිය (UNCLOS) සහ අනෙකුත් අදාළ ජාත්‍යන්තර නීති රාමුව තුළ විසඳුම් සෙවීමේ හැකියාව හඳුනා ගැනීම සඳහා අයෝරා සාමාජික රටවල සහ අයෝරා ලේකම් කාර්යාලයේ කලාපීය ධාරිතාව ඉහළ නැංවීම සහ ප්‍රවර්ධනය කිරීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කරමින්, තාවකාලික තුන් දින වැඩමුළුවක් සමඟ සමුද්‍රීය සුරක්ෂිතභාවය සහ ආරක්ෂාව පිළිබඳ ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායමේ තුන්වැනි රැස්වීම සංවිධානය කිරීම සඳහා මෙම අංශය ජර්මනියේ ජාත්‍යන්තර සාමය සහ නීතියේ ආධිපත්‍යය සඳහා වූ මැක්ස් ජ්ලාන්ක් පදනම සමඟ සම්බන්ධ විය.
- 3.5. **පොදුරාජ්‍ය මණ්ඩලීය නිල ප්‍රඥප්තියට අදාළ කටයුතු - පොදුරාජ්‍ය මණ්ඩලීය නිල ප්‍රඥප්තිය යනු 2018 අප්‍රේල් මස ලන්ඩනයේ පැවති පොදුරාජ්‍ය මණ්ඩලීය රාජ්‍ය නායක සමුළුවේදී සම්මත කරන ලද පොදුරාජ්‍ය මණ්ඩලීය රටවල් 54 විසින් එකඟ වූ ගිවිසුමකි. නිල ප්‍රඥප්තිය හරහා, තිරසාර සංවර්ධන ඉලක්ක (SDGs) සහ දේශගුණික විපර්යාස පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ රාමු සම්මුතියට ජාතික වශයෙන් නිර්ණය කළ දායකත්වය ඇතුළුව ජාතික හා ජාත්‍යන්තර බැඳීම් සපුරාලීම සඳහා පොදුරාජ්‍ය මණ්ඩලීය රටවල් සාගර ආශ්‍රිත ගැටලු විසඳීමට ක්‍රියාකාරීව සහයෝගයෙන් කටයුතු කිරීමට එකඟ වේ. පොදුරාජ්‍ය මණ්ඩලීය නිල ප්‍රඥප්ති ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායම්, නිල ප්‍රඥප්තිය ක්‍රියාත්මක කරයි. මෙම අංශය ශ්‍රී ලංකාවේ පොදුරාජ්‍ය මණ්ඩලීය නිල ප්‍රඥප්තියේ කේන්ද්‍රස්ථානය වේ.**

3.6. කඩොලාන පරිසර පද්ධති සහ ජීවනෝපාය පිළිබඳ පොදුරාජ්‍ය මණ්ඩලීය නීල ප්‍රඥප්ති ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායම - ශ්‍රී ලංකාව මෙම ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායමේ පෙරමුණ ගනී. එකී ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායම සඳහා සම්බන්ධීකරණ කේන්ද්‍රස්ථානය වන්නේ මෙම අංශයයි; එහි තාක්ෂණික කේන්ද්‍රස්ථානය පරිසර අමාත්‍යාංශයේ ජෛව විවිධත්ව ලේකම් කාර්යාලය වේ. පොදුරාජ්‍ය මණ්ඩලීය ලේකම් කාර්යාලය විසින් මෙම වසර තුළ දී සියලුම ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායම්වල භෞතික රැස්වීම් ප්‍රවර්ධනය කරන ලද බැවින්, 2022 සංවිධානය කිරීම සහ සන්කාරකත්වය සැපයීම පිළිබඳව සලකා බලන ලෙස මෙම අංශය පරිසර අමාත්‍යාංශය වෙතින් ඉල්ලා සිටියේය. කෙසේ වෙතත්, රැස්වීම පැවැත්වීම සඳහා මුදල් වෙන් නොකළ බව පරිසර අමාත්‍යාංශය දැනුම් දුන්නේය. ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායමෙහි ප්‍රධානියා ලෙස පවතින කැපවීමවලට අනුකූලව, ශ්‍රී ලංකාව විසින් මෙම වසරේ රැස්වීම සංවිධානය කිරීමට අවශ්‍ය වන අතර, එය වෙනත් ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායමක් සමඟ සම්බන්ධ වීමෙන්ද සිදුකළ හැකිය. මේ සම්බන්ධයෙන් පොදුරාජ්‍ය මණ්ඩලීය මහලේකම් කාර්යාලය සමඟ සාකච්ඡා කරමින් පවතී.

3.7. නීල ග්‍රහලොව අරමුදල - සාගර රට හවුල්කාරීත්ව වැඩසටහන සමඟ ශ්‍රී ලංකාව සම්බන්ධ වීම - පවුම් මිලියන 500ක නීල ග්‍රහලොව අරමුදල (BPF) පිහිටුවීම සඳහා එක්සත් රාජධානිය කැපවී සිටී. නීල ග්‍රහලොව අරමුදල, 2030 වන විට ගෝලීය සාගරයෙන් අවම වශයෙන් 30% ක් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා වන අපගේ ඉල්ලීම ඇතුළුව (ගෝලීය සාගර සන්ධානය, හෝ “30 x 30” සාගර මූලපිරීම) සහ අපගේ ඒකාබද්ධ එක්සත් රාජධානිය-වනුආපු ප්‍රමුඛ පොදුරාජ්‍ය මණ්ඩලීය නීල ප්‍රඥප්ති ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායම වන “පොදුරාජ්‍ය මණ්ඩලීය පිරිසිදු සාගර සන්ධානය (CCOA)” හරහා සාගරයට ඇතුළු වන ප්ලාස්ටික් දූෂණය මැඩලීම සඳහා එක්සත් රාජධානියේ පවතින කැපවීම ඇතුළුව, සමුද්‍ර ගැටළු සම්බන්ධයෙන් එක්සත් රාජධානියේ ගෝලීය නායකත්වය ශක්තිමත් කරයි. මෙම හවුල්කාරීත්ව වැඩසටහනෙහි මූලික අවධානය යොමු කරන අංශ 3ක් වන්නේ, සමුද්‍ර ජෛව විවිධත්වය, තිරසාර මුහුදු ආහාර සහ සමුද්‍ර දූෂණයයි. සාගර රට හවුල්කාරීත්ව වැඩසටහන යනු නීල ග්‍රහලොව අරමුදල හරහා අරමුදල් සපයන ව්‍යාපෘති මාලාවකින් එකක් වන අතර, පළමු වසර තුළ දී නීල සංවර්ධන ආධාර සුදුසුකම් ලත් හවුල්කාරී රටවල් තෝරා ගැනීමක් සමඟ තාක්ෂණික සහය හවුල්කාරීත්වයන් හරහා පවුම් මිලියන 5.7ක් වෙන් කරන ලදී. පරිසර, ආහාර සහ ග්‍රාමීය කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුවේ සහ පරිසරය, ධීවර හා ජලජීවී වගා විද්‍යා මධ්‍යස්ථානයෙහි කණ්ඩායමක් 2022 මාර්තු මාසයේදී ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණි අතර, සාගර රට හවුල්කාරීත්ව වැඩසටහන යටතේ එන ප්‍රධාන අවධානය යොමු කරන ක්ෂේත්‍ර 3 කෙරෙහි අවධානය යොමු කරමින් රජයේ පාර්ශ්වකරුවන් සහ ප්‍රවීණයන් සමඟ හඳුන්වාදීමේ රැස්වීම් මාලාවක් පැවැත්වීය. තවද ජාතික කමිටුවක් පිහිටුවීමට ද එකඟ වන ලදී. 30 x 30 සාගර මූලපිරීමේ පාර්ශ්වකරුවන් සමඟ පරිසර, ආහාර සහ ග්‍රාමීය කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුවේ හි අන්තර්ක්‍රියා සඳහා සුදානම් වීමේ දී, මෙම අංශය 2022 මාර්තු 15 වැනි දින ආරක්ෂිත සමුද්‍ර ප්‍රදේශ ද ඇතුළත් වන, සමුද්‍ර අවකාශීය සැලසුම් (MSP) පිළිබඳව ශ්‍රී ලංකා පාර්ශ්වකරුවන් සමඟ අන්තර් ක්‍රියාකාරී සැසියක් සංවිධානය කළේය.

3.8. සාගර රට හවුල්කාරීත්ව වැඩසටහන සඳහා ශ්‍රී ලංකා හවුල්කාරීත්වය - සමුද්‍ර අවකාශීය සැලසුම් පිළිබඳ ආංශික රැස්වීම් (මාර්ගගත), 2022 ජූලි 18 සිට 25 දක්වා - එක්සත් රාජධානියේ කණ්ඩායම සමඟ එක්ව, සමුද්‍ර අවකාශීය සැලසුම් පිළිබඳ හවුල් අවබෝධය සහ ශ්‍රී ලංකාවේ සුවිශේෂී ආර්ථික කලාපයේ (EEZ) සමුද්‍ර අවකාශීය සැලසුම් සඳහා අවශ්‍යතාවය මත ගොඩනැගීම, සමුද්‍ර අවකාශීය සැලසුම් සම්බන්ධව විවිධ අමාත්‍යාංශවල කාර්යභාරය/ප්‍රේෂණය සහ සමුද්‍ර අවකාශීය සැලසුම් ක්‍රියාවලියේ මූලධර්ම, ප්‍රවේශය සහ පාලනය විෂය පථය සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ සමුද්‍ර අවකාශීය සැලසුම් සඳහා පදනම දැමීම සහ ඉදිරියට ගෙන යා යුතු ආකාරය පිළිබඳ අවබෝධය සඳහා පොකුරු පහක (5) ප්‍රධාන පාර්ශ්වකරුවන්ගේ නියෝජිතයන් සමඟ තවත් මාර්ගගත රැස්වීම් මාලාවක් සංවිධානය කළේය. මෙම රැස්වීම් සඳහා එක්සත් රාජධානියේ සමුද්‍ර කළමනාකරණ සංවිධානයේ සහ ඒකාබද්ධ ස්වභාව සංරක්ෂණ කමිටුවේ විශේෂඥයින් විසින් පහසුකම් සපයන ලදී.

3.9. මැක්ස් ප්ලාන්ක් පදනම විසින් “ශ්‍රී ලංකාවේ සමුද්‍රීය නීති සහ රෙගුලාසි පිළිබඳ පරතරය විශ්ලේෂණය” පිළිබඳ කෙටි විස්තරය (මාර්ගගත) - 2022 මාර්තු 25 වැනි දින - ශ්‍රී ලංකාව

විසින් අනුමත කරන ලද ජාත්‍යන්තර ගිවිසුම් සහ ශ්‍රී ලංකාව විසින් අනුමත කළ යුතු ජාත්‍යන්තර ගිවිසුම්වලට අනුකූලව අවශ්‍ය සමුද්‍රීය නීති හඳුන්වාදීම හඳුනා ගැනීම, අධ්‍යයනය කිරීම සහ නිර්දේශ කිරීම සඳහා එක්සත් ජාතීන්ගේ සාගර නීතිය පිළිබඳ සම්මුතිය සහ ශ්‍රී ලංකාවේ නීති සහ රෙගුලාසි සංසන්දනය කරන ඉන්දියන් සාගර මූලික රේඛා අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන සොයාගැනීම් කමිටුව වෙත ඉදිරිපත් කිරීම මෙහි අරමුණ විය. [මෙම කමිටුව පිහිටුවන ලද්දේ එම්වී එක්ස්ප්‍රස් පර්ල් නෞකා ව්‍යසනයෙන් පසුවය].

3.10. 2022 අප්‍රේල් 13-14 දිනවල පලාචු හි දී පැවැති 7 වැනි අපේ සාගර සමුළුව (OOC) සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ සහභාගීත්වය - සමුළුව ඇමරිකා එක්සත් ජනපදයේ සහ පලාචු රජයන් විසින් ඒකාබද්ධව පවත්වන ලදී. ඇමරිකා එක්සත් ජනපදය විසින් ආරම්භ කරන ලද සමුළු මාලාවක කොටසක් වන මෙය, දේශගුණය පිළිබඳ එක්සත් ජනපද ජනාධිපතිවරයාගේ විශේෂ නියෝජිත ජෝන් කෙරි මහතා විසින් අඛණ්ඩව මෙහෙයවනු ලැබේ. රටවල් 78 ක් සහ පුද්ගලික අංශය, සිවිල් සමාජය සහ අමාත්‍ය සහ ජ්‍යෙෂ්ඨ නිල මට්ටම් ද ඇතුළුව අන්තර් රාජ්‍ය සහ ජාත්‍යන්තර සංවිධාන 55 ක් නියෝජනය කරමින් පැවති මෙම සමුළුවේදී, සාගර මත පදනම් වූ දේශගුණික විසඳුම්වල වැදගත්කම සහ සෞඛ්‍ය සම්පන්න සාගර සහ සෞඛ්‍ය සම්පන්න ප්‍රජාවන් අතර සම්බන්ධය පිළිබඳව සාකච්ඡාවල දී අවධානය යොමු කරන ලදී. 2022 දක්වා ශ්‍රී ලංකාව කැපවීම් 25ක් සිදු කර ඇති අතර, ඉන් 13ක් 2022 දී සිදු කර ඇත. සියලුම පූර්ණ සැසිවාර හා පාර්ශ්වීය සිදුවීම් දෙකකට සහ තනි වශයෙන් හමු කිහිපයකට සාගර කටයුතු පාරිසරික හා දේශගුණික විපර්යාස අංශයේ අතිරේක ලේකම් සහභාගී විය. [සාගර අවදානම සහ ඔරොත්තු දීම පිළිබඳ ක්‍රියාකාරී සන්ධානය (ORRAA) විධායක අධ්‍යක්ෂ කැරන් සැක් මහත්මිය සමඟ පැවති සාකච්ඡාවේදී ORRAA හි පූර්ණ සාමාජිකයෙකු ලෙස එක්වන ලෙස ශ්‍රී ලංකාවට ආරාධනා කරන ලදී. අක්වෙරළ බලශක්තිය, කඩොලාන, මුහුදු තෘණ, නිල/හරිත භෝටල් වැනි යටිතල පහසුකම්, පුනර්ජනනීය බලශක්තිය ඇතුළත් ව්‍යාපෘති සඳහා අරමුදල් සැපයීමට ORRAA සුදානම් කිරීම. ඔවුන් භෝටල් අංශය සඳහා සංයුක්ත ඔරොත්තු දීමේ බැඳුම්කර ද පිරිනමයි.]

3.11. එක්සත් ජාතීන්ගේ සාගර සමුළුව සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ සහභාගීත්වය - එක්සත් ජාතීන්ගේ තිරසාර සංවර්ධන ඉලක්ක අංක 14 ක්‍රියාවට නැංවීම සඳහා සහය දැක්වීමේ සමුළුව: තිරසාර සංවර්ධනය සඳහා සාගර, මුහුදු සහ සාගර සම්පත් සංරක්ෂණය කිරීම සහ තිරසාර ලෙස භාවිතා කිරීම (ලිස්බන්, 2022 ජුනි 27 - ජූලි 1) - මෙම සාගර සමුළුවට කෙන්යාවේ සහ පෘතුගාලයේ රජයන් විසින් සම සත්කාරකත්වය දරන ලදී. සාගර කටයුතු පාරිසරික හා දේශගුණික විපර්යාස අංශයේ අතිරේක ලේකම් විසින් ශ්‍රී ලංකා ප්‍රකාශය ඉදිරිපත් කළ අතර, සම්මන්ත්‍රණයේ එක් සැසියක් සඳහා සමුළුවේ උප සභාපතිත්වය ද දැරීය. “අපගේ සාගරය, අපගේ අනාගතය, අපගේ වගකීම” යන මාතෘකාවෙන් යුත් නව දේශපාලන ප්‍රකාශයකින් සමුළුව අවසන් වූ අතර, මෙම ක්ෂේත්‍රයේ අපගේ අනාගත කටයුතු මෙම නෛතික ලේඛනය සමඟ සමපාත විය යුතුය. නිව්යෝර්ක් හි දී පැවති G77 + චීන කණ්ඩායමේ සාකච්ඡා හරහා ශ්‍රී ලංකාව ප්‍රකාශය සඳහා මාර්ගගතව දායක විය. තවදුරටත් පොදුරාජ්‍ය මණ්ඩලීය ලේකම් කාර්යාලය සමඟ එක්ව කඩොලාන පරිසර පද්ධති සහ ජීවනෝපාය පිළිබඳ පොදුරාජ්‍ය මණ්ඩලීය නිල ප්‍රඥප්ති ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායම රැස්වීමක් ද සංවිධානය කළේය.

3.12. දේශගුණික සහ සාගර අවදානම් අනතුරු දර්ශකය කඩිනම් තක්සේරුව - මෙය ශ්‍රී ලංකාවේ බස්නාහිර පළාත සඳහා ඇමරිකා එක්සත් ජනපදයේ ස්ටීම්සන් මධ්‍යස්ථානය විසින් සපයන ලද තාක්ෂණික සහය ඇතිව පොදුරාජ්‍ය මණ්ඩලීය නිල ප්‍රඥප්තිය යටතේ වූ නියමු ව්‍යාපෘතියකි. මෙම නව තක්සේරුව මගින්, ශ්‍රී ලංකාව උග්‍ර ලෙස ඉහළ යන උෂ්ණත්වයට සහ වෙරළබඩ ගංවතුරට ගොදුරු විය හැකි බව සොයා ගන්නා ලද අතර, වෙරළබඩ ප්‍රජාවන් ආරක්ෂා කිරීමට අවශ්‍ය ආයෝජන සහ නිර්දේශ හඳුනා ගනු ලැබීය. ශ්‍රී ලංකාවේ වෙරළබඩ නගර සහ පහත් බිම් ප්‍රදේශ දේශගුණික ප්‍රේරිත තත්ත්වයන්ට ගොදුරු වීමේ අවදානම හුවා දක්වමින් පොදුරාජ්‍ය මණ්ඩලීය ලේකම් කාර්යාලය සමඟ දැඩි ලෙස සම්බන්ධ වීමෙන් නියමු ව්‍යාපෘතිය සඳහා සංවර්ධනය වෙමින් පවතින කුඩා දූපත් රාජ්‍යයන්ගෙන් පිටත හඳුනා ගත් එකම රට ශ්‍රී ලංකාව විය. මේ මොහොතේ, ශ්‍රී ලංකාවේ සමස්ත වෙරළ තීරය සඳහා දේශගුණික සහ සාගර අවදානම් අනතුරු දර්ශකයේ පූර්ණ තක්සේරුව සඳහා අරමුදල් රැස්

කිරීම සඳහා මෙම අංශය පොදුරාජ්‍ය මණ්ඩලීය ලේකම් කාර්යාලය සමඟ කටයුතු කරමින් සිටී.

3.13. මුහුදු තෘණ පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර දිනය (මාර්තු 1) - එක්සත් ජාතීන්ගේ මහා මණ්ඩලයේ දී මාර්තු 1 වැනි දින “ජාත්‍යන්තර මුහුදු තෘණ” දිනය ලෙස නම් කිරීම සඳහා යෝජනාවක් සම්මත කිරීම සඳහා නීල සම්පත් භාරයේ තාක්ෂණික විශේෂඥතාව ඇතිව පරිසර අමාත්‍යාංශයේ ජෛව විවිධත්ව ලේකම්කාර්යාලය සහ නිව්යෝක්හි එක්සත් ජාතීන්ගේ නිත්‍ය නියෝජිත කාර්යාලය සමඟ මෙම අංශය සම්බන්ධීකරණය කළේය. රටවල් 24ක සම අනුග්‍රහය සහිතව මෙම යෝජනාව 2022 මැයි 23 දින සම්මත කරන ලදී. 1997 දී එක්සත් ජාතීන්ගේ වෙසක් දිනය ප්‍රකාශයට පත් කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාව ඉදිරිපත් කළ යෝජනාවෙන් පසුව, පිළිගනු ලැබූ එකම එක්සත් ජාතීන්ගේ යෝජනාව මෙම යෝජනාව බව සැලකිය හැකිය.

3.14. ශ්‍රී ලංකා මුහුදේ විදේශීය යාත්‍රා විසින් සිදු කරනු ලබන සමුද්‍ර විද්‍යාත්මක පර්යේෂණ පිළිබඳ මාර්ගෝපදේශ සහ රෙගුලාසි සකස් කිරීම - 2018 වසරේ දී මෙම ක්‍රියාවලිය ආරම්භ වූයේ අන්තර් ආයතනික පාර්ශ්වකරුවන්ගේ ක්‍රියාවලියක් නීති අංශය සමඟ එක්ව ක්‍රියා කිරීමෙනි. එය මේ වන විට අවසන් කර ඇති අතර, අනුමැතිය සඳහා අමාත්‍ය මණ්ඩලය වෙත යොමු කිරීමට නියමිතව තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, දැන් එහි පාඨය සාගර සහ ගුවන් යාත්‍රා සඳහා සම්මත මෙහෙයුම් ක්‍රියා පටිපාටියක් (SOP) පිහිටුවීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කරන වඩාත් විශාල ලේඛනයකට ඇතුළත් කර ඇත; විදේශීය සමුද්‍ර විද්‍යාත්මක පර්යේෂණ යාත්‍රා සඳහා නිෂ්කාශන ලබා දීම සම්බන්ධ අන්තර් නියෝජිතායතන පාර්ශ්වකරුවන්ගේ කමිටු රැස්වීම්වල මූලසූත්‍ර දැරීම මෙම අංශයට පැවරී ඇත. තවද, සමාලෝචනයට භාජනය වන කාල සීමාව තුළදී, මෙම අංශය විසින් විදේශ සමුද්‍ර විද්‍යාත්මක පර්යේෂණ යාත්‍රා 2ක් සඳහා නිෂ්කාශන ලබා දී ඇත.

3.15. ජාතික සබ්මැරින් කේබල් ආරක්ෂණ සහ ඔරොත්තු දීමේ රාමුව - මෙම අංශය, මන්දව්‍ය හා අපරාධ පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ කාර්යාලයේ ගෝලීය සමුද්‍ර අපරාධ වැඩසටහන (UNODC-GMCP) සහ ශ්‍රී ලංකා විදුලි සංදේශ නියාමන කොමිෂන් සභාව සමඟ එක්ව අදාළ සටහන් සකස් කර 2021 ජූලි මාසයේදී ජනාධිපති ලේකම්වරයා වෙත (තාක්ෂණ අමාත්‍යාංශය ජනාධිපතිවරයාගේ විෂය පථයට අයත් වූ බැවින්) ඉදිරිපත් කරන ලදී. 2021 ජුනි 21 දිනැති අමාත්‍ය මණ්ඩලීය තීරණය මගින් ශ්‍රී ලංකා විදුලි සංදේශ නියාමන කොමිෂන් සභා පනත සංශෝධනය කොට, ඔවුන්ගේ තීරණය අමාත්‍ය මණ්ඩලයට ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා කමිටුවක් පිහිටුවනු ඇත. විවේචනාත්මක තොරතුරු යටිතල පහසුකම් සුරැකීමේ විධිවිධාන ඇතුළත් සයිබර් ආරක්ෂණ කෙටුම්පත් පනත් කෙටුම්පත අවසන් කර නීති කෙටුම්පත් සම්පාදක වෙත ප්‍රතිපෝෂණ සඳහා යවා ඉන් අනතුරුව කැබිනට් මණ්ඩලයට ඉදිරිපත් කිරීමට නියමිතය. ලෝක බැංකු සමූහයේ යටිතල පහසුකම් පුහුණු කණ්ඩායමේ ඩිජිටල් සංවර්ධන අංශය, විවේචනාත්මක තොරතුරු යටිතල පහසුකම් හඳුනා ගැනීම, තක්සේරු කිරීම සහ කළමනාකරණය කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා පරිගණක හදිසි සූදානම කණ්ඩායම වෙත තාක්ෂණික විශේෂඥතාව ලබා දෙයි. ඔවුන් අදාළ ආයතන සමඟ පසු විපරම් කර අදාළ නීති සංශෝධන කඩිනම් කරන බව තාක්ෂණ අමාත්‍යාංශය විසින් මෙම අංශයට දැනුම් දී ඇත.

4. විදේශගත ශ්‍රී ලාංකික අංශය

4.1. විදේශගත ශ්‍රී ලාංකිකයන්ගේ තොරතුරු එක්රැස් කිරීම සඳහා වූ ‘Contact Sri Lanka’ වෙබ් ද්වාරය, කොවිඩ්-19 වසංගතය ආරම්භ වීමත් සමඟ ශ්‍රී ලාංකිකයින්ට නැවත ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණීමට සහය වීම සඳහා ආරම්භ වූ අතර, විදේශගත ශ්‍රී ලාංකිකයන්ගෙන් ලද බොහෝ විමසුම් සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කරන ලදී. දැනට, අමාත්‍යාංශය තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණ නියෝජිතායතනය සමඟ සම්බන්ධීකරණයෙන් යුතුව එම ද්වාරය සම්බන්ධව පවතින ගැටලු විසඳීමේ ක්‍රියාවලියක යෙදී සිටී. ඒ අනුව, 2022 සැප්තැම්බර් 8 වැනි දින තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණ නියෝජිතායතනය සමඟ රැස්වීමක් පවත්වන ලදී.

- 4.2. මෙම අංශය විදේශයන්හි සිටින ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල/ කාර්යාල හරහා මාසිකව විදේශගත ශ්‍රී ලාංකිකයින්ගේ දත්ත රැස් කිරීමේ අධීක්ෂණ ක්‍රියාවලියක නිරත වේ. විදේශගත ශ්‍රී ලාංකිකයින්ගේ සහභාගීත්වය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා මෙම වසර මුලදී ආරම්භ කරන ලද මධ්‍යගත දත්ත සමුදාය ද, මෙම අංශය අධීක්ෂණය කරයි. ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල/ දූත කාර්යාල මගින් ගූගල් පෝරමය හරහා විස්තර ඉදිරිපත් කරන අතර, 2022 සැප්තැම්බර් මස අවසානය වන විට දත්ත ඇතුළත් කිරීම් 1,772ක් මෙම අංශය සතුව පවතී. ශ්‍රී ලංකා විදේශ සේවා නියුක්ති කාර්යාංශය, කම්කරු අමාත්‍යාංශය යනාදී ආයතන විසින් කරන ලද දත්ත එක්රැස් කිරීමේ ඉල්ලීම් ද මෙම අංශය විසින් ඉටු කරනු ලැබේ.
- 4.3. අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය සහ බුද්ධ ශාසන, ආගමික කටයුතු සහ සංස්කෘතික කටයුතු අමාත්‍යාංශය විසින් කරන ලද ඉල්ලීම් මත, විදේශගත ශ්‍රී ලාංකිකයින් ප්‍රමුඛ ව්‍යාපාරික, ආගමික හා සංස්කෘතික සංවිධාන පිළිබඳ තොරතුරු මෙම අංශය විසින් ලබා දී ඇත. අවසාන යාවත්කාලීන කිරීම මෙම වසරේ පෙබරවාරි මාසයේදී සිදු කරන ලද අතර, දැනට විදේශයන්හි එවැනි සංගම් 886 ක දත්ත මෙම අංශය සතුව පවතී. එතෙර සිටින ශ්‍රී ලාංකිකයින් සමඟ වැඩි අන්තර් ක්‍රියාකාරිත්වයක් ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා එවැනි දත්ත භාවිත කළ හැකිය.
- 4.4. ශ්‍රී ලංකා සිවිල් ගුවන් සේවා අධිකාරිය, ආගමන හා විගමන දෙපාර්තමේන්තුව, රාජ්‍ය බුද්ධ සේවය සහ කොළඹ පිහිටි බ්‍රිතාන්‍ය, ස්විට්සර්ලන්ත සහ ඕස්ට්‍රේලියානු දූත මණ්ඩලයන්හි ශ්‍රී ලංකාවේ අදාළ බලධාරීන් සමඟ සම්බන්ධීකරණයෙන් යුතුව, නැවත ඇතුළත් කර ගැනීමේ ගිවිසුම් යටතේ, විදේශගත නීතිවිරෝධී/ සරණාගත තත්වයේ පසුවන ශ්‍රී ලාංකිකයින් නැවත ඇතුළත් කර ගැනීම/ නැවත ගෙන්වා ගැනීම සඳහා මෙම අංශය පහසුකම් සැලසීය. ශ්‍රී ලාංකික පුරවැසියන් නැවත ඇතුළත් කර ගැනීමට අදාළ කරුණු සාකච්ඡා කිරීම සඳහා මෙම අංශය 2022 ජනවාරි මාසයේදී කොළඹ ස්විට්සර්ලන්තයේ සහ මාලදිවයිනේ තානාපති කාර්යාල සමඟ මාර්ගගත රැස්වීමක් පවත්වන ලදී. ස්විට්සර්ලන්ත, බ්‍රිතාන්‍ය සහ ඕස්ට්‍රේලියානු දූත මණ්ඩල සහ අදාළ ශ්‍රී ලංකා බලධාරීන් සමඟ සම්බන්ධීකරණයෙන් යුතුව, 2022 පෙබරවාරි සිට අගෝස්තු දක්වා නීතිවිරෝධී විදේශගත ශ්‍රී ලාංකිකයින් 79 දෙනෙකු ස්විට්සර්ලන්තයෙන් ද, 2022 මැයි සිට අගෝස්තු දක්වා එක්සත් රාජධානියේ සිට 70 දෙනෙකු සහ 2022 අගෝස්තු මාසයේදී ඕස්ට්‍රේලියාවෙන් 46 දෙනෙකු ද ආපසු ගෙන්වා ගැනීමට මෙම අංශය සහය විය.
- 4.5. ශ්‍රී ලංකාව තුළ ඩයස්පෝරා කාර්යාලයක් පිහිටුවීම පිළිබඳව සාකච්ඡා කිරීම සඳහා විදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශයේ ලේකම්ගේ ප්‍රධානත්වයෙන් විදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශයේ අනෙකුත් ජ්‍යෙෂ්ඨ නිලධාරීන් සමඟ 2022 අගෝස්තු මාසයේ පැවති රැස්වීමකට අංශයේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා සහභාගී වූ අතර, පසුව ඩයස්පෝරා කාර්යාලයක් පිහිටුවීම සඳහා විදේශගත ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩලවලින් ලැබුණු යෝජනා මෙම අංශය විසින් එක්රැස් කොට, විදේශ කටයුතු ලේකම් වෙත ඉදිරිපත් කරන ලදී. 2022 සැප්තැම්බර් මාසයේදී, මෙම අංශය අමාත්‍යාංශයේ කොන්සියුලර් කටයුතු අංශය සමඟ එක්ව මැදපෙරදිග පිහිටි ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල 10ක් සමඟ සාර්ථක මාසික සමාලෝචන රැස්වීමක් පවත්වන ලද අතර, විදේශගත ශ්‍රී ලාංකික අංශයට අදාළ ඉදිරි ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳව සාකච්ඡා කරන ලදී.

5. ප්‍රතිපත්ති සැලසුම්, පර්යේෂණ සහ මානව සම්පත් සංවර්ධන අංශය

ප්‍රතිපත්ති සැලසුම්, පර්යේෂණ සහ මානව සම්පත් සංවර්ධන අංශය, රජයේ විදේශ ප්‍රතිපත්තිය මත පදනම්ව ප්‍රතිපත්ති අරමුණු හඳුනා ගැනීම සහ ඒවා ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා විදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශයේ වැදගත් කාර්යභාරයක් ඉටු කරයි. මෙම අංශය ශ්‍රී ලංකා විදේශ සේවා නිලධාරීන්ගේ . (ශ්‍රී.සේ.වි.ලං.) සහ දූත මණ්ඩල කාර්ය මණ්ඩලයේ වෘත්තීය සංවර්ධනයට අදාළ කරුණු සම්බන්ධීකරණය සහ පහසුකම් සැපයීම ද සිදුකරයි.

5.1. සේවක සංඛ්‍යාව තාර්කිකකරණය සහ ශ්‍රී.ලං.වි.සේ. නිලධාරීන් සඳහා නව උසස්වීමේ පටිපාටිය: පවතින මූල්‍ය බාධාවන් හමුවේ, අමාත්‍යාංශයේ/දූත මණ්ඩල කාර්ය විෂය පථය පුළුල් කිරීම සහ අමාත්‍යාංශයේ/දූත මණ්ඩලවල පවත්නා කාර්ය මණ්ඩල ව්‍යුහය නැවත ඇගයීමේ අවශ්‍යතාවය සැලකිල්ලට ගෙන, විදේශ ලේකම්වරයාගේ මහපෙන්වීම යටතේ සහ අනෙකුත් අභ්‍යන්තර පාර්ශ්වකරුවන් සමඟ සහයෝගයෙන් යුතුව, මෙම අංශය අමාත්‍යාංශයේ සේවක සංඛ්‍යාව තාර්කිකකරණය කිරීමේ අවශ්‍යතාවය පිළිබඳ සංවාදය අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යනු ලැබේ. ඒ අනුව, සමාලෝචිත කාල සීමාව තුළ දී පහත සඳහන් කරුණු සම්බන්ධයෙන් කමිටු මෙම අංශය මගින් ස්ථාපිත කර පහසුකම් සපයා ඇත:

- i. විදේශයන්හි ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල දූත කාර්යාලවල කාර්යයන් සහ මෙහෙයුම් පිළිබඳ / සවිස්තරාත්මක සමාලෝචනයක්;
- ii. තරගකාරී තේරීම් ක්‍රියාවලියක් හරහා මෙම අමාත්‍යාංශයට අනුයුක්තව සිටින ඇතැම් නිලධාරීන්ට විදේශ දූත මණ්ඩලවල සේවය කිරීම සඳහා පවතින අවස්ථා හඳුනා ගැනීම සහ ප්‍රතිපත්තිමය තොරතුරු ලබා දීම; හා
- iii. අනෙකුත් දීප ව්‍යාප්ත රජයේ විධායක සේවාවන් හා සමගාමීව III වැනි සහ II වැනි ශ්‍රේණිවල ශ්‍රී ලංකා විදේශ සේවයේ නිලධාරීන් සඳහා නව උසස්වීමේ පටිපාටියක් හඳුන්වාදීම.

5.2. විශේෂ ශ්‍රේණිය සහ ශ්‍රී.ලං.වි.සේ. සේවා ව්‍යවස්ථාව: ශ්‍රී.ලං.වි.සේ. හි විශේෂ ශ්‍රේණිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා මෙම අංශය රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සභාව සහ කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුව සමඟ පුළුල් ලෙස සම්බන්ධ විය. පුරප්පාඩු වූ විශේෂ ශ්‍රේණියේ තනතුරු 17ක් සුදුසුකම් ලත් ශ්‍රී.ලං.වි.සේ. නිලධාරීන්ගෙන් පිරවීම සඳහා රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සභාවේ අනුමැතිය ලැබී ඇත. ඒ අනුව මෙම පුරප්පාඩු සඳහා නිලධාරීන්ට අයදුම් කිරීමට අදාළ නිවේදනය ප්‍රකාශයට පත් කර ඇති අතර සම්මුඛ පරීක්ෂණ ද පවත්වා ඇත. බඳවා ගැනීමේ ක්‍රියාවලියේ නව විධිවිධාන සහ විශේෂ ශ්‍රේණියේ තනතුරු ඇතුළත් කිරීම සඳහා 2016 ශ්‍රී.ලං.වි.සේ. සේවා ව්‍යවස්ථාව සංශෝධනය කිරීමටද මෙම අංශය රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සභාව සමඟ සම්බන්ධීකරණය කළේය.

5.3. ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම (2022): සමාලෝචිත කාල සීමාව තුළ දී, අමාත්‍යාංශයේ ප්‍රතිපත්තිමය අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා, මුදල් වර්ෂය අවසානයේ දී අමාත්‍යාංශයේ වාර්ෂික කාර්යසාධනය තක්සේරු කිරීමේ අරමුණින් යුතුව, අමාත්‍යාංශයේ අනෙකුත් අංශ සහ විදේශයන්හි ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල සමඟ එක්ව 2022 වර්ෂය සඳහා අමාත්‍යාංශයේ ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම මෙම අංශය විසින් සකස් කරන ලදී.

5.4. දූත මණ්ඩල නාමාවලිය (2021/2022): 2021/2022 සඳහා දූත මණ්ඩල නාමාවලිය සම්පාදනය කර, ප්‍රකාශයට පත්කරමින්, අමාත්‍යාංශයේ අංශ, විදේශ දූත මණ්ඩල සහ අනෙකුත් රාජ්‍ය ආයතන අතර බෙදා හරිනු ලැබීණි.

5.5. ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශ ප්‍රතිපත්ති රාමුව: විදේශ ලේකම්වරයාගේ සෘජු විෂය පථය යටතේ, ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශ ප්‍රතිපත්ති රාමුව සකස් කිරීම සඳහා පිහිටුවා ඇති කමිටුවේ රැස්වීම් සම්බන්ධීකරණය සහ පහසුකම් සැපයීම මෙම අංශය විසින් සිදු කරන ලදී.

5.6. විභාග: 2022 ජුනි 19 වැනි දින විභාග දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පවත්වන ලද ශ්‍රී.ලං.වි.සේ. ප්‍රවේශ විභාගයේ I කොටස සඳහා පහසුකම් සැලසු අතර, විභාග දෙපාර්තමේන්තුව ඇතුළු අදාළ රජයේ බලධාරීන් සමඟ සම්බන්ධීකරණයෙන් යුතුව එම විභාගයේ II කොටස 2023 ජනවාරි මාසයේදී පැවැත්වීම සඳහා කටයුතු යොදා ඇත. රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සභාව සහ විභාග දෙපාර්තමේන්තුව සමඟ සාකච්ඡා පවත්වා, අමාත්‍යාංශය විසින් ශ්‍රී ලංකා විදේශ දූත මණ්ඩලවල කළමනාකරණ සේවා නිලධාරීන්ගේ පුරප්පාඩු පිරවීම සඳහා වන තරග විභාගය පැවැත්වීම පිළිබඳ 2020 (2021) ගැසට් නිවේදනය 2022 පෙබරවාරි 3 වැනි දින ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී. 2021 (2022) රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සභාව සහ විභාග

දෙපාර්තමේන්තුව සමඟ සාකච්ඡා කොට විදේශීය ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල/ දූත කාර්යාලවල පුද්ගලික සහකාර සේවයේ පුරප්පාඩු පිරවීම සඳහා වන තරඟ විභාගය සඳහා වන ගැසට් නිවේදනය සම්පූර්ණ කිරීමට පියවර ගන්නා ලදී.

5.7. පුහුණුවීම්: සලකා බලනු ලබන කාලසීමාව තුළ දී මෙම අංශය විසින් අමාත්‍යාංශයේ ශ්‍රී ලංකා විදේශ සේවා නිලධාරීන්ගේ දැනුම, කුසලතා සහ ශක්‍යතාව ඉහළ නැංවීමේ අරමුණින් යුතුව විදේශ පුහුණු වැඩසටහන් 45ක් සඳහා පහසුකම් සැලසීම සහ සම්බන්ධීකරණය සිදුකරන ලදී. මෙම අංශය විසින්, අමාත්‍යාංශයේ නිලධාරීන් සඳහා පුහුණු වැඩසටහන් 9ක් අමාත්‍යාංශයේදී සහ බණ්ඩාරනායක ජාත්‍යන්තර රාජ්‍යතාන්ත්‍රික පුහුණු ආයතනයේ දී පවත්වන ලදී. මෙම අංශය විසින් 2022 ජනවාරි මාසයේදී බංග්ලාදේශයේ සිට ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණි එහි විදේශ සේවා නිලධාරීන් සඳහා පුහුණු වැඩසටහනක් ද, 2022 සැප්තැම්බර් මාසයේදී පාකිස්තානයේ සිට පැමිණි ආරක්ෂක සේවා නිලධාරීන් සඳහා පුහුණු වැඩසටහනක් ද සංවිධානය කරන ලදී. ශ්‍රී.ලං.වි.සේ. නිලධාරීන් සඳහා සේවා අවශ්‍යතා සම්පූර්ණ කිරීම පිණිස රාජ්‍ය භාෂා දෙපාර්තමේන්තුව මගින් පවත්වනු ලබන පැය-200 විශේෂ දෙමළ භාෂා පුහුණු පාඨමාලාවක් මෙම අංශය මගින් සංවිධානය කොට පහසුකම් සලසා දෙන ලදී.

6. මහජන රාජ්‍යතාන්ත්‍රික අංශය

මෙහෙයුම් අංශයක් වන මහජන රාජ්‍යතාන්ත්‍රික අංශය, විදේශයන්හි ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රතිරූපය ප්‍රක්ෂේපණය කිරීම සහ තොරතුරු බෙදා හැරීම සඳහා රජය සහ බාහිර ආයතන අතර ඇති අතුරු මුහුණත වේ. මෙම අංශය ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශ ප්‍රතිපත්ති හා ජාත්‍යන්තර සබඳතාවලට අදාළව අමාත්‍යාංශයේ සහ පොදුවේ රට තුළ සිදුවන සිදුවීම්/තත්ත්වයන් ආවරණය කරයි. විදේශයන්හි ශ්‍රී ලංකා දූතමණ්ඩල/දූත කාර්යාලවල සිදුවීම් සහ වර්ධනයන් පිළිබඳ තොරතුරු ද මෙම අංශය මගින් බෙදා හරිනු ලැබේ. විදේශ කටයුතු අමාත්‍යවරයා, විදේශ කටයුතු රාජ්‍ය ඇමතිවරයා, විදේශ ලේකම් සහ විදේශවල ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල/ දූත කාර්යාල ඇතුළු අමාත්‍යාංශයේ සියලුම මාධ්‍ය සහ මහජන සන්නිවේදනය සම්බන්ධ කටයුතු ද මෙම අංශය විසින් සිදු කරනු ලැබේ. විදේශ ප්‍රතිපත්ති, ශ්‍රී ලංකා රජයේ වැදගත් රැස්වීම්, සිදුවීම්, විස්තර කිරීම්, ප්‍රතිපත්ති තීරණ සහ ශ්‍රී ලංකා රජයේ ස්ථාවරයන් ද මෙයට ඇතුළත් වේ.

6.1. මෙම අංශය දේශීය/විදේශීය මාධ්‍ය සහ අන්තර්ජාල ප්‍රවෘත්තිවල අමාත්‍යාංශය/ශ්‍රී ලංකාව සම්බන්ධ වැදගත් ප්‍රවෘත්ති නිරීක්ෂණය කරන අතර, ඒ පිළිබඳ ගරු විදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශය, ගරු රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය, විදේශ කටයුතු ලේකම් සහ අමාත්‍යාංශයේ නිලධාරීන් සහ සියලුම දූත මණ්ඩල/ දූත කාර්යාල දැනුවත් කරනු ලබයි. අමාත්‍යාංශයේ සහ ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රතිරූපයට හානියක් වන ප්‍රවෘත්ති පිළිබඳ දිනපතා යාවත්කාලීන කිරීම් විදේශ ලේකම්වරයාගේ අවධානයට යොමු කරනු ලබන අතර, අවශ්‍ය යැයි හැඟෙන අවස්ථාවල දී ප්‍රතික්ෂේප කිරීමේ නිවේදන ද නිකුත් කරනු ලැබේ.

6.2. සමාලෝචිත කාලසීමාව තුළ දී අමාත්‍යාංශ මාධ්‍ය නිවේදන 213ක්, ප්‍රකාශ 11ක්, දූත මණ්ඩල පුවත් 306ක් සහ නිවේදන 79ක් දේශීය මුද්‍රිත හා අන්තර්ජාල මාධ්‍ය සහ කොළඹ සිටින විදේශ වාර්තාකරුවන් වෙත බෙදා හැර ඇති අතර, ඒවා මුද්‍රිත හා අන්තර්ජාල පාදක මාධ්‍යවල නිතිපතා පළකර ඇති අතර රූපවාහිනියේ සහ ගුවන් විදුලියේ ද විකාශනය කොට ඇත. ටීටීඊ (ටීටීඊ 418), ලේස්බ්‍රැක් (පෝස්ට් 175), යූ ටියුබ් (මුදාහැරීම් 3) සහ ඉන්ස්ටග්‍රෑම් (පළ කිරීම් 175) හරහා මහජන සම්බන්ධතා තවදුරටත් ශක්තිමත් කිරීම සඳහා මෙම අංශය අඛණ්ඩව සමාජ මාධ්‍යයන් හි නිරත විය.

6.3. ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශීය මාධ්‍ය වැඩසටහන්/ රූගත කිරීම් සඳහා ද මෙම අංශය පහසුකම් සපයයි. කොවිඩ්-19 ගෝලීය වසංගතය හේතුවෙන් සමාලෝචනයට ලක්වන කාල සීමාව තුළ දී කිසියම් පසුබෑමකට ලක්ව තිබුණද, විදේශ චිත්‍රපට කණ්ඩායම් නවයක (9) සංචාර සඳහා මෙම අංශය විසින් පහසුකම් සලසා ඇත. පහත සඳහන් ඉහළ මට්ටමේ සංචාර පිළිබඳ

තොරතුරු ප්‍රචාරය කිරීම සඳහා මෙරටට පැමිණි විදේශ මාධ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලවල සහ මාධ්‍යවේදීන්ගේ සංචාර ද මෙම අංශය සම්බන්ධීකරණය කළේය:

- i. හංගේරියාවේ විදේශ කටයුතු සහ වෙළඳ අමාත්‍ය පීටර් සිජ්ජාර්ටෝ මැතිතුමා 2022 ජනවාරි 12 වැනි දින නිරත වූ සංචාරය;
- ii. කොරියානු ජනරජයේ ජාතික සභාවේ කථානායක පාර්ක් ඩියෙඔංග් සෙවුග් මැතිතුමා-2022 ජනවාරි 19 වැනි දින නිරත වූ සංචාරය;
- iii. තුර්කි ජනරජයේ විදේශ කටයුතු අමාත්‍ය මෙවුලුට් කැවුසොග්ලු මැතිතුමා 2022 ජනවාරි වැනි දින නිරත වූ සංචාරය 28;
- iv. එක්සත් ජනපද රාජ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුවේ දේශපාලන කටයුතු පිළිබඳ උප ලේකම් වික්ටෝරියා නුලන්ඩ් මැතිනිය 2022 මාර්තු 22 සහ 23 දිනවල නිරත වූ සංචාරය; සහ
- v. ඉන්දියාවේ විදේශ කටයුතු අමාත්‍ය ආචාර්ය එස්ජයශංකර් මැතිතුමා . 2022 මාර්තු 28 සිට 30 දක්වා දිනවල නිරත වූ සංචාරය.

6.4. 2022 ජනවාරි මාසයේදී, වන් වර්ල්ඩ් මීඩියා (One World Media) ආයතනයේ කණ්ඩායමක සංචාරය සඳහා මෙම අංශය පහසුකම් සැලසු අතර, වන් වර්ල්ඩ් මීඩියා කණ්ඩායම විසින් ඉල්ලා සිටි පරිදි, සියලුම අංශවල ව්‍යාපාරික සහ ආයෝජන අවස්ථා ඉස්මතු කරමින් ශ්‍රී ලංකාව පිළිබඳ යුඑස්ටී ටුඩේ (USA Today) හි වාර්තාවක් පළකිරීම සඳහා අමාත්‍යවරුන්/පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන්, රාජ්‍ය නිලධාරීන්, කර්මාන්ත සහ ආයතනික ප්‍රධානීන් සමඟ සම්මුඛ සාකච්ඡා මාලාවක් සැලසුම් කර සම්බන්ධීකරණය කරන ලදී.

6.5. ජනාධිපති ලේකම් කාර්යාලය විසින්, මෙම අමාත්‍යාංශය සමඟ සහයෝගයෙන් යුතුව 2022 මාර්තු 28 සිට 30 දක්වා බිම්ස්ටෙක් 5 වැනි සමුළුවට සත්කාරකත්වය සපයන ලදී. මෙම අංශය විසින් එකී දින 3 පුරාවටම සමුළුවෙහි මාධ්‍ය ආවරණය සඳහා මෙන්ම ප්‍රභූවරුන් අතර පැවැති කේවළ රැස්වීම් ආවරණය කිරීමට සහභාගී වූ විදේශීය සහ දේශීය මාධ්‍ය කණ්ඩායම් සම්බන්ධීකරණය කරන ලදී.

6.6. සමාලෝචනයට ලක්වන කාලසීමාව තුළ දී මෙම අංශය විසින්, ප්‍රධාන සංචාර 4 ක් සඳහා වූ මාධ්‍ය සමාලෝචන සහ වෙනත් මාධ්‍ය සමාලෝචන 8 ක් සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ සිටින දෙස් විදෙස් මාධ්‍ය සමඟ සම්බන්ධීකරණය කරන ලද අතර, ශ්‍රී ලංකාවේ සිටින විදේශ මාධ්‍යවේදීන් සඳහා තේවාසික වීසා 4 ක් දීර්ඝ කිරීමට අවශ්‍ය පහසුකම් සපයා ඇත. විදේශ මාධ්‍යවේදීන් 234ක් සඳහා මාධ්‍ය පැවැරුම් නිකුත් කෙරිණි.

6.7. විශේෂයෙන්ම ශ්‍රී ලංකාවේ කොවිඩ්-19 වසංගතය වැනි හදිසි අවස්ථාවලදී, වෙළෙඳ, ආයෝජන ප්‍රවර්ධන, සංචාරක ප්‍රවර්ධනයට අදාළ සහ රජයේ සංවර්ධන පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශයන් සහ දෛනික යාවත්කාලීන කිරීම් පිළිබඳ තොරතුරු විදේශයන්හි ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල/ දූත කාර්යාල අතර සක්‍රීයව බෙදා හැරීම මෙම අංශය විසින් සිදු කරනු ලැබ ඇත.

6.8. මහජන රාජ්‍යතාන්ත්‍රික අංශය විසින් උපාය මාර්ගික සන්නිවේදන ඒකකයේ (SCU) කටයුතු ද සම්බන්ධීකරණය කර ඇත. මේ සම්බන්ධයෙන්, වැදගත් සහ කාලීන කරුණු පිළිබඳ අමාත්‍යාංශයේ ස්ථාවරය ප්‍රචාරය කිරීම සඳහා ප්‍රමුඛ ස්වාධීන මාධ්‍ය ආයතන සමඟ සම්බන්ධීකරණය කරනු ලැබිණි . තවද, ශ්‍රී ලංකා නාවික හමුදාව සමඟ සම්බන්ධීකරණයෙන් යුතුව, උපාය මාර්ගික සන්නිවේදන ඒකකයේ වෙබ් අඩවිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ද මෙම අංශය විසින් පහසුකම් සපයන ලදී.

7. එක්සත් ජාතීන් සහ මානව හිමිකම් අංශය

ශ්‍රී ලංකාවේ බහුපාර්ශ්වික සබඳතා සන්දර්භය තුළ, නිව්යෝර්ක් හා ජිනීවා හි පිහිටි එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානයේ ශ්‍රී ලංකාවේ නිත්‍ය නියෝජිත දූත මණ්ඩල සහ වියානා, පැරිස්, රෝමය, නයිරෝබි, බැංකොක් සහ හේග් හි පිහිටි එක්සත් ජාතීන්ගේ අනුබද්ධ ආයතන සඳහා අක්ෂරගන්වන ලද තානාපති කාර්යාල/ නිත්‍ය නියෝජිත කණ්ඩායම් මෙම අංශයේ අධීක්ෂණය යටතේ පවතී.

7.1. එක්සත් ජාතීන්ගේ මහා මණ්ඩලයේ 77 වැනි සැසිවාරය, නිව්යෝර්ක්, 2022 සැප්තැම්බර්: 2022 සැප්තැම්බර් මාසයේදී පැවති එක්සත් ජාතීන්ගේ මහා මණ්ඩලයේ 77 වැනි සැසිවාරයේ ඉහළ මට්ටමේ සැසිය සඳහා විදේශ කටයුතු අමාත්‍ය අලි සබරි මැතිතුමාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් යුත් ශ්‍රී ලංකා දූත පිරිසෙහි සහභාගීත්වය සඳහා අවශ්‍ය තොරතුරු සැපයූ අතර එම සංචාරය සංවිධානය කරනු ලැබිණි. විදේශ කටයුතු අමාත්‍යතුමා 2022 සැප්තැම්බර් 24 වැනි දින එක්සත් ජාතීන්ගේ මහා මණ්ඩලයේ ඉහළ පෙළේ සැසිය ඇමතු අතර, 77 වැනි එක්සත් ජාතීන්ගේ මහා සම්මේලනයට සමගාමීව 2022 සැප්තැම්බර් 21 වැනි දින පැවැත්වුණු ජාතික හෝ වාර්ගික, ආගමික සහ භාෂාමය සුළු ජාතීන්ට අයත් පුද්ගලයන්ගේ අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ ප්‍රකාශය සම්මත කර වසර 30ක් පිරීම නිමිත්තෙන් පැවැති ඉහළ පෙළේ රැස්වීමට සහභාගී වී ප්‍රකාශයක් ද සිදු කළේය. අමාත්‍යවරයා, ගෝලීය සංවර්ධන මූලපිරීම පිළිබඳ මිතුරු කණ්ඩායමේ අමාත්‍ය රැස්වීම, නොබැඳි ව්‍යාපාරයේ (NAM) අමාත්‍ය රැස්වීම, අන්තර්ක්‍රියා හා ආසියාවේ විශ්වාසය ගොඩනැගීමේ පියවර පිළිබඳ සමුළුවේ (CICA) විදේශ අමාත්‍යවරුන්ගේ නිලනොවන රැස්වීම සහ 77 කණ්ඩායමේ සාමාජික රටවල විදේශ කටයුතු පිළිබඳ අමාත්‍යවරුන්ගේ 46 වැනි වාර්ෂික රැස්වීම ඇතුළුව 77 වැනි එක්සත් ජාතීන්ගේ මහා මණ්ඩලයේ සමුළුවට සමගාමීව පැවති අනෙකුත් ඉහළ පෙළේ රැස්වීම් සඳහා සහභාගී වී ප්‍රකාශ නිකුත් කළේය. විදේශ කටයුතු අමාත්‍යවරයා, එක්සත් ජාතීන්ගේ මහලේකම්වරයා, ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීම පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ නියෝජ්‍ය මහලේකම්වරයා, දේශපාලන සහ සාමය ගොඩනැගීමේ කටයුතු පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ උපලේකම්වරයා සහ එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවර්ධන වැඩසටහනේ (UNDP) සහකාර මහ ලේකම්වරයා හමුවිය. එක්සත් ජනපද රාජ්‍ය නායකයා විසින් 77 වැනි එක්සත් ජාතීන්ගේ මහා මණ්ඩල සැසිවාරයට සහභාගී වන නියෝජිත කණ්ඩායම් ප්‍රධානීන් සඳහා පැවැත්වූ ප්‍රියසම්භාෂනයේ දී අමාත්‍යවරයා ඇමරිකා එක්සත් ජනපදයේ ජනාධිපති ජෝ බයිඩන් මැතිතුමා හමුවූ අතර, අමෙරිකානු රාජ්‍ය ලේකම්වරයා ද එහිදී හමු විය. එක්සත් ජාතීන්ගේ මහා මණ්ඩලයේ ඉහළ පෙළේ සැසිවාරයට සමගාමීව, අමාත්‍යවරයා එක්සත් රාජධානිය, සෞදි අරාබිය, උස්බෙකිස්තානය, ආර්මේනියාව, සෝමාලියාව, ගැම්බියාව, නැමීබියාව, එක්සත් අරාබි එමීර් රාජ්‍යය, චීනය, කුවේට්, පකිස්තානය, ඉරානය, ඉරාකය සහ සුඩානය යන රටවල විදේශ කටයුතු අමාත්‍යවරුන් සමඟ ද්විපාර්ශ්වික රැස්වීම් පැවැත්වීය. අමාත්‍යවරයා ඇමරිකා එක්සත් ජනපදයේ දේශපාලන කටයුතු පිළිබඳ උප රාජ්‍ය ලේකම්වරයා, යුඑස් ඒඩ් (USAID) ආයතනයේ නියෝජ්‍ය පරිපාලකවරයා සහ නේපාල විදේශ ලේකම්වරයා ද හමුවිය. අමාත්‍යවරයා ශ්‍රී ලංකා නිත්‍ය නියෝජිත කාර්යාල පරිශ්‍රයේ පැවැති නිව්යෝර්ක් අවට වෙසෙන ශ්‍රී ලාංකික ප්‍රජාවගේ නියෝජිත රැස්වීමකට ද සහභාගී විය.

7.2. ප්‍රතිසන්ධානය සහ මානව හිමිකම්: එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් කවුන්සිලය, ජිනීවා (49, 50 සහ 51 වැනි සැසිවාර) : එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් කවුන්සිලයේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ ස්ථාවරය සඳහා සහය ලබා ගැනීම සඳහා නිලධාරීන්, අමාත්‍යවරුන් සහ රාජ්‍ය ප්‍රධානී මට්ටමින් එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් කවුන්සිලයේ සියලුම සාමාජිකයින් සහ සියලුම එක්සත් ජාතීන්ගේ සාමාජික රටවල් සමඟ ශ්‍රී ලංකාව අඛණ්ඩව සම්බන්ධීකරණය කිරීම, මෙම අංශය සිදු කළේය. 2022 මාර්තු (49 වැනි සැසිවාරය) සහ ජූනි (50 වැනි සැසිවාරය) සහ සැප්තැම්බර් (51 වැනි සැසිවාරය) ජිනීවාහි පැවැති මානව හිමිකම් කවුන්සිලයේ නිත්‍ය සැසිවාරවල දී ශ්‍රී ලංකාවේ ස්ථාවරය සම්බන්ධීකරණය ද මෙම අංශය විසින් සිදු කරන ලදී. මානව හිමිකම් කවුන්සිලයේ 49 වැනි සහ 51 වැනි සැසිවාරවලදී මානව හිමිකම් පිළිබඳ මහ කොමසාරිස්වරයාගේ වාර්තාව සහ ශ්‍රී ලංකාව පිළිබඳ ඇයගේ ලිඛිත යාවත්කාලීන සහ විස්තීර්ණ වාර්තාව පිළිවෙලින් මානව හිමිකම් කවුන්සිලයට

ඉදිරිපත් කළ අවස්ථාවේදී ගරු විදේශ අමාත්‍යවරයා ශ්‍රී ලංකාව පිළිබඳ ප්‍රකාශයක් කළේය. අමාත්‍යවරයා 2022 ජුනි මස මානව හිමිකම් කවුන්සිලයේ 50 වැනි සැසිවාරය සඳහා විශේෂ ප්‍රකාශයක් ද කළේය. මානව හිමිකම් කවුන්සිලයේ මාර්තු, ජුනි සහ සැප්තැම්බර් සැසිවාරවලදී ශ්‍රී ලංකාව මැදිහත්වීම් ගණනාවක් සිදු කළ අතර, ඒකාබද්ධ ප්‍රකාශ 23ක් සහ යෝජනා 12ක් සඳහා සම අනුග්‍රහය දැක්වීය. ගරු විදේශ කටයුතු අමාත්‍යවරයා සහ ගරු අධිකරණ අමාත්‍යවරයාගේ සම සභාපතිත්වයෙන් යුතුව මානව හිමිකම් සහ ප්‍රතිසන්ධානය පිළිබඳ සම්බන්ධීකරණ ක්‍රියාවලියක් අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී. අතුරුදන් වූවන් පිළිබඳ කාර්යාලය, වන්දි ගෙවීමේ කාර්යාලය, ජාතික සමගිය හා ප්‍රතිසන්ධානය සඳහා වන කාර්යාලය, ශ්‍රී ලංකා මානව හිමිකම් කොමිෂන් සභාව සහ තිරසාර සංවර්ධන ඉලක්ක කවුන්සිලය ඇතුළු දේශීය ආයතනවල සහභාගීත්වයෙන් විදේශ අමාත්‍යාංශයේ පැවති ඒකාබද්ධ රැස්වීම් 3 ක් මෙම අංශය මගින් සම්බන්ධීකරණය කරන ලදී. 2022 අගෝස්තු සහ සැප්තැම්බර් මාසවල දී, මානව හිමිකම් කවුන්සිලයේ කරුණු සම්බන්ධයෙන් අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් පිහිටුවන ලද ජ්‍යෙෂ්ඨ නිලධාරීන්ගේ කමිටුවේ රැස්වීම් දෙකක් ද මෙම අංශය විසින් සම්බන්ධීකරණය කරන ලදී.

7.3. ගිවිසුම් ආයතන සහ එක්සත් ජාතීන්ගේ විශේෂ ක්‍රියා පටිපාටි විධාන දරන්නන්: ශ්‍රී ලංකාව, එක්සත් ජාතීන්ගේ මූලික මානව හිමිකම් ගිවිසුම් 9 යටතේ එහි පවතින වාර්තා කිරීමේ වගකීම් අඛණ්ඩව ඉටු කරනු ඇත.

- i. අප්‍රේල් මාසයේදී 2022, රේඛීය අමාත්‍යාංශ 21ක සහභාගීත්වයෙන් යුතුව විශ්ව කාලාන්තර සමාලෝචනයේ වැනි චක්‍රය යටතේ ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික වාර්තාව 4 කෙටුම්පත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් පාර්ශවකරුවන්ගේ උපදේශන කැඳවන ලදී.
- ii. වැනි දින 6 මැයි 2022, ඔක්තෝබර් දක්වා කල් දැමූ සිවිල් දේශපාලන 2023 අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර සම්මුතිය යටතේ ශ්‍රී ලංකාවේ වැනි කාලීන 6 වාර්තාව සමාලෝචනයට අදාළ ගැටලු ලැයිස්තුව සඳහා ශ්‍රී ලංකාව සිය ප්‍රතිචාරය ඉදිරිපත් කළේය.
- iii. වන දින 22 අප්‍රේල් 2022, ශ්‍රී ලංකාව කාන්තාවන්ට වෙනස් කොට සැලකීම තුරන් කිරීමේ කමිටුව යටතේ සිය වාර වාර්තාව ඉදිරිපත් කරන ලදී.

7.4. තිරසාර සංවර්ධන ඉලක්ක: තිරසාර සංවර්ධන ඉලක්ක පිළිබඳ ජාතික මෙහෙයුම් කමිටු සහ තාක්ෂණික කමිටු රැස්වීම් සඳහා විදේශ අමාත්‍යාංශයේ සහභාගීත්වය මෙම අංශය සම්බන්ධීකරණය කරයි.

7.5. නිරායුධකරණය: යුරෝපයේ ගැටුම් ව්‍යාප්ත වීමෙන් පසු අවි ආයුධ කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමු කර ඇති මෙම කාල පරිච්ඡේද තුළ, ශ්‍රී ලංකාව භූ දේශපාලනික වර්ධනයන්ට සංවේදී බව සහතික කිරීමටත්, නිරායුධකරණයට අදාළ සෑම වේදිකාවකම සමබර ප්‍රවේශයක් පවත්වා ගැනීමටත් මෙම අංශය කටයුතු කරමින් සිටී.

බහුපාර්ශ්වික නිරායුධකරණ ප්‍රයත්නයන් සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ දිගුකාලීන කැපවීමට අනුකූලව, 2022 වර්ෂයේදී පැවති නිරායුධකරණ රැස්වීම් සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ සහභාගීත්වය සහ රජයේ ස්ථාවරය සම්බන්ධයෙන් අදාළ ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල හරහා මෙම අංශය අඛණ්ඩව නිරත විය. ප්‍රධාන නිරතවීම් කිහිපයක් පහත දැක්වේ:

- i. 2022 අගෝස්තු 1 සිට 26 දක්වා පැවති ප්‍රගුණනය නොකිරීමේ ගිවිසුමේ (NPT) පාර්ශ්වයන්ගේ 10 වැනි සමාලෝචන සමුළුව සඳහා ශ්‍රී ලංකාව විසින් මැදිහත්වීම් 15කට වැඩි ප්‍රමාණයක් සිදු කරනු ලැබිණ;
- ii. විදේශ අමාත්‍යවරයා මැදිහත් වීමක් කළ, 2022 පෙබරවාරි මාසයේ පැවැත්වුණු නිරායුධකරණය පිළිබඳ සමුළුව; සහ
- iii. ශ්‍රී ලංකාව සභාපති ලෙස ද කටයුතු කළ 2022 අගෝස්තු 30 සිට සැප්තැම්බර් 2 දක්වා ජීනීවාහිදී පැවති පොකුරු බෝම්බ පිළිබඳ සම්මුතියේ (CCM) රාජ්‍ය පාර්ශ්වයන්ගේ 10 වැනි රැස්වීම.

‘නිරායුධකරණය සහ ජාත්‍යන්තර ආරක්ෂාව’ පිළිබඳ 77 වැනි එක්සත් ජාතීන්ගේ මහා මණ්ඩලයේ පළමු කමිටුවේ දී ශ්‍රී ලංකා රජයේ නියෝජිත පිරිස විසින් භාවිතා කරන ලද අත්‍යවශ්‍ය තොරතුරු ඇතුළත් සංක්ෂේපය සම්පාදනය කිරීමේ දී මෙම අංශය පෙරමුණ ගත්තේය. ඉදිරිපත් කරන ලද යෝජනා / තීරණවලට අදාළව ශ්‍රී ලංකාවේ ස්ථාවරයන් ද මෙම අංශය විසින් සකස් කරන ලදී. පළමු කමිටුවේ සභාපති ලෙස ද ශ්‍රී ලංකාව අනුමත විය.

7.6. විද්‍යාව හා තාක්ෂණයේ බහුපාර්ශ්වික කටයුතු: ජාත්‍යන්තර පරමාණුක බලශක්ති නියෝජිතායතනය සමඟ ශ්‍රී ලංකාවේ සම්බන්ධතාවය මෙම අංශය මගින් සම්බන්ධීකරණය කෙරේ. 2022 සැප්තැම්බර් 26 සිට 30 දක්වා පැවති 66 වැනි ජාත්‍යන්තර පරමාණුක බලශක්ති නියෝජිතායතනයේ මහා සමුළුවට ශ්‍රී ලංකාව සහභාගී වී ක්‍රියාකාරී භූමිකාවක් ඉටු කළේය. මෙම අංශය එක්සත් ජාතීන්ගේ සයිබර් අපරාධ සම්මුතියක් විස්තරණය කිරීම සඳහා මන්ද්‍රව්‍ය හා අපරාධ පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ කාර්යාලයේ අවිධිමත් කමිටුව හා සම්බන්ධ ශ්‍රී ලංකාවේ සහභාගීත්වය සඳහා රේඛීය ආයතන සම්බන්ධීකරණය කරන ලදී. ශ්‍රී ලංකාවේ සහභාගීත්වයෙන් මේ වසරේ මේ දක්වා සැසි තුනක් පවත්වා ඇත. ජාත්‍යන්තර සිවිල් ගුවන් සේවා සංවිධානයේ 41 වැනි මහා සභා රැස්වීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා නියෝජිත පිරිසේ සහභාගීත්වය මෙම අංශය සම්බන්ධීකරණය කරන ලද අතර, ගත යුතු ස්ථාවරයන් සැකසීමට සහය විය.

7.7. සමාජ-ආර්ථික ක්ෂේත්‍රයේ බහුපාර්ශ්වික නියැලීම: සමාජ-ආර්ථික ක්ෂේත්‍රවල ජාත්‍යන්තර සහයෝගීතාව ප්‍රවර්ධනය කරන බහුපාර්ශ්වික සංසදවල ශ්‍රී ලංකාවේ නියෝජනය මෙම අංශය අඛණ්ඩව සම්බන්ධීකරණය කරයි. මෙම සංසද සමඟ නීතිපතා සම්බන්ධ වීමට අමතරව, පහත සඳහන් ආයතන සමඟ සම්බන්ධීකරණයන් සිදු කරනු ලබයි:

- i. ආහාර හා කෘෂිකාර්මික සංවිධානය: ශ්‍රී ලංකාව සහ මාලදිවයින සඳහා ආහාර හා කෘෂිකාර්මික සංවිධානයේ නියෝජිත විමලේන්ද්‍ර ශරත් මහතාගේ 2022 ජූලි සහ සැප්තැම්බර් මාසවල විදේශ කටයුතු අමාත්‍යතුමා සමඟ සහ අනෙකුත් සම්භාවනීය අමුත්තන් සමඟ රැස්වීම් සම්බන්ධීකරණය කරන ලදී.
- ii. ලෝක ආහාර වැඩසටහන: ලෝක ආහාර වැඩසටහන ආසියා සහ පැසිෆික් කලාපීය අධ්‍යක්ෂ ජෙනරාල් අයිලීන් මහතා 2022 සැප්තැම්බර් 1 සිට 2 දක්වා ශ්‍රී ලංකාවේ සංචාරයක නිරත විය. අග්‍රමාත්‍යවරයා, විදේශ කටයුතු අමාත්‍යවරයා සහ මුදල් අමාත්‍යාංශයේ ලේකම්වරයා සමඟ පැවැති රැස්වීම් මෙම අංශය මගින් සම්බන්ධීකරණය කරන ලදී.
- iii. යුනිසෙෆ් සංවිධානය: 2022 අගෝස්තු 21 සිට 27 දක්වා පැවති දකුණු ආසියාව සඳහා යුනිසෙෆ් සංවිධානයේ කලාපීය අධ්‍යක්ෂ ජෙනරාල් ලැරියා-ඇඩ්ජේ මහතාගේ සංචාරය සඳහා මෙම අංශය පහසුකම් සලසා දුන් අතර, විදේශ කටයුතු අමාත්‍යවරයා සහ අනෙකුත් ඉහළ මට්ටමේ සම්භාවනීය අමුත්තන් සමඟ පැවැති රැස්වීම් මෙම අංශය මගින් සම්බන්ධීකරණය කරන ලදී.
- iv. එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවර්ධන වැඩසටහන: 2022 අගෝස්තු මාසයේදී එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවර්ධන වැඩසටහනේ නියෝජ්‍ය ප්‍රාදේශීය අධ්‍යක්ෂ, ක්‍රිස්ටෝෆ් බහුළු මහතාට ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණීමට පහසුකම් සැලසූ අතර, විදේශ කටයුතු අමාත්‍යවරයා සමඟ පැවැති රැස්වීම සම්බන්ධීකරණය කරන ලදී.
- v. ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය: ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ අග්නිදිග ආසියාව සඳහා වන කලාපීය කමිටුවේ 75 වැනි සැසිවාරය 2022 සැප්තැම්බර් 5-9 දක්වා භූතානයේ පාරෝ හිදී පැවැත්වුණු අතර, මෙම අංශය සෞඛ්‍ය අමාත්‍යවරයාට මෙම කමිටුවට සහභාගී වීම සඳහා පහසුකම් සලසා ඇත. තවද, 75 වැනි ලෝක සෞඛ්‍ය සමුළුව සහ අනෙකුත් ඉහළ මට්ටමේ රැස්වීම් (36 වැනි විධායක මණ්ඩලයේ අයවැය සහ පරිපාලන කමිටුවේ 36 වැනි රැස්වීම සහ විධායක මණ්ඩලයේ 151 වැනි සැසිවාරය) සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ සහභාගීත්වය සඳහා මෙම අංශය සම්බන්ධීකරණය සහ පහසුකම් සපයන ලදී.

vi. **ආර්ථික හා සමාජ කවුන්සිලය:** ශ්‍රී ලංකාව 2022 වසරේ තිරසාර සංවර්ධනය සඳහා වූ 2030 න්‍යාය පත්‍රය ක්‍රියාත්මක කිරීම පිළිබඳ සිය 2 වැනි ස්වේච්ඡා ජාතික සමාලෝචන වාර්තාව 2022 ජූලි මාසයේදී නිව්යෝර්ක් හි පැවති එක්සත් ජාතීන්ගේ ආර්ථික හා සමාජ කවුන්සිලයේ තිරසාර සංවර්ධනය පිළිබඳ ඉහළ පෙළේ දේශපාලන සංසදයේදී ඉදිරිපත් කළේය. ආර්ථික හා සමාජ කවුන්සිලයේ 2022 සැසිවාරයේ ඉහළ මට්ටමේ අංශයට අමාත්‍යවරයාගේ සහභාගීත්වය සඳහා සහ 2022 ජූලි 13 සිට 16 දක්වා නිව්යෝර්ක් හි එක්සත් ජාතීන්ගේ මූලස්ථානයේ දී පැවැති ආර්ථික හා සමාජ කවුන්සිලයේ 2022 සැසියේ මහා විවාදයට විදේශ ලේකම්වරයාගේ මාර්ගගත සහභාගීත්වය සඳහා අංශය පහසුකම් සපයන ලදී.

7.8. 2023-2027 සඳහා ජාතික සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුව සමඟ සම්බන්ධීකරණයෙන් යුතුව ශ්‍රී ලංකාව සඳහා එක්සත් ජාතීන්ගේ තිරසාර සංවර්ධන සහයෝගීතා රාමුව (UNSDCF) සංවර්ධනය කිරීම සම්බන්ධ කටයුතු සඳහා ද මෙම අංශය දායක විය.

7.9. එක්සත් ජාතීන්ගේ මන්ද්‍රව්‍ය හා අපරාධ පිළිබඳ සංවිධානය (UNODC): මිනිස් ජාවාරම, මන්ද්‍රව්‍ය ජාවාරම, දූෂණය සහ සයිබර් අපරාධ පිළිබඳව කටයුතු කිරීම යන ක්ෂේත්‍රවල රැස්වීම් සහ පුහුණුකිරීම්වල දී මෙම අංශය මගින් සම්බන්ධීකරණය කරන ලදුව, ශ්‍රී ලංකාවේ සහභාගීත්වය ඇතිව 2022 වර්ෂයේදී එක්සත් ජාතීන්ගේ මන්ද්‍රව්‍ය හා අපරාධ පිළිබඳ සංවිධානය සමඟ ශ්‍රී ලංකාවේ නියෝජනය අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී. මේ සම්බන්ධයෙන්, මෙම අංශය ජාතික මිනිස් ජාවාරම් විරෝධී කාර්ය සාධක බලකාය, ජාතික අත්තරායකර ඖෂධ පාලන මණ්ඩලය සහ අල්ලස් හා දූෂණ චෝදනා විමර්ශන කොමිෂන් සභාව ඇතුළු රේඛීය ආයතන සමඟ කටයුතු කරයි.

7.10. අපේක්ෂකත්ව: 2022 ජුනි 23 වැනි දින නිව්යෝර්ක් හි එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානයේ පැවති, කාන්තාවන්ට එරෙහි සියලු ආකාරයේ වෙනස්කම් කිරීම් තුරන් කිරීම පිළිබඳ සම්මුතිය පිළිබඳ සමුළුවේ 22 වැනි රාජ්‍ය පාර්ශ්වයන්ගේ රැස්වීමේදී පවත්වන ලද මැතිවරණවලදී, මහාචාර්ය රංගිතා ද සිල්වා ද අල්විස් මහත්මිය 2023-2026 කාලසීමාව සඳහා කාන්තාවන්ට එරෙහි සියලු ආකාරයේ වෙනස්කම් තුරන් කිරීම පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ කමිටුවට ශ්‍රී ලංකාව නියෝජනය කරමින් තේරී පත් විය. එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානයේ සහ අනෙකුත් ජාත්‍යන්තර සංවිධානවල විවිධ තනතුරු සඳහා වෙනත් රාජ්‍යයන් විසින් යෝජනා කරන ලද අපේක්ෂකත්වයන්ට සහය දීමෙන් එක්සත් ජාතීන්ගේ සාමාජික රටවල් සමඟ මිත්‍රශීලී සබඳතා පවත්වා ගැනීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාව දරන ප්‍රයත්නයන් මෙම අංශය අඛණ්ඩව සම්බන්ධීකරණය කළේය. ඒ අනුව, 2022 සැප්තැම්බර් 30 වැනි දිනට මෙම අංශය විසින් ජාත්‍යන්තර වියුලි සංදේශ සංගමය, ජාත්‍යන්තර සිවිල් ගුවන්සේවා සංවිධානය, ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතිකරණ සංවිධානය, ස්වභාවධර්මය සංරක්ෂණය පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර සංවිධානය, ජාත්‍යන්තර පරමාණුක බලශක්ති නියෝජිතායතනය, ජාතීන් විවිධ කොට සැලකීම පිළිබඳ කමිටුව, විදේශගත ශ්‍රමිකයින් සහ ඔවුන්ගේ පවුලේ සාමාජිකයින්ගේ සියලු අයිතීන් ආරක්ෂා කිරීම පිළිබඳ කමිටුව, ආර්ථික හා සමාජ කවුන්සිලය, එක්සත් ජාතීන්ගේ ආරක්ෂක මණ්ඩලය, ජාත්‍යන්තර කම්කරු සංවිධානය, අධ්‍යාපන සංවර්ධනය පිළිබඳ සභාගය, ජාත්‍යන්තර ජංගම චන්ද්‍රිකා සංවිධානය යනාදී මැතිවරණ 22 ක් සඳහා අවශ්‍ය කටයුතු සිදු කරන ලදී. ආර්ථික හා සමාජ කවුන්සිලය සහ ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳ නීතිය පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ කොමිසම වෙත ශ්‍රී ලංකාවේ අපේක්ෂකත්වය සඳහා අන්‍යෝන්‍ය සහාය විධිවිධාන ද මෙම අංශය විසින් සම්බන්ධීකරණය කරන ලදී.

ආංශික ප්‍රගති සමාලෝචනය: දේශභූමික අංශ

8. අප්‍රිකානු කටයුතු අංශය

අප්‍රිකානු සංගමයට අදාළ කරුණු සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීමට අමතරව ඊජිප්තුව, ඉතියෝපියාව, කෙන්යාව, සිෂෙල්ස් සහ දකුණු අප්‍රිකාව යන රටවල පිහිටි නේවාසික ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල 5 හරහා කලාපයේ රටවල් 54ක් සමඟ ද්විපාර්ශ්වික සබඳතා සම්බන්ධීකරණය කිරීමට අදාළ රාජකාරි සහ කාර්යයන් අප්‍රිකානු කටයුතු අංශය වෙත පවරා ඇත.

- 8.1. මෙම අංශය විසින් කොළඹ සහ නව දිල්ලියේ සිටින අප්‍රිකානු රටවල දූත මණ්ඩල ප්‍රධානීන් විසින් විදේශ කටයුතු අමාත්‍යවරයා සහ විදේශ ලේකම්වරයා හමුවීම සඳහා සම්බන්ධීකරණය සහ පහසුකම් සලසා ඇත. සමාලෝචනයට ලක්වන කාලසීමාව තුළ දී, අප්‍රිකානු කටයුතු පිළිබඳ අංශයේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා ඊජිප්තුව, ලිබියාව, දකුණු අප්‍රිකාව සහ උගන්ඩාව යන රටවල දූත මණ්ඩල ප්‍රධානීන් සහ නියෝජිතයින් සමඟ රැස්වීම් පැවැත්වූ අතර, අන්‍යෝන්‍ය වශයෙන් වැදගත් කරුණු පිළිබඳව සාකච්ඡා කළේය.
- 8.2. දකුණු අප්‍රිකාව සහ ශ්‍රී ලංකාව අතර විදේශ අමාත්‍යාංශවල සහයෝගීතා සංසදයේ 8 වැනි සැසිවාරය 2022 පෙබරවාරි මාසයේ දී පවත්වන ලද අතර, උපදේශනවල අවධානය දෙරට අතර දේශපාලන, ආර්ථික, සමාජීය සහ සංස්කෘතික සබඳතා ශක්තිමත් කිරීම කෙරෙහි යොමු විය.
- 8.3. මෙම අංශය විසින් පහත සඳහන් කටයුතු සිදුකිරීමට පියවර ගෙන ඇත.
  - i. 2023 පළමු කාර්තුවේදී ශ්‍රී ලංකාව සහ ඊජිප්තුව අතර 3 වැනි ඒකාබද්ධ ආර්ථික කොමිසම;
  - ii. ඊජිප්තුව සහ ඇල්ජීරියාව සමඟ ද්විපාර්ශ්වික උපදේශනවල 2 වන සැසිවාරය; හා
  - iii. සිෂෙල්ස් සමඟ ද්විපාර්ශ්වික උපදේශනවල පළමු සැසිය.
- 8.4. කොමරොස් සහ සාවෝ ටෝම් හා ප්‍රින්සිපේ සමඟ රාජ්‍යතාන්ත්‍රික සබඳතා ඇති කර ගැනීමට ශ්‍රී ලංකාව සහ බුරුන්ඩි අතර රාජ්‍යතාන්ත්‍රික සබඳතා විධිමත් කිරීමටත් අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ලබා ගැනීම සඳහා මූලික ක්‍රියාවලිය ආරම්භ කර ඇත.
- 8.5. එක්සත් ජාතීන්ගේ පරිසර වැඩසටහන සඳහා සහභාගී වූ ඉහළ මට්ටමේ අමාත්‍ය දූත පිරිසට පහසුකම් සැලසූ අතර, එක්සත් ජාතීන්ගේ පරිසර සමුළුවේ සහ එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව ජනාවාස වැඩසටහනේ දී ශ්‍රී ලංකාව නියෝජනය කළේය.
- 8.6. ඉන්දියන් සාගරයේ සාගර පරිසර සංරක්ෂණය සහ ආරක්ෂා කිරීම සඳහා එක්සත් ජාතීන්ගේ පරිසර වැඩසටහනේ ප්‍රයත්න/වැඩසටහන් සම්බන්ධීකරණය කරන ලදී. සිෂෙල්ස් හි දූත මණ්ඩලය සමඟ සම්බන්ධීකරණයෙන් යුතුව සිෂෙල්ස් වෙත ශ්‍රී ලංකාවේ පලතුරු අපනයනය සඳහා පනවා තිබූ තහනම ඉවත් කිරීමට පියවර ගෙන ඇත.
- 8.7. අප්‍රිකානු රටවල් සමඟ ආර්ථික සහ ආරක්ෂක සහයෝගීතාවයට අදාළ දැනට පවතින අවබෝධතා ගිවිසුම් වෙනත් නීතිමය ලියකියවිලි සමාලෝචනය කර පසු විපරම් කරන ලදී.

9. අමෙරිකානු අංශය

අමෙරිකානු අංශය; එක්සත් ජනපදය, කැනඩාව, ලතින් ඇමරිකාව සහ කැරිබියානු කලාපයේ රටවල් 33 ක් ආවරණය කරයි. ඒ අනුව, වොෂින්ටන් ඩී.සී. (එක්සත් ජනපදය) හි ශ්‍රී ලංකා තානාපති කාර්යාලය, ඔටාවා (කැනඩා) හි මහ කොමසාරිස් කාර්යාලය, බ්‍රසීලියා (බ්‍රසීලය) හි, හවානා (කියුබාව) හි ශ්‍රී ලංකා තානාපති කාර්යාල මෙන්ම, ලොස් ඇන්ජලීස් හි සහ ටොරොන්ටෝ හි කොන්සල් ජනරාල් කාර්යාල සහ ද්විපාර්ශ්වික කටයුතු හා සම්බන්ධ නිව්යෝර්ක් හි එක්සත් ජාතීන්ගේ ශ්‍රී ලංකා නිත්‍ය දූත මණ්ඩලය මෙම අංශයේ විෂය පථයට අයත් වේ.

9.1. ද්විපාර්ශ්වික අන්තර්ක්‍රියා: අමාත්‍යාංශය සහ වොෂින්ටන් ඩී.සී. හි දූත මණ්ඩලය විසින්, ජනාධිපතුමා, අග්‍රාමාත්‍යතුමා, විදේශ කටයුතු අමාත්‍යතුමා සහ විදේශ ලේකම්වරයා සඳහා එක්සත් ජනපදයේ ප්‍රභූවරුන්, විශේෂයෙන් එක්සත් ජනපද රාජ්‍ය ලේකම් ඇන්ටනි බ්ලින්කන් මහතා; ජ්‍යෙෂ්ඨතර සංවර්ධනය පිළිබඳ එක්සත් ජනපද නියෝජිතායතනය (USAID) හි පරිපාලක සමන්තා පවර් මහත්මිය; දේශපාලන කටයුතු පිළිබඳ එක්සත් ජනපද උප ලේකම් වික්ටෝරියා නුලන්ඩ් මහත්මිය; දකුණු සහ මධ්‍යම ආසියාව සඳහා සහකාර රාජ්‍ය ලේකම් ඩොනල්ඩ් ලූ මහතා; USAID නියෝජ්‍ය පරිපාලක ඉසබෙල් කෝල්මන් මහත්මිය; ආසියානු භාණ්ඩාගාර නියෝජ්‍ය සහකාර ලේකම් රොබට් කැප්රොන් මහතා; සහ දකුණු සහ මධ්‍යම ආසියාව සඳහා නියෝජ්‍ය සහකාර රාජ්‍ය ලේකම් කෙලී ක්වර්ලින් මහත්මිය යනාදීන් සමඟ රැස්වීම් ඇතුළුව ඉහළ මට්ටමේ අන්තර්ක්‍රියා සඳහා සම්බන්ධීකරණය සහ පහසුකම් සපයන ලදී; වොෂින්ටන් ඩී.සී. හි දූත මණ්ඩලයට, ධවල මන්දිරය/ ජාතික ආරක්ෂක කවුන්සිලය, සෙනෙට් සභාව සහ නියෝජිත මන්ත්‍රී මණ්ඩලය, රාජ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව, පෙන්ටගනය, භාණ්ඩාගාරය, වාණිජ දෙපාර්තමේන්තුව, USAID, ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල, ලෝක බැංකුව, බුද්ධිමණ්ඩල, සිවිල් සමාජය සහ ඩයස්පෝරාව වැනි දේශපාලන, රාජ්‍ය සහ රාජ්‍ය නොවන ආයතනවල එක්සත් ජනපද මැදිහත්කරුවන් සමඟ පුළුල් හා ඵලදායී සම්බන්ධයක් පැවතුණි. ද්විපාර්ශ්වික සබඳතාව වඩාත් ඉහළ මට්ටමකට ගෙන ඒම සඳහා දෙපාර්ශ්වයේම කැපවීම අවධාරණය කරමින්, එක්සත් ජනපදය සහ ශ්‍රී ලංකාව අතර 4 වැනි හවුල්කාරිත්ව සංවාදය 2022 මාර්තු 23 වැනි දින කොළඹදී පැවැත්විණි. බ්‍රසීලය, කොලොම්බියාව, ඩොමිනිකන් ජනරජය, මෙක්සිකෝව, උරුගුවේ සහ වෙනිසියුලාව සමඟ දේශපාලන උපදේශන පැවැත්වීම සඳහා පසු විපරම් ක්‍රියාමාර්ග ගන්නා ලදී. බ්‍රසීලය සමඟ පළමු වරට දේශපාලන උපදේශන 2022 නොවැම්බර් මාසයේදී පැවැත්වීමට නියමිතය. ඩොමිනිකන් ජනරජය සහ උරුගුවේ සමඟ දේශපාලන උපදේශන පිළිබඳ අවබෝධතා ගිවිසුම් කෙටුම්පත පිළිබඳ සාකච්ඡා අවසන් අදියරේ පවතින අතර, 2022 ඇතුළතදී එහි කටයුතු අවසන් කිරීමට නියමිතය. දූත මණ්ඩල විසින් ශ්‍රී ලංකාව සඳහා අක්ෂගන්වන ලද රටවල පත් කරන ලද නිර්වේතනික කොන්සල්වරුන් සමඟ සමීපව කටයුතු කර ඇති අතර, එල් සැල්වදෝරය, පැනමාව, හොන්ඩුරාස් සහ ඩොමිනිකන් ජනරජයේ නිර්වේතනික කොන්සල් තනතුරු සඳහා සුදුසු අපේක්ෂකයින් හඳුනාගෙන ඇත. එම රටවල් සමඟ සබඳතා ශක්තිමත් කර ගැනීම සඳහා දූත මණ්ඩලවලට සමගාමීව අක්ෂ ගන්වා ඇති රටවල තානාපතිවරුන් සමඟ දූත මණ්ඩලය නිරන්තර රැස්වීම් පවත්වා ඇත. බ්‍රසීල රජය ශ්‍රී ලංකාවට ඖෂධ පරිත්‍යාගයක් ඉදිරිපත් කොට ඇති අතර, ඊට අදාළ ක්‍රියාමාර්ග සෞඛ්‍ය බලධාරීන් විසින් ගනු ලැබේ.

9.2. 2022 පුද්ගල ජාවාරම් පිළිබඳ වාර්තාව (TIP): එක්සත් ජනපද රාජ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුවේ 2022 පුද්ගල ජාවාරම් පිළිබඳ වාර්තාවට සහ පසු විපරම් ප්‍රශ්නවලට ප්‍රතිචාර දැක්වීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා රජයේ ඉදිරිපත් කිරීම අවසන් කිරීම පිණිස ජාතික මිනිස් ජාවාරම් විරෝධී කාර්ය සාධක බලකායේ රැස්වීම්වලට මෙම අංශය ක්‍රියාකාරීව සහභාගී විය. වොෂින්ටන් ඩී.සී. හි දූත මණ්ඩලය එක්සත් ජනපද රාජ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව සමඟ ද උපදේශන පවත්වා, රජයේ ඉදිරිපත් කිරීම් සඳහා දායක විය. මෙම ප්‍රයත්නයන් හේතුවෙන් සහ රට තුළ සිදුවන මිනිස් ජාවාරම් මැඩලීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා රජය ගෙන ඇති සමස්ත ප්‍රයත්නයන් සැලකිල්ලට ගනිමින්, ශ්‍රී ලංකාව 2022 පුද්ගල ජාවාරමේ ‘දෙවැනි මට්ටම’ දක්වා උසස් කර ඇත.

- 9.3. තාක්ෂණික සහයෝගීතාව: ශ්‍රී ලංකාවේ කිරි ගොවිතැන සහ උක් කර්මාන්ත සංවර්ධනය කිරීම සඳහා බ්‍රසීල සහයෝගීතා නියෝජිතායතනයෙන් ලැබුණු තාක්ෂණික සහාය යටතේ බ්‍රසීල සහයෝගීතා නියෝජිතායතනය, ජාතික විද්‍යා පදනම, Viçosa ෆෙඩරල් විශ්ව විද්‍යාලයේ සහ Sao Carlos ෆෙඩරල් විශ්ව විද්‍යාලයේ විද්වතුන් සහ කෘෂිකර්ම අංශයට සම්බන්ධ ශ්‍රී ලංකා විශ්ව විද්‍යාල, උක් පර්යේෂණ ආයතනය සහ ශ්‍රී ලංකාවේ අදාළ කර්මාන්තවල සමාගම් කිහිපයක නිලධාරීන්ගේ සහභාගීත්වයෙන් යුතුව 2022 ජනවාරි 28 සහ 2022 ජුනි 7 යන දිනවල දී මාර්ගගත රැස්වීම් දෙකක් පවත්වන ලදී. බ්‍රසීල සහයෝගීතා නියෝජිතායතනය විසින් මෙම වසර අග දී ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යයන වාරිකාවක නිරත වීමට නියමිත අතර, කිරි සහ උක් ක්ෂේත්‍රවල අවශ්‍යතා සහ බ්‍රසීල සහයෝගීතා නියෝජිතායතනය විසින් ශ්‍රී ලංකාවට ආධාර සැපයිය හැකි අනෙකුත් ක්ෂේත්‍රවල අවශ්‍යතා තක්සේරු කිරීමට නියමිතය. අධ්‍යයන වැඩසටහන්, සංවලනය, පර්යේෂණ ව්‍යාපෘති සහ ආරාධිත සභාපති තනතුරක් පිහිටුවීම සම්බන්ධයෙන් සහයෝගීතාව සඳහා කැනඩාවේ කැල්ගරි විශ්වවිද්‍යාලය සහ කොතලාවල ආරක්‍ෂක විශ්වවිද්‍යාලය අතර අවබෝධතා ගිවිසුමකට 2022 සැප්තැම්බර් මාසයේදී අත්සන් තබන ලදී.
- 9.4. ශ්‍රී ලංකාව පිළිබඳ සෘණාත්මක/ පදනම් වීරහිත වාර්තාවලට එරෙහිව කටයුතු කිරීම: ඔටාවා හි මහ කොමසාරිස් කාර්යාලය සහ ටොරොන්ටෝහි කොන්සල් කාර්යාලය සමඟ සම්බන්ධීකරණයෙන් යුතුව කැනඩාවේ ශ්‍රී ලංකාවට අදාළ ප්‍රධාන වැදගත් කරුණු විශේෂයෙන්, 2022 මැයි 18 වැනි දින කැනේඩියානු පාර්ලිමේන්තුවේ දී සම්මත කරන ලද, සෑම වසරකම මැයි 18 වැනි දින දෙමළ ජන සංහාර අනුස්මරණ දිනය ලෙස පිළිගැනීමේ පුද්ගලික මන්ත්‍රී යෝජනාව, දෙමළ ජන සංහාර අධ්‍යාපන සතිය පිළිබඳ ඔන්ටාරියෝ පළාත් පනත් කෙටුම්පත-104, දෙමළ ජන සංහාරයේ ස්මාරක ඉදිකිරීම යනාදියට අදාළව අමාත්‍යාංශය විසින් සම්පව අධීක්ෂණය කර ප්‍රතිචාර දැක්වීය. ශ්‍රී ලංකාව තුළ විශේෂයෙන්ම ප්‍රතිසන්ධානය සහ වගවීම යන ක්ෂේත්‍රවල වත්මන් ප්‍රවණතා පිළිබඳව අක්ෂරගන්වන ලද ඒ ඒ රටවල ජ්‍යෙෂ්ඨ දේශපාලනඥයින්ට සහ නිලධාරීන්ට නිරතුරුවම දැනුම් දෙන ලදී.
- 9.5. බහුපාර්ශ්වික සබඳතා: ඔටාවා හි දූත මණ්ඩලය විසින් ක්වෙබෙක්හි මොන්ට්‍රියල් හි මූලස්ථානය පිහිටා ඇති ජාත්‍යන්තර සිවිල් ගුවන් සේවා සංවිධානයට (ICAO) සම්බන්ධ කරුණු සඳහා පහසුකම් සලසා ඇත. 2022 සැප්තැම්බර් මස පැවති ජාත්‍යන්තර සිවිල් ගුවන් සේවා සංවිධානයේ 41 වන සමුළුව සඳහා ශ්‍රී ලංකා නියෝජිත පිරිසේ සහභාගීත්වය සඳහා ද දූත මණ්ඩලය විසින් පහසුකම් සපයන ලදී. එක්සත් ජාතීන්ගේ ආයතන සඳහා වන මැතිවරණවලදී ශ්‍රී ලංකාවේ අපේක්ෂකයින්ට සහ ජිනීවාහි එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් කවුන්සිලයේ (UNHRC) ශ්‍රී ලංකාවේ ස්ථාවරය සඳහා සහාය ලබා ගැනීම සම්බන්ධයෙන් මෙම අමාත්‍යාංශයේ එක්සත් ජාතීන්ගේ සහ මානව හිමිකම් අංශය අවශ්‍ය පරිදි සහය දක්වයි. එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් කවුන්සිලයේ වත්මන් සාමාජික රටවල් වන ඇමරිකා එක්සත් ජනපදය, ආර්ජන්ටිනාව, බොලිවියාව, බ්‍රසීලය, කියුබාව, හොන්ඩුරාස්, මෙක්සිකෝව, පැරගුවේ සහ වෙනිසියුලාව සමඟ සහයෝගීතාව ශක්තිමත් කිරීම සඳහා විශේෂ උත්සාහයන් දරා ඇත.
- 9.6. ආර්ථික රාජ්‍යතාන්ත්‍රිකභාවය: දැනුවත් කිරීම සහ අදාළ වෙළඳපල තුළ ශ්‍රී ලාංකීය නිෂ්පාදන ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ එම රටවල හා ශ්‍රී ලංකාවේ අදාළ ආයතන අතර ව්‍යාපාරික සම්බන්ධතා ඇති කිරීම සඳහා, රැස්වීම්, මාර්ගගත සාකච්ඡා සහ ජාලකරණ සිදුවීම් සංවිධානය කිරීම/ පහසුකම් සැපයීම. රටතුළට පැමිණෙන සහ පිටතට යන නිල සංචාර සහ රජයේ නියෝජිත කණ්ඩායම් සඳහා පහසුකම් සලසා දෙන ලදී. වාණිජ මණ්ඩල අතර සම්බන්ධතා ස්ථාපිත කරන ලද අතර, සුදුසු අවස්ථාවලදී, ශ්‍රී ලංකා ව්‍යාපාරික මණ්ඩල/ කවුන්සිල නැවත ශක්තිමත් කිරීම හෝ ඒ ඒ රටවල ස්ථාපිත කිරීම සිදුකරන ලදී. තාක්ෂණික සහයෝගීතාවය සහ ශක්‍යතා වර්ධන අවස්ථා සඳහා විදේශීය විශ්වවිද්‍යාල සමඟ සහයෝගීතාවය ද අනුගමනය කර ඇත. USAID හරහා, ඇමරිකා එක්සත් ජනපදය ආසන්න වශයෙන් ඇමරිකානු ඩොලර් මිලියන 92 ක ආධාර (මානුෂීය සහ හදිසි) ප්‍රකාශයට පත් කළේය. එය එක්සත් ජනපද ජාත්‍යන්තර සංවර්ධන මූල්‍ය සංස්ථාව හරහා පුද්ගලික අංශයේ ආයතන සඳහා ඩොලර් මිලියන 120 ක ණය ද ප්‍රකාශයට පත් කළේය. ශ්‍රී ලංකාවේ

කිරි ගොවීන්ගේ කිරි නිෂ්පාදනය දෙගුණ කිරීම අරමුණු කරගත් කිරි ගොවිපළ ව්‍යාපෘතියක් සඳහා, ඇමරිකානු ඩොලර් මිලියන 27 ක මූල්‍ය ආධාර සැපයීම පිණිස කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය සමඟ එක්සත් ජනපද කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව අවබෝධතා ගිවිසුමකට අත්සන් තැබීය. ශ්‍රී ලංකාවේ ආයෝජනය කිරීම සඳහා තරුණ ඩයස්පෝරා ව්‍යවසායකයින් ගොඩනැඟීම සහ දිරිගැන්වීමේ අරමුණ ඇතිව, ඔටාවා හි දූත මණ්ඩලය කැනේඩියානු ශ්‍රී ලාංකික තරුණ වෘත්තිකයින්ගේ කණ්ඩායම ස්ථාපිත කර ඇත. පැනමාව, එල් සැල්වදෝරය සහ ඩොමිනිකන් ජනරජය පදනම් කරගත් ආනයනකරුවන් සහ ඊ-වාණිජ්‍ය නාලිකා වෙත ශ්‍රී ලාංකික අපනයනකරුවන් ගණනාවක් හඳුන්වා දීමට කටයුතු යොදා ඇත. ආර්ථික රාජ්‍යතාන්ත්‍රිකභාවය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා හොන්ඩුරාස්, පැනමාව සහ ඩොමිනිකන් ජනරජය පදනම් කරගත් වාණිජ මණ්ඩල සමඟ රැස්වීම් පවත්වා ඇත. ලංකා තේ, කුච්ඤා, පොල් නිෂ්පාදන සහ හස්ත කර්මාන්ත මෙන්ම සංචාරක ගමනාන්තයක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාව ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා, 'Super Rio Expo Food', 'ANUFOOD Brazil', 'INNOVA Summit Brazil' සහ 'Patio Brazil' හි වෙළෙඳ සහ සංචාරක ප්‍රවර්ධනය සඳහා ශ්‍රී ලංකාව සහභාගී විය. බ්‍රසීලයේ ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩලය ශ්‍රී ලංකාවේ ඖෂධ, පශු සම්පත් අංශ සහ සිනි නිෂ්පාදන කර්මාන්තයේ ආයෝජනය කිරීමේ අවස්ථා සාකච්ඡා කිරීම සඳහා බ්‍රසීලයේ Goiás ප්‍රාන්තයේ වෙළෙඳ, ආයෝජන සහ සංචාරක ප්‍රවර්ධන සංචාරයක නිරත විය. බ්‍රසීලයේ දූත මණ්ඩලය, වාණිජ දෙපාර්තමේන්තුව සමඟ එක්ව ශ්‍රී ලාංකික අපනයනකරුවන් 30 කට අධික සංඛ්‍යාවක් සඳහා බ්‍රසීලයේ වෙළෙඳපල අවස්ථා පිළිබඳ තොරතුරු සැපයීමට සහ කලාපය සමඟ ඔවුන්ගේ ක්‍රියාකාරී වෙළෙඳ කටයුතු දිරිගැන්වීම සඳහා වෙළෙඳපල දැනුවත් කිරීමේ වෙබ්නාථ සාකච්ඡාවක් සංවිධානය කරන ලදී.

9.7. ආරක්ෂක සහයෝගීතාව: අලුතින් පරිත්‍යාග කරන ලද වෙරළාරක්ෂක කට්ඨ යාත්‍රාව ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම සඳහා ඇමරිකානු ඩොලර් මිලියන 15 ක මුදලක් ඇමරිකා එක්සත් ජනපදය විසින් ලබා දෙන ලදී. මීට අමතරව, USG විසින් ශ්‍රී ලංකා ගුවන් හමුදාවට (SLAF) ඔත්තු බැලීමේ අරමුණ සඳහා King Air ගුවන් යානයක් අනුමත කර ඇති අතර, මෙම ගුවන් යානය 2023 මැදභාගයේදී ලබා දීමට අදහස් කෙරේ. එක්සත් ජනපදයේ මොන්ටානා ජාතික ආරක්ෂක බලකාය සමඟ ‘රාජ්‍ය හවුල්කාරීත්ව වැඩසටහන’ මගින් ‘විෂය කරුණු පිළිබඳ විශේෂඥ හුවමාරු’ පිළිබඳ ක්ෂේත්‍රවල බොහෝ මාර්ග විවර කර ඇති අතර, එය මෙහෙයුම් සූදානම සහ හොඳම භාවිතයන් පිළිබඳ අවබෝධය වැඩි දියුණු කරයි. ශ්‍රී ලංකා ත්‍රිවිධ හමුදාව සහ ඔවුන්ගේ එක්සත් ජනපද සගයන් අතර ඒකාබද්ධ පුහුණු අභ්‍යාස සම්බන්ධීකරණය සහ පහසුකම් සැලසීම, මානුෂීය ආධාර සහ ආපදා සහන, සමුද්‍රීය වසම් දැනුවත් කිරීම, සමුද්‍ර ආරක්ෂාව සහ සෙවීම සහ මුදාගැනීම ඇතුළුව උසස් කළමනාකරණ අධ්‍යයන ක්ෂේත්‍රයන්හි ශ්‍රී ලංකා හමුදා නිලධාරීන් සඳහා සුරක්ෂිත පුහුණු අවස්ථා 26ක් ලබා ගන්නා ලදී. ශ්‍රී ලංකාව සහ බ්‍රසීලය අතර ආරක්ෂක සහයෝගීතාව පිළිබඳ අවබෝධතා ගිවිසුම එහි අවසන් අදියරට පැමිණ ඇති අතර, මේ වසර තුළ දී අත්සන් තැබීමට සූදානම් වනු ඇත. ශ්‍රී ලංකාව සහ බ්‍රසීලය අතර මිනිස් ජාවාරම් සහ ජාත්‍යන්තර සංවිධානාත්මක අපරාධ පිළිබඳ යෝජිත අවබෝධතා ගිවිසුම පිළිබඳ කටයුතු අවසන් කිරීමට අදාළ බ්‍රසීල බලධාරීන් සමඟ සාකච්ඡා කරමින් පවතී. මෙම අවබෝධතා ගිවිසුමට 2022 දී එළඹීමට අපේක්ෂා කෙරේ.

9.8. සංක්‍රමණික කම්කරු සුබසාධනය, විදේශගත ශ්‍රී ලාංකිකයන් සහ කොවිඩ් ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම්: ශ්‍රී ලංකා රජයේ ඉල්ලීමට ප්‍රතිචාර වශයෙන්, සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය හරහා රජයේ රෝහල් අතර බෙදා හැරීම සඳහා, ඇමරිකා එක්සත් ජනපදයේ ජාත්‍යන්තර පරිත්‍යාගශීලී ආයතන හරහා ඇමරිකානු ඩොලර් මිලියන 12.65 ක් වටිනා ඖෂධ පරිත්‍යාග ලබා ගැනීමට වොෂින්ටන් ඩී.සී. හි දූත මණ්ඩලය සමත් විය. ශ්‍රී ලාංකීය ඩයස්පෝරාව සම්බන්ධ ගැටලු පිළිබඳව එලදායි ලෙස කටයුතු කිරීමට/අවබෝධ කර ගැනීමට සහ ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික අවශ්‍යතා ඉටු කිරීම සඳහා බලගතු පැන් එක්සත් ජනපද එතෙර ශ්‍රී ලාංකික ප්‍රජාවෙන් සහය ලබා ගැනීම සඳහා වොෂින්ටන් ඩී.සී. හි තානාපති කාර්යාලය ප්‍රාන්ත 38ක වෙසෙන ශ්‍රී ලාංකික ප්‍රජාවගේ නියෝජිතයන් සමඟ මාර්ගගත හමුවීම් 15ක් පැවැත්වීය. හෙද ක්ෂේත්‍රයේ රැකියා අවස්ථා ලබා ගැනීම සඳහා ක්‍රියාකාරී සැලැස්මක් සැකසීමේ අරමුණින් යුතුව ඔටාවා හි දූත මණ්ඩලය කැනේඩියානු හෙද පාසල, නිපුණතා සංවර්ධන, වෘත්තීය අධ්‍යාපන, පර්යේෂණ සහ නවෝත්පාදන රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය සහ ශ්‍රී ලංකා විදේශ සේවා නියුක්ති කාර්යාංශය සමඟ රැස්වීම් කිහිපයකට පහසුකම් සලසා ඇත. නියෝජිත ආයතන

හරහා කැනඩාවේ රැකියා අවස්ථා අපේක්ෂාවෙන් සිටින ශ්‍රී ලාංකිකයින්ට ඒ සඳහා මෙම දූත මණ්ඩලය අවශ්‍ය පරිදි සහය විය.

10. නැගෙනහිර ආසියානු අංශය

10.1. ද්විපාර්ශ්වික මූල්‍ය ආධාර: ඇමරිකානු ඩොලර් බිලියන 1 ක ද්විපාර්ශ්වික මූල්‍ය ආධාර, ඇමරිකානු ඩොලර් බිලියන 1.5 ක විනිමය හුවමාරු ගිවිසුම, ඇමරිකානු ඩොලර් බිලියන 1.5 ක ගැනුම්කරුගේ ණය පහසුකම් සහ බනිජ් තෙල් නිෂ්පාදන ආනයනය සඳහා ඇමරිකානු ඩොලර් මිලියන 500 ක පිළිබඳව සාකච්ඡා අඛණ්ඩව පැවැත්විණි. ආසියානු යටිතල පහසුකම් ආයෝජන බැංකුව කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් සඳහා කොවිඩ්-19 ප්‍රතිසාධනය සඳහා ඇමරිකානු ඩොලර් මිලියන 180 ක ණයක් අනුමත කළේය. ශ්‍රී ලංකාවට හදිසි මානුෂීය ආධාර වශයෙන් යුුවාන් මිලියන 500 ක් (ආසන්න වශයෙන් ඇමරිකානු ඩොලර් මිලියන 74) ලබා දීමට චීනය එකඟ විය.

10.2. ද්විපාර්ශ්වික අන්තර්ක්‍රියා: හිටපු අග්‍රාමාත්‍ය අභාවප්‍රාප්ත මින්සෝ අබේ මැතිතුමාගේ දේහය පිළිබඳ අවසන් කටයුතු සඳහා සහභාගී වීමට අතිගරු ජනාධිපති රනිල් වික්‍රමසිංහ මැතිතුමා නිරත වූ ජපාන නිල සංචාරය සඳහා පහසුකම් සලසන ලදී. ජනාධිපතිතුමා ගරු අග්‍රාමාත්‍ය භූමියෝ කිෂිඩා මැතිතුමා සමඟ සමුළු රැස්වීමක් පවත්වන ලද අතර, එතුමාට ජපානයේ ගරු විදේශ කටයුතු අමාත්‍ය යේෂිමසා හයෂි මැතිතුමා සමඟ සුභද්‍ර හමුවක් සඳහා ආරාධනා ලැබුණි. හිටපු විදේශ කටයුතු අමාත්‍ය මහාචාර්ය ජී.එල් පීරිස් මැතිතුමා 2022 ජනවාරි 5 සිට 7 දක්වා කොරියානු ජනරජයේ නිරත වූ නිල සංචාරය සඳහා පහසුකම් සැලසූ අතර එහිදී එතුමා ගරු අග්‍රාමාත්‍ය කිම් ඩු-කියුම් මැතිතුමන් හමුවිය. කොරියානු ජනරජයේ ජාතික සභාවේ කථානායකතුමා 2022 ජනවාරි 19 සිට 22 දක්වා ශ්‍රී ලංකාවේ නිරත වූ නිල සංචාරය සඳහා ද පහසුකම් සලසන ලදී. ගරු කම්කරු හා විදේශ රැකියා අමාත්‍ය මනුෂ නානායක්කාර මැතිතුමාගේ ජපාන නිල සංචාරය සඳහා පහසුකම් සලසන ලදී. මෙම සංචාරයේදී අමාත්‍ය නානායක්කාර මැතිතුමා ජපානයේ අධිකරණ රාජ්‍ය අමාත්‍ය සහ සෞඛ්‍ය, කම්කරු සහ සුබසාධන රාජ්‍ය අමාත්‍යවරයා හමුවී ශ්‍රී ලාංකිකයින් සඳහා රැකියා අවස්ථා ඉහළ නැංවීම සම්බන්ධයෙන් සාකච්ඡා කළේය. ඕස්ට්‍රේලියාවේ වික්ටෝරියා ප්‍රාන්තයේ සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ආසන්න වශයෙන් රුපියල් මිලියන 66.9 ක් වටිනා අත්‍යාවශ්‍ය ඖෂධ පරිත්‍යාග කිරීම සම්බන්ධීකරණය කරන ලදී. කොරියානු ජනරජයේ Human Earth Welfare රාජ්‍ය නොවන සංවිධානය සහ කොරියානු-ශ්‍රී ලංකා මහා විහාරය විසින් සිදුකළ රුපියල් මිලියන 42 කට අධික වටිනාකමකින් යුත් අත්‍යාවශ්‍ය ඖෂධ ද්‍රව්‍ය 26 ක පරිත්‍යාගයක් සම්බන්ධීකරණය කරන ලදී. ලෝක ආහාර වැඩසටහන (WFP) වැනි එක්සත් ජාතීන්ගේ නියෝජිතායතන හරහා ඕස්ට්‍රේලියානු රජය විසින් සම්බන්ධීකරණය කරන ලද ඕස්ට්‍රේලියානු ඩොලර් මිලියන 50 ක ආධාර සහ හදිසි ආහාර සහ සෞඛ්‍ය සේවා අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා අතිරේක ඕස්ට්‍රේලියානු ඩොලර් මිලියන 25 ක සහය සම්බන්ධීකරණය කරන ලදී. 2022 සැප්තැම්බර් 16 වැනි දින සිට තවත් වසර 3ක් සඳහා ත්‍රස්තවාදයට මුදල් සැපයීමේ සම්බාධක යටතේ එල්.ටී.ටී.ඊ. සංවිධානය ඕස්ට්‍රේලියාවේ තහනම් සංවිධානයක් බවට පත් කිරීමට සාර්ථක ලෙස මැදිහත්වීම් කරන ලදී. අත්‍යාවශ්‍ය ඖෂධ සහ ආහාර සපයා ගැනීම සඳහා ජපානය විසින් ලබාදුන් ඇමෙරිකානු ඩොලර් මිලියන 6.5ක් වටිනා මානුෂීය හදිසි ආධාර සම්බන්ධීකරණය කරන ලදී.

10.3. බහුපාර්ශ්වික සබඳතා: ශ්‍රී ලංකාව ‘නොර්වුස්හි ජාත්‍යන්තර දිනය’ සහ ෂැංහයි සහයෝගීතා සංවිධානයේ මහලේකම්වරයාගේ නිල සමාරම්භක උත්සවයේදී සංස්කෘතිය සහ සංචාරක ව්‍යාපාරය ප්‍රවර්ධනය කරමින් ශ්‍රී ලංකා ප්‍රදර්ශන කුටියක් සංවිධානය කරන ලදී. එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය, චීනය සහ බීජිං හි ශ්‍රී ලංකා තානාපති කාර්යාලය එක්ව “වෙළඳාම සහ ආයෝජන පහසුකම් සවිබල ගැන්වීම පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය-චීනය-ශ්‍රී ලංකාව ත්‍රිකෝණාකාර සහයෝගීතාව” දියත් කරන ලදී. පුනර්ජනනීය බලශක්තිය, උසස් අධ්‍යාපනය, දරිද්‍රතාවය පිටුදැකීම, නැවත වන වගාව සහ නිල ආර්ථික සංවර්ධනය සඳහා දකුණු-දකුණු සහයෝගීතාව යටතේ සහය ලබා ගැනීම සඳහා චීනයේ ජාත්‍යන්තර සංවර්ධන සහයෝගීතා නියෝජිතායතනය, ආහාර සහ කෘෂිකර්ම සංවිධානය සහ චීනයේ

එක්සත් ජාතීන්ගේ නේවාසික සම්බන්ධීකාරක සමඟ සාකච්ඡා ආරම්භ කරන ලදී. මහාචාර්ය රංගිතා ද සිල්වා මහත්මියගේ 2023-2026 කාලසීමාව සඳහා කාන්තාවන්ට එරෙහිව වෙනස් කොට සැලකීම තුරන් කිරීම පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ කමිටුව සඳහා තේරී පත්වීම වෙනුවෙන්, නැගෙනහිර ආසියානු අංශය යටතේ පවතින ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල විසින් සාර්ථක ලෙස මැදිහත්වීම් කරන ලදී.

10.4. ආර්ථික රාජ්‍යතාන්ත්‍රිකභාවය: අක්ෂිත ගන්වන ලද රටවල පිහිටි ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල/ දූත කාර්යාල මගින් ව්‍යාපාර අතර අන්තර්ක්‍රියා/ ප්‍රදර්ශන සහ මාර්ගගත ක්‍රමවේද ඔස්සේ ශ්‍රී ලාංකික නිෂ්පාදන/ සංචාරක කටයුතු ප්‍රවර්ධනය කරන ලදී.

10.4.1. ඕස්ට්‍රේලියාව: ජාත්‍යන්තර කාන්තා දිනයට සමගාමීව ශ්‍රී ලංකා බතික් ප්‍රවර්ධන වැඩසටහනක් සංවිධානය කරමින් 2022 සැප්තැම්බර් 5 සිට 8 දක්වා පැවති 'Fine Food Australia' වෙළෙඳ ප්‍රදර්ශනයට සහභාගී වීම සඳහා ශ්‍රී ලාංකික අපනයනකරුවන්ට පහසුකම් සැලසීම, වැඩි විස්තර ලබා ගැනීමට සහ ශ්‍රී ලාංකික වෘත්තිකයින් සහ අර්ධ පුහුණු ශ්‍රමිකයින් සඳහා රැකියා අවස්ථා සුරක්ෂිත කර ගැනීමේ හැකියාව ගවේෂණය කිරීම සඳහා විදේශ කටයුතු සහ වෙළෙඳ දෙපාර්තමේන්තුව සහ සෞඛ්‍ය සහ වැඩිහිටි සත්කාර දෙපාර්තමේන්තුව සමඟ සාකච්ඡා කරමින් පවතී.

10.4.2. චීනය: ශ්‍රී ලංකන් ගුවන් සේවයෙන් ගුවන් ටිකට්පත් වෙන්කරවා ගැනීමට/ මිලදී ගැනීමට මගීන්ට ඇති හැකියාව නැවත විවෘත කිරීම, ශ්‍රී ලංකා ආහාර උළෙල සංවිධානය කිරීම සහ Douyin වේදිකාවේ (TikTok) මහනුවර පෙරහැර විකාශනය කිරීම, ශ්‍රී ලංකන් ගුවන් සමාගමේ ඉල්ලීම මත Trip.com (විශාලතම චීන අන්තර්ජාල ප්‍රවේශපත්‍ර ද්වාරය) සමඟ සාර්ථකව සාකච්ඡා කිරීම. ෂැංහයි සහයෝගිතා සංවිධානයේ ආදර්ශන ප්‍රදේශයේ (SCODA) ජින්දාවෝ හි ශ්‍රී ලංකා ජාතික මණ්ඩපය දියත් කිරීම සහ JD.com ශ්‍රී ලංකා ජාතික මණ්ඩපය ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම, චීනයේ පළමු ලංකා තේ වෙළෙඳසැල විවෘත කිරීම, ලංකා කුරුඳු චීනයේ ආහාර ද්‍රව්‍යයක් ලෙස ලියාපදිංචි කිරීමට පියවර ගැනීම. රෙදිපිළි, මැණික් සහ ස්වර්ණාභරණ ක්ෂේත්‍රවල ප්‍රමුඛ චීන සමාගම් සමඟ ව්‍යාපාර අතර රැස්වීම් සංවිධානය කිරීම. පළාත් ආණ්ඩු විසින් සංවිධානය කරන ලද වෙළඳ සහ සංචාරක පොළවල්, වෙළඳ සභා සහ කුටි සමඟ නීතිපතා රැස්වීම් සඳහා සහභාගී වීම.

10.4.3. ජපානය: ශ්‍රී ලංකාවේ අපනයන, සංචාරක, ආයෝජන සහ රැකියා අවස්ථා ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා ව්‍යාපාරාන්තර රැස්වීම්, අන්තර්ජාල වෙබ්නාථ් සාකච්ඡා සඳහා පහසුකම් සලසා ඇත.

10.4.4. කොරියානු ජනරජය: ආනයන භාණ්ඩ පොළ (IGF) 2022 ප්‍රදර්ශනයේ දී ශ්‍රී ලංකා නිෂ්පාදන ප්‍රදර්ශනයක් සංවිධානය කිරීම, කොරියානු ධීවර වෙළඳ සංගමය (KFTA) සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ ධීවර හා මුහුදු ආහාර නිෂ්පාදන පිළිබඳ තොරතුරු ලබාදීමට වෙබ්නාථ් සාකච්ඡාවක් සංවිධානය කිරීම, කොරියානු මාධ්‍යවේදීන් සඳහා මාධ්‍ය හුරුපුරුදුවීමේ වාරිකාවක් සංවිධානය කිරීම, විශේෂඥ උපදේශන ලබා ගැනීම සඳහා කොරියානු සමාගමක් සමඟ අවබෝධතා ගිවිසුමකට එළඹීමට ශ්‍රී ලාංකේය සමාගමට පහසුකම් සැලසීම. කොරියානු ජනරජයේ ජනප්‍රිය සහරුවක් වන "Tea & Culture" හි 'Ceylon Tea' පිළිබඳ ලිපියක් පළ කිරීම.

10.5. මහජන රාජ්‍යතාන්ත්‍රිකභාවය: ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල/ දූත කාර්යාල මගින් සංවිධානය කරනු ලබන සිදුවීම් හරහා මිනිසුන් අතර සම්බන්ධතා සහ සංස්කෘතික රාජ්‍යතාන්ත්‍රිකභාවය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ රාජ්‍යතාන්ත්‍රික වශයෙන් පිළිගත් රටවල ආයතන/ සමාගම්/ සංගම් විසින් සංවිධානය කරනු ලබන සිදුවීම්වලට සහභාගී වීම.

10.6. සංක්‍රමණික කම්කරු සුභසාධනය, විදේශගත ශ්‍රී ලාංකිකයන් සහ කොවිඩ්-19 ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම්: හොංකොං විශේෂ පරිපාලන කලාපය සහ මැකාචූ විශේෂ පරිපාලන කලාපය සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ නිර්වේතනික කොන්සල්වරයෙකු පත් කරන ලදී. 2021 දී මෙල්බර්න් හි

ශ්‍රී ලංකා කොන්සල් ජනරාල් කාර්යාලය විසින් සංවර්ධනය කරන ලද කොන්සියුලර් කවුන්ටර කළමනාකරණ පද්ධතිය 2022 අප්‍රේල් මාසයේදී කොන්සියුලර් සේවාවන් ඩිජිටල්කරණය කිරීමේ කොටසක් ලෙස වැඩිදියුණු කළ විශේෂාංග සමඟ සම්පූර්ණයෙන්ම ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. ශ්‍රී ලාංකිකයින්, නීතිවිරෝධී සංක්‍රමණිකයින්, පිටුවහල් කරන්නන් නැවත මෙරටට ගෙන්වා ගැනීම සඳහා දූත මණ්ඩල/දූත කාර්යාල මගින් කොන්සියුලර් සහය ලබාදීම සාර්ථකව සිදු කරන ලද අතර, විසා බලපත්‍ර දීර්ඝ කිරීමට පහසුකම් සැලසූ අතර ශ්‍රී ලාංකිකයින්, විශේෂයෙන් චීනයේ අධ්‍යාපනය නැවත ආරම්භ කිරීමට අපේක්ෂා කරන වෛද්‍ය සිසුන් මුහුණ දෙන විවිධ දුක්ගැන්විලි විසඳා ඇත. ඕස්ට්‍රේලියාව, චීනය, ජපානය, කොරියානු ජනරජය සහ අනෙකුත් පිළිගත් ගමනාන්තවල වෙසෙන ශ්‍රී ලාංකිකයන්ගේ ශ්‍රම සහ සුබසාධනයට අදාළ නඩු, දැනට සිරගෙවල්වල සහ රැඳවුම් කඳවුරුවල සිටින ශ්‍රී ලාංකිකයින්ගේ සුබසාධනය සහ අනෙකුත් අවශ්‍යතා පිළිබඳව සොයා බලන ලදී.

10.7. තැපැල් ක්‍රියාකාරකම් ඩිජිටල්කරණය කිරීම හේතුවෙන් මෙල්බර්න් හි කොන්සල් කාර්යාලයේ කටයුතු අවම කාර්ය මණ්ඩල සංඛ්‍යාවකින් සිදු කිරීමට හැකි වූ අතර, එය කාර්ය මණ්ඩලයේ වියදම් සීමා කිරීමට මෙන්ම ලිපි ද්‍රව්‍ය කාර්යාල උපකරණ නඩත්තුව සඳහා වූ වියදම් සීමා කිරීම සඳහා ද විශාල දායකත්වයක් ලබා දුන්නේය. ශ්‍රී ලංකාවේ සිසුන් සහ රාජ්‍ය නිලධාරීන් සඳහා උපාධි, පශ්චාත් උපාධි ශිෂ්‍යත්ව සහ පුහුණු අවස්ථා ගණනාවක් සම්බන්ධීකරණය කළේය.

11. යුරෝපය, මධ්‍යම ආසියාව, යුරෝපා සංගමය සහ පොදුරාජ්‍ය මණ්ඩලීය අංශය

11.1. ද්විපාර්ශ්වික සබඳතා: ඒකාබද්ධ කොමිෂන් සභා/දේශපාලන උපදේශන සහ ඒකාබද්ධ කම්පු රැස්වීම් පැවැත්වීම- ශ්‍රී ලංකාව සහ නෙදර්ලන්තය අතර ද්විපාර්ශ්වික දේශපාලන උපදේශන - පළමු වටය 2022 දී අතිරේක ලේකම් මට්ටමින් පැවැත්විණි. වෙළෙඳ, වාණිජ හා ආහාර සුරක්ෂිතතා අමාත්‍යාංශය සමඟ සම්බන්ධීකරණයෙන් යුතුව ශ්‍රී ලංකා - රුසියානු වෙළෙඳ අන්තර් රාජ්‍ය කොමිෂන් සභාවේ 3 වැනි වටය කොළඹ දී පැවැත්වීමට කටයුතු සිදුකෙරේ. ශ්‍රී ලංකාව සහ එක්සත් රාජධානිය අතර සමාරම්භක ද්විපාර්ශ්වික දේශපාලන උපදේශන සම්බන්ධයෙන් සාකච්ඡා ආරම්භ කිරීම. පෘතුගාලය, හංගේරියාව, ජෝර්ජියාව, ජර්මනිය, නෙදර්ලන්තය සහ රුසියානු සමූහාණ්ඩුව යන රටවල ශ්‍රී ලංකාවේ නිර්වේතනික කොන්සල්වරුන් පත් කිරීම සඳහා පහසුකම් සලසා ඇත. රුසියානු සමූහාණ්ඩුවේ කර්ස්ක් හි ශ්‍රී ලංකා නිර්වේතනික කොන්සල්වරයාගේ සහ එක්සත් රාජධානියේ කාඩ්ල් හි ශ්‍රී ලංකාවේ නිර්වේතනික කොන්සල්වරයාගේ පත් කිරීම දීර්ඝ කිරීම සඳහා පහසුකම් සලසා ඇත.

11.2. ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණි හා පිටතට ගිය ඉහළ මට්ටමේ සංචාර සහ ඇමතුම් සඳහා පහසුකම් සැලසීම: අවශ්‍ය තොරතුරු ගොනු සැපයීම සහ සැපයුම් විධිවිධාන සකස් කිරීම හරහා පිටතට යන/ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණෙන සංචාර සඳහා පහසුකම් සලසන ලදී.

11.2.1. ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණි සංචාර: 2022 ජනවාරි මාසයේදී තුර්කියේ විදේශ කටයුතු අමාත්‍ය ගරු මෙවුලුට් කැවුසොග්ලු මැතිතුමා නිරත වූ ශ්‍රී ලංකා සංචාරය. 2022 ජනවාරි 12 වැනි දින හංගේරියාවේ විදේශ කටයුතු සහ වෙළෙඳ කටයුතු පිළිබඳ අමාත්‍ය පීටර් සිජාර්ටෝ මැතිතුමා නිරත වූ ශ්‍රී ලංකා සංචාරය. 2022 ජනවාරි 18 සිට 20 දක්වා දකුණු ආසියාවේ රාජ්‍ය අමාත්‍ය තාරික් අහමඩ් සාම්බරයා සහ එක්සත් ජාතීන්ගේ විදේශ පොදුරාජ්‍ය මණ්ඩලීය සංවර්ධන කාර්යාලය නිරත වූ ශ්‍රී ලංකා සංචාරය. 2022 මාර්තු 26 සිට අප්‍රේල් 3 දක්වා එක්සත් රාජධානියේ සාම් මන්ත්‍රීවරයා වන රයිට් හොන් නේස්බි සාම්බරයා නිරත වූ ශ්‍රී ලංකා සංචාරය. 2022 මාර්තු 22 සිට 27 දක්වා පැවති ප්‍රංශ සෙනෙට් සභාවේ 'ප්‍රංශ - ශ්‍රී ලංකා පාර්ලිමේන්තු මිත්‍රත්ව කණ්ඩායමේ' ඉහළ මට්ටමේ සංචාරය.

11.2.2. ශ්‍රී ලංකාවෙන් පිටතට ගිය සංචාර: 2022 පෙබරවාරි 24 වැනි දින පැරිසියේ ඉන්දු පැසිෆික් කලාපයේ සහයෝගිතා අමාත්‍ය සංසදයට සහභාගී වීම සඳහා විදේශ කටයුතු අමාත්‍ය ගරු මහාචාර්ය ජී.එල්. පීරිස් මැතිතුමා නිරත වූ සංචාරය - නෙදර්ලන්ත විදේශ අමාත්‍යවරයා සමඟ ද්විපාර්ශ්වික සාකච්ඡාවක් පවත්වන ලදී. 2022 මාර්තු මස එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් කවුන්සිලයේ (UNHRC) 49 වැනි සැසිවාරයට සහභාගී වීම සඳහා ජිනීවා වෙත විදේශ කටයුතු අමාත්‍ය මහාචාර්ය ජී.එල්. පීරිස් මැතිතුමා නිරත වූ සංචාරය - දකුණු ආසියාවේ අමාත්‍ය අභමඩ් සාම්වරයා සමඟ ද්විපාර්ශ්වික රැස්වීම් පවත්වන ලදී. 2022 මාර්තු 26 සහ 27 යන දිනවල දෝහා සංසදයට සහභාගී වීමට විදේශ කටයුතු අමාත්‍ය මහාචාර්ය ජී.එල්. පීරිස් මැතිතුමා නිරත වූ සංචාරය - ටර්කියේ විදේශ අමාත්‍යවරයා සමඟ ද්විපාර්ශ්වික සාකච්ඡාවක් පවත්වන ලදී. 2022 ජුනි 10 සිට 12 දක්වා සිංගප්පූරුවේ පැවති IISS ඡන්ත්‍රි-ලා සංවාදය සඳහා සහභාගී වීමට විදේශ කටයුතු අමාත්‍ය ගරු මහාචාර්ය ජී.එල්. පීරිස් මැතිතුමා මැතිතුමා නිරත වූ සංචාරය - යුක්රේනයේ නියෝජ්‍ය විදේශ අමාත්‍යවරයා සමඟ ද්විපාර්ශ්වික සාකච්ඡාවක් පවත්වන ලදී. 2022 සැප්තැම්බර් මාසයේදී එක්සත් රාජධානියේ පැවති දෙවැනි එලිසබෙත් මහ රැජිනගේ රාජ්‍ය අවමංගල්‍ය උත්සවයට සහභාගී වීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා ජනාධිපති රනිල් වික්‍රමසිංහ මැතිතුමා නිරත වූ සංචාරය. 2022 සැප්තැම්බර් මාසයේදී පැවති එක්සත් ජාතීන්ගේ මහා මණ්ඩලයේ 77 වැනි සැසිවාරයට සහභාගී වීමට විදේශ කටයුතු අමාත්‍ය අලි සබිරි මැතිතුමා නිරත වූ සංචාරය - උස්බෙකිස්තානය, ආර්මේනියාවේ විදේශ අමාත්‍යවරුන් සහ එක්සත් රාජධානියේ රාජ්‍ය අමාත්‍යවරයා සමඟ ද්විපාර්ශ්වික රැස්වීම් පැවැත්වීය. ලිතුවේනියාව (2022 අප්‍රේල් 6), නෝර්වේ සහ ඕන්දලන්තය (2022 සැප්තැම්බර් 26-29) සඳහා සිය අක්ෂපත්‍ර පිළිගැන්වීම පිණිස ශ්‍රී ලංකා තානාපතිවරයා (ස්විඩනයේ වෙසෙන) නිරත වූ සංචාරය. 2022 ඔක්තෝබර් 12 සිට 13 දක්වා කසකස්තානයේ නූර්-සුල්තාන් හිදී පැවැත්වීමට නියමිත අන්තර්ක්‍රියා සහ විශ්වාසය ගොඩනැගීමේ (CICA) 6 වැනි සමුළුව පිළිබඳ කටයුතු සිදු කෙරෙමින් පවතී. 2022 ඔක්තෝබර් 9 සිට 16 දක්වා ශ්‍රී ලංකාවේ ජනාධිපතිවරයාගේ විශේෂ නියෝජිතවරයෙකු ලෙස අධ්‍යාපන අමාත්‍යවරයා රුසියානු සමූහාණ්ඩුවේ නිරත වීමට නියමිත සංචාරය සඳහා පහසුකම් සැලසීමට අවශ්‍ය කටයුතු සිදුකෙරෙමින් පවතී.

11.2.3. දුරකථන ඇමතුම් සහ වීඩියෝ ඇමතුම් සඳහා පහසුකම් සපයන ලදී: 2022 මැයි 30 වැනි දින එවකට අග්‍රාමාත්‍ය රනිල් වික්‍රමසිංහ මැතිතුමා සහ එක්සත් රාජධානියේ අග්‍රාමාත්‍ය බොරිස් ජොන්සන් මැතිතුමා අතර. 2022 අගෝස්තු 16 වැනි දින ජනාධිපති රනිල් වික්‍රමසිංහ මැතිතුමා සහ දකුණු ආසියාව, එක්සත් ජාතීන්ගේ සහ පොදු රාජ්‍ය මණ්ඩලයේ සංවර්ධන කාර්යාලය, එක්සත් රාජධානිය සඳහා අමාත්‍ය අභමඩ් සාම්වරයා අතර 2022 ජූලි 23 වැනි දින එක්සත් රාජධානියේ FCDO හි දී ශ්‍රී ලංකාවේ ජනාධිපතිතුමා සහ දකුණු ආසියාව, එක්සත් ජාතීන්ගේ සහ පොදුරාජ්‍ය මණ්ඩලයේ අමාත්‍ය ගරු අභමඩ් සාම්වරයා අතර.

11.3. වැදගත් ද්විපාර්ශ්වික ගිවිසුම්/අවබෝධතා ගිවිසුම්/වැඩසටහන් සඳහා පහසුකම් සැලසීම සහ පසු විපරම් කිරීම: 2022 ජනවාරි 18 වැනි දින ශ්‍රී ලංකාව සහ එක්සත් රාජධානිය අතර සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණ සහයෝගිතාව පිළිබඳ අවබෝධතා ගිවිසුම අත්සන් තැබීම සඳහා පහසුකම් සැලසීම, ශ්‍රී ලංකාව සහ රුසියාව අතර රේගු කටයුතුවලදී සහයෝගිතාවය සහ අන්‍යෝන්‍ය සහය පිළිබඳ ගිවිසුම සඳහා අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ලබා ගැනීම සහ අත්සන් තැබීමට සූදානම් කිරීම මගින් පහසුකම් සැලසීම, 2022 ජනවාරි 12 වන දින ශ්‍රී ලංකාව සහ හංගේරියාව අතර, 2022-2024 වසර සඳහා Stipendium Hungaricum වැඩසටහනේ රාමුව තුළ සහයෝගිතාව පිළිබඳ අවබෝධතා ගිවිසුමට අත්සන් තැබීමට පහසුකම් සලසා ඇත. ශ්‍රී ලංකාව සහ නෙදර්ලන්තය අතර ගුවන් සේවා ගිවිසුම පිළිබඳ සාකච්ඡා අවසන් කොට 2022 මාර්තු 21 දින අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ලබා ගන්නා ලදී. 2022 ජූලි 5 දිනැති තරුණ ප්‍රතිපත්ති ක්ෂේත්‍රයේ තරුණ කටයුතු පිළිබඳ ගෙඩරල් නියෝජිතායතනය (රුසියානු සමූහාණ්ඩුව) සහ ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍රීඩා හා යෞවන කටයුතු අමාත්‍යාංශය අතර අවබෝධතා ගිවිසුම සඳහා අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය ලැබී ඇති අතර රේඛීය අමාත්‍යාංශයේ නම වෙනස් කිරීමත් සමඟ අත්සන් තැබීමට සූදානම්ව පවතී.

සංස්කෘතිය හා ක්‍රීඩා ක්ෂේත්‍රයේ සහයෝගීතාව පිළිබඳ ශ්‍රී ලංකාව සහ රුසියාව අතර අවබෝධතා ගිවිසුම සඳහා ක්‍රීඩා හා යෞවන කටයුතු අමාත්‍යාංශය විසින් සාකච්ඡා අවසන් කොට අමාත්‍ය මණ්ඩලයීය අනුමැතිය ලබා ගැනීමට නියමිතය. ශ්‍රී ලංකාව සහ තුර්කිය අතර කෘෂිකර්ම ක්ෂේත්‍රයේ සහයෝගීතාව පිළිබඳ අවබෝධතා ගිවිසුම අත්සන් කිරීමට සූදානම්ව පවතී. සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ පරිත්‍යාග කිරීම් පිළිබඳ තුර්කියේ රජය සහ ශ්‍රී ලංකාව අතර ගිවිසුමට අත්සන් තබන ලදී. අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ සහයෝගීතාව පිළිබඳ ගිවිසුම, ශ්‍රී ලංකා පාර්ලිමේන්තු ඔම්බුඩ්ස්මන්වරයාගේ කාර්යාලය සහ තුර්කියේ ඔම්බුඩ්ස්මන් ආයතනය (KDK) අතර අවබෝධතා ගිවිසුම සහ උසස් අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ සහයෝගීතාව සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය සහ තුර්කියේ උසස් අධ්‍යාපන කවුන්සිලය අතර අවබෝධතා ගිවිසුම සඳහා අමාත්‍ය මණ්ඩලයීය අනුමැතිය ලබා ගැනීම. අනෙක් ප්‍රාන්තයේ සිටින, එක් එක් ප්‍රාන්තයේ නිල දූත මණ්ඩල නියෝජිතයින්ගේ පවුල්වල සාමාජිකයින් සඳහා වැටුප් ලබන රැකියාවක නිරත වීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාව සහ ප්‍රංශ රජය අතර ගිවිසුමට 2022 පෙබරවාරි 23 වැනි දින පැරිසියේදී අත්සන් තබන ලදී. ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශය සහ ලක්සම්බර්ග් විදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශය අතර ද්විපාර්ශ්වික උපදේශනය පිළිබඳ ගිවිසුම පිළිබඳ කටයුතු අවසන් කරන ලදී.

11.4. බහුපාර්ශ්වික සබඳතා: පොදු රාජ්‍ය මණ්ඩලය- 2022 ජුනි 23 සිට 25 දක්වා රුවන්ඩාවේ කිගාලි හිදී පැවති 2022 පොදුරාජ්‍ය මණ්ඩලයීය රාජ්‍ය නායක සමුළුව (CHOGM) සහභාගී වීම සඳහා විදේශ කටයුතු අමාත්‍ය ගරු මහාචාර්ය ජී.එල්. පීරිස් මැතිතුමා නිරත වූ සංචාරය සඳහා පහසුකම් සැලසීය. මෙම සංචාරයේදී ඩොමිනිකා, නවසීලන්තය, සිෂෙල්ස්, බංග්ලාදේශය, කෙන්යාව, මොරිෂස්, ඉන්දියාව, මැලේසියාව, සයිප්‍රසය සහ රුවන්ඩාව යන රටවල විදේශ අමාත්‍යවරුන් සමඟ ද්විපාර්ශ්වික සාකච්ඡා පැවැත්විණි. 2022 අප්‍රේල් 28 වැනි දින කෙන්යාවේ නයිරෝබි හිදී පැවති පොදුරාජ්‍ය මණ්ඩලයීය අධ්‍යාපන අමාත්‍යවරුන්ගේ රැස්වීම, 2022 මැයි 17 සිට 19 දක්වා පැවති පොදුරාජ්‍ය මණ්ඩලයීය සෞඛ්‍ය අමාත්‍යවරුන්ගේ රැස්වීම, 2022 ජූලි 28 සිට අගෝස්තු 8 දක්වා එක්සත් රාජධානියේ බර්මින්හැම් හිදී පැවති පොදුරාජ්‍ය මණ්ඩලයීය ක්‍රීඩා උළෙල සහ 2022 ජූලි 27 වන දින බර්මින්හැම් හි පැවති පොදුරාජ්‍ය මණ්ඩලයීය ක්‍රීඩා අමාත්‍යවරුන්ගේ රැස්වීම සඳහා පහසුකම් සපයන ලදී. 2022 ඔක්තෝබර් සහ නොවැම්බර් මාසවලදී වොෂින්ටන් සහ මොරිෂස් හි පැවැත්වීමට නියමිත පොදුරාජ්‍ය මණ්ඩලයීය මහ බැංකු අධිපතිවරුන්ගේ රැස්වීම, පොදුරාජ්‍ය මණ්ඩලයීය මුදල් අමාත්‍යවරුන්ගේ රැස්වීම, පොදුරාජ්‍ය මණ්ඩලයීය නීති අමාත්‍යවරුන්ගේ රැස්වීම සඳහා පහසුකම් සැලසීමට කටයුතු කරමින් පවතී. ශ්‍රී ලංකාවේ තෘතීයික සහ වෘත්තීය අධ්‍යාපන කොමිෂන් සභාවේ තාක්ෂණික සහ වෘත්තීය අධ්‍යාපනය සහ පුහුණුව (TVET) සඳහා වන රැකවරණය ලබා දෙන්නන්ගේ (වැඩිහිටි) විඩියෝ අන්තර්ගතයන් සංවර්ධනය කිරීම සම්බන්ධයෙන් ආසියාව සඳහා පොදුරාජ්‍ය මණ්ඩලයීය අධ්‍යාපනික මාධ්‍ය මධ්‍යස්ථානය සමඟ සහයෝගයෙන් කටයුතු කරන ලදී.

11.4.1. යුරෝපා සංගමය-ශ්‍රී ලංකා ඒකාබද්ධ කොමිසමේ 24 වැනි සැසිවාරය 2022 පෙබරවාරි 8 වැනි දින බ්‍රසෙල්ස්හිදී පැවැත්වුණු අතර, 2023 ජනවාරි/පෙබරවාරි මාසවලදී යුරෝපා සංගමය - ශ්‍රී ලංකා ඒකාබද්ධ කොමිසමේ 25 වැනි සැසිවාරය කැඳවීම සඳහා කටයුතු කෙරෙමින් පවතී. 2022 පෙබරවාරි 2 වැනි දින සංවර්ධන සහයෝගීතාවයේ යුරෝපා සංගමය - ශ්‍රී ලංකා ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායම සඳහා පහසුකම් සැලසීම. 2022 ඔක්තෝබර් 28 වැනි දින කොළඹදී යුරෝපා සංගමය - ශ්‍රී ලංකා ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායමේ පාලනය, නීතියේ ආධිපත්‍යය සහ මානව හිමිකම් පිළිබඳ ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායමේ 6 වැනි රැස්වීම කැඳවීමට කටයුතු කරමින් පවතී.

11.5. ආර්ථික රාජ්‍යතාන්ත්‍රිකභාවය: ශ්‍රී ලංකාවෙන් සෞඛ්‍ය සේවා වෘත්තිකයින් තිරසාර හා සදාචාරාත්මක ලෙස බඳවා ගැනීම සඳහා ඉඩ සලසන, ශ්‍රී ලංකාව සහ එක්සත් රාජධානිය අතර සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණ සහයෝගීතාව පිළිබඳ අවබෝධතා ගිවිසුමේ කටයුතු අවසන් කරන ලදී. (2022 ජනවාරි 18 වැනි දින අත්සන් තබන ලදී.) සංචාරක ප්‍රවර්ධනයට දායක වන එයරොෆ්ලොට් සෘජු ගුවන් ගමන් නැවත ආරම්භ කිරීමේ ගැටලුව සම්බන්ධයෙන් අදාළ රේඛීය අමාත්‍යාංශ අතර සාකච්ඡා සඳහා පහසුකම් සැලසීම. එක්සත් රාජධානියේ ශ්‍රී ලාංකික රියදුරු බලපත්‍රය පිළිගැනීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාව සඳහා නම් කරන ලද තත්ත්වය ලබා

ගැනීම සඳහා ලන්ඩනයේ දූත මණ්ඩලය විසින් ආරම්භ කරන ලද ක්‍රියාමාර්ගය සඳහා පහසුකම් සැලසීම. යුරෝ මිලියන 10ක් පමණ වටිනා නෝර්විජියානු නෞකාවක් වන 'Misje Vita' - කලමිබු ඩොක්යාඩ් පීඑල්සී සමාගම වෙත ගෙන ඒම සඳහා පහසුකම් සැලසීම. හංගේරියාවෙන් සහනදායී මූල්‍ය පහසුකම් සහිතව අධිවේගී මාර්ග යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය පිළිබඳ සාකච්ඡා කෙරෙමින් පවතී. 2023 ජනවාරි 20 සිට 29 දක්වා ජර්මනියේ බර්ලින් හි පැවැත්වෙන ජාත්‍යන්තර හරිත සතිය සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ සහභාගීත්වයට පහසුකම් සැලසීම. ශ්‍රී ලංකා විදේශ දූත මණ්ඩල/ දූත කාර්යාල සහ පෞද්ගලික අංශය හරහා සංචාරක ප්‍රවර්ධන සිදුවීම් සඳහා වෙබ්නාර් රැස්වීම් මාලාවක් මගින් පහසුකම් සැලසීම. ශ්‍රී ලංකාවේ ජනතාවට ස්විට්සර්ලන්ත රජයෙන් නවීකරණය කරන ලද පාපැදි පරිත්‍යාග කිරීම සඳහා පහසුකම් සැලසීම.

11.6. ආරක්ෂක සහයෝගීතාව: විදේශයන්හි පැවති ආරක්ෂාව සම්බන්ධ රැස්වීම් කිහිපයකට ශ්‍රී ලංකා නිලධාරීන්ගේ සහභාගීත්වය සඳහා පහසුකම් සලසන ලදී. ශ්‍රී ලංකා නේවාසික දූත මණ්ඩල සහ කොළඹ පිහිටි විදේශ දූත මණ්ඩල සම්බන්ධීකරණය තුළින් ශ්‍රී ලාංකික නිලධාරීන් පුහුණු කිරීම සහ ශක්‍යතා ප්‍රවර්ධනය සඳහා පහසුකම් සැලසීම.

11.7. සංක්‍රමණික කම්කරු සුබසාධනය/ විදේශීය ශ්‍රී ලාංකිකයන් සහ කොවිඩ්-19 සහ ආර්ථික අර්බුදය ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම්: ඩියාගෝ ගාර්මියා (බ්‍රිතාන්‍ය ඉන්දියානු සාගර කලාපය), මධ්‍යම සහ නැගෙනහිර යුරෝපය ඇතුළු ප්‍රදේශවල විදේශයන්හි අතරමංව සිටින ශ්‍රී ලාංකිකයන් කිහිප දෙනෙකු ආපසු ගෙන්වා ගැනීමට පහසුකම් සැලසීම. 2022 පෙබරවාරි සහ මාර්තු මාසවල දී යුක්රේනයේ සිට අතරතුර සිසුන් ඇතුළු ශ්‍රී ලාංකිකයින් ආපසු ගෙන්වා ගැනීමට පහසුකම් සැලසීම.

11.8. කොවිඩ්-19 ආශ්‍රිත සහය: තුර්කිය, ජර්මනිය සහ සර්බියාව ඇතුළු රටවල් කිහිපයකින් හදිසි ඖෂධ සහ වෛද්‍ය උපකරණ පරිත්‍යාග කිරීම සඳහා පහසුකම් සලසා ඇත.

11.9. ආර්ථික අර්බුදය සම්බන්ධ ආධාර: ලෝක ආහාර වැඩසටහන (WFP), එක්සත් ජාතීන්ගේ ජාත්‍යන්තර ළමා හදිසි අරමුදල (UNICEF) සහ ශ්‍රී ලංකාවේ එක්සත් ජාතීන්ගේ ජනගහන අරමුදල (UNFPA) හරහා නෝර්විජියානු රජය විසින් ලද 2022 අගෝස්තු 1 වැනි දින ශ්‍රී ලංකාවට කරන ලද නෝර්විජියානු ක්‍රෝනර් මිලියන 13 (ආසන්න වශයෙන් රුපියල් මිලියන 490) ආධාරය. මෙරට ආහාර සුරක්ෂිතතාව වැඩිදියුණු කිරීමේ අරමුණින් යුතුව ඉතාලි රජය විසින් ජූලි මස ශ්‍රී ලංකාවට යුරෝ 300,000 ක මුදලක් ප්‍රදානය කිරීම.

11.10. නිල සංචාර සඳහා සහ මානුෂීය ගැටලු සම්බන්ධයෙන් විසා බලපත්‍ර සඳහා පහසුකම් සැලසීම. ජෝර්ජියානු රග්බි සංගමය සහ ශ්‍රී ලංකා රග්බි සංගමය අතර සහයෝගීතාවය සඳහා පහසුකම් සැලසීම.

12. මැද පෙරදිග අංශය

12.1. ද්විපාර්ශ්වික සබඳතා: 2022 මාර්තු 2 වැනි දින එක්සත් අරාබි එමීර් රාජ්‍යයේ (UAE) දූත මණ්ඩලය, තෙල් අංශයේ ඇති විය හැකි සහයෝගීතාව පිළිබඳව සාකච්ඡා කිරීමට ශ්‍රී ලංකාවේ හිටපු ජනාධිපති ගෝඨාභය රාජපක්ෂ මැතිතුමා සහ එවකට අබුඩාබියේ ඔටුන්න හිමි කුමරු (වත්මන් ජනාධිපති) මොහොමඩ් බින් සෙයිඩ් අල් නහියන් මැතිතුමා අතර දුරකථන ඇමතුමක් සංවිධානය කළේය. දෝහා හි දූත මණ්ඩලය 2022 මාර්තු 21 වැනි දින කටාර් රාජ්‍යයේ අමීර් ෂෙයික් තමීම් බින් හමාඩ් අල් තානි උතුමාණන් සහ ශ්‍රී ලංකාවේ හිටපු ජනාධිපති ගෝඨාභය රාජපක්ෂ මැතිතුමා අතර දුරකථන ඇමතුමක් සඳහා පහසුකම් සැලසීය.

12.1.1. විදේශයන්හි අදාළ ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල/ දූත කාර්යාලවල සහාය ඇතිව පහසුකම් සලසා ඇති ඉහළ මට්ටමේ වාරිකා/ රැස්වීම්: 2022 මාර්තු 14 වැනි දින සෞදි අරාබි රාජධානියේ (KSA) විදේශ කටයුතු අමාත්‍ය ෆයිසාල් බින් ෆර්හාන් අල් සවුද් කුමරුගේ

ශ්‍රී ලංකා නිල සංචාරය. ණය පදනම මත බනිජ තෙල් නිෂ්පාදන දිගුකාලීනව සැපයීම සහ විදේශ සෘජු ආයෝජන (FDI) පිළිබඳව සකවිණි කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ ජනාධිපතිතුමාගේ විශේෂ නියෝජිතයෙකු ලෙස, පරිසර අමාත්‍ය නසීර් අහමඩ් මැතිතුමා සවුදි අරාබියානු රාජධානිය වෙත (2022 අගෝස්තු 27 සිට සැප්තැම්බර් 1 දක්වා) සහ එක්සත් අරාබි එමීර් රාජ්‍යය වෙත (2022 සැප්තැම්බර් 6 සිට 11 දක්වා) නිරත වූ සංචාර. කලාපීය සහයෝගිතා රාජ්‍ය අමාත්‍ය තාරක බාලසූරිය මැතිතුමා 2022 මාර්තු 19 සිට 21 දක්වා සෞදි අරාබි රාජධානිය වෙත නිරත වූ නිල සංචාරය. ශ්‍රී ලාංකිකයින් සඳහා පවතින රැකියා අවස්ථා පිළිබඳව සාකච්ඡා කිරීම සඳහා විදේශ රැකියා ප්‍රවර්ධන සහ වෙළඳපල විවිධාංගීකරණය පිළිබඳ රාජ්‍ය අමාත්‍ය පියංකර ජයරත්න මැතිතුමා 2022 මාර්තු 19 සිට 24 දක්වා සෞදි අරාබි රාජධානිය වෙත නිරත වූ නිල සංචාරය. ශ්‍රී ලංකාවේ වෙළඳ අමාත්‍ය ගරු බන්දුල ගුණවර්ධන මැතිතුමාගේ නායකත්වයෙන් යුත් පස් දෙනෙකුගෙන් සමන්විත වෙළඳ නියෝජිත කණ්ඩායමක් 2022 මාර්තු 26 සිට 28 දක්වා ඕමානයේ නිරත වූ සංචාරය. Doha Forum 2022 ට සමගාමීව 2022 මාර්තු 26 වන දින, හිටපු විදේශ කටයුතු අමාත්‍ය මහාචාර්ය ජී.එල්. පීරිස් මැතිතුමා සහ කටාර් රාජ්‍යයේ නියෝජ්‍ය අග්‍රාමාත්‍ය සහ විදේශ කටයුතු අමාත්‍ය ෂෙයික් මොහමඩ් අබ්දුල්රහ්මන් අල් තානි මැතිතුමා අතර පැවති ද්විපාර්ශ්වික හමුව. සිංගප්පූරුවේ පැවති IISS ෂූංග්-ලා සංවාදයට සමගාමීව 2022 ජුනි 10 වැනි දින හිටපු විදේශ කටයුතු අමාත්‍ය මහාචාර්ය ජී. එල්. පීරිස් මැතිතුමා සහ කටාර් රාජ්‍යයේ නියෝජ්‍ය අගමැති සහ ආරක්ෂක කටයුතු පිළිබඳ රාජ්‍ය අමාත්‍යවරයා අතර පැවති ද්විපාර්ශ්වික හමුව. 2022 ජනවාරි 3 වන දින පැවති EXPO-Sri Lanka ජාතික දින උත්සවයට සහභාගී වීම සඳහා හිටපු විදේශ කටයුතු අමාත්‍ය මහාචාර්ය ජී.එල්. පීරිස් මැතිතුමා එක්සත් අරාබි එමීර් රාජ්‍යයේ නිරත වූ සංචාරය. සංචාරක අමාත්‍ය ප්‍රසන්න රණතුංග මැතිතුමා සහ මැණික් හා ස්වර්ණාභරණ රාජ්‍ය අමාත්‍ය ලොහාන් රත්වත්තේ මැතිතුමා ද මෙම අවස්ථාවට සහභාගී විය.

12.1.2. 2022 ජූලි 26 දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි ශ්‍රී ලංකාවේ සහ බහරේනයේ රාජ්‍යතාන්ත්‍රික, නිල සහ සේවා ගමන් බලපත්‍ර සඳහා විසා අවශ්‍යතාවලින් නිදහස් කිරීම පිළිබඳ ගිවිසුම බලාත්මක කිරීම සඳහා නීතිමය විධිවිධාන සම්පූර්ණ කරන ලදී. සමුද්‍ර විපත්වලට මුහුණ දීම සඳහා MARPOL සම්මුතිය යටතේ තාක්ෂණික සහය ලබාදීමට ඊශ්‍රායල රජය එකඟ වී ඇත.

12.2. ආර්ථික රාජ්‍යතාන්ත්‍රිකභාවය: 2022 පෙබරවාරි මාසයේදී අරාබි ආර්ථික සංවර්ධනය සඳහා වූ කුවේට් අරමුදලේ (KFAED) නියෝජිත පීරිස්ස් ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණි අවස්ථාවේදී, අරාබි ආර්ථික සංවර්ධනය සඳහා වූ කුවේට් අරමුදල සහ ශ්‍රී ලංකා රජය, මොරටුව විශ්වවිද්‍යාලයේ ටෙට්‍රා පීඨය ඉදිකිරීම සහ උපකරණ සැපයීම සඳහා ණය ගිවිසුමකට එළඹුණි. දෝහා හි දූත මණ්ඩලය විසින් අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය සමඟ සහයෝගයෙන් යුතුව 2022 මාර්තු 10 සිට 14 දක්වා පැවති කටාර් රාජ්‍යයේ 9 වැනි ජාත්‍යන්තර කෘෂිකාර්මික ප්‍රදර්ශනයේ AgriteQ 2022 හි ශ්‍රී ලාංකික කෘෂි නිෂ්පාදන ප්‍රදර්ශනය කිරීමට කටයුතු යොදන ලදී. ටෙල් අවිච්ඡි දූත මණ්ඩලය කෘෂිකර්ම (බීජ අල ගොවිතැන), කිරි ගොවිතැන සහ පුනර්ජනනීය බලශක්ති ක්ෂේත්‍රවල ආයෝජන යෝජනා ලබාගෙන ඇති අතර, එම යෝජනා ක්‍රියාත්මක කිරීම කඩිනම් කිරීම සඳහා අංශය අදාළ රේඛීය ආයතන සමඟ පසු විපරම් කටයුතු සිදුකළේය. ටෙල් අවිච්ඡි දූත මණ්ඩලය ප්‍රමුඛ පෙළේ ඊශ්‍රායල සුපිරි වෙළඳසැල් ජාලයක් වන “ෂෆර්සල්” වෙතින් ඊශ්‍රායල වාණිජ මණ්ඩලය (FICC) හරහා ලංකා තේ අලෙවි කිරීම සඳහා වෙළඳ/ ව්‍යාපාරික අවස්ථාවක් ලබා ගත්තේය. දෝහා හි දූත මණ්ඩලය විසින් ලුලු සමූහය සමඟ සම්බන්ධීකරණයෙන් යුතුව 2022 පෙබරවාරි 6 වැනි දින “Taste of Sri Lanka” නමින් බහුවිධ ශ්‍රී ලංකා ප්‍රවර්ධන වැඩසටහනක් දියත් කරන ලදී. එක්සත් අරාබි එමීර් රාජ්‍යයේ දූත මණ්ඩලය/ දූත කාර්යාලය විසින් ශ්‍රී ලංකා ජාතික වාණිජ මණ්ඩලය සමඟ එක්ව 2022 පෙබරවාරි 17 සිට 20 දක්වා ඩුබායි ප්‍රදර්ශන මධ්‍යස්ථානයේදී ව්‍යාපාරික සංසදයක් සංවිධානය කරන ලදී. එක්සත් අරාබි එමීර් රාජ්‍යයේ දූත මණ්ඩලය සමඟ සම්බන්ධීකරණයෙන් යුතුව Arab Travel Market (ATM) - UAE සංචාරක පොළ සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ සහභාගීත්වය සඳහා පහසුකම් සලසා ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ සංචාරක නියෝජිතායතන තිහක් (30) පමණ මෙම පොළට සහභාගී විය. එක්සත් අරාබි එමීර් රාජ්‍යයේ ව්‍යාපාරික හවුල්කරුවන් සමඟ සම්බන්ධ වීමට කැමති ශ්‍රී ලාංකික

ව්‍යාපාරිකයින්ට/ ව්‍යවසායකයින්ට උපකාර කිරීමේ අරමුණින් යුතුව වූබායි හි පිහිටි ශ්‍රී ලංකා වෙළඳ කාර්යාලය වූබායි එල්එල්සී පිහිටුවීමට වූබායිහි කොන්සල් ජනරාල් කාර්යාලය විසින් පහසුකම් සලසා ඇත. තේ මණ්ඩලය සමඟ සවුදි අරාබි රාජධානියේ දූත මණ්ඩලය/ දූත කාර්යාලය Foodex 2022-Jeddah ප්‍රදර්ශනය සඳහා සහභාගී වූ අතර සවුදි අරාබි රාජධානිය වෙත ආහාර නිෂ්පාදන ආනයනය කරන සමාගම් කිහිපයක් සමඟ සබඳතාවයක් ස්ථාපිත කළේය. ජෝර්දානයේ දූත මණ්ඩලය ශ්‍රී ලංකා කෝපි ජෝර්දානයට හඳුන්වා දීම සඳහා 2022 මාර්තු 23 වැනි දින පවත්වන ලද ශ්‍රී ලංකා අරාබිකා කෝපි ප්‍රවර්ධන වැඩසටහනක් සම්බන්ධීකරණය කර පහසුකම් සලසා දුන්නේය. පලස්තීනයේ ශ්‍රී ලංකා නියෝජිතවරයා පලස්තීනයේ ශ්‍රී ලංකා සංචාරක ව්‍යාපාරය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා පලස්තීනයේ සංචාරක ක්‍රියාකරුවන් සමඟ රැස්වීමක් පැවැත්වීය. ඕමානයේ දූත මණ්ඩලය 2022 මාර්තු 5 සිට 9 දක්වා ශ්‍රී ලංකාව වෙත ඕමාන් වාණිජ හා කර්මාන්ත මණ්ඩලයේ (OCCI) සාමාජිකයින් 17 දෙනෙකුගෙන් සමන්විත ඉහළ පෙළේ ඕමාන් ව්‍යාපාරික නියෝජිත පිරිසකගේ සංචාරයක් සංවිධානය කළේය. ටෙහෙරානයේ දූත මණ්ඩලය විසින් 2022 මාර්තු 2 වැනි දින ඉරානයේ ලංකා තේ වෙළඳපොළ පිළිබඳ සාකච්ඡාවක් සහ 2022 ජුනි 27 වැනි දින ටෙහෙරානයේ “ගෝල්ඩන් පැරඩයිස් වීසා වැඩසටහන” පිළිබඳ ප්‍රවර්ධන වැඩසටහනක් සංවිධානය කරන ලදී. බහරේනයේ ලුලූ හයිපර්මාර්කට් විසින් (2022 පෙබරවාරි 27 සිට මාර්තු 3 දක්වා) දියත් කරන ලද ගෝලීය රසයන් සහ ආහාර වර්ග සැමරීමක් වන “World Food 22” සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ සහභාගීත්වයට පහසුකම් සලසන ලදී.

12.3. සංක්‍රමණික කම්කරු සුභසාධනය සහ විදේශගත ශ්‍රී ලාංකිකයින්: ශ්‍රී ලංකාව සහ එක්සත් අරාබි එමීර් රාජ්‍යය අතර මිනිස් බල ක්ෂේත්‍රයේ අවබෝධතා ගිවිසුම (MoU) යටතේ පළමු ඒකාබද්ධ කමිටු රැස්වීම සඳහා මෙම අංශය සහ එක්සත් අරාබි එමීර් රාජ්‍යයේ දූත මණ්ඩලය විසින් පහසුකම් සලසා ඇත. මෙම රැස්වීම 2022 අප්‍රේල් 6 වැනි දින මාර්ගගතව පවත්වන ලදී. කුවේට් හි දූත මණ්ඩලය, ශ්‍රී ලංකා විදේශ සේවා නියුක්ති කාර්යාංශය (SLBFE) සමඟ සම්බන්ධීකරණයෙන් යුතුව සමාලෝචිත කාල සීමාව තුළ දී සංක්‍රමණික සේවක කොන්ත්‍රාත්තු 48,883 ක් සකස් කර ඇති අතර, ශ්‍රී ලංකා විදේශ සේවා නියුක්ති කාර්යාංශයේ වාර්තාවලට අනුව ශ්‍රී ලාංකිකයන් 59,690 ක් කුවේට් වෙත රැකියා සඳහා පිටත්ව ගොස් ඇත. එසේම, කුවේට් හි රෙඩ් ක්‍රෙසන්ට් සමිතිය, කුවේට් ආධාර ජාලය, රෝගීන්ගේ සහකාර අරමුදල, කුවේට් ගැලවීමේ හමුදාව, කුවේට් මානුෂීය සහ මිත්‍රත්ව සංගමය, සමාජ සේවක සංගමය සහ සැන්ඩ්ගන් කුවේට් හි සභාය ඇතිව රෝහල්වල සිටි අය ඇතුළු අවදානමට ලක්විය හැකි ශ්‍රී ලාංකිකයන් ශ්‍රී ලංකාවට ආපසු ගෙන්වා ගැනීම සඳහා දූත මණ්ඩලය විසින් පහසුකම් සලසා ඇත. වාර්තාකරණ කාල සීමාව තුළ දී, එක්සත් අරාබි එමීර් රාජ්‍යයේ දූත මණ්ඩලය විසින් රැකියා ඇණවුම් 23 ක් සහතික කරන ලද අතර, එමඟින් ශ්‍රී ලාංකිකයන් 8,071 ක් එක්සත් අරාබි එමීර් රාජ්‍යයේ රැකියා වෙළඳපොළට බඳවා ගැනීමට අවස්ථාව ලබා දී ඇත. වූබායි හි කොන්සල් ජනරාල් කාර්යාලය රැකියා ඇණවුම් 135 ක් සහතික කර ඇති අතර, එමඟින් විවිධ අංශ සඳහා ශ්‍රී ලාංකිකයන් 30,000 ක් බඳවා ගැනීමට අවසර ලබා දී ඇත. සවුදි අරාබි රාජධානියේ දූත මණ්ඩලය, සවුදි අරාබි රාජධානියේ සිටින ශ්‍රී ලාංකික පුරවැසියන් සඳහා නව රැකියා අවස්ථා 96,188 ක් නිර්මාණය කළේය. ජෝර්දානයේ දූත මණ්ඩලය විසින් සලකා බලනු ලබන කාල සීමාව තුළ දී ශ්‍රී ලාංකිකයන් සඳහා රැකියා අවස්ථා 10,188ක් ලබා ගෙන ඇත. බහරේනයේ දූත මණ්ඩලය 2022 ජුනි 17 වැනි දින ශ්‍රී ලංකා ඉංජිනේරු සංගමය සහ බහරේනයේ ඇමරිකානු මිෂන් රෝහල සමඟ එක්ව නොමිලේ වෛද්‍ය කඳවුරක් සහ සායනයක් සංවිධානය කළේය.

12.4. කොවිඩ්-19 ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම්: කටාරයේ රෙඩ් ක්‍රෙසන්ට් සමාජය විසින් ඖෂධ සහ හදිසි වෛද්‍ය සැපයුම් සමඟ ශ්‍රී ලංකාවේ සෞඛ්‍ය අංශයේ ධාරිතාව ශක්තිමත් කිරීම සඳහා ඇමරිකානු ඩොලර් 100,000 ක මුදලක් වෙන් කර ඇත. සමාලෝචිත කාලසීමාව තුළ කුවේටයේ රාජ්‍ය නොවන සංවිධානයක් සහ පෞද්ගලික අංශයේ ආයතන දෙකක් ඇමරිකානු ඩොලර් 35,000 කට අධික වටිනාකමකින් යුත් වෛද්‍ය ද්‍රව්‍ය සහ උපකරණ මිලදී ගැනීමට ආයතන විය. ඕමාන් රජය 2022 සැප්තැම්බර් 16 වන දින ඇමරිකානු ඩොලර් මිලියන 1 ක් වටිනා වෛද්‍ය ආධාර ලබා දීමට එකඟ වූ අතර, මෙම අංශය අදාළ බලධාරීන් සමඟ පසු විපරම් කටයුතු සිදුකරමින් සිටී.

13. කලාපීය සහයෝගීතාවය පිළිබඳ දකුණු ආසියානු සංවිධාන (සාර්ක්) අංශය

සාර්ක් අංශය, සාක් ලේකම් කාර්යාලය, එහි ප්‍රාදේශීය මධ්‍යස්ථාන පහ (05), විශේෂිත ආයතන සහ අග්‍රස්ථ ආයතන විසින් මෙහෙයවනු ලබන ක්‍රියාකාරකම් සම්බන්ධීකරණය කරයි. මෙම අංශය අවශ්‍ය විටෙක දී කොළඹ සාර්ක් සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානයේ (SCC) පරිපාලන හා ක්‍රියාකාරී කටයුතු සඳහා බුද්ධශාසන, ආගමික සහ සංස්කෘතික කටයුතු අමාත්‍යාංශය සමඟ සම්බන්ධ වේ. තවද, මෙම අංශය රේඛීය අමාත්‍යාංශ/නියෝජිතායතන සමඟ සම්බන්ධීකරණයෙන් යුතුව සාක් විසා නිදහස් කිරීමේ යෝජනා ක්‍රමය (SVES) යටතේ විසා නිකුත් කිරීම සඳහා නිර්දේශ ලිපි නිකුත් කරයි.

13.1. සමාලෝචනය කරන කාල සීමාව තුළ දී, පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන් සඳහා විසා 32ක් ඇතුළුව සාක් විසා නිදහස් කිරීමේ යෝජනා ක්‍රමය යටතේ විසා 61ක් නිකුත් කිරීමට මෙම අංශය විසින් පහසුකම් සලසා දී ඇත.

13.2. සාර්ක් සංවිධානයේ අනෙකුත් ප්‍රාදේශීය මධ්‍යස්ථාන සමඟ සම්බන්ධීකරණය කරන ලද ක්‍රියාකාරකම්: අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය සමඟ සහයෝගයෙන් යුතුව, “සාර්ක් කෘෂිකර්ම මධ්‍යස්ථානය (SAC) සහ ජේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ කෘෂිකර්ම පශ්චාත් උපාධි ආයතනය (PGIA-UoP) අතර අවබෝධතා ගිවිසුම” සම්බන්ධීකරණය සහ පහසුකම් සැලසීම.

13.3. සාර්ක් බලශක්ති මධ්‍යස්ථානය (SEC) : පහත සඳහන් අවබෝධතා ගිවිසුම් සහ වෙනත් ගිවිසුම් පිළිබඳ එකඟතාව ලබා ගැනීම සඳහා විදුලිබල හා බලශක්ති අමාත්‍යාංශය සමඟ සම්බන්ධීකරණය කර ඇත:

- i. සාර්ක් කලාපයේ බලශක්ති වෙළඳාමේ නියැලී සිටින ආයතන විසින් මිලදී ගැනීම සහ විකිණීම සඳහා සම්මත බලශක්ති මිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම් ආකෘතියක් සංවර්ධනය කිරීම පිණිස අධ්‍යයනය සඳහා යොමුකිරීමේ අනුදේශ (ToR) කෙටුම්පත් කිරීම. 2022 මාර්තු 3 වැනි දින ශ්‍රී ලංකා රජය මෙම යොමුකිරීමේ අනුදේශ කෙටුම්පත සඳහා සිය එකඟතාව ලබා දී ඇත;
- ii. සාර්ක් සහ ජාත්‍යන්තර පුනර්ජනනීය බලශක්ති නියෝජිතායතනය (IRENA) අතර යෝජිත අවබෝධතා ගිවිසුම -2022 ඔක්තෝබර් 3 වැනි දින විදුලිබල හා බලශක්ති අමාත්‍යාංශයෙන් ඒ සඳහා එකඟතාවය ඉල්ලා ඇත; හා
- iii. 2022 මැයි 17 සිට 26 දක්වා පැවති ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව (ADB) විසින් සංවිධානය කරන ලද සාක් රටවල් අතර හරස් දේශසීමා බලශක්ති වෙළඳාම සහ බලශක්ති මිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම (PPA) පිළිබඳ මාර්ගගත පුහුණුව සඳහා සහභාගී වීමට පහසුකම් සපයන ලදී.

13.4. සාර්ක් ක්ෂය රෝග සහ HIV/ඒඩ්ස් මධ්‍යස්ථානය (STAC): සාක් ක්ෂය රෝග සහ HIV/ඒඩ්ස් මධ්‍යස්ථානයේ (STAC) වසංගත රෝග විද්‍යාඥ සහ තාක්ෂණ නිලධාරී (HIV/ඒඩ්ස්) තනතුරු සඳහා වෘත්තීය කාර්ය මණ්ඩලය බඳවා ගැනීම සම්බන්ධයෙන් තොරතුරු ප්‍රචාරය කරන ලදී.

13.5. සාක් ආපදා කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය (SDMC): පහත වැඩසටහන්වලට සහභාගී වීම සඳහා පහසුකම් සලසා ඇත:

- i. 2022 මාර්තු 15 වැනි දින පැවති “වෙනස්වන පරිසරයක දේශගුණික අවදානම් කළමනාකරණය” පිළිබඳ වෙබ්නාර් සාකච්ඡාව;

- ii. 2022 අගෝස්තු 31 සිට සැප්තැම්බර් 2 දක්වා ඉන්දියාවේ SDMC (IU) හිදී පැවති “පෘථිවි නිරීක්ෂණ දත්ත භාවිතා කරමින් නියඟ අවදානම් තක්සේරු කිරීම සහ දකුණු ආසියාවේ නියඟ කළමනාකරණ පද්ධතිය (SADMS) දියත් කිරීම පිළිබඳ තේවාසික කලාපීය වැඩමුළුව; හා
- iii. 2022 ඔක්තෝබර් 19 වැනි දින පැවති “ඉදිකළ පරිසරයේ ජල කාලගුණ විද්‍යා අවදානම්” පිළිබඳ වෙබ්නාර් සාකච්ඡාව.

13.5.1. ස්වාභාවික විපත් සඳහා කඩිනම් ප්‍රතිචාර දැක්වීම පිළිබඳ සාර්ක් ගිවිසුම පිළිබඳ ශ්‍රී ලංකාවේ කේන්ද්‍රස්ථානය පිළිබඳ විස්තර ආපදා කළමනාකරණ රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය සමඟ සම්බන්ධීකරණයෙන් යුතුව යාවත්කාලීන කරන ලදී.

13.6. සාර්ක් විශේෂිත ආයතන සමඟ සම්බන්ධීකරණය කරන ලද ක්‍රියාකාරකම්: දකුණු ආසියානු විශ්වවිද්‍යාලයේ නිත්‍ය සභාපතිවරයා පත් කිරීම සඳහා 2022 ජූලි 12 වැනි දින විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රතිපාදන කොමිෂන් සභාවේ එකඟතාව ලබා ගන්නා ලදී. ශ්‍රී ලංකාව තුළ දකුණු ආසියානු විශ්වවිද්‍යාලයේ වෛද්‍ය මණ්ඩපයක් පිහිටුවීමේ යෝජනාව සම්බන්ධයෙන් රේඛීය අමාත්‍යාංශ/ නියෝජිතායතන සමඟ සම්බන්ධ වී ඇත.

13.7. ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනය සමඟ සම්බන්ධීකරණයෙන් යුතුව, දකුණු ආසියානු කලාපීය ප්‍රමිති සංවිධානය (SARSO) හි අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා ලෙස ආචාර්ය ෂාසාඩ් අල්සාල් (Ph. D) මහතා පත් කිරීම සඳහා එකඟතාව ලබා ගන්නා ලදී. ගුණාත්මක යටිතල පහසුකම් පිළිබඳ සාක්-PTB සහයෝගිතාවය: 2022 ඔක්තෝබර් 11 සිට 12 දක්වා නේපාලයේ කත්මන්ඩු හි පැවති කටයුතු අවසන් කිරීමේ වැඩමුළුවේ සහභාගිත්වය සඳහා පහසුකම් සපයන ලදී.

13.8. සාර්ක් සංවර්ධන අරමුදල විසින් අරමුදල් සපයන ලද පුනරුත්ථාපන විද්‍යා වැඩසටහනේ ශිෂ්‍යත්ව සහ ශාස්ත්‍රපති උපාධියට ඇතුළත් වීම පිළිබඳ තොරතුරු ශ්‍රී ලංකාවේ අදාළ බලධාරීන් අතර බෙදා හැරීම.

14. දකුණු ආසියානු අංශය

14.1. ද්විපාර්ශ්වික සබඳතා: දකුණු ආසියානු අංශය, නවදිල්ලියේ දූත මණ්ඩලය සමඟ සම්බන්ධීකරණයෙන් යුතුව, එවකට මුදල් අමාත්‍ය බැසිල් රාජපක්ෂ මැතිතුමා, එවකට විදේශ කටයුතු අමාත්‍ය මහාචාර්ය ජී.එල්. පිරිස් මැතිතුමා, පාර්ලිමේන්තුවේ කථානායක මහින්ද යාපා අබේවර්ධන මැතිතුමා සහ එවකට සංචාරක අමාත්‍ය හරින් ප්‍රනාන්දු මැතිතුමා යන මැතිවරුන්ගේ සංචාරය ඇතුළත් ව ශ්‍රී ලංකාවේ සිට ඉන්දියාව දක්වා සිදු වූ ඉහළ මට්ටමේ සංචාර සඳහා පහසුකම් සලසා දී ඇත. 2022 මාර්තු මාසයේ කොළඹදී පැවැති 5 වැනි බිම්ස්ටෙක් සමුළුවට සහභාගී වීම සඳහා ඉන්දීය විදේශ කටයුතු අමාත්‍ය ආචාර්ය එස්. ජයශංකර් මැතිතුමා නිරත වූ සංචාරය සහ 2022 ජූනි 23 වැනි දින ඉන්දීය විදේශ ලේකම් විනායි ක්වට්රා මහතා ප්‍රමුඛ ත්‍රිපුද්ගල ඉහළ පෙළේ දූත පිරිසකගේ සංචාරය ඇතුළුව ඉන්දියාවේ සිට ශ්‍රී ලංකාව වෙත සිදුකළ ඉහළ මට්ටමේ සංචාර දෙකක් සඳහා පහසුකම් සලසන ලදී. 2022 මාර්තු මාසයේදී ඉන්දියාවේ විදේශ කටයුතු අමාත්‍ය ආචාර්ය ජයශංකර් මැතිතුමාගේ ශ්‍රී ලංකා සංචාරය අතරතුර දී, ආරක්ෂාව, බලය සහ බලශක්තිය, සංස්කෘතිය සහ අධ්‍යාපන යන ක්ෂේත්‍රයන්හි ශ්‍රී ලංකාව සහ ඉන්දියාව අතර අවබෝධතා ගිවිසුම් සහ වෙනත් ගිවිසුම් අටකට (8) අත්සන් තැබීම සඳහා පහසුකම් සලසන ලදී. විදේශ කටයුතු අමාත්‍ය අලි සබ්රි මැතිතුමා, 2022 අගෝස්තු 4 වැනි දින කාම්බෝජයේ නොම් පෙන් හිදී පැවති අන්තර්දිග ආසියානු ජාතීන්ගේ සංගමයේ (ASEAN) කලාපීය සංසදයට (ARF) සමගාමීව, ඉන්දීය විදේශ අමාත්‍ය ආචාර්ය එස්. ජයශංකර් මැතිතුමා සමඟ හමුවක් පැවැත්වීය. 2022 මාර්තු 25 වැනි දින මාර්ගගතව පැවැත්වුණු, ශ්‍රී ලංකාව සහ ඉන්දියාව අතර ධීවර කටයුතු පිළිබඳ 5 වැනි ඒකාබද්ධ ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායම් (JWG) රැස්වීම සඳහා මෙම අංශය විසින් පහසුකම් සපයන ලදී. ද්විපාර්ශ්වික සබඳතා සහ වෙළෙඳාම වැඩිදියුණු කිරීමේ අරමුණින් යුතුව, වෙළෙඳ අමාත්‍ය බන්දුල ගුණවර්ධන මැතිතුමා සහ කලාපීය සහයෝගිතා රාජ්‍ය අමාත්‍ය තාරක බාලසූරිය මැතිතුමා පෞද්ගලික අංශයේ නියෝජිතයින්

සමඟ නිරත වූ ශ්‍රී ලාංකික අමාත්‍ය දූත පිරිස සඳහා පාකිස්තානයේ දූත මණ්ඩලය/දූත කාර්යාලය විසින් පහසුකම් සපයන ලදී. 2022 සැප්තැම්බර් මාසයේදී පැවති එක්සත් ජාතීන්ගේ මහා මණ්ඩලයේ 77 වැනි සැසිවාරයට සමගාමීව ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශ කටයුතු අමාත්‍ය අලි සබ්රි මැතිතුමා සහ පාකිස්තානයේ විදේශ කටයුතු අමාත්‍ය බිලාල් භුතෝ සර්දාර් මැතිතුමා අතර පැවති හමුවක් සඳහා ඉස්ලාමාබාද් හි දූත මණ්ඩලය පහසුකම් සැලසීය.

14.1.1. ඉස්ලාමාබාද්හි දූත මණ්ඩලය, කරවිවි හි කොන්සල් ජනරාල් කාර්යාලය සහ මෙම අංශය සමඟ සම්බන්ධීකරණයෙන් යුතුව 2022 සැප්තැම්බර් 21 වැනි දින පාකිස්තානයේ ගංවතුරෙන් විපතට පත් වූවන්ට ලබාදීම සඳහා ලංකා තේ තොගයක් භාර දෙන ලදී. ශ්‍රී ලංකාව සහ බංග්ලාදේශය අතර රාජ්‍යතාන්ත්‍රික සබඳතා පිහිටුවීමේ 50 වැනි සංවත්සරය සැමරීම සඳහා ඩකා හි දූත මණ්ඩලය ලක්ෂ්මන් කදිරගාමර් ආයතනය (LKI) සහ කොළඹ බංග්ලාදේශ මහ කොමසාරිස් කාර්යාලය සමඟ සහයෝගයෙන් යුතුව 2022 මාර්තු 4 වැනි දින වෙබ්නාර් රැස්වීමක් සංවිධානය කළේය. ආහාර හා කෘෂිකර්ම සංවිධානයේ (FAO) 36 වැනි ආසියා සහ පැසිෆික් කලාපීය සමුළුව (APRC) සඳහා කෘෂිකර්ම අමාත්‍යවරයා 2022 මාර්තු 10 සිට 13 දක්වා ඩකා වෙත පැමිණීම සඳහා ඩකා හි දූත මණ්ඩලය විසින් පහසුකම් සලසා ඇත. 2022 මාර්තු මාසයේ කොළඹ දී පැවති 5 වැනි බිම්ස්ටෙක් සමුළුවට සමගාමීව ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශ කටයුතු අමාත්‍ය මහාචාර්ය ජී.එල්. පීරිස් මැතිතුමා සහ බංග්ලාදේශයේ විදේශ අමාත්‍ය ආචාර්ය ඒ.කේ. අබ්දුල් මොමින් මැතිතුමා අතර පැවති හමුවක් සඳහා ඩකා හි දූත මණ්ඩලය විසින් පහසුකම් සලසා ඇත. බංග්ලාදේශ රජය විසින් 2022 මැයි 5 වැනි දින සුභද්‍රාවයේ සංකේතයක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාවට ඇමරිකානු ඩොලර් මිලියන 2.32 ක් වටිනා වෛද්‍ය සැපයුම් පරිත්‍යාග කරන ලදී. 2021 දී බංග්ලාදේශය සමඟ කරන ලද ඩොලර් මිලියන 200 ක චිත්‍රිමය හුවමාරුව නැවත ගෙවීම සඳහා කාලය තවත් වසරකින් දීර්ඝ කිරීමට ඩකා හි දූත මණ්ඩලය විසින් පහසුකම් සලසා ඇත. ශ්‍රී ලංකා-නේපාල ඒකාබද්ධ කොමිසමේ සමාරම්භක සැසිවාරය මේ වසර අවසානයේ දී හෝ ලබන වසරේ (2023) මුලදී පැවැත්වීමට කත්මණ්ඩු හි දූත මණ්ඩලය නේපාල විදේශ අමාත්‍යාංශය සමඟ අඛණ්ඩව සාකච්ඡා පැවැත්වීය. දෙරට අතර රාජ්‍යතාන්ත්‍රික සබඳතාවල 65 වැනි සංවත්සරයට සමගාමීව මෙම වසරේ (2022) ඔක්තෝබර්/ නොවැම්බර් මාසවල දී මාර්ගගතව සංවාදයක් සංවිධානය කිරීම සඳහා කත්මණ්ඩු හි දූත මණ්ඩලය විසින් මූලාරම්භ කරන ලදී. 2022 සැප්තැම්බර් මාසයේදී පැවති එක්සත් ජාතීන්ගේ මහා මණ්ඩලයේ 77 වන සැසිවාරයට සමගාමීව, නේපාල විදේශ ලේකම්වරයා සහ ශ්‍රී ලංකා විදේශ අමාත්‍ය අලි සබ්රි මැතිතුමා අතර ද්විපාර්ශ්වික හමුවක් පැවැත්විණි. 2022 සැප්තැම්බර් 5 සිට 9 දක්වා භූතානයේ පාරෝ හිදී පැවති ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානයේ (WHO) කලාපීය කමිටුවේ 75 වන සැසිවාරයට සමගාමීව මාලදිවයිනේ සෞඛ්‍ය අමාත්‍යවරයා සහ ශ්‍රී ලංකාවේ සෞඛ්‍ය අමාත්‍යවරයා අතර පැවති හමුව මාලේ හි දූත මණ්ඩලය සම්බන්ධීකරණය කළේය. 2022 සැප්තැම්බර් 27 සිට 29 දක්වා ශ්‍රී ලංකාවේ පැවති සංක්‍රමණ සෞඛ්‍ය ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ අත්දැකීම් බෙදාගැනීමේ වැඩමුළුවට සහභාගී වීම සඳහා මාලදිවයින රාජ්‍ය අමාත්‍යවරයාගේ සහ දූත පිරිසගේ සංචාරය මාලේ හි දූත මණ්ඩලය විසින් සම්බන්ධීකරණය කරන ලදී.

14.2. බහුපාර්ශ්වික සබඳතා: ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය-අග්නිදිග ආසියාව (WHO-SEARO), අප්‍රිකානු-ආසියානු නීති උපදේශක සංවිධානය (AALCO), අප්‍රිකානු-ආසියානු ග්‍රාමීය සංවර්ධන සංවිධානය (AARDO) ජාත්‍යන්තර ස්වයංක්‍රීයකරණ සංගමය (ISA), ආපදාවලට ඔරොත්තු දෙන යටිතල පහසුකම් සඳහා සන්ධානය (CDRI) සහ නොබැදි සහ අනෙකුත් සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල් සඳහා විද්‍යා හා තාක්ෂණ මධ්‍යස්ථානය (NAM S&T Centre) ඇතුළු නවදිල්ලිය පදනම් කරගත් බහුපාර්ශ්වික සංවිධානවල රැස්වීම්වලදී නවදිල්ලියේ දූත මණ්ඩලය ශ්‍රී ලංකාව සම්බන්ධීකරණය කර නියෝජනය කළේය. ජීනීවා මානව හිමිකම් කවුන්සිලයේ 51 වැනි සැසිවාරයේදී ඉස්ලාමාබාද්හි දූත මණ්ඩලය ශ්‍රී ලංකාවට පාකිස්තානයේ සහාය ලබා ගැනීම සඳහා උත්සාහ දැරූ අතර, පාකිස්තානය ශ්‍රී ලංකාව සඳහා සහාය පළ කළේය. ජීනීවා හි මානව හිමිකම් කවුන්සිලයේ 51 වැනි සැසිවාරයේදී මානව හිමිකම් කවුන්සිලයේ නොවන සාමාජිකයෙකු ලෙස

බංග්ලාදේශයේ සහාය මැදිහත්වීමක් ලබා ගැනීම සඳහා ඩකා හි දූත මණ්ඩලය ඩකා විදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශය සමඟ සාකච්ඡා පැවැත්වීය. ජීනීවා මානව හිමිකම් කවුන්සිලයේදී ශ්‍රී ලංකාවට සහයෝගය ලබා දීම සඳහා නේපාලයේ ශ්‍රී ලංකා තානාපතිවරයා එහි විදේශ ලේකම්වරයා සහ එක්සත් ජාතීන්ගේ ජාත්‍යන්තර සංවිධාන සහ ජාත්‍යන්තර නීති අංශයේ ඒකාබද්ධ ලේකම්වරයාගෙන් ඉල්ලීමක් කළේය. සැප්තැම්බර් 12 වැනි දින පැවති එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් කවුන්සිලයේ 51 වැනි සැසිවාරයේ අන්තර් ක්‍රියාකාරී සංවාදය අතරතුර දී නේපාලය සහාය පළකරමින් ප්‍රකාශයක් කළේය. මානව හිමිකම් කවුන්සිලයේ (HRC) 51 වැනි සැසිවාරයේදී පැවති අන්තර් ක්‍රියාකාරී සංවාදයට මැදිහත් වීම සඳහා මාලේ දූත මණ්ඩලය මාලදිවයිනේ සහය ඉල්ලා සිටියේය.

14.3. ආර්ථික රාජ්‍යතාන්ත්‍රිකභාවය: නව දිල්ලියේ දූත මණ්ඩලය සහ ශ්‍රී ලංකාවේ අදාළ රේඛීය ආයතන සමඟ සම්බන්ධීකරණයෙන් යුතුව මෙම අංශය විසින් අත්‍යවශ්‍ය භාණ්ඩ සහ බනිජ තෙල් නිෂ්පාදන ආනයනය කිරීම සඳහා රේඛීය ණය පහසුකම් ලබා ගැනීම, ද්විපාර්ශ්වික විනිමය හුවමාරුව සහ ණය ගෙවීම කල්දැමීම යන මාර්ග ඔස්සේ ඉන්දියාවෙන් ඇමරිකානු ඩොලර් බිලියන 3.9 ක මූල්‍ය ආධාර ලබා ගැනීම සඳහා පහසුකම් සලසා ඇත. නවදිල්ලියේ දූත මණ්ඩලය සහ ශ්‍රී ලංකාවේ අදාළ රේඛීය ආයතන සමඟ සම්බන්ධීකරණයෙන් යුතුව මෙම අංශය ඉන්දීය රජය සහ තමිල්නාඩු ප්‍රාන්තය විසින් පරිත්‍යාග කරන ලද රුපියල් මිලියන 310 ක් වටිනා වෛද්‍ය සැපයුම්, රුපියල් බිලියන 4.6 ක අත්‍යවශ්‍ය සැපයුම් සහ භූමිතෙල් ලීටර් 15,000 ක් ශ්‍රී ලංකාවේ ධීවර ප්‍රජාව වෙත ලබා දීම සඳහා පහසුකම් සලසා ඇත. වෙන්නායි හි දූත මණ්ඩලය, ලොව පුරා සාමාජිකයින් 25,000කට අධික සංඛ්‍යාවකින් සමන්විත දකුණු ඉන්දියාව පදනම් කරගත් ලාභ නොලබන සංවිධානයක් වන ජාත්‍යන්තර මුදලියාර් සහ පිල්ලෙයාර් සංගමය (IMPA) සමඟ වාන්සරි පරිශ්‍රයේ දී “ශ්‍රී ලංකාවේ ආයෝජන සහ ව්‍යාපාර අවස්ථා” පිළිබඳ සම්මන්ත්‍රණයක් සංවිධානය කළේය. මුම්බායි හි කොන්සල් ජනරාල් කාර්යාලය ඖෂධ, රෙදිපිළි, මුහුදු ආහාර, සෙල්ලම් බඩු, කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන (කුළු බඩු, තේ, ආදිය), විදේශීය පලතුරු සහ එළවළු යනාදී ක්ෂේත්‍රවල ව්‍යාපාරාන්තර රැස්වීම් 45ක් පමණ සංවිධානය කළේය. මුම්බායි හි කොන්සල් ජනරාල් කාර්යාලය, අනුරාධපුරයේ යෝජිත ඖෂධ කලාපය සංවර්ධනය කිරීමට අවශ්‍ය බර යන්ත්‍රෝපකරණ සහ අනෙකුත් ප්‍රාග්ධන භාණ්ඩ මිලදී ගැනීම සඳහා සීමාසහිත ස්පෙක්ටම් ෆාර්ම්ටෙක් කන්සල්ටන්ට්ස් පුද්ගලික සමාගමට ණය පහසුකම ලබා ගැනීම පිණිස ඉන්දියානු අපනයන ආනයන බැංකුවේ (EXIM බැංකුව) ජ්‍යෙෂ්ඨ කළමනාකාර කණ්ඩායම හමුවිය. ඉස්ලාමාබාද් හි දූත මණ්ඩලය විසින් කුළුබඩු සහ කුරුඳු අපනයනය සම්බන්ධ ජාලකරණ සැසි හා ව්‍යාපාරාන්තර රැස්වීම් සහ ලාභෝර් හි M/S Zeitgrist – Saad Mansoor Bilal & Co (PVT) Ltd සමඟ ශ්‍රී ලංකාවේ ඇඟලුම් ක්ෂේත්‍රයේ වියහැකි හවුල්කරුවන්/ඒකාබද්ධ ව්‍යාපාරවල සංචාරය සඳහා පහසුකම් සලසන ලදී. ඉස්ලාමාබාද් හි දූත මණ්ඩලය පාකිස්තානයෙන් ශ්‍රී ලංකාවට අත්‍යවශ්‍ය වෛද්‍ය භාණ්ඩ පරිත්‍යාග කිරීමට පහසුකම් සලසා ඇත. කරව්ව් හි කොන්සල් ජනරාල් කාර්යාලය ව්‍යාපාරාන්තර රැස්වීම් සියයකට (100) අධික සංඛ්‍යාවක්, ව්‍යාපාර ජාලකරණ සැසි අටක් (8), වෙළෙඳ ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන් හතරක් සහ වෙළෙඳ, ආයෝජන සහ සංචාරක ව්‍යාපාරය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා ප්‍රවර්ධන වෙබ්නාර් රැස්වීම් දහයක් (10) සංවිධානය කළේය. ඩකා හි දූත මණ්ඩලය ශ්‍රී ලංකා සංචාරක ප්‍රවර්ධන කාර්යාංශය (SLTPB) සහ ශ්‍රී ලංකා ගුවන් සමාගම සමඟ එක්ව බංග්ලාදේශ සංචාරක ලේඛක සංගමය (BDTWA) සහ බංග්ලාදේශයේ සංචාරක ක්‍රියාකරුවන්ගේ සංගමය (TOAB) යන කණ්ඩායම් දෙකක් සඳහා 2022 පෙබරවාරි 25 සිට මාර්තු 4 දක්වා ශ්‍රී ලංකාවේ දින 8ක හුරුපුරුදුවීමේ (FAM) සංචාරයක් සංවිධානය කළේය. නේපාලයේ ආයෝජනය කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලාංකික සමාගම් ආකර්ෂණය කර ගැනීම සඳහා ඉදිකිරීම් කෙරෙහි අවධානය යොමු කරමින් 2022 දී ශ්‍රී ලංකාවේ අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය (EDB) සමඟ එක්ව කත්මණ්ඩු හි දූත මණ්ඩලය විසින් මාර්ගගත රැස්වීම් දෙකක් (2) සංවිධානය කරන ලදී. 2022 මැයි 6 වන දින නේපාලයේ ජලවිදුලි ක්ෂේත්‍රයේ ආයෝජන අවස්ථා සහ ක්‍රියාවලීන් පිළිබඳව නේපාල විදුලිබල අධිකාරිය, බලශක්ති, ජල සම්පත් සහ නේපාලයේ වාරිමාර්ග අමාත්‍යාංශයේ නිලධාරීන් සහ ශ්‍රී ලංකා ජලවිදුලි සමාගම් සහ කර්මාන්ත සංගම් අතර පැවැති රැස්වීමකට කත්මණ්ඩු හි දූත මණ්ඩලය විසින් පහසුකම් සලසා ඇත. මාලේ හි ශ්‍රී ලංකා මහ කොමසාරිස්වරයා 2022 ජුනි 8 වැනි දින මාලදිවයිනේ ආර්ථික සංවර්ධන අමාත්‍යවරයා හමුවී මාලදිවයිනේ ශ්‍රී ලාංකිකයින්ට රැකියා අවස්ථා සහ අන්‍යෝන්‍ය ප්‍රතිලාභ සඳහා වෙළඳ හා ආයෝජන අවස්ථා ඉහළ නැංවීම

පිළිබඳව සාකච්ඡා කළේය. 2022 අගෝස්තු 29 සිට 31 දක්වා හුල්හුමාලේ හි පැවති “FHAM” Food and Hospitality Asia Maldives 2022 ප්‍රදර්ශනයට සහ ශ්‍රී ලංකාවේ එයිටිකන් ස්පෙන්ස් කන්වෙන්ෂන්ස් ඇන්ඩ් එක්සිබිෂන්ස් සමාගම සහ සී/සී. ඒස් ට්‍රැවල්ස් මෝල්ඩිව්ස් සමාගම විසින් සංවිධානය කරන ලද 2022 සැප්තැම්බර් 19 සිට 21 දක්වා මාලේ හිදී පැවති ITE International Trade Expo - ITE Maldives 2022 – Buyer-Seller Meet Mart සඳහා මාලේ හි දූත මණ්ඩලය සහය විය.

14.4. ආරක්ෂක සහයෝගීතාව: නවදිල්ලියේ දූත මණ්ඩලය විසින් ශ්‍රී ලංකා-ඉන්දියා නාවික අභ්‍යාසයට සහ විශාකාපටිනම් හි පැවති මිලාන් නාවික අභ්‍යාසය සඳහා සයුරල ශ්‍රී ලංකා නාවික නෞකාව සමඟ ශ්‍රී ලංකාවේ සහභාගීත්වයට පහසුකම් සලසා දුන් අතර, කොවින්හිදී ඉන්දියාව විසින් පරිත්‍යාග කරන ලද ඩෝනියර් ගුවන් යානයේ ‘ධජය ප්‍රථම වතාවට එසවීමේ’ උත්සවයට සහභාගී වූ අතර ඒ සඳහා පහසුකම් සලසා ඇත. ශ්‍රී ලංකා නාවික හමුදාව සඳහා ඕස්ට්‍රේලියානු රජයේ අනුග්‍රහයෙන් නාවික ඩීසල් (ලීටර් 1,115,030) සහ ගුවන්යානා ඉන්ධන (ලීටර් 52,000) ප්‍රවාහනය කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා නාවික නෞකා ගජබාහු විසින් කොවින් වෙත සිදුකළ සංචාර දෙකකට (2) නවදිල්ලියේ දූත මණ්ඩලය විසින් පහසුකම් සලසා ඇත. ශ්‍රී ලංකා නාවික හමුදාපතිවරයාගේ පාකිස්තාන නිල සංචාරය ඉස්ලාමාබාද්හි දූත මණ්ඩලය විසින් සම්බන්ධීකරණය කරන ලදී. බංග්ලාදේශ නාවික මාණ්ඩලික ප්‍රධානී අද්මිරාල් එම් ෂහින් ඉක්බාල් 2022 ජනවාරි 18 සිට 23 දක්වා ශ්‍රී ලංකාවේ නිරත වූ නිල සංචාරය සඳහා ඩකා හි දූත මණ්ඩලය විසින් පහසුකම් සලසා ඇත. 2022 මාර්තු 9 සහ 10 දිනවල මාලදිවයිනේ පැවති කොළඹ ආරක්ෂක සමුළුවේ 5 වැනි NSA මට්ටමේ රැස්වීමට ශ්‍රී ලංකාව සහභාගී වීම සඳහා මාලේ හි දූත මණ්ඩලය විසින් සම්බන්ධීකරණය සහ පහසුකම් සපයන ලදී.

14.5. මහජන රාජ්‍යතාන්ත්‍රිකභාවය: ශ්‍රී ලංකා නිෂ්පාදන, සංස්කෘතිය සහ ආහාර ප්‍රදර්ශනය කිරීම සඳහා විදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශයේ වාර්ෂික උත්සව සංවිධානය කිරීමේ දී ඉස්ලාමාබාද් හි දූත මණ්ඩලය පාකිස්තාන විදේශ කාර්යාල කාන්තා සංගමයේ සංවිධායකවරුන් සමඟ සම්බන්ධ විය. ඩකා හි දූත මණ්ඩලය විසින් කරන ලද ඉල්ලීමක් මත, ඩකා හි ශ්‍රී ලාංකික ප්‍රජාව අවශ්‍යතා සහිත පාසල් ළමුන් සඳහා පාසල් පොත් සහ පාචන මිලදී ගැනීම සඳහා කමලාපූර්හි ධර්මරාජිකා පාසලට සහ පන්සලට පරිත්‍යාගයක් කළහ. ප්‍රජාව විසින් මේ සඳහා බංගලාදේශ ටකා 80,000 ක මුදලක් පරිත්‍යාග කරන ලදී. සිංහලෙන් දේශනා කළ හැකි ශ්‍රී ලංකාවේ උගත් නේපාල බෞද්ධ භික්ෂූන් වහන්සේලා සංඛ්‍යාව අනුව, කන්මණ්ඩු දූත මණ්ඩලය විසින් මාසික ධර්ම දේශනා වැඩසටහන අඛණ්ඩව පවත්වන ලදී.

14.6. සංක්‍රමණික කම්කරු සුබසාධනය, විදේශගත ශ්‍රී ලාංකිකයින් සහ කොවිඩ් ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම් : දකුණු ඉන්දිය ව්‍යාපාරික ප්‍රජාව සහ ශ්‍රී ලාංකික හිතවතුන් විසින් පරිත්‍යාග කරන ලද ඇමරිකානු ඩොලර් 165,000 ක් පමණ වටිනා ඖෂධ සහ ඇමරිකානු ඩොලර් 51,440 ක් පමණ වටිනා අත්‍යවශ්‍ය ආහාර ද්‍රව්‍ය ශ්‍රී ලංකාවට යැවීම සඳහා වෙන්නායි හි දූත මණ්ඩලය විසින් පහසුකම් සලසා ඇත. වෙන්නායි හි දූත මණ්ඩලය විසින් තමිල්නාඩුවේ වෙසෙන ශ්‍රී ලාංකික විදේශිකයන් සඳහා විශේෂ කොන්සියුලර් කඳවුරු 17 ක් පවත්වන ලදී. සෑම කොන්සියුලර් කඳවුරකටම සමගාමීව විශේෂ වෛද්‍ය කඳවුරක් ද සංවිධානය කරන ලදී. ටාටා අනුස්මරණ රෝහල විසින් පරිත්‍යාග කරන ලද රුපියල් මිලියන 20 ක් වටිනා ඖෂධ කිලෝග්‍රෑම් 716 ක්, බොම්බායේ රොටරි සමාජය විසින් පරිත්‍යාග කරන ලද රුපියල් මිලියන 7 ක් වටිනා ඖෂධ කිලෝග්‍රෑම් 124 ක් සහ මහින්ද මහා විහාරයෙන් පරිත්‍යාග කරන ලද රුපියල් මිලියන 1.5 ක් වටිනා ඖෂධ කිලෝග්‍රෑම් 65 ක් ලෙස ඖෂධ තොග ශ්‍රී ලංකාවට යැවීම මුම්බායි හි කොන්සල් ජනරාල් කාර්යාලය විසින් සම්බන්ධීකරණය කරන ලදී. දූත මෙහෙවර 2022 මැයි 14 දින මාලේ හි මාලදිවයිනේ රුධිර සේවා මධ්‍යස්ථානයේදී ලේ දන්දීමේ කඳවුරක් පවත්වන ලදී. ඒෂියන් ෆාමසූටිකල්ස් පුද්. සමාගම විසින් පරිත්‍යාග කරන ලද නේපාල රුපියල් 800,000 කට අධික වටිනාකමකින් යුතු ඖෂධ සහ සමස්ත නේපාල භික්ෂු සංගමය විසින් පරිත්‍යාග කරන ලද නේපාල රුපියල් 2,500,000 ක් වටිනා ඖෂධ ශ්‍රී ලංකාවට යැවීම සඳහා කන්මණ්ඩු හි දූත මණ්ඩලය විසින් පහසුකම් සලසා ඇත. නේපාලයේ දිපාකර් වජ්‍ර්‍යාන් ආයතනය විසින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වෙත ඇමරිකානු

ඩොලර් 10,000 ක මුදලක් පරිත්‍යාග කිරීමට ද කන්මණ්ඩු හි දූත මණ්ඩලය පහසුකම් සලසා ඇත.

15. අග්නිදිග ආසියා අංශය

15.1. ද්විපාර්ශ්වික සබඳතා: රාජ්‍යතාන්ත්‍රික වශයෙන් පිළිගත් ගමනාන්ත සමඟ වැඩිදියුණු කළ දේශපාලන උපදේශන හරහා ද්විපාර්ශ්වික සහයෝගීතාව පුනර්ජීවනය කිරීම - රාජ්‍යතාන්ත්‍රික සබඳතාවල 65 වැනි සංවත්සරය නිමිත්තෙන් මැලේසියාව සමඟ ද්විපාර්ශ්වික දේශපාලන උපදේශන පළමු වටය, වියට්නාමය සමඟ ආර්ථික, විද්‍යාත්මක සහ තාක්ෂණික සහයෝගීතා ඒකාබද්ධ කොමිසමේ 4 වැනි වටය, තායිලන්තය සමඟ දේශපාලන උපදේශන 5 වැනි වටය සහ සිංගප්පූරුව සමඟ විදේශ කාර්යාල සාකච්ඡා පළමු වටය පැවැත්වීම සඳහා සුදානම් වීම, 2022 ජනවාරි 24 වැනි දින ශ්‍රී ලංකාව සහ වියට්නාමය අතර ද්විපාර්ශ්වික දේශපාලන උපදේශන 4 වැනි වටය මාර්ගගත ක්‍රමවේද හරහා සාර්ථකව පවත්වන ලදී. ද්විපාර්ශ්වික තෛතික ලේඛන ආරම්භ කිරීම, අවසන් කිරීම සහ අලුත් කිරීම සඳහා ක්‍රියාමාර්ග ගෙන ඇත: පිලිපීනය සමඟ කෘෂිකර්මය, ආරක්‍ෂක, සංචාරක, ගුවන් සේවා, නීති විරෝධී ජාවාරම් සහ මත්ද්‍රව්‍ය අනිසි භාවිතයට එරෙහිව සටන් කිරීම සඳහා / ඉන්දුනීසියාව සමඟ මැතිවරණ සහයෝගීතාව, නිර්මාණාත්මක ආර්ථිකය සහ ක්‍රීඩාව පිළිබඳව / වියට්නාමය සමඟ අධ්‍යාපනය, රේගු කාරණාවලදී අන්‍යෝන්‍ය සහය, කෘෂිකර්ම සහයෝගීතාව, අන්‍යෝන්‍ය ආරක්‍ෂාව සහ වර්ගීකෘත තොරතුරු හුවමාරු කර ගැනීම පිළිබඳව / තායිලන්තය සමඟ SEP සහ සංස්කෘතිය පිළිබඳව/ කාම්බෝජය සහ ලාඕ මහජන ප්‍රජාතාන්ත්‍රික ජනරජය සමඟ සංස්කෘතික සහයෝගීතාව, අධ්‍යාපනය, සංචාරක, වෙළෙඳ, ක්‍රීඩා සහ වාණිජ කටයුතු පිළිබඳව. ශ්‍රී ලංකාව සහ ඉන්දුනීසියාව අතර රාජ්‍යතාන්ත්‍රික සබඳතාවල 70 වැනි සංවත්සරය සැමරීම සඳහා ලක්ෂ්මන් කදිරගාමර් ආයතනයේදී මාර්ගගතව හා භෞතිකව පැවැති සාකච්ඡාවට පහසුකම් සැලසීම.

15.1.1. ඉහළ මට්ටමේ අන්තර්ක්‍රියා හරහා ද්විපාර්ශ්වික සබඳතා ශක්තිමත් කිරීම: 2022 සැප්තැම්බර් මාසයේදී පැවති ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවේ (ADB) පාලක මණ්ඩලයේ 55 වැනි වාර්ෂික රැස්වීමට සහභාගී වීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා ජනාධිපති රනිල් වික්‍රමසිංහ මැතිතුමා පිලිපීනයේ නිරත වූ ක්‍රියාකාරී සංචාරය, ශ්‍රී ලංකාවේ ජනාධිපති රනිල් වික්‍රමසිංහ මැතිතුමා සහ පිලිපීනයේ ජනාධිපති ෆර්ඩිනන්ඩ් ආර්. මාර්කෝස් (කණිෂ්ඨ) මැතිතුමා අතර 2022 සැප්තැම්බර් 29 දින පැවති ද්විපාර්ශ්වික සාකච්ඡාව, ශ්‍රී ලංකාවේ ජනාධිපති රනිල් වික්‍රමසිංහ මැතිතුමා සිංගප්පූරුවෙහි නිරත වූ සංක්‍රමණ සංචාරය සම්බන්ධීකරණය කිරීම, සිංගප්පූරුවේ විදේශ කටයුතු අමාත්‍ය (ආචාර්ය) විවියන් බාලකුණන් මැතිතුමාගේ ආරාධනයෙන් 2022 ජුනි මාසයේදී විදේශ කටයුතු අමාත්‍ය (මහාචාර්ය) ජී.එල්. පීරිස් මැතිතුමා නිරත වූ සිංගප්පූරු සංචාරය. 2022 මාර්තු 20 සිට 24 දක්වා ඉන්දුනීසියාවේ බාලි හි පැවති 144 වැනි අන්තර් පාර්ලිමේන්තු සංගමයේ රැස්වීමට සහභාගී වීම සඳහා පාර්ලිමේන්තුවේ කථානායකවරයා නිරත වූ සංචාරයට පහසුකම් සැලසීම.

15.2. බහුපාර්ශ්වික සබඳතා: එක්සත් ජාතීන්ගේ නියෝජිතායතන, අග්නිදිග ආසියානු ජාතීන්ගේ සංගමය (ASEAN), ආසියාත් කලාපීය සංසදය (ARF), කොළඹ ක්‍රමය මාණ්ඩලික විද්‍යාලය (CPSC), සහ ආසියාවේ නැව්වලට එරෙහිව මුහුදු කොල්ලකෑම් සහ සන්නද්ධ මංකොල්ලකෑම්වලට එරෙහිව සටන් කිරීම පිළිබඳ කලාපීය සහයෝගීතා ගිවිසුම (ReCCAP) සහ රජයේ සංවර්ධන න්‍යාය පත්‍රය සම්පූර්ණ කිරීම සඳහා හවුල්කාරිත්වයන් ගොඩනැගීම. විදේශ කටයුතු අමාත්‍ය අලි සබිරි මැතිතුමා 2022 අගෝස්තු මස කාම්බෝජයේ පැවති 29 වැනි ආසියාත් කලාපීය සංසදයට (විදේශ අමාත්‍ය මට්ටමින්) සහභාගී විය. අග්නිදිග ආසියා අංශයේ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා 2022 අප්‍රේල් මාසයේදී තායිලන්තය සහ එක්සත් ජනපදය අතර ආකෘතිය හරහා සම සභාපති ලෙස ශ්‍රී ලංකාව නියෝජනය කරමින්, ආසියාත් කලාපීය සංසදයේ 13 වැනි පොකුරු අවි ප්‍රගුණනය නොකිරීම සහ නිරායුධකරණය (NPD) සැසිය සඳහා සහභාගී විය. සාමකාමී අරමුණු සඳහා න්‍යායානුකූල බලශක්ති භාවිතය පිළිබඳ සැසියේ මූලසූත්‍ර ශ්‍රී ලංකාව විසින් දරන ලදී. විදේශ කටයුතු පිළිබඳ සංගමයේ අමාත්‍ය චූන්තා මුවන්ගේ ලේවින් මැතිතුමා 2022 මාර්තු 30 වැනි

දින, ශ්‍රී ලංකාව විසින් සත්කාරකත්වය දරන ලද 5 වැනි බිම්ස්ටෙක් සමුළුවේදී අතරා ආකෘතිය හරහා මියන්මාරය නියෝජනය කළේය නියෝජ්‍ය අගමැති සහ විදේශ කටයුතු අමාත්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව ප්‍රමුද්විනායි මැතිතුමා 2022 මාර්තු 30 වැනි දින ශ්‍රී ලංකාව විසින් සත්කාරකත්වය දරන ලද 5 වැනි බිම්ස්ටෙක් සමුළුවේදී තායිලන්ත රාජධානිය නියෝජනය කිරීමට ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණියේය. ලෝක මුහුදු තෘණ දිනය වෙනුවෙන් ශ්‍රී ලංකාව විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද කෙටුම්පත් යෝජනාවට ඉන්දුනීසියාව විසින් සම අනුග්‍රහය දක්වන ලද අතර එම යෝජනාව 2022 මැයි 23 දින එක්සත් ජාතීන්ගේ මහා මණ්ඩලයේදී සම්මත විය.

15.3. ආර්ථික රාජ්‍යතාන්ත්‍රිකභාවය: අක්තගන්වන ලද රටවල අනාගත ගැනුම්කරුවන්/ආයෝජකයින් සහ ශ්‍රී ලංකාවේ ව්‍යාපාරික පාර්ශ්ව අතර විදේශයන්හි අදාළ ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල/ දූත කාර්යාල හරහා ව්‍යාපාර අතර අන්තර්ක්‍රියා සඳහා පහසුකම් සැලසීම: **ඉන්දුනීසියාවේ දූත මණ්ඩලය:** ඉන්දුනීසියානු වාණිජ හා කර්මාන්ත මණ්ඩලය සමඟ රැස්වීම් පැවැත්වීම, සංචිත ආයුර්වේද නිෂ්පාදන, දංකොටුව පෝසිලේන් සහ ඩේවිඩ් පිරිස් මෝටර් රථ සමාගම වැනි ශ්‍රී ලාංකීය නිෂ්පාදන ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා ව්‍යාපාර අතර රැස්වීම් සංවිධානය කිරීම සහ 2022 ජූලි මස ජකාර්තාහි පැවති ප්‍රදර්ශනයේ දී සංචාරක ප්‍රවර්ධන උත්සවයක් සංවිධානය කිරීම. **මැලේසියාවේ දූත මණ්ඩලය:** ශ්‍රී ලංකා තේ මණ්ඩලය, වෙළෙඳ කුටි සහ ව්‍යාපාරික ආයතන සමඟ සහයෝගයෙන් යුතුව මැලේසියාවේ Malaysia International Food & Beverages Hybrid Trade Fair (MIFB), Agro Commodity Expo සහ Selangor International Expo (F&B) යන වෙළෙඳ ප්‍රදර්ශන තුනකට ශ්‍රී ලංකා සහභාගීත්වය සංවිධානය කිරීම සහ පහසුකම් සැලසීම. **පිලිපීනයේ දූත මණ්ඩලය:** පිලිපීනයේ කීර්තිමත් සමූහ ව්‍යාපාරයක් වෙත (Aboitiz Group, Magsaysay Group සහ Frabelle Group) ආයෝජන අවස්ථා හඳුන්වා දෙන ලදී. දූත මණ්ඩලය විසින් ශ්‍රී ලංකාවේ තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණ සමාගම්වලට සහය ලබා දී ඇත. **පිලිපීනයේ ප්‍රමුඛ පෙළේ සිල්ලර වෙළෙඳ ජාලයන් (SnR, Robinsons යනාදිය) වෙත** ශ්‍රී ලංකාවේ අපනයන නිෂ්පාදන ප්‍රවර්ධනය කර ඇත. **සිංගප්පූරුවේ දූත මණ්ඩලය:** ශ්‍රී ලංකා අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය සහ සිංගප්පූරුවේ මැණික් වෙළෙඳුන්ගේ සංගමය සමඟ එක්ව මාර්ගගතව ගැනුම්කරු-විකුණුම්කරු රැස්වීමක් සංවිධානය කොට, ශ්‍රී ලංකාවේ වෙළෙඳ අවස්ථා ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා සහ සිංගප්පූරු සමාගම් අතර මාර්ගගතව හා භෞතිකව ව්‍යාපාර අතර රැස්වීම් 100 කට අධික සංඛ්‍යාවක් සංවිධානය කරන ලදී. 2022 පළමු භාගය සඳහා සිංගප්පූරුවේ සිට ශ්‍රී ලංකාවට ලැබුණු සෘජු විදේශ ආයෝජනය ඇමෙරිකානු ඩොලර් මිලියන 6 කි. **වියට්නාමයේ දූත මණ්ඩලය:** ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රමුඛ පෙළේ සමාගම් වන ඩේවිඩ් පිරිස් මෝටර් සමාගම, මැලිබන් බිස්කට් නිෂ්පාදන සමාගම් සහ වියට්නාම සමාගම් අතර පහසුකම් සලසන ලද ව්‍යාපාර අතර රැස්වීම්, වියට්නාම සංචාරක නියෝජිතයින් සඳහා ශ්‍රී ලංකාවට පළමු හුරුපුරුදු වීමේ වාරිකාව සංවිධානය කරන ලද අතර, 2022 මාර්තු මාසයේදී හුරුපුරුදු වීමේ වාරිකාව සඳහා සහභාගිවන්නන් සහ වියට්නාම මාධ්‍ය 12 ක් අතර මාධ්‍ය ප්‍රචාරණ වැඩසටහනක් දූත මණ්ඩලය විසින් පවත්වන ලදී. **මියන්මාරයේ දූත මණ්ඩලය:** ශ්‍රී ලංකාව සහ මියන්මාරය අතර සෘජු ගුවන් සම්බන්ධතාවයක් ඇති කිරීම සඳහා බලධාරීන් සහ අනෙකුත් පාර්ශ්වකරුවන් සමඟ සාකච්ඡා පැවැත්වීය. සැලකිය යුතු ආගමික සංචාරක ගමනාන්තයන් සම්බන්ධ කරමින් කොළඹ - යැංගෝන් - බෝධිගයා හෝ කොළඹ - යැංගෝන් - කන්මණ්ඩු අතර වාරිකා සම්බන්ධතාවය පිළිබඳ මූලාරම්භ කිරීම් සිදු කරන ලදී. 2022- 2023 කාලය තුළ දී මියන්මාර තම්බන ලද සහල් මෙටික් ටොන් 50,000 ක් සහ මියන්මාර සුදු සහල් මෙට්‍රික් ටොන් 100,000 ක් ශ්‍රී ලංකාවට සැපයීම සඳහා දෙරට අතර ද්විපාර්ශ්වික ගිවිසුමක් 2022 ජනවාරි මාසයේදී අත්සන් තබන ලදී. කොළඹ වරාය නගර ව්‍යාපෘතියට සහ රට තුළ හඳුනාගත් අනෙකුත් ස්ථාන වෙත ආයෝජන ආකර්ෂණය කර ගැනීම සඳහා අක්තගන්වන ලද රටවල රාජ්‍ය සහ පෞද්ගලික අංශ සමඟ සාකච්ඡා මාලාවක් පැවැත්වීම.

15.3.1. ප්‍රදර්ශන/ මාර්ගගත සහ වෙනත් ක්‍රමවේද හරහා ශ්‍රී ලාංකීය නිෂ්පාදන/සංචාරක ප්‍රවර්ධනය: **ඉන්දුනීසියාව** - ජකර්තා හි Bundaran HI MRT Station හි සංචාරක ප්‍රවර්ධන උත්සවයක් සංවිධානය කරන ලදී. **මියන්මාරය** - මියන්මාරයේ රජය නිල වශයෙන් සහ විවෘතව ශ්‍රී ලාංකික ආයෝජකයින්ට සහ තේ සහ පොල් නිෂ්පාදන ක්ෂේත්‍රවල විශේෂඥයින්ට මියන්මාරයේ ආයෝජනය කිරීම සඳහා ආරාධනා කර ඇත. **මැලේසියාව** - මැලේසියානු ආයෝජකයෙකු

විසින් Mother Vessel පිළිබඳ ආයෝජන යෝජනාවකට සහභාගී වූ අතර, ආයෝජන මණ්ඩලය යටතේ ආයෝජනය කිරීමේ හැකියාව ගවේෂණය කිරීම සඳහා ආයෝජන මණ්ඩලය සමඟ මාර්ගගත රැස්වීමක් සංවිධානය කරන ලදී. ශ්‍රී ලංකා සංචාරක ප්‍රවර්ධන කාර්යාංශය සමඟ එක්ව මැලේසියානු සංචාරකයින් අතර ශ්‍රී ලංකා සංචාරක ව්‍යාපාරය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා මාර්ගගතව හා භෞතිකව සංවිධානය කරන ලද උත්සවයක් වූ WorldTEX Tourism 2022ට සහභාගී විය. සිංගප්පූරුව - International Tea and Coffee Asia, Speciality and Fine Food Asia, Singapore International Jewellery Expo, Food and Hotel Asia , Jewellery and Gem World, ILTM Asia Pacific යන සිංගප්පූරු වෙළෙඳ සහ සංචාරක ප්‍රදර්ශන හය (6) සඳහා ශ්‍රී ලාංකික සමාගම්වල සහභාගීත්වය සම්බන්ධීකරණය කරන ලදී. වියට්නාමය-2022 මාර්තු මාසයේදී හැනොයි හි පැවති වියට්නාම් ප්‍රදර්ශනයට සහභාගී විය. පිලිපීනය - පිලිපීනයේ ශ්‍රී ලාංකිකයින්ට අයත් කිරීම් සඳහා බලපත්‍ර දරන්නෙකු වන අයිලන්ඩ් ටී සමාගම ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා කටයුතු කරමින් පවතී.

15.4. ආරක්ෂක සහයෝගීතාව: ආරක්ෂක ආයතන අතර සහයෝගීතාව ස්ථාපිත කිරීම/ අදාළ රාජ්‍යතාන්ත්‍රික වශයෙන් පිළිගත් ගමනාන්තයන් විසින් පිරිනමනු ලබන ශක්‍යතා ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන් සඳහා හමුදා නිලධාරීන්ගේ සහභාගීත්වය සම්බන්ධීකරණය කිරීම. ශ්‍රී ලංකාව සහ ඉන්දුනීසියාව අතර ආරක්ෂක සහයෝගීතාවය පිළිබඳ අභිප්‍රාය ලිපියට අත්සන් තැබීම සඳහා ආරක්ෂක අමාත්‍යාංශය විසින් අමාත්‍ය මණ්ඩලීය අනුමැතිය ලබාගෙන ඇත. මැනිලා හි දූත මණ්ඩලය 2022 අප්‍රේල් මාසයේදී 4 වැනි 2022-ආසියානු ආරක්ෂාව සහ කළමනාකරණය සඳහා සහභාගී විය. ආරක්ෂක සහයෝගීතාව, බුද්ධි හුවමාරු සහයෝගීතාව, ජාත්‍යන්තර අපරාධ ක්ෂේත්‍රයේ සහයෝගීතාව, රැකියා සහ ප්‍රවණතා අන්තවාදය යන ක්ෂේත්‍රවල රාජ්‍යතාන්ත්‍රිකව පිළිගත් ගමනාන්තවල ආරක්ෂක බලධාරීන් සමඟ අවබෝධතා ගිවිසුම් පිළිබඳ කටයුතු අවසන් කිරීමට පියවර ගන්නා ලදී.

15.5. මහජන රාජ්‍යතාන්ත්‍රිකභාවය: විදේශ ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල/දූත කාර්යාල මගින් සංවිධානය කරනු ලබන සිදුවීම්/ක්‍රියාකාරකම් හරහා, ජාතික සංවර්ධන න්‍යාය පත්‍රයට අදාළ වන වෙළෙඳාම, ආයෝජන, සංචාරක, විදේශ රැකියා, මානව සම්බන්ධතා වැනි රජයේ ප්‍රතිපත්ති ඵලදායී ලෙස ප්‍රවර්ධනය කිරීම සිදු කරනු ලැබීය. රාජ්‍යතාන්ත්‍රික වශයෙන් පිළිගත් ගමනාන්තවල ආයතන, සමාගම්, සංගම් විසින් සංවිධානය කරන ලද ඒ හා සමාන සිදුවීම් සඳහා සහභාගී විය. 2022 මැයි මස පැවති ජය පිරිත් මහෝත්සවයට සහභාගී වූ මහා සංසරත්නය උදෙසා මහාකරුණා බෞද්ධ සමිතිය විසින් පරිත්‍යාග කරන ලද පිරිකර වශයෙන් සිවුරු 1000ක් ශ්‍රී ලංකාව වෙත එවීමට සිංගප්පූරුවේ දූත මණ්ඩලය විසින් පහසුකම් සලසා ඇත. කිලෝග්‍රෑම් 7500 ට අධික වෛද්‍ය සැපයුම් සහ කිලෝග්‍රෑම් 3000 ක පමණ සම්පූර්ණ යොදා සහිත කිරිපිටි පරිත්‍යාග කිරීමට ක්වාලාලම්පූර් හි දූත මණ්ඩලය මගින් පහසුකම් සලසා ඇත. 2022 ඔක්තෝබර් මාසයේදී වියට්නාමයේ VASS/IISAS විසින් ශ්‍රී ලංකාව පිළිබඳ විශේෂ සහරා කලාපයෙහි ශ්‍රී ලංකාවේ කීර්තිමත් විද්වතුන් විසින් ලියන ලද පර්යේෂණ පත්‍රිකා හයක් (6) ප්‍රසිද්ධියට පත් කරන ලදී.

15.6. සංක්‍රමණික කම්කරු සුබසාධනය, විදේශගත ශ්‍රී ලාංකිකයින් සහ කොවිඩ් ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම්: ශ්‍රී ලංකා රතු කුරුස සංවිධානය සමඟ එක්ව සිංගප්පූරු රතු කුරුස සංවිධානය විසින් මූලික තොගයක් ලෙස පරිත්‍යාග කරන ලද දළ වශයෙන් සිංගප්පූරු ඩොලර් 68,000 ක් වටිනා අත්‍යවශ්‍ය වෛද්‍ය සැපයුම් පරිත්‍යාග කිරීම සිංගප්පූරුවේ දූත මණ්ඩලය විසින් සම්බන්ධීකරණය කරන ලදී. 2021 දෙසැම්බරයේ මියන්මාර බලධාරීන් විසින් අත්අඩංගුවට ගත් ශ්‍රී ලාංකික ධීවරයින් 7 දෙනාට සමාව ලබා ගැනීමට යැංගොන් හි දූත මණ්ඩලයට හැකි විය. ඔවුන් 2022 මාර්තු මාසයේදී ශ්‍රී ලංකාවට පිටත්කර එවන ලදී. කොන්සියුලර් සහය ලබා දීම, අග්නිදිග ආසියා කලාපයේ ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල/ දූත කාර්යාල හරහා අක්තගන්වන ලද ගමනාන්තවල වෙසෙන ශ්‍රී ලාංකික පුරවැසියන්ගේ සුබසාධනය සඳහා පහසුකම් සැලසීම: නැවත මෙරටට ගෙන්වා ගැනීම, විසා දීර්ඝ කිරීම සහ ශ්‍රී ලාංකිකයන් මුහුණ දෙන විවිධ දුක්ගැන්විලි විසඳීම, මරණ නඩු විසඳීම, රැකියා සහ සුබසාධනය සම්බන්ධ බොහෝ ගැටලු විසඳීම.

ආංශික ප්‍රගති සමාලෝචනය: මෙහෙයුම් අංශ

16. කොන්සියුලර් කටයුතු අංශය

කොන්සියුලර් කටයුතු අංශය සහ යාපනය, මාතර, මහනුවර, ත්‍රිකුණාමලය සහ කුරුණෑගල පිහිටි එහි ප්‍රාදේශීය කොන්සියුලර් කාර්යාල මගින් 1981 අංක 04 දරණ කොන්සියුලර් කාර්ය පනතට සහ 2006 අංක 18 දරණ සංශෝධිත පනතට අනුව ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍යතාන්ත්‍රික දූත මණ්ඩල/ දූත කාර්යාල හරහා මෙරට සහ විදේශයන්හි පදිංචිව සිටින ශ්‍රී ලාංකික පුරවැසියන්ට සහය වේ. කොන්සියුලර් කටයුතු අංශය, ලිපි ලේඛන සත්‍යාපනය, නැවත මෙරටට ගෙන්වා ගැනීම, වන්දි ගෙවීම, විදේශයන්හි සිදුවන මරණ සහ විවිධ යන අංශ පහ හරහා සිය කොන්සියුලර් සේවා සපයයි.

16.1. අයදුම්කරුවන් 140,062 දෙනෙකුගේ ලිපි ලේඛන 318,536 ක් සත්‍යාපනය කරමින් කොන්සියුලර් අංශයට ලැබුණු මුළු ආදායම ශ්‍රී.ලං.රු. 227,979,300/- කි. මීට අමතරව, සමාලෝචනයට භාජනය වන කාල සීමාව අයදුම්කරුවන් 7,430 දෙනෙකුට සේවා සපයමින් සහ ලිපි ලේඛන 15,117 ක් සත්‍යාපනය කරමින් යාපනයේ ප්‍රාදේශීය කොන්සියුලර් කාර්යාලය වෙත ලැබුණු රුපියල් 13,445,400/- ක ආදායම; අයදුම්කරුවන් 7,765 දෙනෙකුට සේවා සපයමින් සහ ලිපි ලේඛන 10,183 ක් සත්‍යාපනය කරමින් මාතර ප්‍රාදේශීය කොන්සියුලර් කාර්යාලය වෙත ලැබුණු රුපියල් 8,141,300/- ක ආදායම; අයදුම්කරුවන් 7,836 දෙනෙකුට සේවා සපයමින් සහ ලිපි ලේඛන 10,102 ක් සත්‍යාපනය කරමින් මහනුවර ප්‍රාදේශීය කොන්සියුලර් කාර්යාලය වෙත ලැබුණු රුපියල් 9,464,100/- ක ආදායම; අයදුම්කරුවන් 5186 දෙනෙකුට සේවා සපයමින් සහ ලිපි ලේඛන 7,712 ක් සත්‍යාපනය කරමින් ත්‍රිකුණාමලය ප්‍රාදේශීය කොන්සියුලර් කාර්යාලය වෙත ලැබුණු රුපියල් 6,128,100/- ක ආදායම සහ අයදුම්කරුවන් 14,679 දෙනෙකුට සේවා සපයමින් සහ ලිපි ලේඛන 21,250 ක් සත්‍යාපනය කරමින් කුරුණෑගල ප්‍රාදේශීය කොන්සියුලර් කාර්යාලය වෙත ලැබුණු රුපියල් 16,985,200/- ක ආදායම දැක්විය හැකිය.

16.2. උප්පැන්න, විවාහ සහ මරණ සහතික සහ සා./පෙ. සහ උ./පෙ. විවාහ සහතික කාර්යක්ෂමව සහතික කිරීමට පහසුකම් සැලසීම පිණිස, මෙම අංශයේ විද්‍යුත් ලේඛන සහතික කිරීමේ පද්ධතිය (e-DAS) රෙජිස්ට්‍රාර් ජනරාල් දෙපාර්තමේන්තුව හා විවාහ දෙපාර්තමේන්තුව සමඟ ඒකාබද්ධ කිරීම සඳහා සාකච්ඡා කිහිපයක් පවත්වන ලදී. ශ්‍රී ලංකා ටෙලිකොම් සහ EPIC Lanka ඇතුළු අදාළ සේවා සපයන්නන්ගේ සහභාගිත්වයෙන් යුතුව e-DAS හරහා බාධාවකින් තොරව සත්‍යාපනය කිරීමේ සේවාව දිගටම කරගෙන යාම සඳහා දැනට පවතින තොරතුරු තාක්ෂණ ගැටලු විසඳීමට සහ අවම කිරීමට විදේශ කටයුතු රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ප්‍රධානත්වයෙන් සාකච්ඡාවක් පැවැත්විණි.

16.3. එම කාලය තුළ දී කොන්සියුලර් කටයුතු අංශයේ ප්‍රධාන ජයග්‍රහණයක් ලෙස, කොළඹ කොන්සියුලර් කටයුතු අංශයෙන් සහ යාපනය, මාතර, මහනුවර, ත්‍රිකුණාමලය සහ කුරුණෑගල පිහිටි එහි ප්‍රාදේශීය කොන්සියුලර් කාර්යාලවලින් පිටත විශාල පිරිසක් රැස් වීම අවම කිරීම සඳහා, මෙම අංශය ශ්‍රී ලංකා මොබිටෙල් හි ඊ-වැනලින් පිළිස්සි සමඟ සහයෝගයෙන් යුතුව, 2022 සැප්තැම්බර් 29 වන දින ඊ-වැනලින් මගින් කලින් වේලාවක් වෙන් කර ගැනීමේ ක්‍රමය නිල වශයෙන් හඳුන්වා දෙන ලදී.

16.4. මෙම කාලසීමාව තුළ දී සමස්තයක් ලෙස මරණ 389 ක් (කොවිඩ්-19 මරණ 12 ක් සහ කොවිඩ් නොවන මරණ 377 ක් ඇතුළුව) මෙම අංශයට වාර්තා වී ඇති අතර, විදේශයන්හි මියගිය ශ්‍රී ලාංකිකයින් 216 දෙනෙකුගේ මෘතදේහ ශ්‍රී ලංකාවට ගෙන එන ලද අතර, 173 ක් ළඟම ඥාතීන්ගේ කැමැත්ත ඇතිව විදේශයන්හිදී භූමදානය/ ආදාහනය කරන ලදී. විදේශයන්හි ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල/දූත කාර්යාල සමඟ සම්බන්ධීකරණයෙන් යුතුව, මරණ අංශය මගින් මියගිය අයගේ මරණ සහතික, වෛද්‍ය වාර්තා, පශ්චාත් මරණ

පරීක්ෂණ වාර්තා සහ අවලංගු කරන ලද විදේශ ගමන් බලපත්‍ර ආදිය ලබා ගැනීම ඇතුළු අනෙකුත් සහය ලබා දී ඇත. මෙම කාල සීමාව තුළ දී, එවැනි කොන්සියුලර් මරණ සහතික 294ක් අදාළ ළඟම ඥාතීන් වෙත භාර දී ඇත. මියගිය ශ්‍රී ලාංකිකයින් 21 දෙනෙකුගේ පුද්ගලික බඩු බාහිරාදිය එවීමට අනුමැතිය ලබා දී ඇති අතර, ඉන් 19ක් ශ්‍රී ලංකාවේ සිටින අදාළ පවුලේ ළඟම ඥාතීන් වෙත භාර දීමට මෙම අංශයට හැකි විය.

16.5. මෙම කාල සීමාව තුළ දී විදේශයන්හි ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල/දූත කාර්යාලවල සහය ඇතිව ආසන්න වශයෙන්, ශ්‍රී.ලං.රු මිලියන 475 ක් (ළඟම ඥාතීන් වෙත සෘජු ප්‍රේෂණ - ශ්‍රී.ලං.රු මිලියන 95.2 සහ GDA වෙත බැර - ශ්‍රී.ලං.රු මිලියන 379.8) අයකරගෙන, වන්දි/ මරණ වන්දි සහ අනෙකුත් අයවිය යුතු ලෙස පවුලේ සාමාජිකයින්/ වින්දිතයින් 120ක් දෙනා අතර බෙදා හැර ඇත. මෙම කාල සීමාව තුළ දූත මණ්ඩලවලින්/ දූත කාර්යාලවලින් ලැබුණු වන්දි මුදල් අතරින් ඉහළම වන්දි මුදල් ප්‍රමාණ වූයේ සෞදි අරාබියේ දූත මණ්ඩලයෙන් ලැබුණු ශ්‍රී.ලං.රු. 31,151,680 ක මුදල සහ ජපානයේ දූත මණ්ඩලයෙන් ලැබුණු 86,718,000 ක මුදලයි.

16.6. කොන්සියුලර් අංශයේ නැවත මෙරටට ගෙන්වා ගැනීමේ අංශය විදේශයන්හි අතරමං වූ/ රඳවාගෙන සිටින ශ්‍රී ලාංකිකයින් ඔවුන්ගේ ළඟම ඥාතීන්ගේ ඉල්ලීම මත නැවත ගෙන්වා ගැනීම සඳහා විදේශීය ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල/ දූත කාර්යාල සහ පළාත් පාලන ආයතන සමඟ සෘජුව කටයුතු කරන අතර, සමාලෝචනයට ලක්වන කාල සීමාව තුළ දී බන්ධනාගාර නඩු 68ක් ඇතුළුව නැවත මෙරටට පැමිණීමේ නඩු 316ක් පිළිබඳව කටයුතු කරන ලදී. මෙම සිදුවීම්/ දුක්ගැනවිලිවලින් වැඩි ප්‍රමාණයක් රැකියා බලපත්‍ර ලබා ගැනීමේ අරමුණින් සංචාර විසා මත ඕමානයට සහ ඉරානයට ඇතුළු වූ වින්දිතයින් සම්බන්ධ ඒවාය. මෙම අංශය ජාතික මිනිස් ජාවාරම් විරෝධී කාර්ය සාධක බලකායේ (NAHTTF) රැස්වීම්වලට සහභාගී වූ අතර, පුද්ගල ජාවාරම් (TIP) පිළිබඳ වාර්තා සකස් කිරීම සඳහා අවශ්‍ය තොරතුරු සපයන ලදී. එක්සත් ජනපද රාජ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2022 ජූලි 19 වැනි දින නිකුත් කරන ලද 2022 පුද්ගල ජාවාරම් පිළිබඳ වාර්තාවේ ශ්‍රී ලංකාව දෙවැනි මට්ටම (Tier2) දක්වා උසස් කර ඇත. ශ්‍රී ලංකාව පසුගිය වසර තුන තුළ දී දෙවැනි මට්ටමේ නිරීක්ෂණ ලැයිස්තුවෙහි රැඳී සිටි අතර 3 වැනි මට්ටම වෙත පහත හෙළීමේ අවධානමක පසුවිය. එමෙන්ම ම එක්සත් ජනපද ආධාර මෙන්ම බහුපාර්ශ්වික සංවර්ධන බැංකු වල ආධාර සඳහා යම් යම් සීමා ද දක්නට ලැබිණි.

16.7. විවිධාකාර කොන්සියුලර් කටයුතු රාශියක්ම මෙම අංශයේ විවිධ අංශය මගින් මෙම කාලසීමාව තුළදී ඉටු කර ඇත. විවිධ විදේශ ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල/ දූත කාර්යාලවලින් විදේශ පොලිස් නිෂ්කාශන සහතික 386ක් ලබා ගැනීමට සහය විය. විදේශ ගමන් බලපත්‍ර ආශ්‍රිත කටයුතු සඳහා සහය වීම, ශ්‍රී ලාංකික විශ්‍රාමිකයින්ට අදාළ විදේශ උපාධි සහතික සත්‍යාපනය, ශ්‍රී ලංකා රියදුරු බලපත්‍රය ඇතුළු විවිධ කරුණු 170ක් පමණ සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කරන ලදී. ධීවර යාත්‍රා 48 ක් මුදා හැරීමට සහ ආපසු යැවීමට සහය වූ අතර, ධීවරයින් 171 දෙනෙකු ආපසු හරවා යවන ලදී. ශ්‍රී ලංකාවෙන් පිටත උපන් අයගේ උප්පැන්න සහතික 383ක් බෙදා දෙන ලදී. අයදුම්කරුවන් 25 දෙනෙකුට ඔවුන්ගේ තාවකාලික විදේශ ගමන් බලපත්‍ර (NMRPs) සහ ඔවුන්ගේ දරුවන්ගේ උප්පැන්න ලියාපදිංචි කිරීම සඳහා අදාළ ලියකියවිලි තහවුරු කිරීමට සහය විය. පුරවැසි සහතිකපත්‍ර 20ක් අදාළ අයදුම්කරුවන් වෙත භාරදුන් අතර, පුරවැසි සහතික නිකුත් කිරීමේ ක්‍රියාවලිය කඩිනම් කිරීම සඳහා නඩු 35කට ආසන්න ප්‍රමාණයකට සහය විය. ගල්ෆ් රටවල මරණ දණ්ඩනයට ලක්වූ නඩු 22 ක් තිබූ අතර, ඉන් තුනක් නැවත මෙරටට එවන ලදී. නීතිමය කටයුතු, ජීව විද්‍යාත්මක මාපියන් සිටින ස්ථානය සොයාගැනීම ආදී නඩු 115කට පමණ සහය විය.

16.8. ශ්‍රී ලංකා එතෙර දූත මණ්ඩල/ කාර්යාලවල කොන්සියුලර් සම්බන්ධ කටයුතු හැසිරවීමට වගකිව යුතු නිලධාරීන්ගේ හැකියාවන් වැඩිදියුණු කිරීම සහ සමකාලීන කොන්සියුලර් ගැටලු හඳුනාගැනීමේ අරමුණින් යුතුව, කොන්සියුලර් කටයුතු අංශය විසින් ඒ ඒ රාජ්‍ය ආයතනවල සහ සම්පත් දායකයින්ගේ සහයෝගය ඇතිව කොන්සියුලර් සම්බන්ධ කරුණු පිළිබඳව මාර්ගගත දැනුම්වත් කිරීමේ වැඩසටහන් මාලාවක් සංවිධානය කරන

ලදී. කොන්සිදුලර් ගාස්තු සංශෝධනය කිරීම සඳහා මුදල් අමාත්‍යාංශය විසින් අනුමැතිය ලබා දෙන ලදී. සංශෝධනය ක්‍රියාත්මක කිරීමට අදාළ ගැසට් නිවේදනය ප්‍රකාශයට පත් කිරීමට මෙම අංශය විදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශයට එකඟතාවය අපේක්ෂාවෙන් සිටී.

16.9. ඉහත කරුණුවලට අමතරව, කොන්සිදුලර් කටයුතු පිළිබඳ අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා විදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශය නියෝජනය කරමින් කමිටු/ මණ්ඩල/ සම්මුඛ පරීක්ෂණ මණ්ඩල කිහිපයක් සඳහා සහභාගී විය: ද්විත්ව පුරවැසි කමිටුව, විදේශ අමාත්‍යාංශය එක් නිවාස ගොඩනැගිල්ලක් තුළ පිහිටුවීමේ කමිටුව, ශ්‍රී ලංකා විදේශ සේවා නියුක්ති කාර්යාංශයේ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය, කොන්සිදුලර් පනත යටතේ අය කරන ගාස්තු සංශෝධනය කිරීමේ කමිටුව, ඉන්දියාවේ වෙසෙන අවතැන්වූවන්ට නැවත පැමිණීමට පහසුකම් සැලසීමේ කමිටුව, ඉන්දියාවෙන් ආපසු පැමිණෙන ශ්‍රී ලංකා සරණාගතයින්ගේ ගැටලු හඳුනාගෙන විසඳීමට නිර්දේශ කිරීම සඳහා වූ විශේෂ කමිටුව, විදේශයන්හි හඳුනාගෙන ඇති ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල/ දූත කාර්යාලවල රැකියා සහ සුබසාධන අංශයට නිලධාරීන් පත් කිරීමේ කමිටුවට මෙම අමාත්‍යාංශය නියෝජනය කිරීම, විදේශයන්හි ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල/ දූත කාර්යාලවල නව රැකියා සහ සුබසාධනය පිහිටුවීම සඳහා වූ සම්මුඛ පරීක්ෂණ මණ්ඩලය සහ නීතිවිරෝධී ධීවර ගැටලු පාලනය සඳහා විශේෂ කාර්ය බළකා රැස්වීම.

17. කොවිඩ් - 19 සහ හදිසි ප්‍රතිචාර ඒකකය

කොවිඩ්-19 හේතුවෙන් විපතට පත් විදේශගත ශ්‍රී ලාංකිකයින් නැවත ගෙන්වා ගැනීමට සහ සුබසාධනයට පහසුකම් සැලසීම, මිලදී ගත් හෝ පරිත්‍යාග කරන ලද වෛද්‍ය උපකරණ සහ එන්නත් සම්බන්ධීකරණය සහ නිෂ්කාශනය, එන්නත් සහතික පිළිගැනීම ඇතුළු විදේශ රටවලට අදාළ කරුණු සම්බන්ධයෙන් අදාළ තොරතුරු සැපයීම සඳහා, විදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශය විසින් 2020 මාර්තු මාසයේදී මෙම ඒකකය ස්ථාපිත කරන ලදී. මෙම ඒකකය ශ්‍රී ලාංකිකයින් සඳහා ප්‍රවේශ අවශ්‍යතා සම්බන්ධ කරුණු, සංචාරක සීමාවන් ඉවත් කිරීම සහ එන්නත් සහතික අන්‍යෝන්‍ය වශයෙන් පිළිගැනීම සම්බන්ධයෙන් විදේශ රජයන් සමඟ සම්බන්ධීකරණය කරයි. විදේශගත ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩලවල සහය ඇතිව මෙම ඒකකය ශ්‍රී ලාංකිකයින්ගේ විදේශ සංචාර සඳහා අවශ්‍ය කොවිඩ්-19 එන්නත් පිළිබඳ සවිස්තරාත්මක තොරතුරු මාර්ගෝපදේශයක් සකස් කරන අතර, එය අදාළ සියලුම රේඛීය අමාත්‍යාංශ වෙත යොමු කරනු ලබයි.

17.1. විදේශයන්හි ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල හරහා, මෙම ඒකකය කොවිඩ්-19 ආශ්‍රිත අත්‍යාවශ්‍ය වෛද්‍ය උපකරණ, උපාංග සහ වෙනත් ඖෂධ රජයේ රෝහල්වලට පරිත්‍යාග කිරීම සඳහා විදේශගත ශ්‍රී ලාංකිකයින්, විදේශ රජයන්, රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන සහ හිතවතුන්ගෙන් ලැබෙන පරිත්‍යාග සඳහා සම්බන්ධීකරණය සහ පහසුකම් සපයයි. අද වන විට මෙම ඒකකය මගින් ටොන් 100කට අධික ඖෂධ සහ ශල්‍ය උපකරණවලට අමතරව, වෛද්‍ය උපකරණ 1,638ක ප්‍රමාණයක් (BIPAP යන්ත්‍ර, ඔක්සිජන් සිලින්ඩර, ස්පන්දන ඔක්සිමීටර, නෙබියුලයිසර් සහ උෂ්ණත්වමාන) රජයේ රෝහල්වල භාවිතය සඳහා භාර දී ඇත.

17.2. රට තුළ පවතින ආර්ථික අර්බුදය හේතුවෙන්, කොවිඩ්-19 කේන්ද්‍රස්ථානය ආහාර පරිත්‍යාග සහ ඉක්මනින් අවශ්‍ය කොවිඩ් නොවන ඖෂධ පරිත්‍යාග මෙන්ම, ආහාර සහ ඖෂධ මිලදී ගැනීම සඳහා විදේශ මුදලින් සිදුකළ පරිත්‍යාග සම්බන්ධීකරණය කර ඇත. ඒ අනුව, සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය, ජාතික ඖෂධ නියාමන අධිකාරිය, වෙළෙඳ, වාණිජ හා ආහාර සුරක්ෂිතතා අමාත්‍යාංශය, ආහාර කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුව, අනෙකුත් අදාළ රාජ්‍ය ආයතන, ශ්‍රී ලංකන් ගුවන් සේවාව මෙන්ම විදේශයන්හි ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩලවල සහ ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශ දූත මණ්ඩල සමඟ සම්බන්ධීකරණයෙන් යුතුව, ඖෂධ, වෛද්‍ය සැපයුම්, අත්‍යාවශ්‍ය ආහාර ද්‍රව්‍ය සහ අනෙකුත් හදිසි සැපයුම් හිඟය අවම කිරීමට මෙම ඒකකය සහය විය. කොවිඩ්-19 කේන්ද්‍රස්ථාන ඒකකය, රටේ අවශ්‍යතා පිළිබඳව ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල යාවත්කාලීන කිරීමට අවශ්‍ය කටයුතු අඛණ්ඩව සම්පාදනය කරමින් මෙම තීරණාත්මක අවස්ථාවේදී එම අවශ්‍යතා සපුරාලීමට සහය වන ලෙස ඉල්ලා සිටියේය.

17.3. සමාලෝචනයට භාජනය වන කාල සීමාව තුළ දී, ඕස්ට්‍රේලියාව, ඔස්ට්‍රියාව, බංග්ලාදේශය, ප්‍රංශය, ඉන්දියාව, ඉන්දුනීසියාව, මියන්මාරය, සර්බියාව සහ තුර්කිය ඇතුළු විදේශීය රජයන්, රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන, විදේශීය සමාගම් සහ ඔස්ට්‍රේලියාව, ඔස්ට්‍රියාව, බංග්ලාදේශය, බෙල්ජියම්, බ්‍රසීලය, ප්‍රංශය, තුර්කිය, ජර්මනිය, ඉන්දියාව, ඉන්දුනීසියාව, ඉරානය, ඊශ්‍රායලය, ඉතාලිය, ජෝර්දානය, කුවේට්, මැලේසියාව, මාලදිවයින, මියන්මාරය, නේපාලය, පකිස්තානය, කටාර්, සිංගප්පූරුව, දකුණු කොරියාව, ස්විට්සර්ලන්තය, තායිලන්තය, එක්සත් රාජධානිය, ඇමරිකා එක්සත් ජනපදය සහ වියට්නාමය යන රටවල ශ්‍රී ලාංකික ප්‍රජාව සහ හිතවතුන්ගෙන් ලැබෙන, ඇමරිකානු ඩොලර් මිලියන 32 කට අධික (රුපියල් බිලියන 11 කට අධික) වටිනාකමක් සහිත ඖෂධ, වෙන්ටිලේටර්, සිරින්ජ, ET ටියුබ්, රැසිඩ් ඇන්ටිජෙන් පරීක්ෂණ කට්ටල, රුධිර බැග්, රසායනික විෂබීජ නාශක, ශල්‍ය පරිභෝජන ද්‍රව්‍ය සහ වෙනත් ඖෂධ ද්‍රව්‍ය ඇතුළු වෛද්‍ය උපකරණ පරිත්‍යාග කිරීම සඳහා මෙම ඒකකය විසින් පහසුකම් සලසා ඇත. මෙම ඒකකය විසින් ජාතික ඖෂධ නියාමන අධිකාරයේ අනුමැතිය ලබා ගැනීම සහ ශ්‍රී ලංකා එයාර්ලයින්ස් සමඟ ගුවන් ප්‍රවාහනය සම්බන්ධීකරණය කිරීම මගින් පහසුකම් සපයන ලදී. එමෙන්ම වෛද්‍ය සැපයුම් පරිත්‍යාග සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය වෙත ලබාදීමට ද මෙම ඒකකය විසින් අවශ්‍ය කටයුතු යොදා ඇත.

17.4. සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය විසින් මූල්‍ය පරිත්‍යාග (විදේශ මුදල්) සඳහා කරන ලද ඉල්ලීමට අනුව, විදේශයන්ගෙන් මූල්‍ය පරිත්‍යාග කරන ලෙසද මෙම ඒකකය ඉල්ලා සිටියේය. ඒ අනුව, මෙතෙක් පරිත්‍යාග කර ඇති ඖෂධ සහ වෛද්‍ය උපකරණ පරිත්‍යාගවලට අමතරව, සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ විදේශ මුදල් ගිණුමට ලැබුණු ඇමෙරිකානු ඩොලර් 54,400ක මුදලක්ද, මහ බැංකුවේ විදේශ මුදල් ගිණුමට ලැබුණු ඇමෙරිකානු ඩොලර් 35,000ක මුදලක්ද මෙම ඒකකය මගින් සම්බන්ධීකරණය කර පහසුකම් සපයන ලදී.

17.5. ශ්‍රී ලංකාවට අත්‍යවශ්‍ය ආහාර ද්‍රව්‍ය පරිත්‍යාග කිරීම ද මෙම ඒකකය විසින් සම්බන්ධීකරණය කරන ලදී. ඒ අනුව, සලකා බලනු ලබන කාල සීමාව තුළ දී ඉන්දියාවේ හිතවතුන්ගෙන් සහ මියන්මාර රජයෙන් සහල් මෙට්‍රික් ටොන් 1100ක් ලැබී ඇත.

18. මානව සම්පත් සහ දූත මණ්ඩල කළමනාකරණ අංශය

විදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශයේ මානව සම්පත් සහ දූත මණ්ඩල කළමනාකරණ අංශයේ ප්‍රධාන වගකීම වන්නේ විදේශයන්හි ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍යතාන්ත්‍රික දූත මණ්ඩල/ දූත කාර්යාලවලට අවශ්‍ය ප්‍රමාණවත් මානව සම්පත් පහසුකම් කාලීන අයුරින් සැපයීම සහතික කිරීමයි. තවද, මානව සම්පත් සහ අදාළ පරිපාලන අවශ්‍යතා කළමනාකරණය කිරීමේ අරමුණින් යුතුව විදේශයන්හි පිහිටි සියලුම ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍යතාන්ත්‍රික දූත මණ්ඩල/ දූත කාර්යාල සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රතිපත්ති විධාන සැපයීමට මානව සම්පත් සහ දූත මණ්ඩල කළමනාකරණ අංශය සිදු කරයි. මානව සම්පත් සහ දූත මණ්ඩල කළමනාකරණ අංශය විදේශයන්හි පිහිටි ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍යතාන්ත්‍රික දූත මණ්ඩල/ දූත කාර්යාල හැටක් (60)ක් සමඟ එහි නිරන්තර අන්තර්ක්‍රියා පවත්වයි. කැබිනට් අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණයක් මත පසුගිය කාලසීමාව තුළදී තාවකාලික ව වසන ලද ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල/ දූත කාර්යාලවල සියලුම කාර්යය මණ්ඩලවලට අදාළ වැඩකටයුතු මෙම අංශය මගින් සිදු කරනු ලැබීය.

18.1. නව දූත මණ්ඩල ප්‍රධානී තනතුරු පත් කිරීම: විදේශ ලේකම්වරයාගේ උපදෙස් මත මෙම අංශය විසින් ඉතාලිය, මැලේසියාව, දකුණු අප්‍රිකාව, මියන්මාරය, මාලදිවයින, දකුණු කොරියාව, ඕමානය, ජෙඩා (සෞදි අරාබිය), ටොරොන්ටෝ (කැනඩාව), මෙල්බර්න් (ඕස්ට්‍රේලියාව) සහ ගුවංග්ෂෝ (චීනය) සඳහා දූත මණ්ඩල/ දූත කාර්යාල ප්‍රධානීන් එකොළොස් දෙනෙකුගේ (11) පත්කිරීම් සැකසීම සහ පහසුකම් සැලසීම සිදු කරන ලදී. තවද, ස්විට්සර්ලන්තයේ ජිනීවා හි එක්සත් ජාතීන්ගේ ශ්‍රී ලංකා තානාපති/ නිත්‍ය නියෝජිත සහ ඉතාලියේ මිලාන් සහ ඕස්ට්‍රේලියාවේ මෙල්බර්න් හි කොන්සල් ජනරාල්වරුන් සමඟ ඕස්ට්‍රේලියාව, බහරේනය, ඉතියෝපියාව, ප්‍රංශය, ජර්මනිය, ඊශ්‍රායලය, ජපානය, ජෝර්දානය, කුවේට්, ලෙබනනය, නේපාලය, සෞදි අරාබිය, පිලිපීනය, තුර්කිය සහ වියට්නාමය යන රටවල් සඳහා නව දූත මණ්ඩල ප්‍රධානීන් දහඅට දෙනෙකු (18) පත් කිරීමට

අවශ්‍ය මූලික පියවර ගන්නා ලදී. දූත මණ්ඩල/ දූත කාර්යාල ප්‍රධානීන් දොළොස් දෙනෙකුගේ (12) රාජකාරි වාරිකා අවසන් කිරීමේ අදාළ විධිමත් කටයුතු සඳහා ද මෙම අංශය සහභාගී විය.

18.2. විදේශ සේවා නිලධාරීන්ගේ ස්ථාන මාරුවීම්, උසස්වීම් සහ විශ්‍රාම ගැන්වීම්: ශ්‍රී ලංකා විදේශ සේවයේ නිලධාරීන් තිස් හතර (34) දෙනෙකු රාජ්‍යතාන්ත්‍රික පත්වීම් සඳහා විදේශයන්හි තෝරාගත් ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල/ දූත කාර්යාල වෙත මාරු කරන ලදී. රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සභාවේ (PSC) සම්බන්ධීකරණයෙන්/අනුමතයෙන් ශ්‍රී ලංකා විදේශ සේවයේ නිලධාරීන් දාහතරක් (14) මිළහ ශ්‍රේණියට උසස් කිරීම සම්බන්ධ අවශ්‍ය ක්‍රියා පටිපාටි අංශයන් ද මානව සම්පත් සහ දූත මණ්ඩල කළමනාකරණ අංශය විසින් සකස් කරන ලදී. තවද, ශ්‍රී.ලං.වි.සේ. නිලධාරීන් හතර (4) දෙනෙකුගේ විශ්‍රාම ගැන්වීම් ක්‍රියාවලියට අදාළව අවශ්‍ය විධිවිධාන සඳහා මානව සම්පත් සහ දූත මණ්ඩල කළමනාකරණ අංශය විසින් විශ්‍රාම වැටුප් දෙපාර්තමේන්තුව ඇතුළු අදාළ බලධාරීන්ගේ සම්බන්ධීකරණයෙන් යුතුව සහභාගී විය. 2016 ශ්‍රී.ලං.වි.සේ. ව්‍යවස්ථාවේ විශේෂ ශ්‍රේණියේ විධිවිධාන ආයතනගත කිරීමේ අරමුණින් යුතුව, ශ්‍රී.ලං.වි.සේ. I ශ්‍රේණියේ නිලධාරීන් ශ්‍රී.ලං.වි.සේ. විශේෂ ශ්‍රේණියට උසස් කිරීම සඳහා වන සම්මුඛ පරීක්ෂණය පැවැත්වීම සම්බන්ධ සියලු කටයුතු මානව සම්පත් සහ දූත මණ්ඩල කළමනාකරණ අංශය විසින් සාධනීය අයුරින් නියැලීම, ආරම්භ කිරීම සහ සම්බන්ධීකරණය කිරීම සිදු කරන ලදී. පළමු සම්මුඛ පරීක්ෂණය 2022 ජූලි 1 වැනි දින පැවැත්විණ. මෙම සම්මුඛ පරීක්ෂණ මණ්ඩලයේ නිර්දේශ සලකා බැලීම සහ අවසන් අනුමැතිය/ උසස් කිරීම සඳහා රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සභාව වෙත ඉදිරිපත් කරන ලදී.

18.3. විදේශයන්හි ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල/ දූත කාර්යාලවල තාක්ෂණික සහ පරිපාලන කාර්ය මණ්ඩලය: උනන්දුවක් දක්වන පාර්ශ්වයන් විසින් කරන ලද මැදිහත්වීම් රාශියක් සැලකිල්ලට ගනිමින්, එළැඹෙන “(2020 (2022) විදේශයන්හි ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩලවල කළමනාකරණ සේවා නිලධාරීන් සේවක සංඛ්‍යාවේ පුරප්පාඩු පිරවීම සඳහා සුදුසු අපේක්ෂකයින් තෝරා ගැනීම සඳහා විවෘත තරග විභාගයට” නැවත වරක් පෙනී සිටීම සඳහා අවසර ඉල්ලා විදේශයන්හි ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල/ දූත කාර්යාලවල සේවය කළ අමාත්‍යාංශයේ කළමනාකරණ සේවා නිලධාරීන්ගේ සාමාජිකයින් විසින් කරන ලද අභියාචනය විසඳීමට මානව සම්පත් සහ දූත මණ්ඩල කළමනාකරණ අංශය මූලිකත්වය ගත්තේය. ඒ අනුව මානව සම්පත් සහ දූත මණ්ඩල කළමනාකරණ අංශය විසින් මේ සම්බන්ධයෙන් ගැසට් නිවේදනයට අදාළ සංශෝධන යෝජනා කරන ලදී. එසේම, මීට පෙර විදේශයන්හි ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල/ දූත කාර්යාලවල සේවය කර ඇති අමාත්‍යාංශයේ පුද්ගලික සහකාරවරුන් විසින් කරන ලද අභියාචනයකට අනුව ඔවුන්ට ද එළැඹෙන “විදේශයන්හි ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩලවල පුද්ගලික සහකාර සේවක සංඛ්‍යාවේ පුරප්පාඩු පිරවීම සඳහා වන විවෘත තරග විභාගයට” පෙනී සිටීමට අවස්ථාව සලසා දීමේ අරමුණින් යුතුව පහසුකම් සපයන ලදී. සමාලෝචනයට භාජනය වන කාල සීමාව තුළ දී, මානව සම්පත් සහ දූත මණ්ඩල කළමනාකරණ අංශය විසින් විදේශයන්හි ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩලවල/ දූත කාර්යාලවල සේවා කාලය සම්පූර්ණ කළ සේවකයින්ගෙන් ලැබුණු රාජ්‍ය සේවා අර්ථසාධක අරමුදල ආපසු ගෙවීම සඳහා අයදුම්පත් හතළිස් පහක් (45) සකස් කර පහසුකම් සලසා දී ඇත. ඒ අනුව, අයදුම්පත් 45 න් අයදුම්පත් විසි අටක් (28) සම්පූර්ණ කර ආපසු ගෙවීම අවසන් කිරීම සඳහා අදාළ අධිකාරිය, එනම් විශ්‍රාම වැටුප් දෙපාර්තමේන්තුව වෙත යවා ඇත. දැනට ඉතිරි අයදුම්පත් දාහතර (17) සම්බන්ධ ක්‍රියාවලිය සිදුවෙමින් පවතී.

18.4. රාජ්‍ය වියදම් පාලනය කිරීම: එක් එක් දූත මණ්ඩලය/ දූත කාර්යාලය සඳහා අනුමත කාර්ය මණ්ඩල ප්‍රතිපාදන සමාලෝචනය කරන අතරතුර දී, වියදම් සීමා කිරීම සහ එක් එක් දූත මණ්ඩලය/ දූත කාර්යාලය සඳහා වෙන් කර ඇති කාර්ය මණ්ඩලය සීමා කිරීම මගින් විදේශයන්හි ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල/ දූත කාර්යාලවල කටයුතු කළමනාකරණය කිරීම සඳහා අමාත්‍යාංශයේ විවිධ මූල පිරිමි සඳහා මානව සම්පත් සහ දූත මණ්ඩල කළමනාකරණ අංශය ද සහභාගී විය. තවද, රාජ්‍ය වියදම් පාලනය කිරීමේ කොටසක් ලෙස, සියරට පේරුවේ කළමනාකරණ සේවා නිලධාරීන් තිස් දෙනෙකුගේ (32) සේවා කාලය ආදේශ කිරීමකින් තොරව අවසන් කරන ලදී. ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල/ දූත කාර්යාලවලට අනුයුක්තව සිටි පෞද්ගලික සහකාරවරුන් (PAs) දහතුන් දෙනෙකුගේ (13) සහ අනෙකුත් රාජ්‍යතාන්ත්‍රික

නොවන නිලධාරීන් තිදෙනෙකුගේ (3) සේවා කාලය ඔවුන්ගේ රාජකාරි වාරිකාව නිම කිරීමෙන් පසු ආදේශන නොමැතිව අවසන් කිරීමට ද කටයුතු කරන ලදී.

18.5. වාර්තා කිරීමේ සහ අධීක්ෂණය කිරීමේ වගකීම්: විදේශයන්හි ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩලවල/දූත කාර්යාලවල කාර්ය මණ්ඩල යෙදවීම සහ දීමනා ගෙවීම ඇතුළුව, විදේශයන්හි ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල/ දූත කාර්යාලවල විශදම් ක්‍රියා පටිපාටි ආදියට අදාළ කරුණු පිළිබඳ වාර්තා කිසියම් පැහැදිලි කිරීමක් සමඟින් සකස් කිරීම මෙම අංශය මගින් කාර්යක්ෂමව සිදු කරන ලදී. මානව සම්පත් සහ දූත මණ්ඩල කළමනාකරණ අංශයේ විෂය පථය යටතේ පවතින දූත මණ්ඩල කාර්යය මණ්ඩලය සහ විදේශ දීමනා කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන්, ජනාධිපති ලේකම් කාර්යාලය, විගණකාධිපතිවරයා, පාර්ලිමේන්තු මහලේකම්වරයා, ගරු නීතිපතිවරයා සහ ජනාධිපති කොමිෂන් සභා ආදිය විසින් නගන ලද ප්‍රශ්නවලට ද මෙම අංශය පිළිතුරු සැපයීය. තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිය පිළිබඳ ප්‍රශ්න, පාර්ලිමේන්තු ප්‍රශ්න සහ විදේශයන්හි ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල/ දූත කාර්යාලවලට අනුයුක්තව සිටින රාජ්‍යතාන්ත්‍රික සහ රාජ්‍යතාන්ත්‍රික නොවන නිලධාරීන්ට එරෙහි පැමිණිලිවලට අදාළ කරුණු පිළිබඳව, අදාළ බලධාරීන් සහ දූත මණ්ඩල/ දූත කාර්යාල ප්‍රධානීන් සමඟ කාලානුරූපව සහ රහස්‍ය අයුරින් සම්බන්ධීකරණය කරන ලදී.

මෙම අංශයේ අපේක්ෂිත ඵලදායිතාව සහතික කිරීම සඳහා, මානව සම්පත් සහ දූත මණ්ඩල කළමනාකරණ අංශයේ විෂය පථයට අයත් සියලුම අදාළ කරුණු සහ දැනට පවතින ක්‍රියාකාරකම් විදේශ ලේකම්වරයාගේ නියමයන්ට අනුව ස්ථාපිත රෙගුලාසි/ ක්‍රියා පටිපාටිවලට අනුකූලව සහ අදාළ බලධාරීන්ගේ/අංශවල කැමැත්ත/ නිරීක්ෂණ/ නිර්දේශ මත සිදු කරන ලදී. විදේශයන්හි ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල/ දූත කාර්යාලවල ඵලදායී මානව සම්පත් කළමනාකරණය සහතික කිරීමේ අරමුණින් යුතුව, මානව සම්පත් සහ දූත මණ්ඩල කළමනාකරණ අංශය යටතේ ඇති කරුණු ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රගතිය එක් එක් අධීක්ෂණ නිලධාරියා විසින් නිරන්තරව ඇගයීමට ලක් කරන ලදී.

18.6. මුහුණ දුන් අභියෝග : “රජයේ කාර්යාල වෙත නිලධාරීන් කැඳවීම සීමා කිරීම” පිළිබඳ රාජ්‍ය පරිපාලන චක්‍රලේඛවලට අනුව ශ්‍රී ලංකාව තුළ කොවිඩ්-19 පැතිරීමේ උච්චතම අවස්ථාව වන විට රාජ්‍ය අංශයේ අනෙකුත් නිලධාරීන් වටමාරු පදනම මත නිවසේ සිට දුරස්ථව තම රාජකාරි ඉටු කළ අතර, විදේශයන්හි ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල සහ දූත කාර්යාලවල මානව සම්පත් ආශ්‍රිත කාර්යයන් සුමටව ක්‍රියාත්මක වීම සහතික කිරීම සඳහා, මානව සම්පත් සහ දූත මණ්ඩල කළමනාකරණ අංශයට අනුයුක්ත නිලධාරීන්ට අමාත්‍යාංශයේ ඔවුන්ගේ රාජකාරි සඳහා භෞතිකව සහභාගී වීමට සිදුවිය.

19. නීති අංශය

විදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශයේ නීති අංශයේ ප්‍රධාන කාර්යය වන්නේ අමාත්‍යාංශයේ ලේකම් හරහා අමාත්‍යවරයාට, විදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශයේ අනෙකුත් අංශවලට, විදේශගත ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල වෙත, ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශ දූත මණ්ඩලවලට මෙන්ම අනෙකුත් අමාත්‍යාංශ/දෙපාර්තමේන්තු වෙත ජාත්‍යන්තර නීතිය පිළිබඳ නීති උපදෙස් ලබා දීමයි. නීති අංශය, ශ්‍රී ලංකා රජයේ ගිවිසුම් තැන්පතුව ද වේ. සියලුම ප්‍රතිපත්තිමය තීරණවල නීතිමය අංශ සහ විශේෂයෙන්ම භෞමික හිමිකම් සහ සීමා මායිම්, ත්‍රස්තවාදය සම්බන්ධ ගැටලු, ගිවිසුම් සබඳතා පිළිගැනීම, රාජ්‍යතාන්ත්‍රික මුක්තිය සහ වරප්‍රසාද, එක්සත් ජාතීන්ගේ සම්බාධක තත්ත්වය වැනි ජාත්‍යන්තර ගැටලු පිළිබඳව නීති අංශය උපදෙස් සපයයි. ඒකපාර්ශ්වික සම්බාධක ආදිය සම්බන්ධයෙන්, නීති අංශයේ නිලධාරීන් ද විවිධ විශේෂඥ කමිටු තුළ අමාත්‍යාංශය නියෝජනය කරයි. සමාලෝචනයට භාජනය වන කාල සීමාව තුළ දී, ජනාධිපති ලේකම් කාර්යාලය විසින් නිකුත් කරන ලද PS/SP/SB/ Circular/06/2019 චක්‍රලේඛය ප්‍රකාරව නීති අංශය විසින් දළ වශයෙන් අවබෝධතා ගිවිසුම්/ගිවිසුම් 250ක් පමණ සඳහා නීති නිරීක්ෂණ/නීතිමය නිෂ්කාශන ලබා දී ඇත.

19.1. සාගර නීතිය: ජාතික සාගර කටයුතු කමිටුවේ (NOAC) කාර්යයන්, නීති අංශය මගින් සම්බන්ධීකරණය කෙරේ. ශ්‍රී ලංකාවේ මහාද්වීපික තටකයේ සීමාවන් පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ කොමිෂන් සභාව විසින් පත් කරන ලද උප-කොමිසම (UNCLOS) විසින් ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රකාශය තාවකාලිකව පිළිගෙන ඇති අතර, මහාද්වීපික තටකයේ පිටත සීමාවන්

නිර්ණය කොට අවසන් කිරීමට යටත්ව, ශ්‍රී ලංකාව ශ්‍රී ලංකාවේ මහාද්වීපික ආන්තිකය ස්ථාපිත කිරීමට අවශ්‍ය නිර්ණයක හතර සම්පූර්ණ කර ඇති බව පිළිගෙන ඇත. අතරා ලෙස පවත්වන ලද 10 වැනි සාකච්ඡා වටයේදී, ශ්‍රී ලංකාව සඳහා සීමා අදාළ වන බව උප කොමිෂන් සභාව විසින් දැනුම් දී ඇත. ශ්‍රී ලංකාව විසින් ප්‍රතිතර්ක සකස් කරමින් පවතී. අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ලබා ගැනීම සඳහා සමුද්‍ර විද්‍යාත්මක පර්යේෂණ (MSR) මාර්ගෝපදේශ සහ රෙගුලාසි නිෂ්කාශනය කොට ඇත.

19.2. නිදහස් වෙළඳ ගිවිසුම් (FTA) පිළිබඳ ද්විපාර්ශ්වික සාකච්ඡාව: නීති අංශය ආයෝජන කමිටුවේ සහ නිදහස් වෙළඳ ගිවිසුමේ නීති කමිටුවේ සාමාජිකයෙකු ලෙස කටයුතු කරයි. චීනය සමඟ නිදහස් වෙළඳ ගිවිසුමේ ආයෝජන පරිච්ඡේදය පිළිබඳ තීරණයක් මූලාරම්භ කිරීම සඳහා නිරීක්ෂණ ලබා දෙන ලදී. චීනය සමඟ නිදහස් වෙළඳ ගිවිසුම, ඉන්දියාව සමඟ ආර්ථික සහයෝගීතාවය පිළිබඳ වෙළඳ ගිවිසුම (ECTA), තායිලන්තය සමඟ වරණීය වෙළඳ ගිවිසුම සහ සිංගප්පූරු නිදහස් වෙළඳ ගිවිසුමේ තත්ත්වය සමාලෝචනය කිරීම සඳහා ඉදිරි මාසය සැකසීම සම්බන්ධයෙන් ජාතික වෙළඳ සාකච්ඡා කමිටුව සමඟ සම්බන්ධ වී ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ නව ආයෝජන ආකෘතිය අවසන් කරන ලදී. උනන්දුවක් දක්වන රටවල නිරීක්ෂණය සඳහා යෝජිත ආකෘතිය යොමු කර ඇත.

19.3. මුක්තීන් සහ වරප්‍රසාද: නීති අංශයේ නිරීක්ෂණ සමඟ හරිත දේශගුණික අරමුදල (GCF) හා සත්කාරක රටේ ගිවිසුම අවසන් කිරීම සඳහා අන්තර් අමාත්‍යාංශ රැස්වීම් තුනක් පවත්වන ලදී. නීති අංශය විසින් ජාත්‍යන්තර පරමාණුක බලශක්ති නියෝජිතායතනය (IAEA) අතර වන සත්කාරක රටේ ගිවිසුමට එකඟ වීමට සහ ප්‍රවේශ වීමේ තෙතික ලේඛනය පිළිගැනීම සඳහා අවසන් අවසරය ලබා දෙන ලදී. ශ්‍රී ලංකා රජය සහ කෘෂි වන විද්‍යාව පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර පර්යේෂණ මධ්‍යස්ථානය (ICRAF) අතර සත්කාරක රටේ ගිවිසුම 2022 සැප්තැම්බර් 14 දින අවසන් කර අත්සන් තබන ලදී. එම ගිවිසුමට අනුව අදාළ විද්‍යාව පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර පර්යේෂණ මධ්‍යස්ථානයේ නියෝජිතයින් සඳහා ලබා දී ඇති මුක්තිය සහ වරප්‍රසාද ගැසට්පත්‍රයේ පළ කිරීම සඳහා නීති අංශය කටයුතු කරමින් සිටී.

19.4. පුද්ගල ජාවාරම (TIP) : නීති අංශය, ජාතික මිනිස් ජාවාරම් විරෝධී කාර්ය සාධක බලකාය (NAHTTF) සඳහා අමාත්‍යාංශයේ කේන්ද්‍රස්ථානය වේ. එක්සත් ජනපද රාජ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුවේ වාර්තාව මේ වසරේ ශ්‍රී ලංකාව 2 වැනි මට්ටමේ නිරීක්ෂණ ලැයිස්තුව මගින් 2 වැනි මට්ටමට උසස් කරන ලදී.

19.5. මුදල් විශුද්ධීකරණය වැළැක්වීම සහ ත්‍රස්තවාදය සඳහා මූල්‍යකරණයට එරෙහිව සටන් කිරීම (AML/CFT) සම්බන්ධයෙන් ආසියා පැසිෆික් සමූහයේ (APG) කටයුතු සහ ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍ය ක්‍රියාකාරී කාර්ය සාධක බලකායේ (FATF) ඇගයීම පිළිබඳ වැඩකටයුතු මෙම අංශය විසින් සිදුකරනු ලබයි. මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය (FIU) විසින් පවත්වනු ලබන ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික අවදානම් තක්සේරුව සඳහා නීති අංශය දැනට සම්බන්ධ වන අතර, එය අවසන් අදියරේ පවතී. 2025 දී මිලහ ආසියා පැසිෆික් සමූහයේ ඇගයීම සඳහා සූදානම් වීමට නීති අංශය මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය සමඟ කටයුතු කරයි. මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකයේ ක්‍රියාකාරී සැලැස්මට අනුව විදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශයේ වගකීම වන්නේ විදේශ ත්‍රස්තවාදී සටන්කාමීන් (FTFs) සහ ප්‍රචණ්ඩ ප්‍රදර්ශනයට (CVE) එරෙහිව අදාළ එක්සත් ජාතීන්ගේ ආරක්ෂක මණ්ඩලයේ යෝජනා ඉක්මනින් ප්‍රකාශයට පත් කිරීමයි. එය කඩිනමින් ප්‍රකාශයට පත් කිරීමට මෙම අංශය කටයුතු කරමින් සිටී.

19.6. නැවත පිළිගැනීම: Benelux කලාපය වෙනුවෙන් ඉතාලිය, ප්‍රංශය සහ නෙදර්ලන්තය සමඟ යුරෝපා සංගමයේ නැවත පිළිගැනීමේ ප්‍රොටෝකෝල පිළිබඳ සාකච්ඡා අවසන් කරන ලද අතර, දැනට, දෙපාර්ශ්වයටම පහසු දිනයක දී අත්සන් තැබීම සඳහා මුද්‍රණය සඳහා වන ප්‍රොටෝකෝලය අවසන් කිරීම පිණිස නෙදර්ලන්තය සමඟ සම්බන්ධ වෙමින් පවතී.

19.7. ද්විත්ව බදුකරණයෙන් වැළකීම පිළිබඳ ගිවිසුම්: ද්විත්ව බදු පැනවීම වැළැක්වීම සහ ආදායම් මත බදු සම්බන්ධයෙන් මූල්‍ය පැහැර හැරීම් වැළැක්වීම සඳහා, වෙක් ජනරජය, ඉරාකය, හංගේරියාව, ඩෙන්මාර්කය, මෝල්ටාව, ඉන්දියාව (ප්‍රොටෝකෝලය),

පාකිස්ථානය (ප්‍රොටෝකෝලය), මාලදිවයින, ඔස්ට්‍රියාව, රුමේනියාව, ඊජිප්තුව, ඉරානය, අසර්බයිජානය, මැසිඩෝනියාව සහ සවුදි අරාබි රාජධානිය සමඟ ද්විත්ව බදුකරණය වැළැක්වීම පිළිබඳ ගිවිසුම් සාකච්ඡා කිරීම සඳහා ක්‍රියාකාරීව සහභාගී විය.

19.8. ජාත්‍යන්තර මානුෂීය නීතිය පිළිබඳ කරුණු: ජීනීවා සම්මුතියේ පරිවර්තිත පිටපත් ඔවුන්ගේ අවසන් සමාලෝචනය සඳහා නීති කෙටුම්පත් සම්පාදක වෙත ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා ලබා ගැනීම පිණිස නීති අංශය රාජ්‍ය භාෂා දෙපාර්තමේන්තුව සමඟ සම්බන්ධීකරණය කරන ලදී. ජාතික ජාත්‍යන්තර මානුෂීය නීතිය පිළිබඳ කමිටුවේ වත්මන් සභාපතිවරයා ලෙස, නීති අංශය ජාත්‍යන්තර රතු කුරුස කමිටුව සමඟ සම්බන්ධ වූ අතර, ජාත්‍යන්තර රතු කුරුස කමිටුව (ICRC) සහ බණ්ඩාරනායක ජාත්‍යන්තර රාජ්‍යතාන්ත්‍රික පුහුණු ආයතනය (BIDTI) විසින් සංවිධානය කරන ලද ජාත්‍යන්තර මානුෂීය නීතිය (IHL) සහ මානුෂීය රාජ්‍යතාන්ත්‍රිකභාවය පිළිබඳ වැඩමුළුවට ක්‍රියාකාරීව සහභාගී විය. අධිකරණ අමාත්‍යාංශය විසින් 2020 හි අංක. 3 දරණ පුද්ගල නාශක බීමබෝම්බ තහනම් කිරීමේ පනත ජාත්‍යන්තර රතු කුරුස කමිටුවේ තාක්ෂණික සහාය ඇතිව ජාතික ජාත්‍යන්තර මානුෂීය නීතිය පිළිබඳ කමිටුවේ සාමාජිකයින් විසින් කෙටුම්පත් කරන ලදී.

19.9. ගුවන් සේවා ගිවිසුම්: නීති අංශය, ගුවන් සේවා සඳහා රජයේ ද්විපාර්ශ්වික සාකච්ඡා කණ්ඩායමේ සාමාජිකයෙකි. නෙදර්ලන්තය සමඟ ගුවන් සේවා ගිවිසුම පිළිබඳ කටයුතු අවසන් කර අත්සන් තැබීමට සූදානම්ව පවතී. ඊශ්‍රායලය සමඟ ගුවන් සේවා ප්‍රොටෝකෝලය පිළිබඳ කටයුතු අවසන් කර අත්සන් තැබීමට සූදානම්ව පවතී. ඉන්දුනීසියාවේ ජාතික සෙවුම් සහ මුදවා ගැනීමේ නියෝජිතායතනය සහ සෙවීම් සහ මුදාගැනීමේ සහයෝගීතාව පිළිබඳ ශ්‍රී ලංකා සිවිල් ගුවන් සේවා අධිකාරිය අතර අවබෝධතා ගිවිසුම යාවත්කාලීන කිරීම සඳහා නීති අංශය විසින් කටයුතු ආරම්භ කර ඇත. ශ්‍රී ලංකා රජය සහ ඉන්දීය රජය අතර ගගනගාමී සෙවීම් සහ ගලවාගැනීමේ සේවාවන් පිළිබඳ සහයෝගීතාව සඳහා වන ගිවිසුම අවසන් කිරීමේ ක්‍රියාවලියේ පවතී. ශ්‍රී ලංකාවේ සිවිල් ගුවන් සේවා බලධාරීන්ගේ ඉල්ලීම පරිදි, ෆිට්ස් එයාර් (FitsAir) ආයතනය ගුවන් ගමනාන්ත වශයෙන් ඉල්ලා සිටින රටවල් (කුවේටය, බංග්ලාදේශය, තේපාලය, පකිස්ථානය, එක්සත් අරාබි එමීර් රාජ්‍යය, සෞදි අරාබිය, බහරේන්, මැලේසියාව, තායිලන්තය, ඉන්දුනීසියාව සහ සිංගප්පූරුව) සමඟ කටයුතු කිරීමට නීති අංශය විසින් කටයුතු කර ඇත.

19.10. බිම්ස්ටෙක් සංවිධානය : 2022 මාර්තු 30 වැනි දින අත්සන් තබන ලද රාජ්‍යතාන්ත්‍රික පුහුණු ක්‍ෂේත්‍රයේ අන්‍යෝන්‍ය සහයෝගීතාව පිළිබඳ බිම්ස්ටෙක් ප්‍රඥප්තිය, අපරාධ කටයුතුවලදී අන්‍යෝන්‍ය නීති සහය පිළිබඳ බිම්ස්ටෙක් සම්මුතිය, බිම්ස්ටෙක් තාක්ෂණ හුවමාරු පහසුකම් පිහිටුවීම සඳහා වූ සංගමයේ සංදේශය සහ බිම්ස්ටෙක් අවබෝධතා ගිවිසුම නීති අංශය විසින් නිෂ්කාශනය කරන ලදී. බිම්ස්ටෙක් ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායමේ දෙවැනි රැස්වීමට සහභාගී වූ අතර, සමුද්‍රීය ප්‍රවාහන සහයෝගීතාව පිළිබඳ කෙටුම්පත් ගිවිසුම අවසන් කිරීමට සහය විය. පුද්ගල ජාවාරමට එරෙහි බිම්ස්ටෙක් සම්මුතිය පිළිබඳ කෙටුම්පත් පාඨය නිෂ්කාශනය කිරීම සඳහා නීති අංශය නිරීක්ෂණ සකස් කරමින් සිටී.

19.11. පූර්ණ බලතල සහිත නෛතික ලේඛන නිකුත් කිරීම: විදේශ අමාත්‍යවරයාගේ අත්සන සඳහා පූර්ණ බලතල සහිත නෛතික ලේඛන විසිඑකක් (21) නීති අංශය විසින් සකස් කර ඇත.

19.12. අමාත්‍ය මණ්ඩලීය නිරීක්ෂණ: විදේශ අමාත්‍යවරයාගේ අමාත්‍ය මණ්ඩලීය නිරීක්ෂණ තිස්පහක් (35) වාර්තා කරන කාලය තුළ දී නීති අංශය විසින් සකස් කරන ලදී.

19.13. විදේශීය සිතාසි: අධිකරණ අමාත්‍යාංශය සමඟ සම්බන්ධීකරණය කරමින් විදේශීය සිතාසි 238ක් ඉදිරියට සම්ප්‍රේෂණය කිරීමට පහසුකම් සලසා ඇත. 2017 අංක 27 දරන පනත මගින් සංශෝධිත 2015 අංක 4 දරන අපරාධවල වින්දිතයන් සහ සාක්ෂිකරුවන් ආරක්ෂා කිරීමේ පනත සඳහා ආධාර වශයෙන්, සිද්ධි හතරක් (ඉරානය, ප්‍රංශය, නෙදර්ලන්ත

රාජධානිය සහ ඕස්ට්‍රේලියාව) සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රවාය දායක සම්බන්ධය හරහා සාක්ෂි ලබා ගැනීමට පහසුකම් සලසා ඇත.

19.14. අන්‍යෝන්‍ය නෛතික සහය, අපරාධකරුවන් පිටුවහල් කිරීම සහ මාරු කිරීම සඳහා කෙරෙන ඉල්ලීම්: සලකා බලනු ලබන කාල සීමාව තුළ දී, අන්‍යෝන්‍ය නීති ආධාර ඉල්ලීම් 34ක්, පිටුවහල් කිරීමේ ඉල්ලීම් 16ක් සහ වැරදිකරුවන් මාරු කිරීමේ ඉල්ලීම් 10ක් සඳහා පහසුකම් සපයන ලදී.

19.15. නීතිමය උපදෙස් ලබා දීම: විදේශ ලේකම්වරයාට, විදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශයේ අනෙකුත් අංශවලට, විදේශගත ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩලවලට, ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශ දූත මණ්ඩලවලට මෙන්ම අනෙකුත් අමාත්‍යාංශ/ දෙපාර්තමේන්තු වෙත නීතිමය උපදෙස් 200කට අධික ප්‍රමාණයක් ඉදිරිපත් කර ඇත.

19.16. පහත සඳහන් අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් පත් කරන ලද සහ අනෙකුත් කමිටුවල සාමාජිකයින් ලෙස නීති අංශයේ නිලධාරීන් පත් කර ඇත:

- i. පුළුල් ත්‍රස්ත විරෝධී නීති සම්පාදනය කිරීමේ කමිටුව;
- ii. ජාතික සාගර කටයුතු කමිටුව;
- iii. උපායමාර්ගික වෙළඳ පාලනය (STC) පිළිබඳ නීති කමිටුව සහ උපායමාර්ගික වෙළඳ පාලනය පිළිබඳ නීති කෙටුම්පත් අවසන් කිරීමේ ක්‍රියාවලිය සඳහා ප්‍රතිපත්ති සහ නීතිමය යෙදවුම් ලබා දීම;
- iv. මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය, ජාතික සම්බන්ධීකරණ කමිටුව සහ මුදල් විගුද්ධීකරණය පිළිබඳ ආසියා පැසිෆික් කණ්ඩායම (APG) සහ මූල්‍ය ක්‍රියාකාරී කාර්ය සාධක බලකාය (FATF) සම්බන්ධ සියලුම අමාත්‍යාංශ කටයුතු සිදු කරන ලදී;
- v. ආසියා පැසිෆික් කණ්ඩායමේ අන්‍යෝන්‍ය ඇගයීම සඳහා අවශ්‍යතාවයක් වන මූල්‍ය බුද්ධි අංශය විසින් පවත්වනු ලබන ජාතික අවදානම් තක්සේරු කමිටුව; හා
- vi. 1996 අංක 2 දරන ධීවර හා ජලජ සම්පත් පනත සංශෝධනය කිරීමේ කමිටුව.

19.17. තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිය (RTI) පිළිබඳ ඉල්ලීම් සහ ගිවිසුම්/අවබෝධතා ගිවිසුම්: තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිය පිළිබඳ ගැටලු - සමාලෝචිත කාලසීමාව තුළ දී 2016 අංක 12 දරණ RTI පනත යටතේ RTI ඉල්ලීම් 23ක් ලැබී ඇත. එම ඉල්ලීම් 23 න් ඉල්ලීම් 20 ක් සඳහා පහසුකම් සලසා ඇත. වාර්තාකරණ කාල සීමාව තුළ දී නීති අංශය ආසන්න වශයෙන් ගිවිසුම්/අවබෝධතා ගිවිසුම් 600ක් නිෂ්කාශනය කර ඇති අතර, විවිධ ක්ෂේත්‍ර සම්බන්ධයෙන් උපදෙස් 100ක් පමණ ලබා දී ඇත.

19.18. ගිවිසුම් / අවබෝධතා ගිවිසුම්: නීති අංශය විසින් “උසස් අධ්‍යාපන හා පර්යේෂණ” ක්ෂේත්‍රයේ ගිවිසුම්/අවබෝධතා ගිවිසුම් 43ක් සඳහා නිරීක්ෂණ ලබා දී ඇත. නීති අංශයේ ගිවිසුම් තැන්පතුවෙහි පවතින වාර්තාවලට අනුව, ආරක්ෂක සහයෝගීතාව, සංවර්ධන සහයෝගීතාව, ද්විත්ව බදුකරණය, විසා නිදහස් කිරීම්, රාජ්‍යතාන්ත්‍රික සබඳතා, සංස්කෘතික සහයෝගීතාව, සංචාරක, අධ්‍යාපන සහ විනෝදාස්වාදය හා සෞඛ්‍ය සේවා අංශය යන ක්ෂේත්‍රවල ගිවිසුම්/අවබෝධතා ගිවිසුම් 25ක් නීති අංශයේ තැන්පත් කර ඇත.

20. විදේශ වත්කම් කළමනාකරණ සහ සංවර්ධන අංශය

සලකා බලනු ලබන කාලසීමාව තුළදී, විදේශ වත්කම් කළමනාකරණ සහ සංවර්ධන අංශය විසින් ශ්‍රී ලංකා රජය සතු දේපළ ප්‍රතිසංස්කරණය/ඉදිකිරීම, අනෙකුත් වංචල සහ නිශ්චල වත්කම් නඩත්තු කිරීම සහ දේපළ අත්පත් කර ගැනීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කරන ලදී. කෙසේ වෙතත්, පවතින කොවිඩ්-19 වසංගතය සහ අයවැය බාධාවන් හේතුවෙන්, සමහර ක්‍රියාකාරකම් කල් දැම්මට සිදු විය. තවද, එම කාලසීමාව තුළදී, දූත මණ්ඩල ප්‍රධානීන්/ දූත කාර්යාල ප්‍රධානීන් ඇතුළුව සියලුම ජේරුවේ කාර්ය මණ්ඩලය 250ක් පමණ සඳහා සංචාර (පැමිණෙන සහ පිටතට යන) සහ සැපයුම් කටයුතු සඳහා අංශය පහසුකම් සලසා ඇත. විදේශ වත්කම් කළමනාකරණ සහ සංවර්ධන අංශයේ තෝරාගත් සමහර කාර්යයන් ඩිජිටල්කරණය කිරීමේ ක්‍රියාවලියක් ආරම්භ කර ඇති අතර, අපතේ යන නැවත නැවතත් සිදුවන කඩදාසි වැඩ අවම කරමින් දූත මණ්ඩලවල අදාළ යාවත්කාලීන තොරතුරු මාර්ගගතව ප්‍රවේශ කිරීමට අංශයට ඉඩ සලසයි.

20.1. විදේශ වත්කම් අත්පත් කර ගැනීම සහ නඩත්තු කිරීම: වාහන - තෝරාගත් දූත මණ්ඩල/ දූත කාර්යාල සඳහා සීමිත වාහන සංඛ්‍යාවක් මිලදී ගැනීම සඳහා සම්පූර්ණ පදනමක් මත මහා භාණ්ඩාගාරය 2021 දී, අනුමැතිය ලබා දී තිබුණ ද, කොවිඩ්-19 හේතුවෙන් රජයට ඇති වූ මූල්‍ය බාධාවන් සැලකිල්ලට ගනිමින් මිලදී ගැනීම් සිදු නොකරන ලදී.

20.1.1. වෙනත් ප්‍රාග්ධන වත්කම්: පවතින මූල්‍ය බාධාවන් සැලකිල්ලට ගනිමින්, ගෘහ භාණ්ඩ සහ කාර්යාල උපකරණ/ යන්ත්‍ර, යන්ත්‍රෝපකරණ සහ උපකරණ/ වාහන ආදී ප්‍රාග්ධන භාණ්ඩ මිලදී ගැනීම තාවකාලිකව අත්හිටුවීමට අමාත්‍යාංශය ප්‍රතිපත්තිය තීරණයක් ගෙන ඇත. කෙසේ වෙතත්, විදේශයන්හි දූත මණ්ඩල/ දූත කාර්යාල විසින් කරන ලද ඉල්ලීම් පිළිබඳ හදිසි අවශ්‍යතාවය මත පදනම්ව, විදේශයන්හි එම දූත මණ්ඩල / දූත කාර්යාලවල සුමට ක්‍රියාකාරිත්වය සඳහා එසේ ඉල්ලුම් කරන ලද ප්‍රාග්ධන අයිතමවලින් ශ්‍රී.ලං.රු. මිලියන 2.5 ක් වටිනා සමහර භාණ්ඩ මිලට ගැනීමට (එක් එක් සිද්ධිය අනුව) අමාත්‍යාංශය විසින් අනුමැතිය ලබා දී ඇත.

20.1.2. කුලියට ගත් දේපළ: කුලී ගෙවීම්, උපයෝගිතා වියදම් යනාදිය ඇතුළුව දූත මණ්ඩල/දූත කාර්යාලවල වියදම් සීමා කිරීම සඳහා විශ්ලේෂණ/අධ්‍යයනය සහ ක්‍රමවේද සැකසීම සඳහා කමිටුවක් පත් කර ඇත.

20.2. ආරක්ෂක තැපැල් අංශය: කොවිඩ්-19 වසංගතයේ අවසාන අදියරේදී සහ ඉන් පසුව, අමාත්‍යාංශයේ සහ සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය වැනි අනෙකුත් ආයතනවල වැඩි වූ සේවා ඉල්ලුම සපුරාලීම සඳහා ආරක්ෂක තැපැල් අංශය සිය පූර්ණ ධාරිතාවයෙන් ක්‍රියාත්මක විය. ඒ අනුව, රාජ්‍යතාන්ත්‍රික තැපෑල හැසිරවීමේ නිත්‍ය කාර්යයෙන් ඔබ්බට ගමන් කරමින්, විවිධ විදේශීය පරිත්‍යාගශීලීන්ගෙන් ලැබුණු වෛද්‍ය පරිත්‍යාග ඇතුළත් රට තුළට සහ පිටතට යන රාජ්‍යතාන්ත්‍රික භාණ්ඩ විශාල තොගයක් මෙම අංශය විසින් මෙහෙයවන ලදී. නිත්‍ය ගුවන් සම්බන්ධතාවයක් නොමැති ගමනාන්ත වෙත ළඟාවීම සඳහා සහ ප්‍රවාහන වියදම් අවම කිරීම සඳහා, අංශය EMS සේවාව භාවිතා කිරීම වැනි නව විසඳුම් සොයමින් සිටී. පිරිවැය ඵලදායිතාවය සහ සේවාව නිසි ලෙස භාවිතා කිරීම සහතික කිරීම සඳහා ප්‍රවර්ධන ද්‍රව්‍ය යැවීම සඳහා විදේශයන්හි විවිධ ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩලවලින් සහ අනෙකුත් නියෝජිතායතනවලින් ලැබුණු ඉල්ලීම් පිළිබඳව මෙම අංශය ආර්ථික කටයුතු අංශයෙන් නිරන්තර නිරීක්ෂණ ලබා ගැනීම ආරම්භ කළේය. මීට අමතරව, රාජ්‍ය ආයතනවල ඉල්ලීම් මත ගෙවීම් පදනම් කරගත් සේවාවන් සැපයීමට මෙම අංශය ආරම්භ කළේය.

20.3. තොරතුරු තාක්ෂණ අංශය (සයිෆර් අංශය): තොරතුරු තාක්ෂණ අංශය (සයිෆර් අංශය) දැනට අමාත්‍යාංශය සහ විදේශයන්හි එහි දූත මණ්ඩල/ දූත කාර්යාල මෙන්ම අනෙකුත් රාජ්‍ය ආයතන/ දෙපාර්තමේන්තු සහ ආයතන, මණ්ඩල, සංස්ථා සහ ව්‍යවස්ථාපිත ආයතන වැනි අනෙකුත් ආයතන අතර අභ්‍යන්තර සහ බාහිර සම්ප්‍රේෂණ හරහා දුරකථන, ෆැක්ස්, විද්‍යුත් තැපැල් අන්තර්ජාල සන්නිවේදනය පිළිබඳ මූලික අංශය ලෙස සිය කාර්යය ඉටු කරයි. එය දිනකට ෆැක්ස් සහ ඊමේල් පණිවුඩ 600 - 700 අතර ප්‍රමාණයක් හසුරුවයි.

තොරතුරු තාක්ෂණ අංශය (සයිෆර් අංශය) සෑම සතියේ දිනකම පැය 20:00 දක්වා සහ රජයේ නිවාඩු දිනවල සහ සෑම සති අන්තයකම පැය 18:00 දක්වා විවෘතව පවතින අතර, එහි ක්‍රියාකාරකම් සිදුකරයි. අංශයේ කාර්ය මණ්ඩලය වැඩමුර පදනම මත යොදවා ඇත.

20.4. සංචාරක ඒකකය: විදේශ වත්කම් කළමනාකරණ සහ සංවර්ධන අංශයේ විෂය පථය යටතේ පවතින සංචාරක ඒකකය 2022 ජනවාරි සිට සැප්තැම්බර් දක්වා අමාත්‍යාංශයේ නිල සංචාර 37 ක් සඳහා වීසා සහ ප්‍රවේශපත්‍ර කටයුතු සඳහා පහසුකම් සැලසූ අතර, නිලධාරීන් 77ක සංඛ්‍යාවක් සඳහා අවශ්‍ය ගමන් දීමනා සහ වෙනත් හිමිකම් ගෙවීම් ද සංවිධානය කරන ලදී. මෙම කාලසීමාව තුළ දී විවිධ ආයතනවල රාජ්‍ය නිලධාරීන්ගේ වීසා බලපත්‍ර සඳහා පහසුකම් සැලසීම පිණිස තෙවැනි පාර්ශ්වීය පත්‍රිකා 840ක් ද නිකුත් කරන ලදී.

21. සන්ධාන අංශය

වාරිත්‍රානුකූල උත්සව කටයුතු සම්බන්ධීකරණය කිරීම, විදේශ රාජ්‍යතාන්ත්‍රික නියෝජිතයින්, එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය සහ එහි විශේෂිත ආයතන සහ ශ්‍රී ලංකාව සඳහා අක්ෂිත ගන්වන ලද ජාත්‍යන්තර සංවිධාන වෙත ලබා දී ඇති රාජ්‍යතාන්ත්‍රික මුක්තිය සහ වරප්‍රසාද සම්බන්ධයෙන් පහසුකම් සැලසීම සහ අධීක්ෂණය කිරීම, ශ්‍රී ලංකාව සඳහා අක්ෂිත ගන්වන ලද දූත මණ්ඩල ප්‍රධානීන් සඳහා පහසුකම් සැලසීම (කොළඹ) සිටින සහ අනෙකුත් දූත මණ්ඩලවල සමගාමී අක්ෂිතගැන්වීම් (සහ ශ්‍රී ලංකාවේ පැවැත්වෙන ජාත්‍යන්තර සම්මන්ත්‍රණ සඳහා සැපයුම් සහ සන්ධාන විධිවිධාන සඳහා පහසුකම් සැලසීම යන කාර්යයන් සන්ධාන අංශයේ ප්‍රධාන කාර්යයන් වේ.

21.1. වාරිත්‍රානුකූල උත්සව කටයුතු: රටතුළට පැමිණෙන සංචාර: මෙම කාලසීමාව ඇතුළත රටතුළට පැමිණි සංචාර 24ක් සඳහා අංශය පහසුකම් සලසා ඇත. රාජ්‍ය සහ ආණ්ඩු ප්‍රධානීන් දෙදෙනෙක්, වෙනත් රටවල විදේශ අමාත්‍යවරු නව දෙනෙක්, කථානායකවරු සහ වෙනත් ඇමතිවරු හය දෙනෙක් සහ වෙනත් විදේශී ප්‍රභූවරු හත් දෙනෙකුගේ සංචාර මේ අතර වේ.

21.1.1. පිටතට ගිය සංචාර: ශ්‍රී ලංකා ජනාධිපතිවරයාගේ එක්සත් රාජධානිය, ජපානය සහ පිලිපීනය සඳහා සංචාර, විදේශ අමාත්‍යවරයාගේ සංචාර දොළහ සහ කලාපීය රාජ්‍ය අමාත්‍යවරයාගේ පකිස්තාන සංචාරය මේ අතර ප්‍රධාන වේ. මාර්තු මස 28-30 දක්වා කොළඹදී පැවැති 5 වැනි බිම්ස්ටෙක් සමුළුවට ද මෙම අංශය පහසුකම් සපයන ලදී. මෙම සමුළුව සඳහා සාමාජික රටවල් නියෝජනය කරමින් විදේශ අමාත්‍යවරුන් පස් දෙනෙක් සහභාගී විය.

21.2. මුක්තීන් සහ වරප්‍රසාද: නිෂ්කාශන සහතික නිකුත් කිරීම-කොළඹ පිහිටි විදේශ දූත මණ්ඩල සඳහා සහතික පත්‍ර 900ක් නිකුත් කර ඇත. (සහතික 50ක් සහිත පොත් 18ක්) ජාත්‍යන්තර සංවිධාන සඳහා සහතික පත්‍ර 300ක් නිකුත් කර ඇත. (සහතික 50 ක් අඩංගු පොත් 6)

21.2.1. රේගු පහසුකම් – ආනයන: (1430-විදේශ දූත මණ්ඩල සඳහා සහ 224 ක් වෙනත් ජාත්‍යන්තර සංවිධාන සඳහා) **රේගු පහසුකම් – අපනයන:** (125- විදේශ දූත මණ්ඩල සඳහා සහ 15 ක් වෙනත් ජාත්‍යන්තර සංවිධාන සඳහා)

21.2.2. වාහන (රාජ්‍යතාන්ත්‍රික/එක්සත් ජාතීන් සහ වෙනත් සංවිධාන): වාහන විකුණුම්-248, වාහන ලියාපදිංචි කිරීම්-74, අදායම් බලපත්‍ර නිකුත් කිරීම්-515, රියදුරු බලපත්‍ර නිකුත් කිරීම්-160, පෙට්‍රල් කුපන් පොත් නිකුත් කිරීම්-160.

21.2.3. වීසා: විදේශීය දූත මණ්ඩල සඳහා – 820, විදේශ දූත මණ්ඩල සඳහා වාස වීසා-1120, ජාත්‍යන්තර සංවිධාන සඳහා – ප්‍රවේශ වීසා 139ක් සහ වාස වීසා 133ක්.

- 21.2.4. ගුවන් තොටුපළ වාර ප්‍රවේශ පත්‍ර: ස්ථීර වාර ප්‍රවේශ පත්‍ර-82 සහ තාවකාලික ප්‍රවේශ පත්‍ර-15 ස්ථීර වාර ප්‍රවේශ පත්‍ර නැවත අලුත් කිරීම්- 98 සහ තාවකාලික වාර ප්‍රවේශ පත්‍ර නැවත අලුත් කිරීම්-15
- 21.2.5. සම්භාවනීය අමුත්තන්ගේ විවේකාගාරය: විදේශීය මගීන්-4053 සහ දේශීය මගීන්-3252
- 21.2.6. රාජ්‍යතාන්ත්‍රික නිශ්කාශන: විදේශීය ගුවන් යානා සඳහා අනුමැතීන් -78 (යුධ හා රජය සතු), විදේශීය නෞකා සඳහා අනුමැතීන්-33 (යුධ හා පර්යේෂණ), යුධ අභ්‍යාස -13 සහ ආයුධ නිෂ්කාශන-6.
- 21.2.7. හැඳුනුම්පත් (රාජ්‍යතාන්ත්‍රික/එක්සත් ජාතීන් සහ වෙනත් සංවිධාන): ගුවන් තොටුපළ වාර ප්‍රවේශ පත්‍ර-479 ජාතික දින සුබපැතුම් පණිවුඩ-285 සහ ජාතික දින ප්‍රිය සම්භාෂණ-10.

21.3. විදේශ දූත මණ්ඩල ප්‍රධානීන් හා නිර්වේතනික කොන්සල්වරු පත්කිරීම: ශ්‍රී ලංකාව සඳහා අක්ෂිත ගන්වන ලද විදේශ තානාපතිවරුන් මහ කොමසාරිස්වරුන් සඳහා අක්ෂිතපත්‍ර/පිරිනැමීමේ උත්සව සංවිධානය කිරීම සහ ශ්‍රී ලංකාව නේවාසික දූත මණ්ඩල පිහිටුවා ඇති මහ කොමසාරිස්වරුන් සඳහා /රටවලට පත් කර ඇති ශ්‍රී ලංකා තානාපතිවරුන් එකඟතා ලබා ගැනීම සන්ධාන අංශයේ වගකීම වේ ශ්‍රී ලංකාවේ නිර්වේතනික කොන්සල්වරුන් . පත්කිරීම් සහ ශ්‍රී ලංකාව සඳහා වෙනත් රටවල නිර්වේතනික කොන්සල්වරුන් පත්කිරීම් සම්බන්ධයෙන් ද සන්ධාන අංශය වගකීම දරයි. මේ අනුව, අක්ෂිතපත්‍ර පිරිනැමීමේ උත්සව 4ක්, දූත මණ්ඩල ප්‍රධානීන් පත්කිරීම් 2ක් සහ විදේශයන්හි දූත මණ්ඩල ප්‍රධානීන් පත්කිරීම් 9ක් සඳහා මෙම කාලසීමාව තුළ පහසුකම් සපයා ඇත. විදේශයන්හි ශ්‍රී ලංකාවේ නිර්වේතනික කොන්සල්වරුන් පත්කිරීම් 13ක් සහ කාලසීමා දීර්ඝ කිරීම් 14ක් ශ්‍රී ලංකාව සඳහා නිර්වේතනික කොන්සල්වරුන් 4 දෙනෙකු පත්කිරීමට අමතරව සිදුකර ඇත.

22. සාමාන්‍ය පරිපාලන අංශය

විදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශයේ සාමාන්‍ය පරිපාලන අංශය පුළුල් පරාසයක පරිපාලන ප්‍රතිපත්ති සැලසුම් කිරීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම, සියලුම මෙහෙයුම් සහ නඩත්තු කටයුතු සහ සමස්ත ලංකා සේවාවන්හි නිලධාරීන්, සංවර්ධන නිලධාරීන්, කළමනාකරණ සේවා නිලධාරීන්, ප්‍රාථමික සේවා හා ශ්‍රී ලංකා විදේශ සේවය හැර අනෙකුත් දෙපාර්තමේන්තු සේවාවල මානව සම්පත් සැලසුම් කිරීම සහ සංවර්ධනය පිළිබඳ වගකීම දරයි. එසේම විදේශ කටයුතු ලේකම්වරයාගේ මහපෙත්වීම මත අමාත්‍ය මණ්ඩල සංදේශ සකස් කිරීම, පාර්ලිමේන්තු ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු සැකසීම, පාර්ලිමේන්තු කාරක සභා සහ උපදේශක කාරක සභා සඳහා පිළිතුරු සකස් කිරීම මෙම අංශය මගින් සිදු කෙරේ.

22.1. මානව සම්පත් කළමනාකරණය: නීති උපදේශක තනතුර සඳහා බඳවා ගැනීමේ යෝජනා ක්‍රමය සඳහා සංශෝධන රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සභාව වෙත යවන ලදී. NM 4 කාණ්ඩයේ දෙපාර්තමේන්තු සේවා නිලධාරීන්ගේ පැහැදිලි සහ නිවැරදි වෘත්තීය මාර්ගයක් නිර්මාණය කිරීම සඳහා, යෝජනා ක්‍රමයක් කෙටුම්පත් කර අනුමැතිය සඳහා රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සභාව වෙත ඉදිරිපත් කරන ලදී. අමාත්‍යාංශයේ මානව සම්පත් ශක්තිමත් කිරීම සම්බන්ධයෙන්, සේවා අවශ්‍යතා අනුව ආයතනික ක්‍රියා පටිපාටි, රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සභාවේ පටිපාටි රීති, තොරතුරු තාක්ෂණය, ද්විතීයික භාෂා පුහුණුව යන ක්ෂේත්‍රවල සේවකයින්ගේ කාර්ය සාධනය සහ ඵලදායිතාව ඉහළ නැංවීම සඳහා පුහුණු වැඩසටහන් මාලාවක් සංවිධානය කරන ලදී.

22.2. තොරතුරු තාක්ෂණ වැඩිදියුණු කිරීම්: ලිපි ලේඛන සහතික කිරීම සඳහා වැඩි ගනුදෙනුකරුවන් සංඛ්‍යාවකට පහසුකම් සැලසීම සඳහා අමාත්‍යාංශයේ කොන්සියුලර් කටයුතු අංශයේ ඉලෙක්ට්‍රොනික ලේඛන සහතික කිරීමේ පද්ධතිය සඳහා කවුන්ටර පුළුල් කිරීම, ශ්‍රී ලංකා ටෙලිකොම් මොබිටෙල් සමඟ හවුල් වී පහසු හමුවීම් ක්‍රමයක් හඳුන්වා

දීමෙන් කොන්සියුලර් කටයුතු අංශයේ සාමාන්‍ය මහජනතාව එක්රැස්වීම විධිමත් කිරීම, තොරතුරු තාක්ෂණ අංශය විසින් අමාත්‍යාංශයේ මාර්ගගත/ භෞතික හා මාර්ගගත මිශ්‍රිත ක්‍රමවලින් පවත්වනු ලබන ඉහළ මට්ටමේ රැස්වීම්/ සම්මන්ත්‍රණ සඳහා තාක්ෂණික සහය අඛණ්ඩව ලබා දෙන ලදී. ඒ අනුව, වාර්තාකරණ කාල සීමාව තුළ දී අමාත්‍යාංශයේ පවත්වන ලද මාර්ගගත රැස්වීම් 250 කට අධික සංඛ්‍යාවක් සඳහා තාක්ෂණික සහය ලබා දෙන ලදී. මාර්ගගත සම්මන්ත්‍රණ සහ දුරස්ථ වැඩ පිළිවෙත් හේතුවෙන් ඉහළ ගිය ජාල ගමනාගමනයට අනුගත වීම සහ නව සයිබර් ආරක්ෂණ තර්ජනවලට සහය වීම සඳහා ජාල සහ ආරක්ෂක උපකරණ වැඩිදියුණු කරන ලදී.

22.3. පාර්ලිමේන්තු කටයුතු: අමාත්‍ය මණ්ඩලයීය සංදේශ ගණනාවක් සම්බන්ධයෙන් විදේශ කටයුතු අමාත්‍යවරයාගේ නිරීක්ෂණ ඉදිරිපත් කිරීමට අමතරව, අමාත්‍ය මණ්ඩල පත්‍රිකා 18ක් ඉදිරිපත් කිරීම අමාත්‍ය මණ්ඩලයීය කාර්යාලය සමඟ කාර්යක්ෂමව සම්බන්ධීකරණය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තු ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු, අමාත්‍ය උපදේශක කාරක සභාවට සහ මහජන පෙත්සම් කාරක සභාවට වාර්තා ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධීකරණය කිරීම.

22.4. ප්‍රසම්පාදන හා නඩත්තු කටයුතු: අදාළ රෙගුලාසිවලට අනුකූලව සියලුම ප්‍රසම්පාදන කටයුතු සිදු කර ඇති අතර, එමඟින් විදේශයන්හි ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල/දූත කාර්යාලවල අවශ්‍යතා සඳහා රුපියල් මිලියන 5.3 ක ප්‍රසම්පාදන පරිමාවක් සිදු කරන ලද අතර, සමාලෝචිත කාල සීමාව තුළ දී දේශීය අවශ්‍යතා වෙනුවෙන් මිලදී ගැනීම් සඳහා රුපියල් මිලියන 53 ක මුදලක් වැය විය. ජනරජ ගොඩනැගිල්ලේ පුරාවිද්‍යාත්මක වටිනාකම සහ අලංකාරය ආරක්ෂා කරමින් ගොඩනැගිලි දෙපාර්තමේන්තුවේ, රජයේ කර්මාන්ත ශාලාවේ සහ බස්නාහිර පළාත් බලධාරීන්ගේ (කාර්මික සංවර්ධන අධිකාරිය - බ.ප.) සහය ඇතිව ජනරජ ගොඩනැගිල්ලේ විධිමත් හා නිසි නඩත්තු කටයුතු අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී. මීට පෙර ජනරජ ගොඩනැගිල්ලේ අමාත්‍ය මණ්ඩලයීය කාර්යාලය විසින් අත්පත් කරගෙන තිබූ, මෙම අමාත්‍යාංශයට පවරා ඇති කාර්යාල අවකාශය ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමට කටයුතු කරන ලදී. සීමිත කාර්යාල ඉඩ ප්‍රමාණයට විසඳුමක් ලෙස අමාත්‍යාංශයේ හඳුනාගත් අංශ/ ඒකක අමාත්‍ය මණ්ඩලයීය කාර්යාලයට මාරු කිරීම ක්‍රියාවට නංවමින් පවතී.

22.5. සැපයුම් සේවා: වාහන වාර්තා පවත්වාගෙන යාම සහ වාහන ආශ්‍රිත නඩත්තු කිරීම සඳහා වත්කම් කළමනාකරණ පද්ධතිය (AMS) යටතේ සංරචකයක් සංවර්ධනය කරන ලදී. සැසඳිය හැකි රියදුරන් සංඛ්‍යාවක් සමඟින් වාහන 82 කින් යුත් ඇණියක් කාර්යක්ෂමව භාවිතා කරන ලදී. රාජ්‍ය මූල්‍ය බාධාවන් සැලකිල්ලට ගනිමින්, නව වාහන මිලදී ගැනීමේ දී අමතර බරක් ඇති නොවන පරිදි, ධාවන කාල නඩත්තුව සඳහා ප්‍රමාණවත් ආයෝජනයක් සහිතව දැනට පවතින වාහන ඇණිය ක්‍රියාත්මක කිරීමට අමාත්‍යාංශය විසින් සුදුසු ක්‍රියාමාර්ග ගෙන ඇත.

22.6. විදේශයන්හි ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල/ දූත කාර්යාල සඳහා පොදු වෙබ් අඩවි වේදිකාවක් හඳුන්වාදීම: විවිධ වාණිජ වසම් (domain) යටතේ ලියාපදිංචි වී ඇති විදේශයන්හි ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල/ දූත කාර්යාලවල වෙබ් අඩවිවල ඩොමේන් නාම gov.lk සම්මත වසම් වෙත සංක්‍රමණය වී ඇත. ඒ අනුව, ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල හතක (7) වෙබ් අඩවි gov.lk වසම් වෙත සංක්‍රමණය කරන ලද අතර, අනෙකුත් දූත මණ්ඩල / දූත කාර්යාල පිළිබඳව දැනට කටයුතු කෙරෙමින් පවතී.

22.7. මෙහෙයුම් කටයුතු සඳහා තොරතුරු තාක්ෂණ දැනුම යෙදීමේ හැකියාව වැඩි දියුණු කිරීම: කාර්යාල පරිසරය තුළ සයිබර් ආරක්ෂාව සහ තොරතුරු තාක්ෂණය භාවිතා කිරීමේ හොඳම පරිචයන් පිළිබඳව අවධානය යොමු කරමින්, අමාත්‍යාංශ සේවකයින් සඳහා තොරතුරු තාක්ෂණ සැසියක් පවත්වන ලදී. තවත් එක් සැසියක් 2022 වසර තුළ දී අවසන් කිරීමට සැලසුම් කර ඇත.

22.8. වත්කම් කළමනාකරණ පද්ධතියක් හඳුන්වාදීම: වත්කම් කළමනාකරණ පද්ධතිය සංවර්ධනය කිරීම අවසන් කර ඇත. දැනට පරීක්ෂණ මට්ටමේ පවතී. එම පද්ධතියේ නියමු අදියර 2022 දෙසැම්බර් 1 දින වන විට ක්‍රියාත්මක වනු ඇත.

22.9. ලේඛන කළමනාකරණ පද්ධතියක් හඳුන්වාදීම: තොරතුරු තාක්ෂණ අංශය මේ වන විට අමාත්‍යාංශය සඳහා සංවර්ධනය කිරීමට නියමිත ලේඛන කළමනාකරණ පද්ධතිය විශ්ලේෂණය කරමින් සිටී. පද්ධතියේ පළමු අදියර 2022 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට සංවර්ධනය කෙරේ.

22.10. අමාත්‍යාංශය එකම ගොඩනැගිල්ලක් යටතට ගෙන ඒම: විදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශය එක් ගොඩනැගිල්ලක් කරා ගෙනයාම සඳහා අමාත්‍ය මණ්ඩලයීය අනුමැතිය 2021 සැප්තැම්බර් 6 වැනි දින ලබාගෙන ඇති අතර, එම අමාත්‍ය මණ්ඩලයීය අනුමැතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමට අවශ්‍ය කටයුතු සිදු කරමින් පවතී.

23. අභ්‍යන්තර විගණන අංශය

අමාත්‍යාංශයේ අභ්‍යන්තර පාලන යාන්ත්‍රණය, විදේශවල ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩල/ දූත කාර්යාල සහ අමාත්‍යාංශයේ විෂය පථයට අයත් අනෙකුත් ආයතනවල අභ්‍යන්තර පාලන යාන්ත්‍රණය අධීක්ෂණය කර ඇගයීමෙන් පසුව, සමස්ත කාර්ය සාධනය සහ අනුකූලතාව පිළිබඳ මාර්ගෝපදේශය සමඟ උපාය මාර්ගික අග්‍රස්ථානය සැපයීමේ අරමුණ ඇතිව ,මෙම අංශය විසින් සමාලෝචනයට භාජනය වන කාල සීමාව තුළ දී පහත සඳහන් කාර්යයන් ඉටු කරන ලදී .

23.1. මූල්‍ය හා මෙහෙයුම් කළමනාකරණයේ අභ්‍යන්තර පාලන දුර්වලතා පෙන්වා දීම සඳහා විගණන විමසුම් 15ක් මතු කර, නිවැරදි ක්‍රියාමාර්ග නිර්දේශ කරන ලදී.විගණන හා කළමනාකරණ කමිටු රැස්වීම්වල දී ගනු ලැබූ තීරණ සඳහා පසු විපරම් කටයුතු සිදු කරන ලදී.

23.2. සාමාන්‍ය විගණන විමසුම් සඳහා පිළිතුරු සම්පාදනය කිරීම සම්බන්ධීකරණය කරන ලද අතර, ඒ අනුව සලකා බලනු ලබන කාල සීමාව තුළ දී ඉදිරිපත් කරන ලද විගණන විමසුම් 20 කින් විගණන විමසුම් 17 ක් සඳහා ප්‍රතිචාර දක්වා ඇත.

23.3. අමාත්‍යාංශය නියෝජනය කරමින් ඉතාලියේ දූත මණ්ඩලයට සම්බන්ධ මහාධිකරණ නඩු දෙකක් සඳහා තොරතුරු සපයන ලදී.

අමාත්‍යාංශයේ මානව සම්පත් වර්ගීකරණය

සේවක සංඛ්‍යා කළමනාකරණය

2022 සැප්තැම්බර් 30 දිනට අමාත්‍යාංශයේ (කොළඹ) කාර්ය මණ්ඩලය

ප්‍රවර්ගය	අනුමත සේවක සංඛ්‍යාව	දැනට සිටින	පුරප්පාඩු/අතිරේක
ජ්‍යෙෂ්ඨ ³	104	92	12
තෘතීයික ⁴	11	01	10
ද්විතීයික ⁵	370	412	42
ප්‍රාථමික ⁶	125	133	8

2022 සැප්තැම්බර් 30 දිනට දූත මණ්ඩලවල කාර්ය මණ්ඩලය

ප්‍රවර්ගය	අනුමත සේවක සංඛ්‍යාව	දැනට සිටින	පුරප්පාඩු/අතිරේක
සියරට පේරුවේ			
ජ්‍යෙෂ්ඨ/තෘතීයික ⁷	258	175	83
ද්විතීයික ⁸	263	189	74
ප්‍රාථමික ⁹	07	06	01
දේශීය වශයෙන් බඳවා ගන්නා ලද			
ද්විතීයික ¹⁰	255	165	90
ප්‍රාථමික ¹¹	327	238	89

³ ශ්‍රී ලංකා විදේශ සේවය, ශ්‍රී ලංකා පරිපාලන සේවය, ගණකාධිකාරී සේවය, නීති නිලධාරීන්, විගණක සේවය, තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණ සේවය ඇතුළු විධායක මට්ටමේ නිලධාරීන්

⁴ කළමනාකරණ සේවා නිලධාරී සේවයේ සුපිරි ශ්‍රේණියේ නිලධාරීන්, භාෂා පරිවර්තක සේවය, තොරතුරු තාක්ෂණ සේවය

⁵ සංවර්ධන නිලධාරීන්ගේ සේවය, කළමනාකරණ සේවා නිලධාරී සේවය, පුස්තකාලයාධිපති, පිළිගැනීමේ නිලධාරී සහ අනෙකුත් දෙපාර්තමේන්තු සේවාවල නිලධාරීන්

⁶ රියදුරන්, කාර්යාල සහායක සේවා නිලධාරීන්, සනීපාරක්ෂක කම්කරුවන්, විදුලි කාර්මිකයන් ඇතුළු නිලධාරීන්

⁷ දූත මණ්ඩල ප්‍රධානී, අමාත්‍ය උපදේශක, උපදේශක, පළමු ලේකම්, දෙවැනි ලේකම්, තුන්වැනි ලේකම්

⁸ සංවර්ධන සහකාර, තොරතුරු තාක්ෂණ නිලධාරීන් ඇතුළු කළමනාකරණ සේවා නිලධාරී සේවයේ නිලධාරීන්

⁹ තාක්ෂණ නිලධාරීන් ඇතුළු කළමනාකරණ සේවා නිලධාරී සේවයේ නිලධාරීන්

¹⁰ ලිපිකරුවන්, පිළිගැනීමේ නිලධාරීන්, ලඝුලේඛක, භාෂා පරිවර්තකයින්, තොරතුරු තාක්ෂණ නිලධාරීන් ඇතුළු නිලධාරීන්

¹¹ රියදුරන්, කාර්යාල කාර්ය සහායක සේවයේ නිලධාරීන්, සනීපාරක්ෂක කම්කරුවන් ඇතුළු නිලධාරීන්

මූල්‍ය වාර්තා

ප්‍රතිපාදන භාවිතය පිළිබඳ කාර්ය සාධනය - 2022 (2022 සැප්. 30 දිනට) රු. '000

ප්‍රතිපාදන වර්ගය	ප්‍රතිපාදනය		තථ්‍ය වියදම (2022 සැප්. 30 දිනට)	ප්‍රතිපාදන භාවිතය අවසාන ප්‍රතිපාදනයේ % ක් ලෙස (2022 සැප්. 30 දිනට)
	මූලික	අවසන්		
පුනරාවර්තන	12,726,350	17,393,010	9,434,205	54%
ප්‍රාග්ධන	463,000	467,000	14,862	3%
එකතුව	13,189,350	17,860,010	9,449,067	

ජාතික අයවැය යෝජනා ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රගතිය - 2022

අයවැය යෝජනා අංක.	යෝජනාව (කෙටියෙන්)	වෙන්කළ ප්‍රතිපාදන	අපේක්ෂිත ප්‍රතිලාභය (අදාළ වේ නම්)	ප්‍රගතිය	
				භෞතික %	මූල්‍යමය %
නැත	නැත	නැත	නැත	නැත	නැත

මූල්‍ය නොවන වත්කම්

වත්කම් කේතය	කේත විස්තරය	2022 සැප්.30 දිනට භාණ්ඩ සමීක්ෂණ වාර්තාව අනුව ශේෂය	2022 සැප්. 30 දිනට මූල්‍ය තත්ව වාර්තාවේ ශේෂය	ඉදිරියේදී ගණනය කිරීමට නියමිත	ප්‍රතිශතයක් ලෙස වාර්තාකරණ ප්‍රගතිය
9151	ගොඩනැගිලි සහ ආකෘති		10,059,337,000	-	100%
9152	මැෂින් සහ උපකරණ		1,591,279,284	152,524	99%
9153	භූමිය		1,010,363,000	-	100%
9154	අස්පාශ්‍ය වත්කම්		27,906,000	-	100%
9155	පෞරව විද්‍යාත්මක වත්කම්		-	-	100%
9160	ක්‍රියාත්මක මට්ටමේ පවතින		55,985,000		100%
9180	ලීසිං කරන ලද වත්කම්		-	-	100%

ආදායම් රැස් කිරීම පිළිබඳ කාර්ය සාධනය - 2022 (2022 සැප්. 30 දිනට)

රු. '000

ආදායම් කේතය	ආදායම් කේත විස්තරය	2022 ආදායම් ඇස්තමේන්තුව		එක්රැස් කළ ආදායම (2022.09.30 දිනට)	
		මූලික	අවසන්	ගණන (රු.)	අවසන් ආදායම් ඇස්තමේන්තුවේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස %
2002-01-01	රජයේ ගොඩනැගිලි හා නිවාස සඳහා කුලීය	2,900	3,000	2,122	71%
2002-02-99	වෙනත් පොලී	5,000	7,500	12,101	161%
2003-02-07	විදේශ ගමන් බලපත්‍ර, වීසා හා ද්විත්ව පුරවැසි ගාස්තු	2,800,000	3,150,000	2,411,273	77%
2003-02-13	විභාග හා වෙනත් ගාස්තු	35	15	-	0%
2003-02-14	මෝටර් රථ ප්‍රවාහන දෙපාර්තමේන්තුව	25,000	29,000	20,465	71%
2003-02-99	කොන්සිෂුලර් ගාස්තු	600,000	1,000,000	895,565	90%
2003-99-00	වෙනත් ලැබීම්	150,000	210,000	130,269	62%
2004-01-00	සමාජ ආරක්ෂණ දායකත්ව (මධ්‍යම රජය)	30,000	38,000	25,329	67%
2004-02-00	සමාජ ආරක්ෂණ දායකත්ව (පළාත් සභා)	550	700	488	70%
2006-02-01	ප්‍රාග්ධන වත්කම් විකිණීම (වාහන)	6,000	6,000	5,839	97%
2006-02-02	ප්‍රාග්ධන වත්කම් විකිණීම (වෙනත්)	200	200	3,263	1631%
එකතුව		3,619,685	4,444,415	3,506,714	

වර්ගය	2022 සඳහා ඇස්තමේන්තුව	තථ්‍ය අගය (2022 සැප්. 30 දිනට)	නිහස/අතිරික්තය	*වෙනස්වීම් සඳහා ප්‍රධාන හේතු
ආදායම (අදාළ වේ නම්)	4,444,415	3,506,714		1. වත්මන් ආර්ථික තත්ත්වය මත ආදායම පහත වැටී ඇත. 2. ඇස්තමේන්තුවට අනුව, ආදායම ඉදිරි මාස 3 ඇතුළත දී එක්රැස් කර ගනු ඇත.
මුළු වියදම	17,860,010	9,449,067		
පුනරාවර්තන	17,393,010	9,434,205		1. භාණ්ඩාගාරයේ උපදෙස් අනුව වියදම් පාලනය කරනු ලැබේ. 2. ඉදිරි මාස 3 සඳහා ප්‍රතිපාදන ඉතිරි වී ඇත. 3. 2022 සංශෝධිත ඇස්තමේන්තු මගින් නිවසු රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශ ව්‍යාපෘතිවල වියදම් (419-1-1 සහ 419-1-02) මෙම අමාත්‍යාංශය සඳහා වෙන් කර ඇතත්, ඉහත ව්‍යාපෘතිවලට අදාළ වියදම් මෙතෙක් ගණන් බලා නොමැත.
ප්‍රාග්ධන	467,000	14,862		1. කැන්බරා සහ ස්ටොක්හෝම් හි පිහිටි ශ්‍රී ලංකා දූත මණ්ඩලවල අලුත්වැඩියා කටයුතු සඳහා අපේක්ෂිත වියදම් සිදු නොකරන ලදී. 2. භාණ්ඩාගාරයේ උපදෙස් අනුව වියදම් පාලනය කරනු ලැබේ. 3. ඉදිරි මාස 3 සඳහා ප්‍රතිපාදන ඉතිරි වී ඇත. 4. 2022 සංශෝධිත ඇස්තමේන්තු මගින් නිවසු රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශ ව්‍යාපෘතිවල වියදම් (419-1-1 සහ 419-1-02) මෙම අමාත්‍යාංශය සඳහා වෙන් කර ඇතත්, ඉහත ව්‍යාපෘතිවලට අදාළ වියදම් මෙතෙක් ගණන් බලා නොමැත.

*ආදායම සහ වියදම පිළිබඳ සුවිශේෂී වෙනස්වීම් සඳහා ප්‍රධාන හේතු මෙහි කෙටියෙන් සඳහන් කළ යුතුය.